

• • **ISSUE: 2**

• • **NUMBER: 1**

• • **YEAR: 2024**

**BURDUR
MEHMET AKIF ERSOY UNIVERSITY
JOURNAL OF SPORTS SCIENCES**

ISSN: 3023-5359
<https://dergipark.org.tr/en/pub/makusbd>

• •
• •
• •
• •
• •
• •
• •

JOURNAL BOARDS

EDITOR

Associate Professor Dr. Ahmet Yavuz KARAFİL
Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey
Sports Activity Management, Exercise And Sports Psychology, Sports And Recreation Management

ASSISTANT EDITOR

Dr. Esin KAPLAN
Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey
Sports And Exercise Psychology, Exercise And Sports Psychology

SECTION EDITORS

Assoc. Prof. Dr. Mehmet ULAŞ
Burdur Mehmet Akif Ersoy University
Turkey
Qualitative Methods In Sociology, Sports And Exercise Psychology, Exercise And Sports Sciences, Physical Education And Games, Physical Education And Sports Pedagogy, Exercise And Sports Psychology

Assoc. Prof. Dr. Ender ŞENEL
Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey
Sports And Exercise Psychology, Exercise And Sports Psychology, Sports History

Assoc. Prof. Dr. Mustafa Şakir AKGÜL
Karabük University, Hasan Doğan School Of Physical Education And Sports
Turkey
Exercise and Sports Sciences, Training, Exercise Physiology, Physical Activity and Health

Dr. Sukumaran C
Government Law College
India
Physical Education and Games

Assoc. Prof. İbrahim Kubilay TÜRKAY
Süleyman Demirel University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey
Physical Activity and Health

Assoc. Prof. Gabriella DR. HÍDEG
University Of Pecs
Hungary
Sports Sociology, Physical Education and Sports Pedagogy, Sports and Recreation, Sports History

Assist. Prof. Dr. Bogdan ANTOHE
"Vasile Alecsandri" University Of Bacău

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2024, Haziran Cilt: 2 Sayı: 1

Burdur Mehmet Akif Ersoy University Journal of Sport Sciences, 2024, June Volume :2 Number: 1
Romania
Physical Education and Games

Assoc. Prof. Dr. Iryna SKRYPCHENKO
Dnipropetrovsk State University Of Internal Affairs
Ukraine

General Education (Other), Physical Education and Curriculum Development, Physical Activity and Health,
Rehabilitation

Assoc. Prof. Dr. Aynur YILMAZ
Trabzon University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey
Physical Education and Games, Physical Education and Sports Pedagogy

Dr. Haris POJSKIC
Linnaeus University, Department For Sports Science
Sweden
Exercise and Sports Sciences

Assoc. Prof. Dr. Elif TOP
Burdur Mehmet Akif Ersoy University
Turkey
Physical Education for the Disabled, Sports and Physical Activity, Motor Control

Research Assistant Dr. Raci KARAYİĞİT
Ankara University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey
Exercise and Sports Sciences

Dr. Amayra TANNOUBI
High Institute Of Sport And Physical Education Of El Kef, University Of Jendouba
Tunisia
Physical Education and Curriculum Development, Physical Education and Sports Pedagogy

JOURNAL REFEREE BOARD

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÜRKAN
Yozgat Bozok University, School Of Physical Education And Sports
Turkey
Exercise and Sports Sciences, Training

Assoc. Prof. Dr. Yavuz ÖNTÜRK
Yalova University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey
Sports Sociology, Sports and Exercise Psychology, Sports Activity Management, Sports and Recreation
Management

Assoc. Prof. Dr. Bekir ÇAR
Bandırma Onyedi Eylül University, Bandırma Vocational School
Turkey
Exercise and Sports Sciences, Physical Education and Games, Physical Education and Sports Pedagogy,
Physical Education for the Disabled, Sports and Physical Activity

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2024, Haziran Cilt: 2 Sayı: 1

Burdur Mehmet Akif Ersoy University Journal of Sport Sciences, 2024, June Volume :2 Number: 1

Dr. Doğukan Batur Alp GÜLŞEN

Aydin Adnan Menderes University, Faculty Of Sports Science

Turkey

Sports and Exercise Psychology, Exercise and Sports Sciences, Exercise and Sports Psychology, Sports and Recreation Management

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz ESENTÜRK

Erzincan Binali Yildirim University, Faculty Of Education

Turkey

Physical Education and Games

Assoc. Prof. Dr. Engin EFEK

Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty Of Sports Sciences, Department Of Physical Education And Sports Training

Turkey

Sports and Exercise Psychology, Exercise and Sports Psychology

Dr. Öğr. Üyesi Soner SİVRİ

Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty Of Sports Sciences

Turkey

Sports Sociology, Sports and Exercise Psychology, Exercise and Sports Sciences, Exercise and Sports Psychology, Sports and Recreation Management

Assoc. Prof. Dr. Sezgin KORKMAZ

Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty Of Sports Sciences

Turkey

Training, Exercise Physiology, Physical Activity and Health

Research Assistant Dr. Emine Büşra YILMAZ

Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty Of Sports Sciences, Department Of Physical Education And Sports Training, Division Of Psychosocial Aspects In Sports

Turkey

Exercise and Sports Sciences

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Haşim AKGÜL

Burdur Mehmet Akif Ersoy University

Turkey

Sports Sociology, Exercise and Sports Psychology

Dr. Öğr. Üyesi Emrah ASLAN

Kirikkale University

Turkey

Exercise and Sports Sciences

Dr. Öğr. Üyesi Mert NALBANT

Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty Of Sports Sciences

Turkey

Sports Sociology, Exercise and Sports Sciences, Exercise and Sports Psychology

Assoc. Prof. Dr. Aziz GÜÇLÜÖVER

Kirikkale University, Faculty Of Sports Sciences

Turkey

Lecturer Raziye ERKAN
Burdur Mehmet Akif Ersoy University
Turkey
Rehabilitation

Assoc. Prof. Dr. Gürhan SUNA
Süleyman Demirel University
Turkey
Exercise and Sports Sciences, Training, Sports and Nutrition

Assoc. Prof. Dr. Osman PEPE
Süleyman Demirel University
Turkey
Exercise and Sports Sciences

JOURNAL EDITORIAL BOARD

Assoc. Prof. Dr. Cem Sinan ASLAN
Burdur Mehmet Akif Ersoy University
Turkey
Training

Prof. Dr. Emrah ATAY
Burdur Mehmet Akif Ersoy University
Turkey
Exercise and Sports Sciences, Training, Exercise Physiology, Physical Activity and Health

Prof. Dr. Sümmani EKİCİ
Muğla Sitki Koçman University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey
Exercise and Sports Sciences

Assoc. Prof. Dr. Oğuzhan DALKIRAN
Burdur Mehmet Akif Ersoy University
Turkey
Physical Education and Games, Physical Education and Sports Pedagogy, Physical Activity and Health

Prof. Dr. Tonguç Osman MUTLU
Muğla Sitki Koçman University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey
Sports and Recreation Management

Prof. Dr. Bülent AĞBUĞA
Pamukkale University, Faculty Of Sports Science, Department Of Physical Education And Sports
Turkey
Physical Education and Curriculum Development

Assist. Prof. Dr. Bogdan ANTOHE
"Vasile Alecsandri" University Of Bacău

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2024, Haziran Cilt: 2 Sayı: 1

Burdur Mehmet Akif Ersoy University Journal of Sport Sciences, 2024, June Volume :2 Number: 1
Romania
Physical Education and Games

Assoc. Prof. Dr. Iryna SKRYPCHENKO
Dnipropetrovsk State University Of Internal Affairs
Ukraine

General Education (Other), Physical Education and Curriculum Development, Physical Activity and Health,
Rehabilitation

Dr. Sukumaran C
Government Law College
India
Physical Education and Games

Assoc. Prof. Gabriella DR. HÍDEG
University Of Pecs
Hungary

Sports Sociology, Physical Education and Sports Pedagogy, Sports and Recreation, Sports History

Dr. Hakan SUNAY
Ankara University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey

Prof. Dr. Ali Dursun AYDIN
Burdur Mehmet Akif Ersoy University
Turkey

Physical Education and Sports Pedagogy, Sports Activity Management, Sports and Recreation Management

Prof. Dr. Kadir PEPE
Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty Of Sports Sciences, İstiklal Campus / Main Campus /
Burdur
Turkey

Exercise and Sports Sciences, Physical Education and Games, Physical Education and Sports Pedagogy

Assoc. Prof. Dr. Sinan AYAN
Kirkkale University, Faculty Of Sports Sciences
Turkey
Exercise and Sports Sciences

Dr. Amayra TANNOUBI
High Institute Of Sport And Physical Education Of El Kef, University Of Jendouba
Tunisia
Physical Education and Curriculum Development, Physical Education and Sports

Correspondence Address

İstiklal Yerleşkesi İstiklal Stadyumu A-3 Girişi, Değirmenler Mah. Cevat Sayılı Bulvarı No: 120/31-1
Merkez/BURDUR

İÇİNDEKİLER

CONTENT

Sporda Dopinge İlişkin Gelişen Algının Metin Analitiği
YoluylaKeşfedilmesi: Kamuoyunun Düşüncelerini
Anlamak.....1-11

Genç Sporcuların Fomo Düzeylerinin Farklı Değişkenler
Açısından İncelenmesi.....12-23

Üniversite Öğrencilerinin Fanatiklik Düzeylerinin
İncelenmesi.....24-34

2010-2023 Yılları Arasında Ulusal Alanda Sporcu
Sakatlıkları ve Yaralanmaları Üzerine Yapılmış Bilimsel
Çalışmaların Belirlenmesi: Bibliyometrik Analiz.....35-47

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının WEB 2.0 Araçları
Eğitim Deneyimlerinin İncelenmesi.....48-60

Spor Bilimleri Mezunlarının İstihdam Problemi Üzerine Bir
Analiz.....61-68

Olimpiyatlarda Yer Alan Mücadele Sporları ile İlgili
Türkiye’de Yapılmış Bilimsel Çalışmaların Analizi: Bir
Sistematik Derleme.....69-84

İlköğretim Öğrencilerinin Akademik Başarıları ve Yüzme
Branşına Yönelik Performansı Etkileyen Faktörlerin
Önceliklendirilerek İncelenmesi.....85-106

Voleybol Yaralanmaları ve Önleyici Yaklaşımlar: Bir
Derleme Makalesi.....107-121

12-14 Yaş Basketbolcularda Sportif Zihinsel Dayanıklılık
Düzeyi ile Basketbol Teknik Becerisi Arasındaki İlişkinin
İncelenmesi.....122-132

Beden Eğitimi Dersi Alan Öğrencilerin Duygusal
Okuryazarlık ve Duygusal Zekâ Düzeylerinin
İncelenmesi.....133-149

Exploring the Evolving Perception of Sports Doping
through Text Analytics: Figuring out Public
Sentiments.....1-11

Investigation of Fomo Levels of Young Athletes in Terms
of Different Variables.....12-23

Examining the Fanaticism Levels of University Students
.....24-34

Determination Of Scientific Studies Conducted Nationally
on Athlete Injuries and Injuries Between 2010-2023:
Bibliometric Analysis.....35-47

Investigation of Physical Education Teacher Candidates'
WEB 2.0 Tools Training Experiences.....48-60

An Analysis of Employment Issues for Sports Science
Graduates.....61-68

Analysing the Scientific Studies on Combat Sports in the
Olympics in Turkey: A Systematic Review.....69-84

Prioritizing and Examining the Factors Affecting Primary
School Students'Academic Achievement and Performance
in Swimming.....85-106

Volleyball Injuries and Prevention Strategies: A Review
Article.....61-68

Examining the Relationship between Sportive Mental
Endurance Level and Basketball Technical Skills in 12–14-
Year-Old Basketball Players.....122-132

Examination of Emotional Literacy and Emotional
Intelligence Levels of Students Attending Physical
Education Lessons.....133-149

Exploring the Evolving Perception of Sports Doping through Text Analytics: Figuring out Public Sentiments

Sukumaran C¹ B-C, , Ahmet Yavuz KARAFİL² D , Marimuthu K³ E ,

Sugumar Chokkalingam¹ A,

¹Government Law College, ²Burdur Mehmet Akif Ersoy University, ³Tezpur University, ⁴Gandhigram Rural Institute

Author Contribution Rate:

- A) Study Design
- B) Data Collection
- C) Data Analysis
- D) Article Writing
- E) Critical Reading

ABSTRACT

This study employs text analytics to investigate the evolving public perception of sports doping, utilizing natural language processing techniques such as sentiment analysis and Latent Dirichlet Allocation (LDA) topic modeling. The data, comprising 64,725 English tweets collected from January 2018 to December 2022 using the sncrape Python library, underwent refinement through NLP algorithms, including the removal of stop words, punctuation, digits, and hyperlinks. Stemming and lemmatization techniques were applied for text uniformity and structure enhancement. The sentiment analysis revealed dynamic shifts in neutral, pessimistic, and optimistic sentiments across different years, indicating changing public attitudes toward sports doping. Visual representations through figures and tables enhance comprehension of the sentiment distribution trends. LDA topic modeling identified critical themes in the sports doping discourse, encompassing anti-doping regulations, financial impacts on sports, marijuana use, women's participation, dope screening procedures, ethical considerations, anti-doping organizations, specific doping instances, and consequences of doping bans. The research illuminates a nuanced understanding of the intricate issue by presenting these findings visually. The study highlights a notable shift in public attitudes towards sports doping. It underscores the dynamic nature of opinions, emphasizing the importance of continuous observation and comprehension of factors influencing these fluctuations. The LDA analysis provides valuable insights into various dimensions of the sports doping debate, contributing to a more comprehensive understanding of this complex and evolving issue.

Keywords: Sports Doping, Sentiment Analysis, Text Analytics, Topic Modeling, Latent Dirichlet Allocation.

Sporda Dopinge İlişkin Gelişen Algının Metin Analitiği Yoluyla Keşfedilmesi: Kamuoyunun Düşüncelerini Anlamak

ÖZET

Bu çalışma, duygu analizi ve Latent Dirichlet Allocation (LDA) konu modellemesi gibi doğal dil işleme tekniklerini kullanarak sporda doping konusunda kamuoyunda gelişen algıyı araştırmak için metin analitiği kullanmaktadır. Ocak 2018'den Aralık 2022'ye kadar sncrape Python kütüphanesi kullanılarak toplanan 64.725 İngilizce tweetten oluşan veriler, durak kelimelerin, noktalama işaretlerinin, rakamların ve köprülerin kaldırılması da dahil olmak üzere NLP algoritmaları aracılığıyla iyileştirilmiştir. Metin bütünlüğü ve yapısının iyileştirilmesi için stemming ve lemmatization teknikleri uygulanmıştır. Duygu analizi, farklı yıllar arasında nötr, kötümser ve iyimser duygulardaki dinamik değişimleri ortaya çıkararak, sporda dopinge karşı değişen kamu tutumlarını göstermiştir. Şekiller ve tablolar aracılığıyla görsel temsiller, duygu dağılım eğilimlerinin anlaşılmasını artırmaktadır. LDA konu modellemesi, sporda doping söyleminde dopingle mücadele düzenlemeleri, spor üzerindeki mali etkiler, marihuana kullanımı, kadınların katılımı, doping tarama prosedürleri, etik hususlar, dopingle mücadele kuruluşları, belirli doping vakaları ve doping yasaklarının sonuçlarını kapsayan kritik temaları belirlemiştir. Araştırma, bu bulguları görsel olarak sunarak karmaşık bir konunun incelikli bir şekilde anlaşılmasına ışık tutmaktadır. Çalışma, sporda dopinge yönelik kamu tutumlarında kayda değer bir değişim olduğunu vurgulamaktadır. Görüşlerin dinamik doğasının altını çizerek, bu dalgalanmaları etkileyen faktörlerin sürekli gözlemlenmesinin ve anlaşılmasının önemini vurgulamaktadır. LDA analizi, sporda doping tartışmasının çeşitli boyutlarına ilişkin değerli içgörüler sunarak bu karmaşık ve gelişen konunun daha kapsamlı bir şekilde anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sporda Doping, Duygu Analizi, Metin Analitiği, Konu Modelleme.

E-ISSN: 3023-5359

Doi Number:

doi.org/10.5281/zenodo.10899883

Introduction

The issue of doping in elite and professional sports remains a pressing concern as it erodes public trust and compromises the integrity of sporting outcomes (De Hon et al., 2015; Heuberger et al., 2022; Sefiha & Reichman, 2017). When athletes misuse performance-enhancing drugs (PEDs), they risk their health by using prohibited substances such as anabolic beta-blockers, hormones, glucocorticoids, metabolic stimulants, modulators, anabolic agents, beta-2 agonists, unapproved substances, diuretics, narcotics, masking agents, cannabinoids, growth factors, mimetics, peptide hormones, and substances its related compounds (Reardon & Creado, 2014). These substances can cause severe harm to their cardiovascular and liver systems and increase their chances of developing cancer, diabetes, and stroke (Perishable, 2019). Over the past 15 years, the Anti-Doping Administrative Management System (ADAMS) has recorded a yearly average rise of 5.81% in the number of samples tested for anti-doping measures, encompassing Olympic and non-Olympic sports (Abeza & Sanderson, 2022). In response to doping issues in 2000, the World Anti-Doping Agency (WADA) was established to tackle the problem. The organization introduced the World Anti-Doping Code (WADC) in 2001 and has since revised it several times, including in 2020 (Pöppel, 2021).

It is vital to not only focus on the regulations set forth by WADA and the WADC regarding doping but also consider the impact of this issue on public discourse and attitudes. Social media, particularly Twitter, helps express opinions and uncover underlying sentiments regarding sports doping (Abeza & Sanderson, 2022). Analyzing sports doping-related tweets from 2018 to 2022 using natural language processing and machine learning techniques can offer a comprehensive understanding of the multifaceted impact of sports doping on the sporting realm, encompassing public reactions and media coverage.

The objective of this research is to answer two crucial questions: firstly, to investigate the changes in the general public's attitude towards sports doping, and secondly, to identify the key themes and topics that arise in conversations about sports doping. By addressing this research gap, our study aims to enhance the comprehension of the consequences of sports doping and offer helpful guidance to WADA and policymakers to implement effective measures against doping.

Method

Data collection and pre-processing

To extract tweets from Twitter, this study utilized the sncrape Python library, designed explicitly for this task (Subramanian, 2021). Our data collection primarily targeted Twitter, a popular social media platform boasting approximately 450 million active users in 2023 (Xu, 2023). The tweets were scraped, and the duplicate tweets were removed with 64725 unique English tweets using the keyword "Sports doping" from 1 January 2018 to 31 December 2022.

Various natural language processing algorithms were employed during the pre-processing stage to refine the data. The primary objective was to eliminate irrelevant elements, such as stop words, punctuation, digits, and hyperlinks. Stop words, commonly used English words that do not significantly affect the meaning of a sentence, were specifically targeted for removal. Specific terms, like "a," "an," and "the," were removed during data cleaning to improve the accuracy of the analysis. Once the erroneous bits were removed, two preliminary processing methods, stemming and lemmatization, were applied to standardize and organize the text for further research. These approaches aim to simplify the data, increase its consistency and quality, and generate

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
significant insights by combining various word combinations into their root words using lemmatization and removing word suffixes to reveal a word's core form using stemming. By performing these crucial procedures, the complexity of the data was reduced, making it easier to analyze and generate valuable insights (Praveen et al., 2021; SV & Ittamalla, 2022).

Research Methodology

Study 1 Sentiment analysis

When evaluating data, sentiment analysis is crucial in determining the sentiment score of a specific word, phrase, or section of a document. This automated approach enables accurate retrieval and examination of subjective evaluations regarding different aspects of an object or entity (Birjali et al., 2021; Wankhade et al., 2022).

The study aimed to gain insight into doping followers' intense and emotional reactions to sports. To do this, sentiment analysis was utilized to generate the sentiment rating of the data studied, exposing information about fans' attitudes concerning doping in sports.

To establish the general tone of the tweets, we utilized the TextBlob tool for sentiment analysis. This method assigned a sentiment score to each tweet based on the polarity of its message. Using the TextBlob library, a natural language processing tool, we analyzed the sentiment conveyed in the text, which helped us interpret the overall feeling (Singh et al., 2021).

The sentiment ratings were then allocated to categorize the tweets into three unique classes: positive, negative, or neutral (Vernikou et al., 2022). The study's main goal was to better understand the changing patterns in sports doping sentiments from 2012 to 2018 by carefully examining the temporal changes in the frequency of these categories.

Study 2 Latent Dirichlet Allocation

We employed Latent Dirichlet Allocation (LDA) topic modeling in the second part of our study to learn more about the critical arguments that ordinary people bring up while discussing doping in sports on internet forums. Topic modeling is a set of algorithms that condense large amounts of text by mechanically discovering hidden topics and subjects throughout a given dataset. LDA assumes that documents in the corpus consist of various latent themes, each of which is a multinomial distribution of words (Farkhod et al., 2021; Nanda et al., 2023; Praveen et al., 2021).

The pre-processed tweets were first transformed into a document-term matrix to execute LDA. This matrix quantifies how often each term occurs in tweets. The LDA model underwent training on the above matrix to detect latent themes in the text. The coherence score of the model was utilized to determine the appropriate number of topics to be identified (Blei et al., 2003).

The topics were established first, and each tweet was assigned a likelihood score for every case. This enabled them to identify the significant issues usually associated with doping in sports. LDA was a powerful tool for assessing enormous volumes of text data and extracting key themes and subjects. This study provided important information into the mindsets and views about doping in sports.

Findings

Study 1: Sentiment Analysis

In Table 1, you can see the results of the sentiment analysis. It shows the number of tweets collected each year and the corresponding percentages of neutral, negative, and optimistic sentiments. These sentiments were determined by rating specific tweets during the analysis process. We carefully studied the content of the text to form the sentiment categories, which are based on either

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
positive, negative, or neutral emotions (Praveen
et al., 2021).

The provided information unveils intriguing insights into the evolution of attitudes throughout time. In 2018, out of 16,234 tweets, 43.70% were classified as neutral, 19.30% as unfavorable, and 37.03% as favorable. In 2019, 41.40% of the 13,514 tweets were neutral, 19.24% were negative, and 39.40% were positive. This trend continued in subsequent years, with varying proportions of attitudes observed.

After analyzing data over time, it is evident that attitudes toward doping in sports have shifted. The percentage of neutral opinions increased from 35.70% in 2022 to 43.70% in 2018, indicating changes in the public's perspective. Negative sentiments varied from 18.50% in 2020 to 23.10% in 2022, depending on the negativity or criticism expressed in tweets. Happy emotions also fluctuated from 37.03% in 2018 to 41.24% in 2022, demonstrating users' varying levels of optimism or support. The analysis findings are visually depicted in Figures 1 and 2.

Results

Table 1. Sentiment analysis

Year	Total Tweets	Neutral (%)	Negative (%)	Positive (%)
2018	16234	7090 (43.70)	3133 (19.30)	6011 (37.03)
2019	13514	5594 (41.40)	2600 (19.24)	5320 (39.40)
2020	10694	4509 (42.20)	1978 (18.50)	4207 (39.34)
2021	10109	3821 (37.80)	2231 (22.11)	4057 (40.13)
2022	14174	5060 (35.70)	3268 (23.10)	5846 (41.24)
Grand Total	64725	26074	13210	25441

Note: The primary column represents the total tweet count per year. Each value indicates the proportion and percentage of positive, negative, and neutral tweets relative to the overall count across all years. For example, there were 7,090 neutral tweets, accounting for 43.70% of the total neutral tweets (n = 26,074) collected in the entire dataset in 2018.

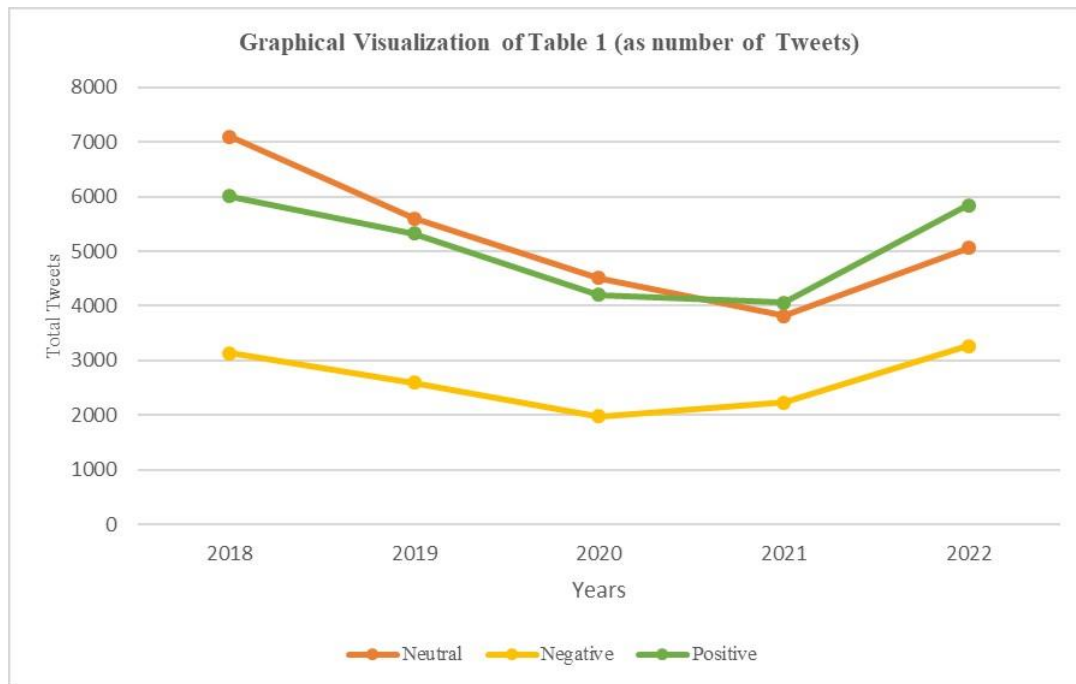

Figure 1 Displays the number of tweets with positive, negative, or neutral sentiments for each year over five years based on Table 1.

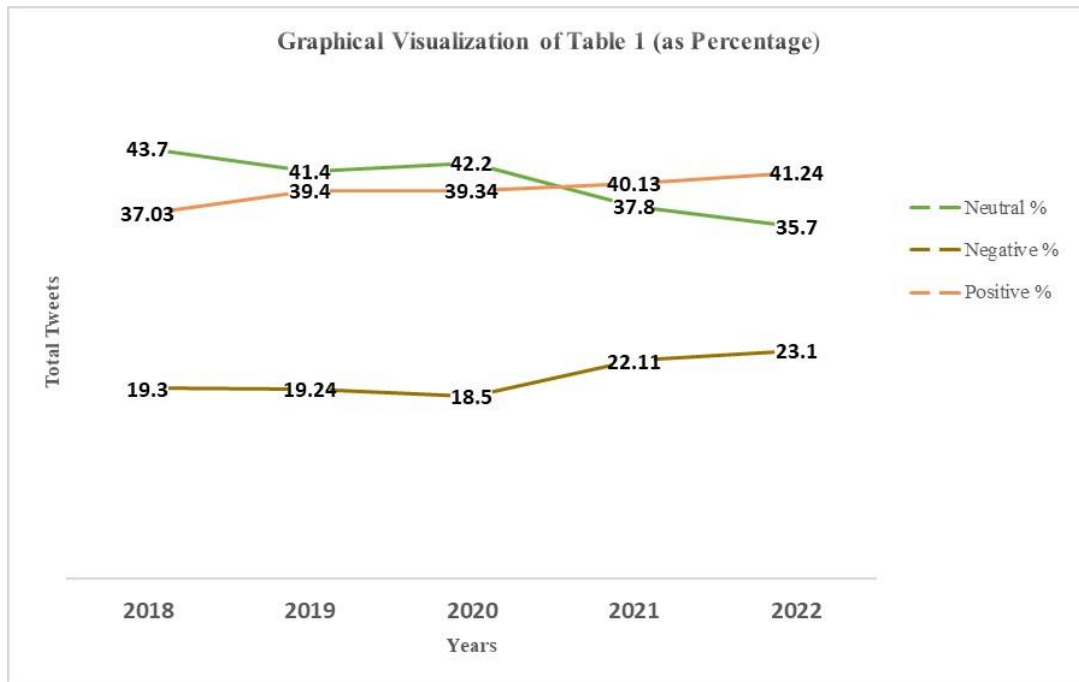

Figure 2 Exposing the percentage of positive, negative, and neutral tweets yearly over five years.

Table 2. Latent Dirichlet Allocation Topic Modeling

Topic	Top Words
Anti-doping policies	sport, clean, dope, athlete, amp (Amphetamine), anti-dope
The financial impact of sport	financial, league, club, wash, city, adult
Sharron's Context	Sharron, Ukraine, context, marijuana, fall, propaganda
Women and sports doping	sport, dope, woman, like, athlete, compete, don't
Dope testing in sport	sport, dope, test, athlete, anti-dope, drug
Gender and doping ethical issues	female, male, category, law, testosterone, person, illegal
Anti-doping agency	anti-dope, sport, WADA, agency, world, intern
Doping in a specific sport	skate, figure, race, cycle, Armstrong, Lance
Doping bans and consequences	dope, sport, ban, year, Olympic, medal
Olympic Doping and Legal Issues	Olympic, Russian, sport, dope, court, ban

(Note: The topic labels were assigned through manual analysis, while the LDA model generated the top words associated with each topic.)

Study 2: Topic modeling

Latent Dirichlet Allocation Topic Modelling

The study on Latent Dirichlet Allocation (LDA) has uncovered several topics related to sports doping. The central theme was anti-doping regulations, highlighting the importance of maintaining a fair and clean sporting environment. Another crucial aspect was the financial implications of sports, including leagues, clubs, and economic concerns. Discussions centered on marijuana and its use, specifically in the case of Sharron, which was treated as a separate issue. The topic of women's involvement in sports doping was also explored, examining the link between doping practices and female athletes' participation and competitiveness. Dope screening in sports was also identified as a distinct issue, focusing on the testing processes and protocols used to identify doping substances. Ethics surrounding gender and doping was another significant subject, which included discussions on male and female groups, legal consequences, and testosterone usage. The anti-doping agency topic emphasized the importance of organizations like the World Anti-Doping Agency (WADA) in fighting doping in sports. The prevalence of doping within specific sports, such as skating, figure skating, and cycling, with notable individuals like Lance Armstrong, was also addressed. Lastly, the consequences and prohibitions of doping, particularly in the Olympics, were highlighted, underscoring the significance of bans, legal proceedings, and doping practices.

Discussion and Conclusion

In Study 1: Evolution of Public Sentiments Towards Sports Doping over Time

The effectiveness of anti-doping initiatives

and pinpointing areas that need more education and awareness can be assessed through sentiment analysis (Heuberger et al., 2022; Pöppel, 2021). Upon analyzing the sentiment tendencies towards doping in sports, as presented in Table 1, distinct patterns and shifts in public opinion have been identified. Our analysis of individual tweets' sentiment ratings showcased a range of neutral, negative, and positive sentiments that varied over time.

Based on the data, it is evident that there have been noticeable fluctuations in sentiment over the years. To illustrate, in 2018, out of the 16,234 tweets analyzed, 43.70% were deemed impartial, 19.30% were negative, and 37.03% were positive. Similarly, in 2019, 41.40% of the 13,514 tweets had a neutral stance, 19.24% were unfavorable, and 39.40% were positive. Over the years, the percentages have experienced significant alterations.

According to data gathered from public opinion, there has been a significant rise in doping in sports. For instance, the percentage of neutral tweets decreased from 43.70% in 2018 to 35.70% in 2022, indicating an 8% difference. The alterations demonstrate notable changes in the prevailing attitudes of the general public. It's essential to take note of the shift in public sentiment perception as negative posts have increased from 18.50% in 2020 to 23.10% in 2022. Similarly, the percentage of positive posts in the public sentiment has remained relatively stable, ranging from 37.03% in 2018 to 41.24% in 2022.

Various aspects can influence an individual's stance on doping in sports, encompassing personal and societal surroundings, ethical principles, the viewpoints of influential peers, the understanding of equitable competition,

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

monetary and tangible rewards, the aspiration for exceptional performance, notoriety, and athletic achievements (García-Grimau et al., 2021).

Study 2: Principal Themes and Topics in Discussions on Sports Doping

Sefiha and Reichman previously remarked through topic modeling that social media is vital in deterring doping among young athletes³. Our analysis of discussions surrounding sports doping employed the LDA model. We revealed various themes and subjects related to doping in sports, presented in Table 2, and shed light on its diverse aspects.

One of the prime themes of our discussions is to uphold genuineness in athletics to maintain fair competition by enforcing anti-doping rules and principles (Dougherty & Baron, 2022). Our exploration found the financial components, according to Barget and Chavinier, that contribute to the success of a sports organization. This encompassed various elements such as competition, club operations, and finances (Barget & Chavinier-Rela, 2017). We investigated the theme concerning Sharron Davies, a former Olympian from Plymouth, who has sparked controversy with her recent Twitter comments. In the past, she has likened trans athletes to doping cheats and suggested that their inclusion has led to discrimination against women. These remarks were made in response to an article published by BBC (*Olympian Sharron Davies Reveals Death Threats during Trans Debate*, 2022). Research has unequivocally demonstrated that female athletes may resort to diverse doping techniques owing to gender-specific physiological and psychological differences. This issue demands urgent attention and a comprehensive inquiry (Collomp et al., 2022).

Our thorough analysis jumped deep into the critical and sensitive topic of doping screening in sports that making decisions based on scientific evidence is crucial for accurate and practical outcomes, and anti-doping tests could become more reliable and enhance the effectiveness of anti-doping measures, thus providing a fair and just system for athletes (Nissen-Meyer et al., 2022). Our analysis has centered on the essential matter of ethical considerations in drug testing and gender-specific doping practices, as well as the rigorous adherence to gender classifications in the realm of athletics. Recent reports have highlighted pronounced gender disparities in sports news coverage, with male athletes receiving greater prominence from media outlets (Uyar et al., 2022). Our research also consisted of a transparent exploration of the role and operations of anti-doping organizations, with a particular focus on the globally recognized WADA.

During our discussions, we delved deeply into the topic of doping incidents and scandals that have plagued the sports industry. In the course of our discussion, we touched upon the issue of certain high-profile individuals who were found to have used performance-enhancing substances, Lance Armstrong being one of them. As a former American road racing cyclist, Armstrong was involved in doping, revoking his seven consecutive Tour de France titles and one Olympic medal (Davis & Ryall, 2017). Eventually, the WADA decided to impose a four-year suspension on Russia's participation in global sports events and the Olympics due to doping. While this would have prevented Russia from competing in the 2020 Olympics, some Russian athletes can participate under a neutral flag (Panja, 2019).

Promoting fair play in sports requires

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

eliminating the abuse of performance enhancing drugs. This will not only reduce negative sentiments associated with it but also ensure a level playing field. Our data indicate a significant increase in negative sentiments due to impact of sports doping occurrences in the competition world, emphasizing the need for its elimination. It is recommended that future studies thoroughly examine all aspects of topic modeling and its relation to evidence-based treatments. By conducting thorough investigations of all the topics, we can increase awareness of programs that prioritize safe and ethical practices in global sports.

References

- Abeza, G., & Sanderson, J. (2022). Theory and social media in sport studies. *International Journal of Sport Communication*, 15(4), 284–292.
- Barget, E., & Chavinier-Rela, S. (2017). The analysis of amateur sports clubs funding: A European perspective. *Athens Journal of Sports*, 4(1), 7–34.
- Birjali, M., Kasri, M., & Beni-Hssane, A. (2021). A comprehensive survey on sentiment analysis: Approaches, challenges and trends. *Knowledge-Based Systems*, 226, 107134.
- Blei, D. M., Ng, A. Y., & Jordan, M. I. (2003). Latent dirichlet allocation. *Journal of Machine Learning Research*, 3(Jan), 993–1022.
- Collomp, K., Ericsson, M., Bernier, N., & Buisson, C. (2022). Prevalence of prohibited substance use and methods by female athletes: Evidence of gender-related differences. *Frontiers in Sports and Active Living*, 4, 839976.
- Davis, P., & Ryall, E. (2017). Evaluating violent conduct in sport: A hierarchy of vice. *Sport, Ethics and Philosophy*, 11(2), 207–218.
- De Hon, O., Kuipers, H., & Van Bottenburg, M. (2015). Prevalence of doping use in elite sports: A review of numbers and methods. *Sports Medicine*, 45, 57–69.
- Dougherty, J. W., & Baron, D. (2022). Substance Use and Addiction in Athletes: The Case for Neuromodulation and Beyond. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(23), 16082. <https://doi.org/10.3390/ijerph192316082>
- Farkhod, A., Abdusalomov, A., Makhmudov, F., & Cho, Y. I. (2021). LDA-based topic modeling sentiment analysis using topic/document/sentence (TDS) model. *Applied Sciences*, 11(23), 11091.
- García-Grimau, E., De la Vega, R., De Arce, R., & Casado, A. (2021). Attitudes toward and susceptibility to doping in Spanish elite and national-standard track and field athletes: An examination of the Sport Drug Control Model. *Frontiers in Psychology*, 12, 679001.
- Heuberger, J. A., Henning, A., Cohen, A. F., & Kayser, B. (2022). Dealing with doping. A plea for better science, governance and education. *British Journal of Clinical Pharmacology*, 88(2), 566–578.
- Nanda, G., Jaiswal, A., Castellanos, H., Zhou, Y., Choi, A., & Magana, A. J. (2023). Evaluating the Coverage and Depth of Latent Dirichlet Allocation Topic Model in Comparison with Human Coding of Qualitative Data: The Case of Education Research. *Machine Learning and Knowledge Extraction*, 5(2), 473–490.
- Olympian Sharron Davies reveals death threats during trans debate.* (2022). <https://nypost.com/2022/06/21/olympian-sharron-davies-reveals-death-threats-during-trans-debate/>
- Panja, T. (2019). Russia banned from Olympics and global sports for 4 years over doping. *The New York Times*, 9.
- Perishable. (2019, May 1). *Effects of Performance-Enhancing Drugs | USADA*. <https://www.usada.org/athletes/substances/effects-of-performance-enhancing-drugs/>
- Pöppel, K. (2021). Efficient ways to combat doping in a sports education context!?! A systematic review on doping prevention measures focusing on young age groups. *Frontiers in Sports and Active Living*, 3, 673452.
- Praveen, S., Ittamalla, R., & Deepak, G. (2021). Analyzing the attitude of Indian citizens towards COVID-19 vaccine—A text analytics study. *Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews*, 15(2), 595–599.
- Reardon, C. L., & Creado, S. (2014). Drug abuse in athletes. *Substance Abuse and Rehabilitation*, 5, 95–105. <https://doi.org/10.2147/SAR.S53784>
- Sefiha, O., & Reichman, N. (2017). Social media and the doping of sport surveillance. *Sociology Compass*, 11(10), e12509.
- Singh, M., Jakhar, A. K., & Pandey, S. (2021). Sentiment analysis on the impact of coronavirus in

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
social life using the BERT model. *Social Network
Analysis and Mining*, 11(1), 33.

Subramanian, D. (2021, August 10). *Scrape Tweets
using snsrape and Build a Sentiment Classifier*.
Medium. [https://pub.towardsai.net/scraping-tweets-
using-snsrape-and-building-sentiment-classifier-
13811dadd11d](https://pub.towardsai.net/scraping-tweets-using-snsrape-and-building-sentiment-classifier-13811dadd11d)

SV, P., & Ittamalla, R. (2022). General public's
attitude toward governments implementing digital
contact tracing to curb COVID-19—a study based on
natural language processing. *International Journal of
Pervasive Computing and Communications*, 18(5),
485–490.

Uyar, Y., Gentile, A., Uyar, H., Erdeveciler, Ö.,
Sunay, H., Mîndrescu, V., Mujkic, D., & Bianco, A.
(2022). Competition, gender equality, and doping in
sports in the red queen effect perspective.
Sustainability, 14(5), 2490.

Vernikou, S., Lyras, A., & Kanavos, A. (2022).
Multiclass sentiment analysis on COVID-19-related
tweets using deep learning models. *Neural
Computing and Applications*, 34(22), 19615–19627.

Wankhade, M., Rao, A. C. S., & Kulkarni, C. (2022).
A survey on sentiment analysis methods,
applications, and challenges. *Artificial Intelligence
Review*, 55(7), 5731–5780.

Xu, Q. (2023). Competing as the First Out
Transgender Female Olympian: A Twitter Network
Analysis of Laurel Hubbard During the 2020 Tokyo
Games. *Communication & Sport*, 11(5), 854–878.
<https://doi.org/10.1177/21674795221090422>

Corresponding Author Information Author Name Surname: Sukumaran, C

Institution: Government Law College

Address: Khajamalai, Thiruchirappalli, Tamil Nadu, India – 620 023

Orcid Number: 0000-0002-6689-3927

This paper is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International license.

Investigation of Fomo Levels of Young Athletes in Terms of Different Variables

Ulaş Sadık BARDAKÇI^{1A-D}, Mehmet ULAŞ^{2A-E}
¹Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Educational Sciences,
²Burdur Mehmet Akif Ersoy University Sports Science Faculty

Author Contribution Rate:

- A) Study Design
- B) Data Collection
- C) Data Analysis
- D) Article Writing
- E) Critical Reading

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the FOMO (Fear of Missing Out) levels of young athletes in terms of different variables. The study group of the research consisted of a total of 200 young athletes, 66 of whom were female and 134 of whom were male. The FOMO Scale developed by Przybylski et al. (2013) and adapted into Turkish by Gökler et al. (2016) was used as a data collection tool. In the analysis of the data obtained, parametric tests were used since the data showed normal distribution. One-way variant analysis was used to compare the averages of more than two variables, and Independent sample T-Test was used to compare the averages between two different variables. The data were analysed with SPSS 25.0 package programme. According to the findings of the study, FOMO levels of young female athletes were higher than young male athletes. In addition, the FOMO levels of young athletes playing individual sports were higher than those playing team sports. However, no significant difference was found between the FOMO levels of athletes according to other variables such as club league status, licence status and years of playing licensed sports. Among the age groups, FOMO levels of young athletes in the 16-17 age group were found to be higher than the other age groups. Similarly, in the variable of frequency of training participation, the FOMO levels of young athletes who participated in half of the training sessions were found to be higher than the others. These results suggest that FOMO levels of young athletes may vary depending on different variables.

Keywords: FOMO, Fear of Missing Out, Young Athletes.

Genç Sporcuların Fomo Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, genç sporcuların FOMO (Gelişmeleri Kaçırma Korkusu) düzeylerini farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 66'sı kadın, 134'ü erkek olmak üzere toplamda 200 genç sporcu oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Przybylski ve diğerleri (2013) tarafından geliştirilen ve Gökler ve ark, (2016) tarafından Türkçe 'ye uyarlanan FOMO Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde veriler normal dağılım gösterdiği için parametrik testler kullanılmıştır. İki'den fazla değişkenin ortalamaları karşılaştırılırken Tek yönlü varyant analizi, iki farklı değişken arasındaki ortalamaları karşılaştırmak için ise Bağımsız örneklem T-Testi kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 25.0 paket program ile yapılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, genç kadın sporcuların FOMO düzeyleri genç erkek sporculardan daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca, bireysel spor yapan genç sporcuların FOMO düzeyleri takım sporları yapanlardan daha yüksektir. Ancak, sporcuların kulüp lig statüsü, lisans statüsü ve lisanslı spor yapma yılları gibi diğer değişkenlere göre FOMO düzeyleri arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Yaş grupları arasında ise 16-17 yaş grubundaki genç sporcuların FOMO düzeyleri diğer yaş gruplarından daha yüksek bulunmuştur. Benzer şekilde, antrenmana katılım sıklığı değişkeninde ise; antrenmanların yarısına katılan genç sporcuların FOMO düzeyleri diğerlerinden daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlar, genç sporcuların FOMO düzeylerinin farklı değişkenlere bağlı olarak değişebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: FOMO, Kaybetme Korkusu, Genç Sporcular.

E-ISSN: 3023-5359

Doi Number:

doi.org/10.5281/zenodo.11205059

Introduction

Today, individuals' relations and social interactions with others gain importance by moving to different platforms. Especially the ease of access to the internet and the interest of social networks in this environment have made it easier for people to be informed about each other. This has created the need for people to be constantly informed about the lives outside themselves. The concept of FOMO, which covers the excessive or extreme experience of this need, emerges. The concept of FOMO is defined as a widespread concern that others may be experiencing rewarding experiences even though the person is not (Przybylski, Murayama, & DeHaan, 2013). People with this concern are characterised by a desire to constantly stay in touch with what others are doing. People who have a fear of missing something often turn to social media (Przybylski, Murayama, & DeHaan, 2013).

Increasing use of social media has transformative effects on individuals' work life and lives. Increased information sharing and more social media addiction make individuals worry that they always miss some information and mobile users' sense of missing out on developments emerges. FOMO has particularly affected the interpersonal relationships and behaviours of social media users (Wang et al. 2021). The individual using social media increases the need to get information about how peers live their lives and what they do in their lives and makes them increasingly prone to fear of missing out (Eskiler, Örgen, 2022).

When the studies conducted within the scope of this subject are examined, Yıldırım and Kışioğlu (2018) stated in their study that technological developments have negative aspects as well as positive aspects and that this negativity is the increase in communication through social media instead of face-to-face interaction of individuals and that this situation negatively affects our cultural characteristics or the individual's work life, families, friends, in short, it is concluded that negativities such as not allocating enough time to the social environment are experienced.

Especially on young people, it was concluded that this situation negatively affects their academic success (Yıldırım, Kışioğlu, 2018). In addition, it was concluded that there is no significant relationship between FOMO and happiness and that female students have high FOMO behaviour in gender variable and FOMO behaviours (Kartol, Peker, 2020).

In another study, the relationship between life satisfaction and FOMO was examined and it was found that individuals with high life satisfaction had low FOMO levels (Jood, 2017). In addition, it was stated that FOMO plays a mediating role in reducing the academic achievement and motivation levels of university students (Alt, 2015). In the study conducted by Zıvdr and Karakul (2023), it was revealed that the relationship between university students' social media addiction levels and FOMO (fear of missing developments) was positive. The study also found that students with social media addiction had high levels of FOMO. It was stated that FOMO affects the control abilities of individuals such as addictive substances. In addition, it was concluded that there is an opposite relationship between healthy eating and social media addiction (Çoşkun & Demir, 2021).

Considering the above information and studies, high FOMO level affects individuals negatively. Another area where this negative effect can be seen is the field of sports and athletes. Sports are activities that contribute positively to the psychological, social and cultural development of the individual by performing movements that allow the physical and cognitive skills of the individual to work in coordination, with or without competition within the framework of predetermined rules (Tunç, 2000; cited in Günel, 2022). It is a known fact that sports activities carried out within the framework of a certain programme and plan have positive effects on young people (Özdoğru, 2018). Therefore, the participation of young people in sports should be encouraged and it becomes important to determine the factors that will prevent this. FOMO is a feature that has the possibility of distancing young athletes from these areas. When the sports sciences literature is examined,

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

there are few studies with the concept of FOMO. Ceyhan and Cakır (2021) examined the FOMO levels of students studying at the physical education and sports college in terms of different variables. According to the results of the research, the FOMO levels of university students differed according to the department they studied and the duration of social media use. In the study of Saraç et al. (2023), the relationship between fear of missing developments and motivation and achievement goals was examined. As a result of the study, FOMO was found to be related to both variables.

In addition, athletes with high levels of FOMO are motivated to be evaluated positively by other athletes and to receive positive feedback (performance approach), to make an effort not to look bad to other people (performance avoidance), and to make an effort not to fall below their past performance (mastery avoidance).

People with high FOMO level neglect their work life and education life. While FOMO was previously the fear of missing developments in face-to-face environments, today, with the widespread use of social media and the internet, this fear has been transferred to digital or social media environments. Now people spend more time on social media rather than face-to-face environments. For this reason, young people are likely to stay away from sports environments due to the effects of sports participation. Since there are no similar studies conducted with young athletes in the literature, it is important to determine the FOMO levels of young athletes and the variables affecting the FOMO level. For this reason, the aim of this study is to determine the FOMO levels of young athletes and to analyse them in terms of different variables. For this purpose, the following problem statement and sub-problem statements were tried to be answered.

Problem Statement

Do FOMO levels of young athletes differ in terms of different variables?

Sub Problems

- 1) Do the FOMO levels of young athletes differ according to individual or team sports variables?
- 2) Is there a difference in FOMO levels of young athletes according to gender variable?
- 3) Do FOMO levels of young athletes differ according to the year of sportsmanship variable?
- 4) Do the FOMO levels of young athletes differ according to the amateur or professional variable of the athlete?
- 5) Do the FOMO levels of young athletes differ according to the athlete's branch variable?
- 6) Do FOMO levels of young athletes differ according to the age variable of the athlete?
- 7) Do the FOMO levels of young athletes differ according to the frequency of the athlete's weekly training participation or frequency of training?

Method

Methodological Model of the Research

In this study, survey design, one of the quantitative research methods, was used. The survey model is "studies that aim to collect data to determine certain characteristics of a group" (Büyüköztürk et al., 2020, p.16). In the current study, since the FOMO characteristics of young athletes will be determined, the mentioned screening model was preferred. 'Burdur Mehmet Akif Ersoy University Research Project Evaluation Report' permission (meeting date: 05.07.2023, meeting no: 2023/07, decision no: GO 2023/395) was obtained for the research.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ *Study Group*

The study group of the research consists of 200 young athletes aged between 12 and 21 in Burdur province. Power analysis was performed to determine the sample size of the study and to increase the power to represent the population. Power analysis is used to determine the minimum number of samples needed for different types of analyses (Cohen, 1992). When the effect size ($|\rho|=0.5$), $\alpha=0.05$ and power ($1-\beta$) were taken as 0.95 in the power analysis performed for T-test with G*Power 3.1 package programme (Keskin, 2020). The number of samples to be studied was found to be at least 176. In order to support and make the Power Analyses reliable, the sample of the study consists of a total of 200 young athletes, 66 female and 136 male, selected by simple probability (random) sampling method. Simple probability sampling method is used to increase the power of the sample to represent the universe and to give equal chances to each unit in the universe (Ekiz, 2020, p.114).

Data Collection Tools

The FOMO (Fear of Missing Out) Scale, developed by Przybylski, et al. (2013) and adapted to Turkish culture by Gökler et al. (2016), was used as a data collection tool in the study. This scale is a measurement tool that helps to determine the FOMO level of individuals. The scale is 5-point Likert type and consists of 10 items and one dimension. In the adaptation phase of the scale, Cronbach's Alpha test reliability coefficient was found to be .81. As a result of the reliability analysis conducted for the current study, it was found to be .80. Looking at the literature, it is seen that this value is among the highly reliable values (Can, 2020, p.393).

Analysing the Data

Before analysing the obtained data, it was tested whether the data showed a normal distribution. Skewness and Kurtosis normality coefficient values were examined to determine the normal distribution of the data. When these values are between -1.96 and +1.96, it is accepted that the

data are close to normal distribution (Can, 2014; p.85). According to the normality results in Table 2, it is seen that the values are between these values specified in the literature. For this reason, parametric tests were used in the study. One-way variant analysis was used to compare the means of more than two variables, and independent sample T-Test was used to compare the means between two different variables. SPSS 25.0 package programme was used for data analysis.

Findings

Table 1. Frequency Analyses of Demographic Characteristics of the Study Group

Variable	Sub Variable	N	%
Gender	Male	134	67,0
	Girl	66	33,0
Your branch	Team Sports	146	73,0
	Individual Sports	54	27,0
Sport Club League Status	Amateur League	172	86,0
	Professional League	28	14,0
Licence Status	Amateur Licence	176	88,0
	Professional Licence	24	12,0
Age	12-13 years old	45	22,5
	14-15 years old	23	11,5
	16-17 years old	25	12,5
	18-19 years old	61	30,5
	20-21 years old	46	23,0
Weekly Training Participation or Frequency of Training	I attend all training sessions	121	60,5
	I attend at most one training session	41	20,5
	I attend half of the training	15	7,5
	I'll join you for training from time to time.	23	11,5
How Many Years Licensed Athlete	1-2 Years	79	39,5
	3-4 Years	40	20,0
	5-6 Years	47	23,5
	7 Years and above	34	17,0

Table 1 When analysed, a total of 200 young athletes, 66 (33.0%) females and 134 (67.0%) males, participated in the study. The majority of the participants (30.5%) were in the 18-19 age range consisting of 61 participants, while the 20-21 age range consisted of 46 participants (23.0%), the 12-13 age range consisted of 45 participants (22.5%), the 16-17 age range consisted of 25 participants (12.5%), and the 14-15 age range consisted of 23 participants (11.5%). When the branch status of the participants is analysed, it is seen that 146 people (73.0%) are in team sports and 54 people (27.0%) are in individual sports.

When the licence status of young athletes is examined, it is seen that 176 (88,0%) of them have amateur licence and 24 (12,0%) of them have professional licence. When the club status of the young athletes is analysed, it is seen that 172 (86,0%) of them are competing in amateur league and 28 (14,0%) of them are competing in professional league. When the frequency of training participation or frequency of training per week of young athletes is examined, it is seen that there are 121 people (60,5%) who participate in all training, 41 people (20,5%) who participate in at most one training, 15 people (7,5%) who participate in half of the training, 23 people (11,5%) who participate in training occasionally. In addition, when it is examined how many years the young athletes have been licensed athletes, it is seen that 1-2 years 76 people (39,5%), 3-4 years 40 people (20,0%), 5-6 years 47 people (23,5%), 7 years and over 34 people (17,0%).

Table 2. Arithmetic Mean, Standard Deviation Values and Normality Analysis Results of FOMO (Fear of Missing Developments) Scale.

	N	Average	Ss.	Skewness	kurtosis
Total Points	200	26,41	7,87	0,49	0,01

When the findings in Table 2 are analysed, it is seen that the total mean score of FOMO levels of young athletes is 26,41. According to this result, it can be said that the young athletes participating in the research have a moderate level of FOMO (fear of missing out on developments). In addition, skewness and kurtosis tests were applied to test whether the scale used in the research showed normal distribution. As a result of the test, the values were found to be in the range of -1.5 and +1.5 and parametric tests were used in the analysis of the data (Can, 2014).

Table 3. T Test Results Related to Fomo Levels of Young Athletes According to Their Gender

Size	Gender	N	Average	Ss.	df	t	p
Fomo Level	Male	134	25,23	7,01	198	-3,06	0,00
	Woman	66	28,78	8,97			

p<0.05

When the findings in Table 3 are analysed, it is seen that the FOMO level scores of young athletes (t=3,061, p<0.05) differ significantly according to gender variable. Accordingly, FOMO levels of female athletes (mean=28,78) are higher than FOMO levels of male athletes (mean=25,23).

Table 4. T Test Results Regarding FOMO Levels of Young Athletes According to Their Branches

Size	Branch	N	Average	Ss.	df	t	p
Fomo Variables	Team Sports	146	25,73	7,51	198	-2,01	0,04
	Individual Sports	54	28,24	8,57			

p<0.05

When the findings in Table 4 are analysed, FOMO level scores of young athletes (t=-2,016, p<0.05) differ significantly according to the branch variable. Accordingly, the FOMO levels of young athletes in individual sports (mean=28,24) are higher than the FOMO levels of young athletes in team sports (mean=25,73).

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Table 5. T Test Results Regarding FOMO Levels of Youth Athletes According to the League Status of Their Clubs

Size	SYKLS	N	Average	Ss.	df	t	p
Fomo Variables	Amateur League	17	26,71	7,70	198	1,36	0,17
	Professional League	28	24,53	8,71			

$p > 0.05$

When the findings in Table 5 are analysed, FOMO level scores of young athletes ($t=1,362$, $p > 0.05$) do not differ significantly according to the club league status of the young athletes ($p=0.17$).

Table 6. T Test Results Regarding FOMO Levels of Youth Athletes According to Their Licence Status

Size	Licence	N	Average	Ss.	df	t	p
Fomo Variables	Amateur licence	176	26,69	7,59	198	1,38	0,16
	Professional Licence	24	24,33	9,56			

$p > 0.05$

When the findings in Table 6 are examined, the FOMO level scores of young athletes ($t=1,381$, $p > 0.05$) do not differ significantly according to the licence status of young athletes ($p=0,169$, $p > 0.05$).

Table 7. Anova Test Results Regarding FOMO Levels of Youth Athletes According to Age Variable

	N	Average	Ss.	f	p	Significant Difference
12-13 years old	45	25,26	6,70	4,15	0,00	16-17>18-19 16-17>20-21 16-17>12-13
14-15 years old	23	26,30	7,51			
16-17 years old	25	32,00	9,40			
18-19 years old	61	24,96	7,09			
20-21 years old	46	26,45	8,16			
Total	200	26,41	7,87			

$p < 0.05$

According to the results of the analysis in Table 7, a significant difference was observed between the age groups of the young athletes participating in the study between 16-17 years old, 18-19 years old and 20-21 years old, while no significant difference was observed between the other age groups ($p=0,00$). According to these results, the FOMO levels of young athletes aged 16-17 years are higher than those of young athletes aged 12-13 years, 18- 19 years and 20-21 years.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Practice in Training Per Week

	N	Average	Ss.	f	p	Significant Difference
I attend all training sessions(1)	121	25,67	7,84	3,84	0,01	3>1 3>4
I attend at most one training session(2)	41	27,07	6,67			
I attend half of the training(3)	15	32,53	10,14			
I Attend Training Occasionally(4)	23	28,08	6,88			
Total	200	26,41	7,87			

p<0.05

According to the results of the analyses in Table 8, when the frequency of participation or frequency of training per week of the young athletes participating in the study was examined, a significant difference was found between I participate in half of the training and I participate in all training and I participate in training occasionally (p=0,01). According to these results, the FOMO levels of the young athletes who participated in half of the training sessions were higher than the young athletes who participated in all training sessions and who participated in training sessions occasionally.

Table 9. ANOVA Test Results Regarding FOMO Levels of Youth Athletes According to Years of Licenced Sport

	N	Average	Ss.	f	p
1-2 Years	79	26,74	7,42	0,912	0,43
3-4 Years	40	26,20	8,44		
5-6 Years	47	27,36	8,34		
7 Years and above	34	24,55	7,54		
Total	200	26,41	7,87		

p>0.05

According to the results of the analysis in Table 9, it was found that there was no significant difference in the FOMO levels of the young athletes participating in the study according to the years of licensed sports (p=0,43).

Discussion and Conclusion

In this study, FOMO (Fear of Missing Out) levels of young athletes were analysed in terms of different variables. The range of scores obtained from the FOMO scale varies between 10 and 50, and the higher the score of the individual, the more likely the individual is to have fear of missing developments. The findings show that young athletes have a moderate level of FOMO. This indicates that young athletes have the fear of following and missing the experiences of others with the effect of digital technology and social media use.

According to the results of the research, it is seen that FOMO levels of young athletes vary according to different variables. The first sub-problem of the research, gender variable was analysed. The findings reveal that FOMO levels of female athletes are significantly higher than male athletes. When the studies conducted are examined, there are studies that reveal that FOMO level differs according to gender variable. In the study of Przybylski et al. (2013), it was found that the FOMO levels of men were higher than those of women, while in the study conducted on adolescents, it was concluded that the FOMO levels of women were higher (Kartol & Peker, 2020). In addition, Przybylski et al. (2013) stated that as the age level increases, the FOMO levels of individuals do not change according to gender, but the FOMO levels of individuals aged 28 years and below tend to differentiate. In this context, since the average age of the participants in the current study is in the 18-19 age range, it can be said that the FOMO level differs according to gender.

In the second sub-problem of the study, it was examined whether the FOMO levels of young athletes differed according to individual and team sports. The findings show that the FOMO levels of young athletes participating in individual sports are higher than those participating in team sports. In the studies conducted, it is seen that the social skill levels of individuals engaged in individual sports are lower than individuals engaged in team sports (Gezer, Aslan, Dalkıran, & Kılıcıl, 2017).

realise themselves socially and feel excluded pushes them to spend more effort in order not to miss developments (Tanhan, Özok, & Tayiz, 2022). This may cause an increase in FOMO levels of individuals.

In the examination of FOMO levels of young athletes according to age groups, which is another sub- problem of the research, it was observed that the FOMO levels of 16-17 year old athletes were significantly higher compared to other age groups. However, no significant difference was found between 12-13, 18-19 and 20-21 age groups. This shows that FOMO levels in young athletes may vary depending on age groups. Przybylski et al. (2013) stated in their study that FOMO level differed according to age variable and FOMO level increased when the age level decreased to 28 years and below.

In another finding, FOMO levels of young athletes were examined according to the frequency of training participation or frequency of training per week. A significant difference was found between young athletes who participated in half of the training, young athletes who participated in all training and young athletes who participated in training occasionally. This shows that the frequency of participation of young athletes in training can affect their FOMO levels. Ceylan and Zekai (2021) found that individuals who do not participate in sportive activities have higher FOMO levels than individuals who participate in sportive activities.

It was determined that the FOMO levels of young athletes did not differ significantly according to their years of licensed sports, licence status and club league status.

As a result, it was found that FOMO levels of young athletes differed according to the variables of gender, age groups, individual or team sports and frequency of training participation, while FOMO levels did not differ significantly according to the variables of years of licensed sports, licence status and club league status.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

every sense, people are in the desire to follow and be involved in these changes and developments. Excessive excess of this desire reveals FOMO. Individuals with high FOMO level neglect other life requirements or do not show the necessary care. This feature may also be present in young athletes.

According to the results of the study, this feature is present in female, individual sportsmen and young athletes aged 16-17.

It may be important for coaches or educators working with young athletes to know the FOMO levels of their athletes and to take measures accordingly in terms of athletes' performances. In addition, it can be recommended to researchers to conduct studies examining the relationship between FOMO level and athletes' sportive performance

References

Alt, D. (2015). College students' academic motivation, media engagement and fear of missing out. *Computers in human behavior*, 49, 111-119.

Can, A. (2014), *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Ceyhan, M.A ve Çakır, Z. (2021). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin fırsatları kaçırma korkusu (FOMO) durumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim Üç Aylık İncelemeler*, 4 (4).

Cohen, J. (1992). Statistical power analysis. *Current directions in psychological science*, 1(3), 98-101.

Coşkun, G. G., & Demir, B. A. (2021). Lisans öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ile sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi-İstanbul'da bir üniversite örneği. *Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 195-205.

Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (6.Baskı). Ankara, Anı Yayıncılık.

Eskiler, E., & Örgen, B. (2022). Serbest zaman etkinlikleri bağlamında gelişmeleri kaçırma korkusu ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 14(1).

Gelişmeleri kaçırma korkusu (FoMO): güncel bir derleme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 14(1), 74-85.

Gezer, Ed, Aslan, Cs, Dalkıran, O., Kılıçgil, E. (2017). Farklı spor branşlarındaki elit sporcuların sosyal beceri düzeylerinin seçilmiş değişkenler açısından karşılaştırılması- farklı spor branşlarındaki elit sporcuların sosyal beceri düzeylerinin seçilen değişkenlere göre karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22),251-258.

Gökler, M. E., Aydın, R., Ünal, E., & Metintaş, S. (2016). Sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu ölçeğinin Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 52-59.

Jackson, E. L. (2000). Will research on leisure constraints still be relevant in the twenty-first century? *Journal of leisure Research*, 32(1), 62-68.

Jood, T. E. (2017). *Missing the present for the unknown: the relationship between fear of missing out (FoMO) and life satisfaction*. University of South Africa, Master Thesis.

Kartol, A. ve Peker, A. (2020). Ergenlerde sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu (fomo) yordayıcılarının incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(21), 454-474.

Keskin, B. (2020). İstatistiksel Güç Bir Araştırmanın Sonuçlarına Etki Eder Mi? Örneklem Büyüklüğüne Nasıl Karar Verilmeli? *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(Sp. Issue), 157-174.

Özdoğan, A. A. (2018). Çocuk ve ergenlerin okul dışı zamanlarda spor aktivitelerine katılımı. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 86-101.

Przybylski, A. K., Murayama, K., DeHaan, C. R., & Gladwell, V. (2013). "Motivational, Emotional, and Behavioral Correlates of Fear of Missing Out", *Computers in Human Behavior*, 29(4), s.1841-1848

Saraç, H., İnceoğlu, S., Urfa, O., Aşçi, F. H. (2023). Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ile Güdülenme Arasındaki İlişkide Başarı Hedeflerinin Aracı Rolü. *Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 30-43.

Wang L, Qiu J, Yan S, Liu W (2021) Does mobile social media undermine our romantic relationships? the influence of fear of missing out (fomo) on young people' romantic relationship. Research Square; 2021; doi:10.21203/rs.3.rs-636141/v1.

Yıldırım, S., Kişioğlu, A. N. (2018). Teknolojinin getirdiği yeni hastalıklar: nomofobi, netlessfobi, fomo. *SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(4), 473-480.

Zıvıdır, P., & Karakul, A. (2023). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ve fomo ilişkisi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 11(1), 1054-1067.

Corresponding Author Information

Author Name Surname: Ulaş Sadık BARDAKÇI

Institution: Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Educational Sciences

Address: İstiklal Campus İstiklal Stadium A-3 Entrance, Değirmenler Mah. Cevat Sayılı Bulvarı No:
120/31-1 Centre/BURDUR

Orcid Numarası:0000-0001-6248-4432

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International licence.

Üniversite Öğrencilerinin Fanatiklik Düzeylerinin İncelenmesi

İlyas Mert ÖZTÜRK A-B-D-E , Çiğdem BACAK C-D-E ¹ Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı, Burdur, Türkiye, ozturkiyasmert6@gmail.com.² Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor ve Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, cbacak@mehmetakif.edu.tr.**Yazar Katkı Oranı:**

- A) Çalışmanın Tasarımı
- B) Veri Toplama
- C) Verilerin Analizi
- D) Makale Yazımı
- E) Eleştirel Okuma

ÖZET

Fanatizm özellikle üniversite sürecindeki bireyler üzerinde olumsuz etkilere sahip bir kavram olarak nitelendirilebilir. Özellikle kariyer sürecinin şekillendiği bu dönem içerisinde bireylerin olumsuz ve saldırgan davranışlar sergilemeleri hem sosyal hem psikolojik şekilde bireylere negatif sonuçlar doğurabilir. Bu araştırmanın amacı yüksek öğretim kurumunda spor eğitimi gören üniversite öğrencilerinin fanatizm davranışlarının incelenmesidir. Araştırma grubunu spor eğitimi gören 196 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin fanatiklik durumlarının değerlendirilmesi için "Futbol Taraftarı Fanatiklik Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analiz edilmesi için ilk olarak normallik analizi işlemi yapılmıştır. Normallik analizi işlemi için kolmogrov smirnov ve shapiro wilk Testlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen sonuç verilerin normal dağılım değerlerine sahip olduğu göstermiştir. Bundan dolayı verilere parametrik testler uygulanmıştır. İki bağımsız değişkenin karşılaştırılması için bağımsız örneklem T Testi, ikiden fazla bağımsız değişkenin karşılaştırılması için ise tek yönlü varyans analizi Anova kullanılmıştır. Sonuç olarak cinsiyet değişkeninde anlamlı farklılık görülürken; bölüm, yaş, sınıf ve spor branşı açısından değişkenler arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Taraftar, Fanatizm, Holiganizm**Examining the Fanaticism Levels of University Students****ABSTRACT**

Fanaticism can be characterized as a concept that has negative effects especially on individuals in the university process. Especially in this period when the career process is shaped, negative and aggressive behaviors of individuals can have negative consequences for individuals both socially and psychologically. The aim of this study is to examine the fanaticism behaviors of university students studying sports in higher education institutions. The research group consists of 196 students studying sports. In the research, "Football Fanaticism Scale" was used to evaluate the fanaticism status of the students. In order to analyze the research data, normality analysis was performed first. kolmogrov smirnov and shapiro wilk Tests were used for normality analysis. The results showed that the data had normal distribution values. Therefore, parametric tests were applied to the data. Independent sample T Test was used for the comparison of two independent variables and one-way variance analysis Anova was used for the comparison of more than two independent variables. As a result, while there was a significant difference in the gender variable, there were no significant differences between the variables in terms of department, age, grade and sports branch.

Keywords: Supporters, Fanaticism, Holiganism**E-ISSN:** 3023-5359**Doi Number:**

10.5281/zenodo.11206067

Giriş

Spor olgusu içinde fanatizm düzeyi eğer ki normal düzeyin üzerine çıkarsa zararlı bir davranış oluşur ve bunun ise en çok görülebileceği ve en tehlikeli dönemlerden birisi üniversite zamanları olduğu düşünülmektedir. Sporda fanatizm normal düzeylerde oluştuğunda taraftarlar ve sporcular arasında herhangi bir sorun çıkmadığı görülmektedir. Son yıllarda bu durum değişiklik göstererek birçok ülkede ve bizim ülkemizde de fanatizm holiganlık safhasına taşındığı görülmektedir. Bunların sebeplerinden birisi de insanların birbirine karşı iş streslerini, günlük streslerini yansıtmaları olduğu düşünülmektedir. Örnek olarak ülkemizde en çok karşılaşılan durumlardan biri futbol müsabakalarında hakemlerin verdiği herhangi bir hatalı karara karşı taraftarlar fanatizmi bırakıp holiganlığa geçerek etrafına zarar verdikleri görülmektedir. Fanatizm ve taraftarlık spor bilimciler açısından, her zaman araştırmaya açık bir konu olarak değer göreceği düşünülmektedir. Sosyal hayatta kendini gerçekleştirememiş, ortaya koyamamış ya da geride kalmış olarak ifade edilen birçok birey spor yoluyla kendisine uygun düşen bir hayatı “taraftar” ya da “sosyal kimlik” adı altında spor alanında bulabilmektedir (Açak vd., 2018).

Taraftar; bir etkinlikte veya sporda bir taraf olmak anlamına gelen kelimedir. Taraftarlar tuttukları takımları destekleyerek takımlarına olan desteklerini ve sevgilerini gösterirler (Arslanoğlu, 2005). Taraftarlık aslında ülkeler arasında da kültür farklarından kaynaklı değişiklik göstermektedir. Hindistan da olan taraftarlık ile Türkiye de olan taraftarlık arasında kabul edilebilir bir farklılık olduğu düşünülmektedir.

Fanatizm; kelime anlamı olarak birçok anlama gelmektedir, bunlardan birisi galibiyet alabilmek

amacıyla hiçbir türlü cezadan korkmadan her şeyi yapan, izlemiş olduğu sporu estetik duygusu ve güzellik duygusu için değil de tutmuş olduğu takımın nasıl olursa olsun müsabakadan galibiyet ile ayrılmasını isteyen taraftar çeşitleridir (Turan vd., 2018). Ek olarak da başka bir anlam açıklamasında Doğaner vd., 2021.akt. Alqmase vd., (2021) yaptığı araştırmaya göre fanatizm herhangi bir takıma karşı sevgi veya hoşlanma gösterme davranışı olabileceği kadar öfke ve hırs gibi davranışları da içerebilmektedir. Fanatizm onlarca yıldır insanların içerisinde araştırılıyor. Spor anlamında belirli bir kişiye ya da takıma istekle bağlanma davranışıdır (Dwyer, LeCrom & Greenhalgh, 2018).

Ülkemizde yarışma veya sıralama var ise taraftarlar iki gruba ayrılır bunların bir kısmı oyun kalitesine odaklanırken ikinci kısım ise takımının yenmesi için fair play’a çok uzak olan her olayı gerçekleştirebilirler. Bu ikinci grupta olan kişilerin aslında fanatizminin başlangıç aşamasıdır. Bu fanatizmin duyguları şu şekildedir; takım eğer yenilirse aşırı derecede bir duygusallık yaşayıp üzüleceklerdir ve takımlarının diğer maçta yenmelerini isteyeceklerdir. Branscombe & Wann (1991) seyircileri tutmuş oldukları takım ile birleştirme düzeyine göre, takımlarına her türlü tutkulu bir şekilde bağlı seyirciler ve müsabakanın gidişatına göre değişen seyirciler olarak iki gruba ayırmaktadır. Açak vd., (2018) ise “düşük”, “orta” ve “yüksek” olarak üç kısma ayırmıştır (akt. Sutton vd., 1997). Taraftarların aşırı derecede holiganlığa girmesi sonucu her toplum zarar görmüştür bunlardan en eski bilinen örneklerden birisi de Koçer (2012) ‘in yaptığı araştırmada da bahsettiği bir olay. Günümüzde İstanbul toprağı olarak geçen yerde 532 yılında hipodromda alevi çıkan bir olay yaşanmıştır. Bunun sonucunda o bölgede bulunan birçok yer yakılıp yıkılmıştır. Bu da şehrin kendisine zarar vermiştir.

Bu gibi holiganizm kavramını içeren davranışlar aslında hala günümüzde devam etmektedir ve bu davranışları yapan kişilerin tamamen ülkelerine kendi topraklarına verdiği gözlemlenmektedir.

Fanatizm; kişinin kendi düşüncesini temsil eden kişi veya gruba karşı bağlılığıdır (Dwyer vd., 2018. akt. Doğaner vd., 2021). İnsanlar bu düşünceleri yansıtırken aşırı gurur ve abartılı tepki göstermesi sonucunda ortaya çıkacak etkileri hiçbir şekilde düşünmemişlerdir. Koçer (2012) 'in yaptığı araştırmaya göre fanatizm kelimesi bir olaya karşı verilen pozitif veya negatif dışı vurumdur. Bu durum insanların ilgilendikleri sporlar üzerine duydukları derin duygulardır. Bu derin duygular bazı zamanlar rakibinin karşısındakine karşı duyduğu düşmanlığı öfkeyi ve saldırganlık göstermesine sebep olabilir olarak açıklanan bir başka tanımı da vardır. Bu demek oluyor ki insanlar tam olarak aralarındaki farkı bilmeyerek ve hepsini birbirine benzer olarak düşünmektedirler. Fanatizm 1900'lerden sonra kendisini göstermeye başlamıştır ve gün geçtikçe kavramın ilk çıkışındaki anlamından daha abartılı duygular beslemeye başlamıştır. Fanatizm spor alanında yıl geçtikçe oldukça artmıştır. İnsanların fanatizm düşüncesi desteklemekten çok zarar vermeye gitmeye başladığı görülmektedir. Türkiye'de fanatizm spor ve siyaset alanında çok yoğundur.

Yukarıda verilen bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı; spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin fanatizm düzeylerini tespit etmektir. Araştırma ile spor bilimleri fakültesi lisans öğrencilerinin fanatizm düzeylerinin belirlenmesi sonucu bunları cinsiyet, sınıf, geçmişte yapmış olduğu ve şu an yapmakta oldukları spor dallarına göre karşılaştırarak spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin aslında fanatizm konusunda

topluma etkilerinin tespiti için önem taşımaktadır.

Yöntem

Araştırma Metodu

Üniversite öğrencilerinin fanatizm düzeyini incelendiği bu araştırmada yöntemsel model olarak tarama deseni kullanılmıştır. Bu araştırma yöntemsel modeli olan tarama deseni; evren içindeki örneklem grubunda yapılan çalışma ile evren genelinde oluşan eğilim, tutum veya görüşlerin sayısal (nicel) olarak tanımlanmasıdır (Creswell, 2014; Johnson & Christensen, 2014).

Araştırma Grubu

Araştırmanın evreni 2022-2023 eğitim öğretim yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde eğitim gören toplam 400 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma örneklem ise % 95 güven aralığı ve %5 hata oranına göre yapılan hesaplamalar sonucunda 196 kişi araştırmanın örneklem sayısını temsil etmektedir. Bu araştırmaya 196 öğrenci katılmıştır. Araştırmada örnekleme yöntemi olarak basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi olan basit tesadüfi örnekleme; yöntemi, tüm evren eşit şanslara sahiptir. Uygulamada bulunacak bütün birimler listelenir ve bu listeden rastgele birimler seçilir. Bu örnekleme yönteminde istatistiksel işlemler ağırlıksız olarak yapıldığı için değerlendirme işlemi kolayca hesaplanabilir (Dawson & Trapp, 2001).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler ölçek kullanılarak toplanmıştır. Ölçek uygulama sürecinde kişisel bilgiler için katılımcı kişisel bilgi formu ve devamında taraftarlık seviyesini belirlemek için "Futbol Taraftarı Fanatizm Ölçeği" uygulanmıştır. Ölçek Taşmektepligil, Çankaya ve Tunç (2014) tarafından geliştirilen 13 maddelik bir ölçektir. Ölçek iki ana başlıkta incelenmektedir. 1. Ana başlıkta "Şiddet

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Yönelik Düşünce ve Eylem Eğilimi” alanında 8 soru, 2. ana başlıkta ise “Kurumsal Aidiyet” (Takım sembollerini kullanma, taraftarla bütünleşme vb.) alanında 5 soru bulunmaktadır. İzleyicilerin anket sorularına verdikleri cevapların kendi iç tutarlılığını ortaya koymak amacıyla yapılan güvenirlik analizi (Cronbach's Alpha) sonucunda güvenirlik katsayısı 0,875 olarak bulunmuştur. 5’li likert tipi bir ölçek olup “1 hiç Katılmıyorum 5 kesinlikle katılıyorum” aralığında durumları ifade etmektedir. Anketin uygulama sürecinde ilk olarak doldurulması hedeflenen form; cinsiyet, yaş, bölüm, branş, branş dereceleri ve taraftarı olduğu takımlara yönelik sorularına cevap niteliğindedir.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler SPSS 22.0 paket programı kullanılarak sonuçlandırılmıştır. Analiz aşamasında, iki değişkenin karşılaştırılmasında t testi, üç veya üzeri değişken karşılaştırılmasında Anova testi, ayrıca ilişkiyi ortaya koymak için Pearson Momentler Korelasyon analizi ve regresyon analizleri uygulanmıştır.

Bulgular

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılım Sağlayan Kişilerin Demografik Bilgileri

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	68	34,7
	Erkek	128	65,3
Toplam		196	100
Yaş	18-20	57	29,1
	21-25	126	64,3
	26-30	9	4,6
	31 ve üstü	2	1
Toplam		194	99
Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi	57	29,1
	Antrenörlük Eğitimi	61	31,1
	Spor Yönetimi	78	39,8
Toplam		196	100
Sınıf	1	42	21,4
	2	52	26,5
	3	53	27
	4	49	25
Toplam		196	100
Spor Türleri	Takım Sporlar	84	42,9
	Bireysel Sporlar	64	32,7
	Hem Takım Sporları hem de Bireysel Sporlar	35	17,9
Toplam		183	93,5

Tablo 3.1’de araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri analiz edilmiştir. Araştırmada örneklem grubunun %34,7’si kadınlar, %65,3’ü erkeklerdir. Yaş aralıklarının %29,1’i 18-20 yaşlar arasında, %64,3’ü 21-25 yaşlar arasında, %4,6’sı 26-30 yaşlar arasında ve %1’i 31-35 yaşlar arasındadır. Sporcuların bölüm aralıkları %29,1’i beden eğitimi ve spor eğitimi bölümünden, %31,1’i antrenörlük eğitimi bölümünden ve %39,8’i spor yöneticiliği bölümünden oluşmaktadır. Sınıf dağılımı %21,4’ü 1. Sınıflar, %26,5’i 2. Sınıflar, %27’si 3. Sınıflar ve %25’i 4. Sınıflardan oluşmaktadır. Branşların ise %42,9’u takım sporlarından, %32,7’si bireysel sporlardan ve %17,9’u hem takım sporları hem de bireysel sporlardan oluştuğu söylenebilmektedir.

Tablo 3.2. Fanatiklik Düzeyine İlişkin Cinsiyet Değişkenine Ait Analiz Verileri

	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Fanatiklik Ölçeği	Kadın	67	2,2882	,98940	-2,048	0,42
	Erkek	119	2,6128	1,06418		

Tablo 3.2’de cinsiyetlere göre fanatiklik düzeyine ilişkin veriler analiz edilmiştir. Araştırma grubunda kadınlar 67 kişi, erkekler 119 kişidir. Bulgularda erkekler ile kadınlar arasında fanatiklik düzeylerinde anlamlı bir farklılık ($p<0,05$) saptanmıştır.

Tablo 3.3. Fanatiklik Düzeyine İlişkin Yaş Değişkenine Ait Analiz Verileri

	Yaş	N	X	f	df	p
Fanatiklik Ölçeği	18-20	53	89,18	5,901	3	,117
	21-25	120	93,45			
	26-30	9	115,89			
	31 ve Üstü	2	18,00			

Tablo 3.3'te yaşlara göre fanatiklik düzeyine ilişkin veriler analiz edilmiştir. Değişkenler arasında 18 ile 20 yaşlarında, 21 ile 25 yaşlarında, 26 ile 30 yaşlarında ve 31 ile 35 yaşlarında olmak üzere 4 değişken vardır. 18-20 yaş arasında 53 kişi, 21-25 yaşlar arasında 120 kişi, 26-30 yaş grubunda 9 kişi ve 31-35 yaş grubunda 2 kişi bulunmaktadır. Yaşlar arasında 26-30 yaş grubu 21-25 yaş grubundan daha fanatik, 21-25 yaş grubu 18-20 yaş grubundan daha fanatik ve 18-20 yaş grubu 31-35 yaş grubundan daha fanatik bulunmuştur. Bulgularda yaş gruplarında fanatiklik düzeyinde anlamlı farklılık ($p>0,05$) saptanmamıştır.

Tablo 3.4. Fanatiklik Düzeyine İlişkin Öğrenim Gören Bölüm Değişkenine Ait Analiz Verileri

	Öğrenim Gören Bölüm	N	X	f	df	p
Fanatiklik Ölçeği	Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi	55	91,57	,222	2	,895
	Antrenörlük Eğitimi	57	92,44			
	Spor Yöneticiliği	74	95,75			

Tablo 3.4'de bölümlere göre fanatiklik düzeyine ilişkin veriler analiz edilmiştir. Tablo 4'de değişkenler arasında Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi bölümü, Antrenörlük Eğitimi bölümü ve Spor Yöneticiliği bölümü olmak üzere 3 değişken vardır. Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi bölümünden 55 kişi, Antrenörlük Eğitimi Bölümünden 57 kişi ve Spor Yöneticiliği bölümünden 74 kişi bulunmaktadır. Elde edilen bulgulara göre Spor Yöneticiliği bölümü Antrenörlük Eğitimi bölümünden daha fanatik, Antrenörlük Eğitimi bölümü ise Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi bölümünden daha fanatik bulunmuştur. Bulgularda bölümler arasında fanatiklik düzeyinde anlamlı farklılık ($p>0,05$) saptanmamıştır.

Tablo 3.5. Fanatiklik Düzeyine İlişkin Sınıf Düzeyi Değişkenine Ait Analiz Verileri

	Sınıf Düzeyi	N	X	f	df	Sig
Fanatiklik Ölçeği	1.Sınıf	40	85,39	2,863	3	,413
	2.Sınıf	51	102,81			
	3.Sınıf	47	88,65			
	4.Sınıf	48	95,11			

Tablo 3.5'te sınıflara göre fanatiklik düzeyine ilişkin veriler analiz edilmiştir. Tablo 3.5'te 1-2-3 ve 4. sınıf olmak üzere 4 değişken vardır. 1.sınıf 40 öğrenci, 2. sınıf 51 öğrenci, 3. sınıf 47 öğrenci ve 4. Sınıf 48 öğrenci bulunmaktadır. Elde edilen bulgulara göre sınıflar arasında 2. sınıfdaki öğrenci 4.sınıfdaki öğrencilere göre daha fanatik, 4.sınıfdaki öğrenciler 3.sınıfdaki öğrencilere göre daha fanatik ve 3.sınıfdaki öğrenciler de 1.sınıfdaki öğrencilere göre daha fanatik bulunmuştur. Bulgularda sınıflar arasında fanatiklik düzeyinde anlamlı farklılık ($p>0,05$) saptanmamıştır.

Tablo 3.6. Fanatiklik Düzeyine İlişkin Spor Türleri Değişkenine Ait Analiz Verileri

	Spor Türü	N	X	f	df	p
Fanatiklik Ölçeği	Takım Sporları	80	93,24	5,987	2	,050
	Bireysel Sporlar	61	74,43			
	Hem Takım Sporları Hem de Bireysel Sporlar	32	95,38			

Tablo 3.6’de spor türlerine göre fanatiklik düzeyine ilişkin veriler analiz edilmiştir. Değişkenler arasında takım sporları, bireysel sporlar ve hem takım hem bireysel sporlar olmak üzere 3 değişken vardır. Takım sporları branşından 80 kişi, bireysel sporlar branşlarından 61 kişi ve hem takım sporları hem de bireysel sporlarının ikisinden de branşı olanlar ise 32 kişi bulunuyor. Branşlar arasında hem takım sporları hem de bireysel spor branşlarından olanların fanatiklik düzeyi takım sporları branşlı olanlardan daha fanatik, takım sporları branşlı olanlar ise bireysel sporlar ile uğraşanlardan daha fanatik bulunmuştur. Bulgularda branşlar arasında fanatiklik düzeyinde anlamlı farklılık ($p>0,05$) saptanmamıştır.

Tartışma ve Sonuç

Mevcut araştırmada cinsiyet değişkenine göre erkeklerin daha fanatik olduğu tespit edilmiştir. Yapılan literatür taraması sonucunda (Tanyeri, 2019; Al-Sarraf, 2020; İlk, Çavuşoğlu ve Güler, 2020; Kurak, 2020; Bahçe ve Turan, 2022; Çakmak, Başaran ve Karatut, 2022; Öner ve Cerrahoğlu, 2023; Halıcı, Karacif ve Karacan Doğan, 2024; Küçük, Öz, Demirci, Kusan ve Çankaya, 2024) benzer sonuçlar bulunmuştur. Benzer sonuçlar bulunma sebebi ise günümüzde ülkemizde olan ataerkil toplum yapısında erkeklerin duygu durumlarını dışa vurması çok fazla öne çıkmadığı için bu duygu durumlarını bir takıma bağlı olarak o takım çerçevesinde yansıttıkları düşünülmektedir.

Mevcut araştırmada yaş değişkenine göre 26-30 yaş aralığında bulunan öğrenciler daha fanatik olduğu tespit edilmiştir. Yapılan literatür taraması sonucunda (Eker ve Akdeniz, 2022; Öner ve Cerrahoğlu, 2023; Halıcı, Karacif ve Karacan Doğan, 2024; Küçük, Öz, Demirci, Kusan ve Çankaya, 2024) benzer sonuçlar bulunmuştur. Benzer sonuçlar bulunma sebebi ise bireylerin genç yetişkinlik döneminin son yıllarında olduğu için belli bir olgunluk düzeyine ulaşmış insanlar oldukları düşünülmektedir. Bu olgunluk düzeyleri sonucunda da bireyler artık bir takıma veya bir kişiye daha duygu dolu yaklaşımlarda bulunarak daha yüksek düzeyde fanatiklik yaşayabileceği düşünülmektedir.

Mevcut araştırmada öğrenim gören bölüm değişkenine göre spor yöneticiliği bölümü daha fanatik olduğu tespit edilmiştir. Yapılan literatür taraması sonucunda (Halıcı, Karacif ve Karacan Doğan, 2024; Küçük, Öz, Demirci, Kusan ve Çankaya, 2024) benzer sonuçlar bulunmuştur. Benzer sonuçlar bulunma sebebi ise okumakta oldukları bölümden mezun olduktan sonra tutmakta oldukları takımın başına yönetici olarak

gelebilmek olasılıkları olduğu düşünülmektedir. Mevcut araştırmada sınıf düzeyi değişkenine göre 2. sınıfta eğitim görmekte olan öğrenciler daha fanatik olduğu tespit edilmiştir. Yapılan literatür taraması sonucunda benzer sonuçlar bulunmamaktadır.

Mevcut araştırmada spor türleri değişkenine göre hem takım hem bireysel sporları bir arada yapmakta olan öğrenciler daha fanatik olduğu tespit edilmiştir. Yapılan literatür taraması sonucunda (Öztürk, Sarıgül ve Karabulut, 2023; Avcı, 2024; Kanışlı ve Gül, 2024) benzer sonuçlar bulunmuştur. Benzer sonuçlar bulunma sebebi ise bireysel spor türleri ile uğraşan sporcuların özgüvenlerini geliştirirken, takım spor türleri ile uğraşan sporcuların sosyalleşmesini ve takım içerisinde birbirine bağlı olmasını sağlamaktadır. Her iki spor türü ile ilgilenen sporcular bu bağlamı bir arada geliştirmekte olduğu düşünüldüğü için fanatiklik düzeylerinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Mevcut araştırmamızda Mehmet Akif Ersoy Spor Bilimleri lisans öğrencilerine yapılan ölçeğin maddelerine verilen cevapların fanatiklik, takım taraftarı ve sporsever konularındaki düzeyleri belirlenmiştir. Araştırmanın değişkenleri olan cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf ve spor Türleri arasında karşılaştırma yapılmıştır. Araştırmamıza 68 kadın 128 erkek öğrenci katılmıştır. Cinsiyet değişkeninde erkeklerin kadınlardan daha fanatik olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun sebebinin erkeklerin tutmuş oldukları takımlar ile duygu durumlarının değişmesi ve taraftar gruplarına daha bağlı hissetmesi ile ilgili olabileceği düşünülmektedir. Yaş değişkeninde 26-30 yaş aralığı daha fanatik olduğu tespit edilmiştir, bu sonucun sebebi 26-30 yaş grubunda ölçeği uygulayan kişilerin diğer yaş gruplarına göre daha az kişi olmasından dolayı

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
daha fanatik çıktıkları düşünülmektedir. Bölüm değişkeninde spor yöneticiliği bölümü öğrencileri daha fanatik olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun sebebi spor yöneticiliğinde okuyan öğrencilerin, spor kulüplerinde yönetici pozisyonunda görev alabilecekleri olması sebebiyle fanatizm düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Spor türleri değişkeninde hem takım sporları hem de bireysel sporlar olmak üzere her iki spor türü ile ilgilenen kişilerin daha fanatik olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun sebebinin kişilerin birden fazla farklı spor türü ile uğraştığı için fanatizm duygularını her iki spor türünden de aldıkları özellikler ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak, Burdur Mehmet Akif Ersoy Spor Bilimlerinde öğrenim görmekte olan lisans öğrencileri “32,5886” ile “Sporsever” olarak tespit edilmiştir. Değişkenlere göre cinsiyet değişkeninde anlamlı bir farklılık tespit edilirken; yaş, bölüm, sınıf ve spor türleri değişkenlerinde anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Daha sonra yapılacak çalışmalarda “sosyo-ekonomik durum” değişkeninin eklenmesi veya farklı değişkenler eklenerek değişkenlerin çoğaltılması önerilmektedir.

Kaynaklar

Açak, M., Düz, S., Karataş, Ö., Karademir, T., Kurak, K. Ve Bayer, R. (2018). Türkiye futbol federasyonu 1. ligindeki taraftarlarının fanatiklik durumlarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(3), 1-16.

Agusman, R. & Setiawan, C. (2018). The phenomenological study of fanaticism of football pss sleman supporters. 2nd yogyakarta international seminar on health, physical education, and sport science (YISHPESS 2018) *1st Conference on Interdisciplinary Approach in Sports*, 278, 523-525.

All-Sarraf, A, S, N. Ve Okan, İ. (2020). Spor Bilimleri lisans öğrencilerinin fanatiklik düzeyinin araştırılması: Gazi Üniversitesi örneği. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 12(48), 90- 96.

Altungul, O. ve Karahüseyinoğlu, M, F. (2017). Determining the level of fanaticism and football fanship to university athletes. *Journal of Education and Training Studies*, 5(11), 171-176.

Arslandoğlu, K. (2005). *Futbolun psikiyatrisi*, İstanbul: İthaki Yayınları.

Avcı, İ. Fanatizm, ahlak ve utanma duygusunun lisanslı ve taklit kulüp ürünleri satın alma niyeti üzerine etkisi: kulüp taraftarları üzerine bir araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 79, 258-275.

Aycan, A., Polat, E. Ve Uçan, Y. (2009). Takım özdeşleşme düzeyi ile profesyonel futbol müsabakalarına seyirci olarak katılım kararını etkileyen değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(4), 169-174.

Bahçe, A. ve Turan, M, B. (2022). Üniversite öğrencilerinin fanatizm düzeyleri ile marka tercihleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 449-473.

Branscombe, N. & Wann, D. (1991). The positive social and self-concept consequences of sports team identification. *Journal of Sports and Social Issues*,

15, 115-127.

Creswell, J. W. (2014). Araştırma deseni. (Selçuk Beşir Demir, Çev. Ed.), Ankara: Eğiten Kitap.

Çakmak, G., Başaran, Z. ve Karatut, A. (2022). Futbol taraftarlarının takıma psikolojik bağlılık, fanatiklik ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 95-110.

Dawson, B. & Trapp, R.G. (2001) Basic & Clinical Biostatistics. Lange Medical Books, McGraw-Hill, New York.

Doğaner, S., Erdeveciler, Ö., Balcı, V., Uyar, Y., Bağış, T, Ö. Ve Ercan, M. (2021). Futbol taraftarlarının fanatiklik düzeylerinin belirlenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4), 257-269.

Dwyer, B., LeCrom, C. & Greenhalgh, G. (2018). Exploring and measuring spectator sport fanaticism. *Sage Journals*, 6(1), 58-85.

Eker, E. Ve Akdeniz, B. (2022). Examination of seperation- individuation charecteristics on the relationship between fanaticism and agression in young adults. *OPUS- Journal of Society Research*, 19(48), 603-619.

Erdoğan, A., Öztaş, M. ve Şirin, E, F. (2021). Futbol taraftarlarının seyircilik durumları ile spor takımı evangelizm (eFANGelizm) ilişkisi üzerine ampirik bir araştırma. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (1), 476-484.

Halıcı, A., Karacif, A. ve Karacan Doğan, P. (2024). Futbol taraftarlarının EFANGelizm düzeylerinin değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 29(1), 32-39.

İlk, Ç., Çavuşoğlu, S, B. ve Güler, C. (2020). Investigation of Fanaticity and Licensed Product Purchase Levels of Football Fans. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(32), 4785-4808.

Johnson, B., & Christensen, L. (2014). Eğitim araştırmaları. (Selçuk Beşir Demir, Çev. Ed.). Ankara: Eğiten Kitap.

Kanışlı, E. ve Gül, M. (2024). “Transfer çalımı” niteliğindeki futbolcu transferlerinin hisse senedi

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
fiyatlarına etkisi Türkiye super ligi 2022-2023
sezonu. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (ICAFR
Özel Sayısı), 172-194.

Karahüseyinoğlu, M, F., Altungül, O., Bulut, M. Ve
Söyler, Y. (2021). Lisans mezunlarının futbol algı ve
tarafarlık düzeylerinin araştırılması. *Internatioanal
Academic Social Resources Journal*, 6(32), 2018-
2025.

Kat, H. (2009). Bireysel sporcularda takım
sporcularının stress düzeyleri ve problem çözüme
becerilerinin karşılaştırılması. (Yayınlanmamış
Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sağlık
Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Koçer, M. (2012). Futbol derneklerine üye olan
tarafarların şiddet ve holiganizm eğilimlerinin
belirlenmesi: Kayseri örneği. *Sosyal Bilimler
Enstitüsü Dergisi*, 1(32), 111-135.

Kurak, K. (2019). Investigation of the football
fanaticism levels of physical education teachers.
International Journal of Progressive Education,
15(4), 66-72.

Küçük, H., Öz, F., Demirci, A., Kusan, M. ve
Çankaya. (2024). Futbol tarafarlarının sportif
başarıya hasret düzeylerinin incelenmesi. *Akdeniz
Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 122-135.

Öner, H. ve Cerrahoğlu, N. (2023). Sosyal
medyanın futbol tarafarları üzerindeki şiddet ve
fanatizme etkisi. Çanakkale Onsekiz Mart
Üniversitesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 4(8), 16-27.

Öztürk, U., Sarıgül, A. ve Karabulut, A. (2023). 17.
Futbolda holiganizm ve şiddet bağlamında sahaya
atılan yabancı maddelerin göstergebilimsel
yöntemle analizi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat
Araştırmaları Dergisi*, 35, 288-303.

Sutton, J. (1997). Fibrat's Legacy. *Journal of
Economic Literature*, 35 (1), 40-59.

Taşmektepligil, M, Y., Çankaya, S. Ve Tunç, T.
(2015). Futbol tarafarları fanatiklik ölçeği. Spor ve
Performans Araştırmaları Dergisi. 6(1). 41- 49

Tanyeri, L. (2019). Futbol tarafarları fanatikliği:
Üniversite öğrencileri örneği. *Spor Eğitim Dergisi*,
3(2), 89- 97.

Turan, E, B., Uğurlu, A., Şakar, M. ve Sarıkaya, E.
(2018). Öğrenci tarafar topluluklarının futbol
fanatiklik düzeylerinin belirlenmesi: Akdeniz
Üniversitesi Örneği. *Akdeniz Üniversitesi Spor
Bilimleri Dergisi*, 1(2), 74-80.

Yıldız, H. & Açak, M. (2018). Examination of
football fanaticism levels of high school students.
*Inonu University Journal of the Faculty of
Education*, 19(3), 738-748.

Sorumlu Yazar Bilgileri

Yazar Adı Soyadı: İlyas Mert ÖZTÜRK

Kurumu: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Adres: Fevzi Çakmak Mah. 23055 Sokak Dış kapı no:15 Daire:20 MERKEZ/BURDUR

Orcid Numarası: 0009-0000-5380-0325

Not: Yayın 8-10 Mayıs 2023 yılında Ankara Gazi Üniversitesinde gerçekleşen 15. Ulusal Spor Bilimleri
Kongresinde poster sunum olarak sunulmuştur.

Bu makale Creative Commons Attribution 4.0 Uluslararası lisansı ile lisanslanmıştır.

2010-2023 Yılları Arasında Ulusal Alanda Sporcu Sakatlıkları ve Yaralanmaları Üzerine Yapılmış Bilimsel Çalışmaların Belirlenmesi: Bibliyometrik Analiz

Sedat ÖZCAN¹ A-B-C-D , Aydın KARABULAK² A-D-E
^{1,2} Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Yazar Katkı Oranı:

- A) Çalışmanın Tasarımı
- B) Veri Toplama
- C) Verilerin Analizi
- D) Makale Yazımı
- E) Eleştirel Okuma

ÖZET

Çalışma 2010 – 2023 yılları arasında ulusal alanda sporcu sakatlıkları ve yaralanmaları üzerine yapılmış bilimsel çalışmaların belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmamızın yöntemi tarama yöntemidir. Araştırmada YÖK tez, YÖK akademik Google akademik ve dergi park veri tabanlarından faydalanılmıştır. Sakatlık, spor sakatlıkları, yaralanma ve sporcu sağlığı anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Çalışmanın evreni 2010 – 2023 yılları arasında ulusal alanda sporcu sakatlıkları ve yaralanmaları üzerine yapılmış bilimsel yayınlardır. Sonuç olarak yaptığımız çalışmaya baktığımızda sakatlık ve yaralanmalarla ilgili yapılmış çalışmalar 2017 yılından sonra yıllarda daha önceki yıllara nazaran artış göstermiştir. Spor bilim insanlarının bu çalışma alanına yönelmekte olduklarını görmekteyiz. Yapılan bu bilimsel çalışmalar incelendiğinde sakatlıktan ve yaralanmalardan korunma yöntemlerinden çok, sakatlık sonrasındaki fiziksel ve psikolojik durumlar belirlenmeye çalışılmıştır. Yaptığımız bu çalışma 2023 yılı içi ve sonrasında yapılacak olan sporcu sakatlanması veya yaralanmaları ile ilgili yapılacak çalışmalara rehberlik edeceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Sakatlık, Yaralanma, Spor

Determination Of Scientific Studies Conducted Nationally on Athlete Injuries and Injuries Between 2010-2023: Bibliometric Analysis

ABSTRACT

The aim of the study is to determine the scientific studies on athlete injuries and injuries in national fields between 2010 and 2023. The study was conducted with the screening method. The method of our research is the screening method. YOK thesis, YOK academy, google academy and magazine park search engines were used in academic search engines. A search was conducted using the keywords disability, sports injury, injury and athlete injury. The universe of the study is the scientific publications on athletes' injuries and injuries between 2010 and 2023 nationally. As a result, when we look at our work, we see that the studies on disability and injuries have increased after 2017, and sports sciences are turning to this field. When the studies are examined, it is tried to determine the physical and psychological conditions after disability rather than the methods of protection from disability and injuries. We think that this study we have done will guide the studies to be carried out on athlete injury or injury to be carried out in and after 2023.

Key Words: Disability, Injury, Sport

E-ISSN: 3023-5359

Doi Number:

10.5281/zenodo.11208127

Giriş

Spor, her geçen gün gerek aktif gerekse de pasif katılımcı olarak tüm dünyada artış göstermekle beraber etki alanını genişletmektedir. Gelişen spor bilimleri ve teknolojileriyle sportif anlamdaki rekorlar birbiri üstüne egale edilmekte ve sporcular daima en güçlü, en iyi ve en hızlı olabilmek için çok çalışmakta her yolu denemektedirler. Sporun pozitif etkilerini kullanmak isteyen ülkeler kendi aralarında ciddi bir rekabete girmekle beraber başarılı olabilmek için ellerindeki bütün olanakları seferber etmeye başlamışlardır. Sportif yarışmalarda ve organizasyonlarda yarışan sporcuların ve takımların temsil ettikleri ülkelerin ekonomileri, teknolojileri ve üst düzey gelişmişlikleri ile de yarışır hale gelmişlerdir. (Bağrıaçık ve Açık, 2005, Başaran ve ark., 2008). Spor ülkelerin gelişmişlik düzeylerini belirleyen bir unsur haline gelmiştir (Karabulut ve ark., 2013). Günümüzde artık spora yönelik aktif bir katılım gerçekleşmekte, sadece izleyici kitlesinin olduğu ortamın dışına çıkılmaktadır. Tüm bunlar sağlıklı bir yaşamı karşımıza çıkarmış olsa da beraberinde sporcuların yaralanma ve sakatlanma ihtimallerinin artması gibi sonuçları ortaya çıkarmaktadır.

Sporcu sakatlıkları, insan vücudunun tümünün veya bir kısmının, normalden daha fazla ir kuvvetle karşılaşması neticesinde dayanma sınırının aşılır hale gelmesiyle oluşan durumları kapsar. Darbe, düşme, çok şiddetli kas kasılmaları gibi yaralanmaların birçoğu sadece sporla uğraşanlarda değil, spor yapmayan sedanter insanlarda da görülebilmektedir (Erol ve Karahan 2006; Uslu, 2005). Sportif yaralanmalar ve sakatlıkları genel anlamda sportif egzersizler sırasında oluşan her türlü hasara verilen ortak bir isimdir (Hasçelik, 2007). Sportif aktiviteler esnasında karşılaşılan dış etkenlerden kaynaklı durumlarda ve dış kuvvetlerden oluşan sakatlanmaların yanında vücudun kendi iç dinamiklerinden kaynaklı güçlerini oluşturduğu sakatlanmalar, spor sakatlanması olarak değerlendirilir. İnsan vücudunda fiziksel aktiviteler neticesinde gerçekleşen bu hasarlar birçok sebepten meydana gelebilmektedir (Sakallı, 2008; İmren,

2010).

Bütün dünyadaki sporcular her gün çeşitli sakatlık riskleri altında egzersizlerini devam ettirmektedirler. Risklerin bazıları sporcuların performanslarını kötü etkilerken bazıları da sporcuların yaralanmalarına neden olmaktadır. Ayrıca ülkemizde sportif performansta önemli bir rol oynadığına inandığımız “sporda risk” konusunda birçok sporcunun, antrenörün veya yöneticilerin yeteri seviyede bilgiye sahip olmadığı bilinmektedir. Spor son zamanlarda küresel dünyada çok büyük bir endüstri haline gelmiştir bu nedenle sporcular en hızlı, en iyi ve en güçlü olmak için her türlü yolu denemektedirler. Ülkelerin çok büyük paralar harcadıkları, bir güç olarak gördükleri sporcuların performans düşüklükleri ve sakatlanmaları sebebi ile spora ara vermeleri, “sporcu sağlığı” bakımından yeni fikirlerin ve yöntemlerin bulunması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Ülkemizdeki sporcuların sayısı Avrupa ülkeleri kadar olmasa da gün geçtikçe sayıları artmaktadır. Bu sayıca artışa televizyon, ülkedeki eğitim öğretim seviyesinin yükselmesi ve daha da önemlisi, sağlıklı yaşamak için egzersiz ve spor yapan bireylerin sayıca artışına ek olarak, bu tür faaliyetler içerisinde bulunan bireylerde sporcu sakatlıklarında artış görülmektedir (Kirişçi, 2011).

Spor yaralanmalarının ve sakatlanmalarının sebeplerinin araştırılması, sporcu sağlığının korunması ve performansının korunması açısından oldukça önemlidir. Bu konuda çeşitli çalışmalar spor yaralanmalarını ve sakatlıklarını farklı açılardan incelemiştir (Aydoğ ve ark., 1993; Cook ve ark., 2004). Çalışmanın amacı 2010-2023 yılları arasında ulusal alanda sporcu sakatlıkları ve yaralanmaları üzerine yapılmış bilimsel çalışmaların belirlenmesidir.

Yöntem

Araştırmanın Yöntemi

Çalışma tarama yöntemi ile yapılmış olup. Akademik veri tabanlarından YÖK tez, YÖK akademi, Google Akademi ve Dergi park veri tabanları kullanılmıştır. Sakatlık, spor sakatlık, yaralanma ve sporcu sakatlığı anahtar kelimeler kullanılarak tarama yapılmıştır.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni 2010 – 2023 yılları arasında ulusal alanda sporcu sakatlıkları ve yaralanmaları üzerine yapılmış bilimsel yayınlardır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı 2010 – 2023 yılları arasında ulusal alanda sporcu sakatlıkları ve yaralanmaları üzerine yapılmış bilimsel çalışmaların belirlenmesidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada sporcu sakatlanma ve yaralanmalarına yönelik yapılmış olan tez çalışmaları ile bildiriler ele alınmış olup, makale ve kitap çalışmaları dahil edilmemiştir.

Bulgular

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Arama Motorlarında Tespit Edilen Sonuçlar

No	Yazar	Tez adı	Yıl	Türü	Konu
1	Recep ÖZDER	Dünya Askeri Pentatlon Şampiyonasına Katılan Erkek Sporcuların Sakatlıklar ve Sakatlığa Bağlı Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi	2010	Yüksek Lisans	Spor- Kıyaslama
2	M. Mustafa GÜLAÇTI	Kahramanmaraş Bölgesindeki Amatör Futbolcuların Spor Yaralanmalarında İlk Yardım, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Uygulamalarındaki Görüşlerinin İncelenmesi	2010	Yüksek Lisans	Spor- Tarama
3	İlker KİRİŞÇİ	Takım Sporu Yapan Bireylerde Görülen Sakatlık Türleri ve Bu Sakatlıkların Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (Bursa Örneği)	2011	Yüksek Lisans	Spor- Tarama
4	Türker TÜRKER ve arkadaşları	Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Spor Yapma Alışkanlıkları ve Spor Yaralanmalarının Değerlendirilmesi	2011	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Saptama
5	Sibel KÜÇÜK	Elit Bayan Voleybolcularda Görülen Yaralanma Türleri ve Sebeplerinin İncelenmesi	2012	Yüksek Lisans	Spor- Saptama
6	Ebru DERECELİ	Üniversite Tenisçilerinde Görülen Tenise Özgü Sakatlıkların Saptanması	2013	Yüksek Lisans	Spor -Saptama
7	Leyla ALIZADEH EBADI	Masa Tenisçilerinde Görülen Sakatlık Türleri ve Bu Sakatlıkların Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi	2014	Yüksek Lisans	Spor- Kıyaslama
8	Zeynep AYDOĞAN	Sakatlık Sırasında ve Tedavi Sonrasında Sporculardaki Psikolojik Değişiklikler	2014	Yüksek Lisans	Spor- Tarama
9	M. Serkan İNCİ	Ön Çapraz Bağ Yaralanması Olan Sporcuların İzokinetik Kuvvet Parametrelerinin İncelenmesi	2014	Yüksek Lisans	Spor- Deneysel
10	Banu KABAK ve arkadaşları	Güreş ve Judo Dallarında Görülen Spor Yaralanmalarının Karşılaştırılması	2015	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Karşılaştırma
11	Yasin JAVADIFARD	Farklı Kategorilerdeki Kadın – Erkek Voleybolcuların Yaralanma ve Önleyici Aktivitelerin İncelenmesi	2015	Yüksek Lisans	Spor- Deneysel
12	Garip POLAT	Bedensel Engelli Sporcularda Oluşan Spor Sakatlıkları ve Rehabilitasyon Sürecinin İncelenmesi	2015	Yüksek Lisans	Spor- Deneysel
13	Özgür ÖZDEMİR	Dördüncü Erkekler ve Bayanlar Plaj Hentbol Dünya Şampiyonası Yaralanma Epidemiyolojisi; Spor Yaralanması Sıklığı ve Mekanizmalarının İncelenmesi	2015	Doktora	Spor- Tarama
14	Bahar ODABAŞ ÖZGÜR ve arkadaşları	Voleybol ve Futbolcularda Spor Sakatlığına Rastlama Sıklığı	2016	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Tarama
15	Senem SUBAYGİL	Aşırı Kullanımdan Kaynaklanan Bale Sakatlıkları Ayak ve Ayak Bileği Sakatlıkları Ve Pilates ile Rehabilitasyon	2016	Yüksek Lisans	Spor- Deneysel
16	Tuncay DURUÖZ ve arkadaşları	Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinde Görülen Spor Yaralanmalarının Değerlendirilmesi ve Rehabilitasyonun Önemi	2017	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Tarama
17	Murat OZAN ve arkadaşları	2017 Avrupa Gençlik Olimpik Kış Festivali Sırasında Meydana Gelen Spor Yaralanmaları ve Hastalıkları	2017	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Saptama
18	Erkan ÇETİNKAYA ve arkadaşları	Vücut Geliştirme ve Fitness Sporu Yapanlarda, Kas, İskelet Sistemi Sakatlıklarının Belirlenmesi	2017	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Tarama
19	Canan ERTOĞAN	Sakatlık Geçirmiş Sporcuların Stresle Başa Çıkabilme, Öz Yeterlilik İnancı ve Sportif Kendine Güven Durumlarının Değerlendirilmesi	2017	Yüksek Lisans	Spor- Saptama
20	Fatih AYDIN	2012-2013 Sportoto Süper Liginde Mücadele Eden Takımlardaki Futbolcuların Sigara ve	2017	Yüksek Lisans	Spor- Karşılaştırma

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

		Alkol Kullanımının Kas İskelet Sistemi Sakatlıkları Üzerine Etkisi			
21	Emrah ATAY ve arkadaşları	Güreşçilerde Sakatlık Bölgelerinin Araştırılması	2017	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Tarama
22	Emrah ATAY ve arkadaşları	Genç Hentbolcularda Görülen Spor Sakatlıkları	2017	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Tarama
23	Mustafa ŞAHİN ve arkadaşları	Ön Çapraz Bağ Yaralanması Geçiren Futbolcuların Psikolojik Sağlıklarının İncelenmesi Üzerine Nitel Bir Çalışma	2017	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Tarama
24	Mahmut AÇAK ve arkadaşları	Türkiye Elit Akademi U-19 ve U-21 Ligi Takımlarının 2014-2015 Sezonunda Görülen Yaralanmaların Değerlendirilmesi	2017	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Saptama
25	Funda ÇOŞKUN	Rekreasyon Etkinlikleri Esnasında ya da Sonrasında Ortaya Çıkan Sakatlık ve Rahatsızlıklar	2017	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Saptama
26	Mahmut ALP ve arkadaşları	Genç Futsalcılarda Görülen Spor Sakatlıkları Yaralanma Bölgelerinin ve Türlerinin Değerlendirilmesi	2019	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Tarama
27	Burcu AYDIN	Üniversitede Öğrenim Gören Bocce Sporcularının Görüşlerine Göre Sakatlık Türleri ve Nedenlerinin İncelenmesi.	2019	Yüksek Lisans	Spor- Tarama
28	Mehmet Erdi ÇİÇEK	Futbolcularda Görülen Spor Sakatlıklarının Bireysel Faktörler Açısından Değerlendirilmesi	2019	Yüksek Lisans	Spor- Saptama
29	Mohammed Layth MOHAMMED	Spor Bilimleri Öğrencilerinin Alt Ekstremitelerde Spor Yaralanmaları Nedenlerinin Betimsel İncelenmesi	2019	Yüksek Lisans	Spor- Tarama
30	Fatma GÜNGÖR KOÇ	Teakwon-Do Branşında Görülen Sakatlıkların ve Sakatlık Bölgelerinin Belirlenmesi	2019	Yüksek Lisans	Spor- Tarama
31	Şule ÖZGÜNEŞ	Sporcularda Kas Yaralanma Sıklığının MLCK Geni ile İlişkisi	2019	Doktora	Spor- Deneysel
32	Duygu AKSOY	Spor Yaralanmalarında Tedavi Sonrası Durumluluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi	2019	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Kıyaslama
33	Oğuzhan AKBAŞLI	Erkek Buz Hokeyi Oyuncularının Önceki Yaralanma Bölgesi ve Tipinin Buzdaki ve Karadaki Performansları ile Olan İlişkisi	2020	Yüksek Lisans	Ftr- Kıyaslama
34	Harun KOÇ	Bazı Bireysel Sportlarda Görülen Yaralanma Nedenlerinin İncelenmesi	2020	Yüksek Lisans	Spor- Tarama
35	Yılmaz Şerif SEZGİN	Basketbol Altyapı Oyuncularının Sporda Yaralanma Profillerinin İncelenmesi Antalya İli Örneği	2020	Yüksek Lisans	Spor- Tarama
36	Cihan DEMİRTAŞ	Mardin İlindeki Profesyonel Kadın Sporcuların Sakatlık Sıklıkları ve Nedenlerinin Branşlara Göre Değerlendirilmesi	2020	Yüksek Lisans	Spor – Saptama
37	Ahmet BEBEK	Futbol ve Futsal Oyuncularının Quadriceps ve Hamstring Kas Kuvvetlerinin İzokinetik Yöntemle Karşılaştırılması, Sakatlık Eğilimlerinin İncelenmesi	2020	Yüksek Lisans	Spor- Deneysel
38	Osman ÜSTÜNEL	Futbolcularda Görülen Spor Sakatlıklarının İncelenmesi	2020	Yüksek Lisans	Spor- Tarama
39	Özkan GÜLER	Adölesan Dönemindeki Futbolcuların Sezon İçerisinde Yaşadıkları Sakatlıklar ile Fonksiyonel Hareket Değerlendirilmesi Skorları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	2020	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Deneysel
40	Ozan ESMER	Devlet Hastanesine Sakatlanma Şikâyeti ile Gelen Sporcuların Sakatlık Türleri ve Nedenlerinin İncelenmesi	2020	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Saptama
41	Emre Ozan TINGAZ	Spor Bilimleri Fakültesindeki Sporcu Öğrencilerde Aleksitimi ve Sakatlık	2020	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Tarama
42	Mahmut ALP ve ÖZDİNÇ	Sports Injuries Seen In Korfball Players; Assessment Of Injuries Areas And Typs	2020	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Tarama

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

43	Ahmet YALÇINKAYA ve arkadaşları	Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin Spor Yaralanmalarındaki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi	2020	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Saptama
44	Hamza BUDAK ve arkadaşları	Spor Yaralanmasının Kaygı Üzerindeki Etkileri	2020	Yayımlanmış Bildiri	Spor- Saptama
45	Rizgar Ramadhan DARWEESH	Investigation of Sports Injuries and Their Causes in Students of Faculty of Sports Sciences at Fırat University	2021	Yüksek Lisans	Spor- Tarama
46	Abdullah BOZDOĞAN	Futbol branşında görülen sakatlıkların ve sakatlık bölgelerinin mevkilere göre belirlenmesi.	2021	Yüksek Lisans	Spor- Saptama
47	Emine KAYA	Takım sporu ve bireysel spor yapan sporcularda görülen sakatlık tipleri ve sakatlanma bölgelerinin incelenmesi	2022	Yüksek Lisans	Spor - Tarama
48	Ali ŞİŞİK	Mücadele sporu branşındaki sporcuların sakatlık profillerinin incelenmesi	2022	Yüksek Lisans	Spor - Saptama
49	Seda KARABULUT	Spor sakatlıklarında hukuki sorumluluklar	2022	Yüksek Lisans	Spor - Hukuk
50	Hakkı MOR	Futbolcularda Performans Parametreleri arasındaki ilişkinin ve sakatlık riskinin incelenmesi	2023	Yüksek Lisans	Spor - Deneysel

Tablo 1'e göre, 'spor sakatlıkları ve yaralanmaları' üzerine toplamda 50 adet yüksek lisans ve doktora tezleri ile bildiriler ele alınmıştır. 2010-2023 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan çalışmalar yok.tez.gov.tr adresi ve YÖK Akademik üzerinden incelenmiştir. Çalışmaya göre 31 adet tez çalışmasının 2'si doktora tezi (%6'sı), 29'u yüksek lisans tezi (%94'ü) şeklindedir. Ayrıca 19 adet ulusal bildiri (%38) yayınları yer almaktadır.

Tablo 2. Konusuna Göre Yapılan Çalışmalar

Konusu	f	%
Tedavi yöntemlerini ve oluşma sıklıklarını saptamak	12	24
Sakatlanma ve yaralanmaların branşlara göre kıyaslanması	30	60
Sakatlıkların tedavi yöntemlerini araştırmak	7	14
Sporcu sakatlık hukuku	1	2

Yapılan çalışmalar konusuna göre incelendiğinde Tablo 2'ye göre, çalışmaların 12 tanesi (%24) sakatlıkların oluşma nedenlerini, tedavi yöntemlerini ve oluşma sıklıklarını saptamak için gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmaların 30 tanesi (%60) sakatlanma ve yaralanmaların branşlarına göre veya branş kıyaslaması belirlemek amaçlı tarama ve kıyaslama yöntemi ile yapılmıştır. Çalışmaların 7 tanesi (%14) oluşan sakatlıkların tedavi yöntemlerini araştırmak amaçlı yapılmıştır. Çalışmaların 1 tanesi (%2) ise sporcu sakatlık hukuku ile ilgilidir.

Tablo 3. Yıllarına Göre Yapılan Çalışmalar

Yıllar	f	%
2010-2016	15	30
2017-2023	35	70

Yapılan çalışmalar yıllara göre değerlendirildiğinde Tablo 3'e göre, 2010-2016 yılları arasında 15 adet çalışma (%30) yapılmışken, 2017-2023 yılları arasında ise 35 adet (%70) çalışma olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Spor Türlerine Göre Çalışmalar

Spor türleri	f	%
Takım sporları	19	38
Bireysel sporlar	10	20
Branş ayrımı gözetmeksizin yapılan çalışmalar	21	42

Yapılan çalışmalar spor türlerine göre değerlendirildiğinde Tablo 4'e göre, 19 tanesi (%38) takım sporları, 10 tanesi (%20) bireysel sporlar ve 21 tanesi (%42) branş ayrımı gözetmeksizin yapılan çalışmalardan oluşmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Yapılan bu çalışma 2010-2023 yılları arasındaki sporcu sakatlığını ve yaralanmasını konu alan 50 çalışmayı kapsamaktadır. Bu çalışmaların 2 tanesi doktora tezi, 29 tanesi yüksek lisans tezi ve 19 tanesi ulusal bildirilerden oluşmaktadır. Yapılan bu çalışmaları konusuna göre inceleyecek olursak çalışmaların 12 tanesi sakatlık oluşma nedenlerini, tedavi yöntemlerini ve oluşma sıklıklarını saptamak için yapılmıştır. Çalışmaların 30 tanesi sakatlanma ve yaralanmaların branşlara göre veya branş kıyaslaması belirlemek açısından tarama ve kıyaslama yöntemi ile yapılmıştır. Çalışmaların 7 tanesi, oluşan sakatlıkların tedavi yöntemlerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmaların 1 tanesi ise sporcu sakatlık hukuku ile ilgilidir. Yapılan çalışmaları spor türlerine göre değerlendirecek olursak bunların 19 tanesi takım sporları, 10 tanesi bireysel sporlar ve 21 tanesi branş ayrımı gözetmeksizin yapılan çalışmalardır.

Sonuç olarak, yaptığımız çalışmaya baktığımızda sakatlık ve yaralanmalarla ilgili yapılmış çalışmalar 2017 yılından sonra artış göstermekte olup, spor bilimlerinin bu alana yönelmekte olduğunu görmekteyiz. Yapılmış çalışmalar incelendiğinde sakatlık ve yaralanmadan korunma yöntemlerinden çok, sakatlık sonrasındaki fiziksel ve psikolojik durumlar belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmanın sporcu sakatlanması veya yaralanması ile ilgili yapılacak diğer çalışmalara rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Yapılan çalışma sonucunda spor sakatlıkları ve yaralanmaları alanında yapılan çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Ayrıca sakatlık ayrıntılı şekilde ele alınarak belgelendirilmesine yönelik çalışmaların artırılması gerekmektedir. Zira her sakatlık kendi bölgesi içerisinde kapsamlı çalışmayı gerektirerek kadar geniş bir konudur.

Kaynaklar

Açak M., Korkmaz M.F., Bayer R., Karademir T. (2017). Türkiye Elit Akademi U-19 ve U-21 ligi takımlarının 2014-2015 sezonda görülen yaralanmaların değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4), 26-39.

Akbaşlı O. (2020). *Erkek buz hokeyi oyuncularının önceki yaralanma bölgesi ve tipinin buzdaki ve karadaki performansları ile olan ilişkisi*. Yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Aksoy D. (2019). Spor yaralanmalarında tedavi sonrası durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(2), 89-96.

Alp M., Özdiñç M. (2020). Sports injuries seen in korfbal players: Assesment of injuries areas and typs. *Turksh Journal of Sport And Exercise*. Volume 22- Issue 3- pages 500-504

Alp M., Suna G., Atay E. (2019). Genç futsalcılarda görülen spor sakatlıkları: Yaralanma bölgelerinin ve türlerinin değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(4), 431-435.

Atay E., Çetinkaya E., Tanır H., Çatıkkaş F. (2017). Genç hentbolcularda görülen spor sakatlıkları. *Uluslararası Hakemli Ortopedi Travmatoloji ve Spor Hekimliği Dergisi*. DOI: 10.17372/OTSHD.2017.3.3

Atay E., Tanır H., Çetinkaya E. (2017). Güreşçilerde sakatlık bölgelerinin araştırılması. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-4.

Aydın B. (2019). *Üniversitede öğrenim gören Bocce*

sporcularının görüşlerine göre sakatlık türleri ve nedenlerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi. Bartın.

Aydın F. (2017). 2012-2013 *Spor toto süper liginde mücadele eden takımlardaki futbolcuların sigara ve alkol kullanımının kas iskelet sistemi sakatlıkları üzerine etkisi*. Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Sivas.

Aydoğ, T., Atay, G., Kalyon, TA., Yağmur, H. (1993). Bayan Basketbolcularda Alt Ekstremitte Deformitelerinin ve Kas Kuvvetlerinin Sakatlığa Etkisinin incelenmesi. Spor Hekimliği Kongresi Bildiri Kitabı, İzmir (1), 10.

Aydoğan Z. (2014). *Sakatlık sırasında ve tedavi sonrasında sporculardaki psikolojik değişkenler*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Bağrıaçık, A., & Açak, M. (2005). *Spor yaralanmaları ve rehabilitasyon*. Morpa Kültür yayınları.

Başaran, M. H., Taşğın, Ö., Sanioğlu, A., & Taşkın, A. K. (2008). Sporcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 533-542

Bebek A. (2020). Futbol ve futsal oyuncularının quadriceps ve hamstring kas kuvvetlerinin izokinetik yöntemle karşılaştırılması, sakatlık eğilimlerinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Mersin.

Bozdoğan A. (2021). Futbol branşında görülen sakatlıkların ve sakatlık bölgelerinin mevkilere göre belirlenmesi / Determination of injuries and injury regions in the football branch according to the positions. Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
Kahramanmaraş.

Budak H., Sanioğlu A., Keretli Ö., Durak A., Öz B.
(2020). Spor yaralanmasının kaygı üzerindeki etkisi.
*Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor
Bilimleri Dergisi*, 4(1), 38-47.

Çetinkaya, E., Tanır, H., Atay, E., Bulut, Ç., & Engin,
H. (2017). Vücut geliştirme ve fitness sporu
yapanlarda, kas, iskelet sistemi sakatlıklarının
belirlenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(4),
4023-4031.

Çiçek M. E. (2019). *Futbolcularda görülen spor
sakatlıklarının bireysel faktörler açısından
değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Erzincan
Benali Yıldırım Üniversitesi. Erzincan.

Cook, J. L., Malliaras, P., De Luca, J., Ptaszniak, R.,
Morris, M. E., & Goldie, P. (2004).
Neovascularization and pain in abnormal patellar
tendons of active jumping athletes. *Clinical Journal
of Sport Medicine*, 14(5), 296-299.

Coşkun F. & Sert V. (2017). Rekreasyon Etkinlikleri
Esnasında ya da Sonrasında Ortaya Çıkan Sakatlık ve
Rahatsızlıklar. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal
Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(3).

Darweesh R. R. (2021). Investigation of sports
injuries and their causes in students of Faculty of
Sports Sciences at Fırat University. Yüksek Lisans
Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
Elazığ.

Demirtaş C. (2020). *Mardin ilindeki profesyonel
kadın sporcuların sakatlık sıklıkları ve nedenlerinin
branşlara göre değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi,
İstanbul Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Enstitüsü. İstanbul.

Dereceli E. (2013). *Üniversite tenisçilerinde görülen
tenise özgü sakatlıkların araştırılması*. Yüksek lisans
tezi, Niğde Üniversitesi. Niğde.

Duruöz T., Turan Y., Önen M. E. & Cerrahoğlu L.
(2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu
öğrencilerinde görülen spor yaralanmalarının
değerlendirilmesi ve rehabilitasyonun önemi. *Atatürk
Üniversitesi BESYO, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri
Dergisi*. 6(2).

Ebadi L.A, (2014). *Masa Tenisçilerde Görülen
Sakatlık Türleri ve Bu Sakatlıkların Çeşitli
Değişkenlere Göre İncelenmesi*, Beden eğitimi ve
spor anabilim dalı, Gazi üniversitesi, Ankara.

Erdem, R. & Ulu, D. (2004). Futbol takımı
tarafarlığının hastane çalışanları üzerine etkisi.
Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 7(1), 119.

Erol, B., Karahan, M., (2006). “Çocuklarda Spor
Yaralanmaları”, Türkiye Klinikleri *Pediatric
Sciences-Special Topics*, 2(4):89-97

Ertoğan C. (2017). *Sakatlık geçirmiş sporcuların
stresle başa çıkabilme, öz yeterlilik inancı ve sportif
kendine güven durumlarının değerlendirilmesi*.
Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.

Esmer O., Esmer K., Yardımcı Ç., Ergün T. (2020).
Devlet hastanesine sakatlanma şikâyeti ile gelen
sporcuların sakatlık türleri ve nedenlerinin
incelenmesi. *The Journal of Academic Social
Science*, (105), 227-235.

Gülaçtı M.M (2010). *Kahramanmaraş bölgesinde
amatör futbolcuların spor yaralanmalarında ilk
yardım, fizik tedavi ve rehabilitasyon
uygulamalarındaki görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek
lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
Kahramanmaraş.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Güler Ö., Güllü M., Aras D., & Akça F. (2020). Adölesan dönemindeki futbolcuların sezon içerisinde yaşadıkları sakatlıklar ile fonksiyonel hareket değerlendirmesi skorları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. 3(1), 37-43

Güngör Koç. F. *Taekwon-Do Branşında Görülen Sakatlıkların ve Sakatlık Bölgelerinin Belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi. Kırıkkale.

Hasçelik, Z., (2007). "Spor Yaralanmaları ve Önlenmesi",
<http://hastarehberi.com/articleread.asp?yd=2159>.
Erişim tarihi: 15.06.2022

İmren, G.A., (2010). *Kahramanmaraş bölgesindeki ortaöğretim düzeyindeki sporcuların spor yaralanmalarında ilk yardım, fizik tedavi ve rehabilitasyon uygulamalarındaki görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi. Kahramanmaraş.

İnci M.S. (2014). *Ön çapraz bağ yaralanması olan sporcuların izokinetik kuvvet parametrelerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi. İstanbul.

Javadifard Y. (2015). *Farklı kategorilerdeki kadın-erkek voleybolcuların yaralanma ve önleyici aktivitelerin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi. Ankara.

Kabak B., Karanfilci M., & Karakuyu N. (2015). Güreş ve judo spor dallarında görülen spor yaralanmalarının karşılaştırılması. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*. 8(2), 107-122

Karabulut S. (2022). *Spor Sakatlıklarında Hukuki Sorumluluklar*. Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi. Erzurum.

Karabulut, E. O., Atasoy, M., Kaya, K., & Karabulut,

A. (2013). 13-15 yaş arası erkek futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin farklı değişkenler bakımından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 243-254.

Kaya E. (2022). *Takım sporu ve bireysel spor yapan sporcularda görülen sakatlık tipleri ve sakatlanma bölgelerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Giresun Üniversitesi. Giresun.

Kirişçi İ. (2011). *Takım sporu yapan bireylerde görülen sakatlık türleri ve bu sakatlıkların çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Bursa örneği)*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi. Sakarya.

Koç H. (2020). *Bazı bireysel sporlarda görülen yaralanma nedenlerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Muş Alpaslan Üniversitesi. Muş.

Küçük S. (2012). *Elit bayan voleybolcularda görülen yaralanma türleri ve sebeplerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. Çanakkale.

Mohammed M. L. (2019). *Spor bilimleri öğrencilerinin alt ekstremite spor yaralanmaları nedenlerinin betimsel incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi. Ankara.

Mor H. (2023). *Futbolcularda performans parametreleri arasındaki ilişkinin ve sakatlık riskinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Samsun.

Odabaş Özgür B., Özgür T., Aksoy M. (2016). Voleybol ve futbolcularda spor sakatlığına rastlama sıklığı. *Spor Bilimleri Dergisi*. 6(3), 50-55.

Ozan M., Kıyıcı F., Bedir D., Bedir G., Delice O. (2017). 2017 Avrupa gençlik olimpiik kış festivali sırasında meydana gelen spor yaralanmaları ve

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
hastalıkları. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2),
224-231.

Özdemir Ö. (2015) 4. *Erkekler ve bayanlar plaj hentbolu dünya şampiyonası yaralanma epidemiyolojisi; spor yaralanması sıklığı ve mekanizmalarının incelenmesi*. Doktora tezi, Akdeniz Üniversitesi. Antalya.

Özder R. (2010). *Dünya askeri pentatlon şampiyonasına katılan erkek sporcuların yaşadıkları sakatlıklar ve sakatlığa bağlı kaygı düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara.

Özgüneş Ş. (2019). *Sporcularda kas yaralanma sıklığının MLCK geni ile ilişkisi*. Doktora tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi. Manisa.

Polat G. (2015). *Bedensel engelli sporcularda oluşan spor sakatlıkları ve rehabilitasyon sürecinin incelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi. Gaziantep.

Şahin M., Türksoy A. (2017). *Ön Çapraz Bağ Yaralanması Geçiren Futbolcuların Psikolojik Sağlamlıklarının İncelenmesi Üzerine Nitel Bir Araştırma*. Sosyal Bilimler Dergisi. Yıl 4, sayı 16, 2.51-65

Sakallı, F.M.H., (2008). Sporda sporcuların yaralanması ve risk faktörleri. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 3(7), 144-154.

Şişik A. (2022). *Mücadele Sportu Branşındaki Sporcuların Sakatlık Profillerinin İncelenmesi*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kahramanmaraş.

Subaygil S. (2016). *Aşırı kullanımdan kaynaklanan bale sakatlıkları: ayak ve ayak bileği sakatlıkları ve*

pilates ile rehabilitasyon. Yüksek lisans tezi. Hacettepe üniversitesi, güzel sanatlar enstitüsü, bale ana sanat dalı. Ankara.

Tingaz E.O., Güvendi B., (2020). Spor Bilimleri Fakültesindeki Sporcu Öğrencilerde Aleksitimi ve Sakatlık. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(1), 24-30.

Türker T., Koçak N., İstanbulluoğlu H., Yıldırım A.O., Kır T., Açıkkel C., Kılıç S. (2011). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Spor Yapma Alışkanlıkları ve Spor Yaralanmalarının Değerlendirilmesi. *Gülhane tıp dergisi* 2011; 53:94-98.

Uslu, T., (2005). “Spor yaralanmalarına giriş”, (Erişim tarihi: 20.02.2024), http://romatizmatürk.com/jl/index.php?option=com_content&task=view&id=304&Itemid=4

Üstünel O. (2020). *Futbolcularda Görülen Spor Sakatlıklarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. Burdur.

Yalçınkaya A., Demirci M., Kızılyar G.N., (2020). Beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerinin spor yaralanmalarındaki kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi* 1(1),43-51.

Sorumlu Yazar Bilgileri

Yazar Adı Soyadı: Sedat ÖZCAN

Kurumu: Süleyman Demirel Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Adres: Süleyman Demirel Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Doğu Yerleşkesi, Atatürk Spor Salonu
Isparta Türkiye

Orcid Numarası: 0000-0002-0428-3883

Bu makale Creative Commons Attribution 4.0 Uluslararası lisansı ile lisanslanmıştır.

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının WEB 2.0 Araçları Eğitim Deneyimlerinin İncelenmesi

Emine Büşra YILMAZ¹ A-B-C-E , Gözde BEDİR² A-B-C-E ,
Oğuzhan DALKIRAN³ A-B-C-E
^{1,2,3} Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Yazar Katkı Oranı:

- A) Çalışmanın Tasarımı
- B) Veri Toplama
- C) Verilerin Analizi
- D) Makale Yazımı
- E) Eleştirel Okuma

ÖZET

Çalışmanın amacı beden eğitimi öğretmen adaylarının 8 haftalık WEB 2.0 araçları (Kahoot, Quiziz, Quizlet, Google Forms, Animaker, Google Classroom, Canva ve Dijital Etkileşim Araçları) eğitiminden elde ettikleri deneyimlerin derinlemesine incelenmesidir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Örneklem grubunu Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programı 3. Sınıfında öğrenim gören 20 kadın 20 erkek toplamda 40 öğretmen adayı oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak değerlendirme günlükleri ve bireysel görüşmelerden yararlanılmıştır. Verilen eğitimin ardından 40 öğrenciden alınan değerlendirme günlükleri ve 40 öğrenci içinden rastgele seçilen 10 öğrenciyle (5 kız, 5 erkek) yapılan 10 farklı bireysel görüşme yardımıyla veriler toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İnandırıcılık için katılımcı teyidi, veri çeşitlemesi ve araştırmacı çeşitlemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre 2 tema oluşturulmuştur: Tema 1. Kişisel deneyim olarak; öğretmen adaylarının WEB 2.0 araçlarıyla ilgili farkındalık kazandıkları, WEB 2.0 araçlarını günlük yaşamlarında kullanıp aynı zamanda çevrelerindeki kişileri de bununla ilgili bilgilendirdikleri: Tema 2. Mesleki deneyim olarak; öğretmen adaylarının WEB 2.0 araçları eğitimini beden eğitimi ders ortamında etkili içerikler hazırlamak ve çağın gerektirdiği öğretmen yeterliklerine sahip olmak için gerekli bulmuşlardır. Beden eğitimi öğretmen adaylarının günümüz öğretmen yeterliklerine ve dijital becerilerine sahip olabilmesi için WEB 2.0 araçları eğitimlerinin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: WEB 2.0 araçları, Öğretmen Eğitimi, Eğitim Teknolojileri.

Investigation of Physical Education Teacher Candidates' WEB 2.0 Tools Training Experiences

ABSTRACT

The aim of the study is to examine in depth the experiences of physical education teacher candidates from the 8-week WEB 2.0 tools (Kahoot, Quiziz, Quizlet, Google Forms, Animaker, Google Classroom, Canva and Digital Interaction Tools) training. In this study, phenemological design, one of the qualitative research methods, was used. The sample group consisted of a total of 40 teacher candidates, 20 women and 20 men, studying in the 3rd grade of Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Sports Sciences, Physical Education and Sports Teaching program. Evaluation diaries and individual interviews were used as data collection tools. Following the training, data were collected with the help of evaluation diaries taken from 40 students and 10 different individual interviews with 10 randomly selected students (5 girls, 5 boys). Content analysis method was used to analyze the data. Participant confirmation, data triangulation and researcher triangulation methods were used for credibility. According to the findings of the research, two themes were created: Theme 1. As personal experience; that prospective teachers gained awareness about WEB 2.0 tools, used WEB 2.0 tools in their daily lives and informed the people around them about them: Theme 2. As professional experience; They found that pre-service teachers' WEB 2.0 tools training was necessary to prepare effective content in the physical education classroom environment and to have the teacher competencies required by the age. As a result, it is recommended that physical education teacher candidates be trained in WEB 2.0 tools so that they can have today's teacher competencies and digital skills.

Key Words: WEB 2.0 tools, Teacher Training, Educational Technologies.

E-ISSN: 3023-5359

Doi Number:

10.5281/zenodo.11396217

Giriş

WEB 2.0 kavramı ilk olarak 2004'te Tim O'Reilly tarafından kullanılmaya başlanmıştır. WEB 2.0 araçları WEB destekli içerik üretme, üretilen içerikleri kalabalık gruplarla paylaşma ve aktif katılım sağlama fırsatı sunan bir kavramdır (O'Reilly, 2007). Eğitimin köklü değişiklikler yaşadığı dijitalleşme çağında eğitim ve teknoloji birbirinden ayıramaz hale gelmiştir (Symonenko vd., 2020). Literatürde WEB 2.0 araçlarının eğitim ve öğretim ortamlarında sıklıkla kullanıldığı görülmektedir (Tepe ve Çelik, 2021). WEB 2.0 araçları yapılandırmacı öğrenmenin sağlanabilmesi için uygun katılım fırsatı ve ortamı sağlayabilir (Deans, 2009). WEB 2.0 araçları eğitimde öğrencilerin çevrimiçi bir topluluk oluşturabilmelerine, bilgi paylaşabilmelerine, sosyal bağlantılar kurabilmelerine olanak tanırken birbirleriyle etkileşime girerek öğrencilerin öğrenmeleri üzerindeki bağımsızlıklarını da sağlayabilir (Devi vd., 2019). WEB 2.0 araçlarının yükseköğretimde kullanılmasıyla öğrencilerin katılımlarının arttığı, öğrencilerin akademik performansının geliştiği, iş birliğine dayalı öğrenmeyi desteklediği ayrıca öğrencileri anlamlı bir öğrenme deneyimine dahil edebileceği görülmüştür (Qassrawi ve Al Karasneh, 2023). Eğitim ve öğretim sürecinde WEB 2.0 araçları animasyon oluşturma, blog yazma, sanal sınıf kurma, afiş, sunum, kitap, web günlüğü yazma, zihin haritaları oluşturma, video ya da içerik tasarlama gibi alanlarda sıklıkla kullanılmaktadır. Tüm bu olumlu etkileri sayesinde WEB 2.0 araçları eğitim alanında özellikle de yükseköğretimde de sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır (Shen ve Ho, 2020).

Öğretmen adaylarına verilen WEB 2.0 araçları eğitimi sayesinde öğrencilerin büyük bir kısmının eğitimi verilen tüm uygulamalar hakkında bilgi ve beceri sahibi oldukları (Quizizz, Powtoon, Powerpoint, Toondoo, Mowi maker, Classdojo, Google Classroom, Canva, Flippquiz) ve bu

araçlarla ilgili bilgi, beceri (Çelik, 2021) ve yeterliklerini geliştirerek (Tepe ve Çelik, 2021) süreçte ürettikleri dijital ürünlere de aktarabilmişlerdir. Öğretmen eğitimi bağlamında WEB 2.0 araçlarının etkili kullanımının öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik ve alan bilgilerini bütünleştirme açısından olumlu olabileceği sonucuna da literatürde ulaşılmıştır (Tatlı, İpek-Akbulut ve Altınışık, 2016). Sever ve diğerleri (2023) ise öğretmenlerle yaptığı çalışmada ise öğretmenlerin WEB 2.0 araçlarını eğlenerek öğrenme ortamı yarattığı ve ders verimliliğini arttırdığı için derslerinde sıklıkla kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Tüm bu çalışmalardan hareketle, öğretmen adaylarının teknolojiyle ilgili bilgi, beceri ve yeterliklerini geliştirerek öğretmen olduklarında da bu bilgileri uygulamaya aktarabilecek becerilerinin artırılmasının önemli olduğu söylenebilir. Bu sebeple öğretmenlerin WEB 2.0 araçlarıyla ilgili farkındalıklarını artıracak eğitimlerin önemli olabileceği bu nedenle de öğretmenlere mesleki hayatları süresince, öğretmen adaylarına ise üniversitelerde teorik ve uygulamalı olarak WEB 2.0 araçları eğitimi verilmesi gerektiği literatürde de belirtilmektedir (Sever vd., 2023). Bu çalışmalar göstermektedir ki eğitim alanında WEB 2.0 araçlarının aktif ve etkili kullanımı öğretmen eğitimi bağlamında önemli bir gereklilik haline gelmiştir. Ülkemizde öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri bağlamında bulunan 233 göstergeden 13 tanesi teknoloji temelli olmasına rağmen (Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü [ÖYEGM], 2006), öğretmenler dijital teknolojileri derslerdeki uygulamalara aktarmada yetersiz kalabilmektedir (Canbazoğlu Bilici, Yamak ve Kavak, 2012). Bu nedenle öğretmenlerin teknolojiyi derslerine nasıl entegre edebileceklerini, hangi teknolojileri ne amaçla kullanmaları gerektiğini bilmeleri ve bunları uygulamaya aktarabilmelerini sağlayacak teknolojik pedagojik alan bilgilerinin (TPAB) artırılması oldukça önemlidir (Canbazoğlu Bilici, 2012). Mishra ve Koehler'e (2006) göre; TPAB, üç

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ konu alan bilgisi, pedagojik bilgi ve teknolojik bilgi arasındaki etkileşimlerden ortaya çıkan bir bilgi olarak tanımlanmaktadır.

WEB 2.0 araçları zaman ve mekândan bağımsız olarak eğitim alanında kullanılması (Shen ve Ho, 2020), öğrencilerin öğrenmesini (Hew ve Cheung, 2013), motivasyonunu, etkileşimini artırması, kolay geribildirim sağlaması, bireysel öğrenmeyi desteklemesi (Sever vd., 2023) gibi olumlu etkileri sayesinde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Bu nedenle öğretmen eğitiminde de WEB 2.0 araçlarının eğitiminin pedagojik temellere dayandırılarak verilmesi mesleki hayatlarında öğrenci öğrenmelerini destekleyebilmeleri için oldukça önemlidir (Hew ve Cheung, 2013). Beden eğitimi ve spor derslerinde WEB 2.0 araçlarının kullanımı incelendiğinde; zaman ve mekândan bağımsız olarak kişilerin fiziksel aktiviteye katılımlarını (Uzunçayır vd., 2022), derste öğrencilerin futbol gibi uygulamalı branşları öğrenmede olumlu etkileri olabileceği görülmüştür (Lin, 2022).

Yapılan çalışmalar beden eğitimi ve spor derslerine teknoloji entegrasyonu ile ilgili pedagojik temelli uygulamaların artırılması gerektiğini belirtmektedir. Yine Mishra ve Koehler (2006)'in de önerdiği gibi eğitime teknoloji entegrasyonunun sadece teknoloji eğitimi verilen derslerden ziyade teknoloji bilgisini alan ve alana özel pedagojik yöntem bilgisini ile birlikte destekleyecek uygulamaların önemli olduğu belirtilmektedir (Yılmaz vd., 2022). Bu önemden yola çıkarak araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarında TPAB geliştirmeye yönelik tasarlanan 8 haftalık WEB 2.0 araçları eğitim deneyimlerinin öğretmen adayları açısından incelenmesidir.

Yöntem

Araştırmanın Yöntemsel Modeli

Bu çalışmada öğretmen adaylarına verilen eğitimin etkilerini incelemek ve katılımcıların bu eğitimle ilgili deneyim, algı ve anlamlarını araştırmak için nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma deseni kullanılmıştır. Fenomenolojik araştırma, bireylerin bir konuya ilişkin deneyimlerini, algılarını ve anlamlarını ortaya koymak için yapılan bir araştırma desendir (Van Manen, 2014).

Çalışma Grubu-Evren Örneklem

Araştırma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 40 (20 kadın, 20 erkek) 3. sınıf beden eğitimi ve spor öğretmen adayı oluşturmuştur. Katılımcılar nitel araştırmalarda kullanılan örneklem seçim yöntemlerinden amaçlı örneklem ve amaçlı örneklem içerisinden de ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. 40 öğrencinin belirlenmesindeki ölçütler; ikinci sınıf olmaları ve öğretim teknolojileri dersini seçmiş olmalarıydı. Öğretmen adayları 8 haftalık WEB 2.0 araçları eğitimine katıldıktan sonra değerlendirme günlükleri yardımıyla veriler toplanırken bu 40 öğrenci içerisinden rastgele seçilen 10 öğrenci (5 kadın, 5 erkek) ile bireysel görüşmeler yardımıyla veriler toplanmıştır. Görüşme yapılan 10 öğrencinin seçiminde de amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Buna göre; 8 haftalık Web 2.0 araçları eğitimine düzenli olarak katılan ve verilen ev ödevlerini eksiksiz şekilde tamamlayan 10 öğrenci görüşme için belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler ve öğrenci değerlendirme günlükleri kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler araştırmacının önceden belirlediği konular çerçevesinde, katılımcılara sorular

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

sorduğu ve cevaplarına göre derinlemesine incelemeler yaptığı birebir görüşmelerdir (Fontana ve Frey, 2005). Bireysel görüşmeler aday beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 8 haftalık eğitim sürecindeki deneyimlerini ortaya çıkarmak için yapılmıştır. Buna göre aday beden eğitimi öğretmenlerine “WEB 2.0 araçları eğitimi deneyimleriniz nasıldı? WEB 2.0 araçları eğitiminin mesleki gelişiminize katkısı nasıldı?” Gibi sorular yöneltilmiştir.

Ayrıca tüm öğretmen adaylarından süreci değerlendirmeleri için değerlendirme günlükleri toplanmıştır. Günlükler nitel araştırmalarda kullanılan önemli veri toplama araçlarından (Engin, 2011). Günlükler kişilerin farklı veri toplama araçlarıyla ulaşılması zor kişisel fenomenlere ilişkin görüşlerini almak için kullanılmaktadır (Woll, 2013). Bu araştırmada da değerlendirme günlükleri katılımcıların WEB 2.0 araçlarıyla ilgili kişisel fenomenlerine ilişkin görüşlerini almak için kullanılmıştır.

Müdahalenin İçeriği

Öğretmen adaylarına uygulanacak olan eğitim müdahalesinin içeriği haftalık olarak Tablo 1’de aktarılmıştır.

Eğitim müdahalesinin içeriği üniversitede öğretim teknolojileri dersine giren bir öğretim elemanı aynı zamanda birinci yazar ile 12 yıllık beden eğitim öğretmenliği deneyiminin ardından 12 yıllık da beden eğitimi öğretmen eğitimi veren bir öğretim üyesi aynı zamanda üçüncü yazar tarafından haftalık planlar şeklinde tasarlanmıştır.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarına Uygulanan Eğitim Müdahalesinin İçeriği

Hafta	WEB 2.0 aracı	Müdahalenin İçeriği
1	Dijital Etkileşim Araçları (Zoom, Skype, Google Meets)	30 dk: Bir hafta önce ödev verilen konuyla ilgili sınıfta öğrenci sunumlarının yapılması. 45 dk: WEB 2.0 aracının tanıtımının yapılması, WEB 2.0 araçlarının
2	Google Classroom	öğrenme ortamında nasıl kullanılacağı hakkında
3	Canva	grup tartışmaları,
4	Kahoot	Öğrencilerin kendi
5	Quiziz	derslerinde WEB 2.0
6	Quizlet	araçlarını kullanmaları
7	Google Forms	hakkında tartışma ortamı yaratılması, öğrencilerin
8	Animaker	de katılımıyla sınıfta uygulamaların yapılması. 5 dk: Gün sonu değerlendirmelerinin yapılması ev ödevlerinin verilmesi.

Verilerin Analizi

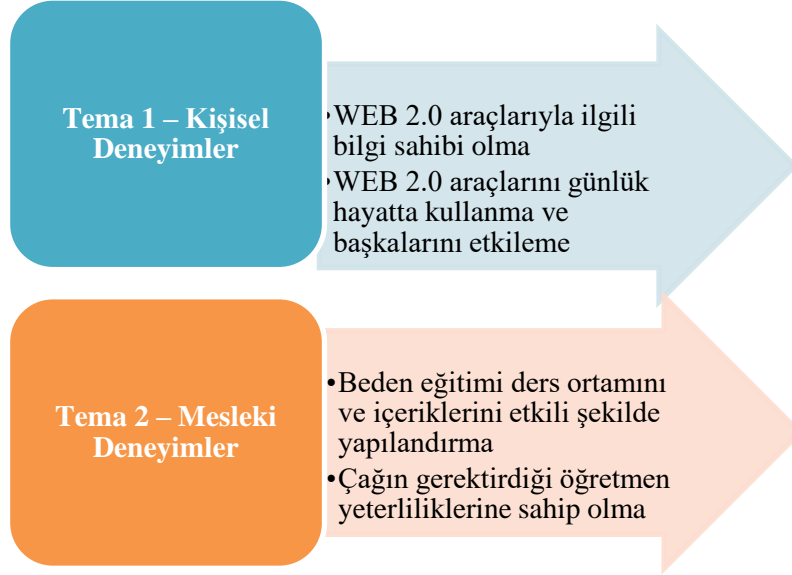
Verilerin analizinde tematik analiz kullanılmıştır. Tematik analizde önce verilerin hepsi detaylı bir şekilde okunur ve tekrar tekrar incelenir. Araştırmacının oluşturduğu kodlama sistemiyle veriler bölümlere ayrılır. Kodlama sistemiyle veriler anlamlı kategorilere, kategoriler de temalara bölünür. Bulgulardaki ilişkiler ve bağlantılar da araştırmacı tarafından değerlendirilerek ilgili kategori ve temalara yerleştirilir. Bu sayede birbirleriyle ilişkili temalar oluşturularak analiz yapılabilir (Braun ve Clarke, 2006). Bu araştırmada da verilerin arasındaki ilişkiler analiz edilerek kategori ve temalara ayrılmıştır.

İnandırıcılık

Bu araştırmadan elde edilecek olan verilerin inandırıcılığını sağlamak amacıyla veri çeşitlemesi, katılımcı teyidi ve uzman görüşü alınmıştır. Bu sayede katılımcıların görüşmeleri kendileri tarafından teyit edilmiş ve en az 3 uzman tarafından analiz edilerek verilerin inandırıcılığı sağlanmıştır. Ayrıca hem değerlendirme günlükleri hem de görüşmeler yoluyla veri çeşitlemesi sağlanmıştır.

Bulgular

Bu çalışmadan elde edilen verilere göre bulgular, Şekil 1’de gösterilen iki tema ve dört kategori altında incelenmiştir.

Şekil 1. Tema ve Kategoriler

Tema 1-Kişisel Deneyimler

Kişisel deneyimler teması altında 8 haftalık WEB 2.0 araçları eğitiminin öğretmen adaylarının kişisel gelişimlerine etkisi incelenmiştir. Buna göre katılımcıların eğitim sonunda, WEB 2.0 araçlarıyla ilgili bilgi sahibi oldukları ve farkındalık kazandıkları, bu bilgilerini günlük hayatlarında da kullandıkları ve çevrelerini de bu bilgilerle etkiledikleri ayrıca diğer derslerinde de WEB 2.0 araçlarını etkili bir şekilde kullanmaya başladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

WEB 2.0 araçlarıyla ilgili bilgi sahibi olma kategorisinde beden eğitimi öğretmen adaylarının görüşlerinden elde edilen bilgilere göre WEB 2.0 araçlarıyla ilgili farkındalık kazandıkları; 8 haftalık uygulamadan önce öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun WEB 2.0 araçlarıyla ilgili bilgi sahibi olmadığını (sadece PowerPoint ile ilgili bilgi sahibi oldukları) ama uygulamadan sonra farklı WEB 2.0 araçları hakkında bilgilerinin arttığı sonucuna varılmıştır. Bununla ilgili olarak öğrenci alıntıları şu şekildedir:

“Bu ders sayesinde WEB 2.0 araçlarıyla tanıştım ve kullanmaya başladım. Teknoloji kullanımının kolaylıklarını da bu dersler sayesinde fark ettim.” (Berke, Bireysel Görüşme)

“Daha öncesinde bilgim vardı Power-Point kullanabiliyordum ama artık farklı birçok aracı kullanabiliyorum. Bilgi sahibi oldum.” (Ayça, Bireysel Görüşme)

“PowerPoint ile sınırlı kalmayıp Canva, Kahoot ve Quizlet gibi her zaman işimize yarayacak uygulamaları kullanmayı öğrendim.” (Aslı, Değerlendirme Günlüğü)

WEB 2.0 araçlarını günlük hayatta kullanma ve başkalarını etkileme kategorisinde beden eğitimi öğretmen adaylarının görüşlerinden bulgular incelendiğinde; öğretmen adaylarının WEB 2.0 araçlarını günlük hayatlarında cv ve sosyal medya içerikleri hazırlamak için kullanırken diğer derslerinde ödev ve sunum hazırlama için de sıklıkla kullandıklarını belirtmişlerdir.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

“Tabii ki kullandım. Benim şu anda yaptığım işte sosyal medyada aktif olmak çok önemli ben sosyal medya hesaplarımı kullanırken bile bu programlardan yararlandım.” (Gürkan, Bireysel Görüşme)

“Ben günlük hayatta kullanmaya başladım CV hazırladım mesela elektronik olarak.” (Ebru, Bireysel Görüşme)

“Diğer derslerde de etkili sunum yaparken kullandım. İçerikleri oluştururken bu derste öğrendiğimiz araçları da kullandım.” (Ebru, Bireysel Görüşme)

Ayrıca öğrencilerden bazıları WEB 2.0 araçları eğitiminden sonra edindiği bilgileri çevresiyle de paylaştığını belirtmiştir. Yani öğrenciler bu bilgileri edinip günlük hayatlarında kullanırken aynı zamanda bu bilgileri sayesinde çevresindeki kişileri de etkilemek için çaba göstermişlerdir. Bununla ilgili olarak öğrenci alıntıları şu şekildedir:

“Ben bu uygulamaları kendim derslerimde de kullandım aynı zamanda ablama da hocalar ödev vermiş sunum ödevi ona da gösterdim bu öğrendiklerimi.” (Elif, Bireysel Görüşme)

“Mesela şu an bir dergide yayınlanacak makale için çalışmalar yapıyoruz hocamla beraber. Bununla ilgili veri toplamak için mesela Google forms kullandım ilk defa o derste görmüştüm biliyordum. Hocama söyledim bu şekilde toplayalım dedim.” (Berke, Bireysel Görüşme)

Tema 2- Mesleki Deneyimler

Mesleki deneyimler teması altında 8 haftalık WEB 2.0 araçları eğitiminin öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine etkisi incelenmiştir. Buna göre katılımcılar WEB 2.0 araçlarıyla ilgili beden eğitimi ders ortamıyla içeriklerini etkili şekilde yapılandırmak ve çağın gerektirdiği öğretmen yeterliliklerine sahip olmak için WEB 2.0 araçlarının olumlu etkileri olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda WEB 2.0 araçlarının öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine katkısı olduğu düşünülmektedir. Bununla ilgili olarak öğrenci alıntıları şu şekildedir:

“Yeni ve birçok konuda kolaylaştırıcı araçlar öğrendik, bunlar meslek hayatımızda daha önce de belirttiğim gibi ders içeriğinde, ödev ve sınavları hazırlarken oldukça işime yarayacak sadelikten öteye geçebileceğim.” (Ebru, Bireysel Görüşme)

“Her zaman dışarıda ders işlemeyeceğiz. İllaki bir sunum hazırlamamız bir yerlerde ne bileyim bayramlarda etkinliklerde yapmamız gereken şeyler olacak. Buralarda bu programları bolca kullanacağız ve yine öğrencilere ekstra çalışma kâğıtları vereceğimiz zamanlarda bu uygulamalardan faydalanacağız.” (Gürkan, Bireysel Görüşme)

“Mesleki hayatımda yani öğretmenlik hayatımda öğrendiğim programların ders anlatımı ve ders içeriği hazırlanması konusunda kolaylaştırıcı olacağına ve üretkenliğimizi artıracığına inanıyorum.” (Berke, Bireysel Görüşme)

“Bir beden eğitimi dersinde Canva, PowerPoint, Animaker programlarını kullanarak zorlanmadan rahat bir şekilde sunum ya da eğitim materyalleri hazırlayacak seviyeye ulaştığımı düşünüyorum.” (Emrah, Değerlendirme Günlüğü)

Çağın gerektirdiği öğretmen yeterliliklerine sahip olma kategorisinde beden eğitimi öğretmen adaylarının görüşlerinden elde edilen bulgular incelendiğinde; öğretmen adaylarının WEB 2.0 araçlarını kullanarak mesleki hayatlarında ders içeriklerinde güncel bilgiye yer verebileceklerini, ayrıca öğrenciler için daha faydalı içerikler üretmek için çağın gerektirdiği öğretmen yeterliliklerine sahip olabileceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca güncel WEB 2.0 araçlarını öğrenerek öğretmen adayı olarak kendilerini bu araçlar sayesinde güncel tutabileceklerini ifade etmişlerdir.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

“Eski bilgilerle kalan öğretmenler şu an piyasada silinmeye başladı. Kendimizi güncellememiz gerekiyor. Bu nedenle bence çok etkiliydi öğrendiklerimiz.” (Elif, Bireysel Görüşme)

“Daha modern, daha çağdaş ders anlatmamızı sağlayacak bu sayede sürekli kendimizi güncel tutabileceğiz.” (Ecrin, Bireysel Görüşme)

Tartışma ve Sonuç

Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarında TPAB geliştirmeye yönelik tasarlanan 8 haftalık WEB 2.0 araçları eğitim deneyimlerinin öğretmen adayları açısından incelenmesini amaçlayan araştırmadan elde edilen bulgulara göre WEB 2.0 araçlarının eğitiminin öğretmen adaylarında hem kişisel hem de mesleki olarak gelişmelerine etkileri olduğu görülerek iki tema oluşturulmuştur.

Tema 1- Kişisel Deneyimler, bağlamında yapılan çalışmalar öğretmen adaylarının TPAB düzeylerinin düşük olduğunu (Emre vd., 2020) bu nedenle de öğretmen (Görmüş, 2023; Emre vd., 2020) ya da öğretmen adaylarının TPAB geliştirici uygulamaların yapılması gerektiğini göstermektedir (Emre vd., 2020). Bu araştırmada da WEB 2.0 araçları eğitiminin öğretmen adaylarının TPAB'lerini olumlu etkilediği ve bilgilerinin artırılması noktasında etkili olduğu söylenebilir. Literatürde, öğretmenlerin günlük hayatta teknoloji kullanımına aşina olmalarıyla TPAB'leri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ifade edilmektedir (Karataş ve Tutanak, 2017). Araştırma bulgularında elde edilen; öğretmen adaylarının WEB 2.0 araçlarıyla ilgili bilgi düzeylerini artırması sonucunda günlük yaşamlarında da bu araçları kullanmaları hatta çevrelerine de bu bilgileri aktarmaları literatürle uyumludur. Çalışma sonuçlarına göre; TPAB ile öğretmen adaylarının akademik başarılarının geliştiği; TPAB becerilerine vurgu yapılan derslerde katılımcıların planlama, öğretim ve değerlendirme süreçlerinde teknolojiyi kullanabildikleri gözlemlenmiştir (Phelps vd., 2021). Yapılan araştırma sonucuna göre de literatürdekine benzer şekilde öğretmen adaylarının WEB 2.0 araçlarını diğer derslerinde içerik hazırlamak için kullandıkları görülmektedir.

Tema 2 – Mesleki Deneyimler, bağlamında yapılan çalışmalar incelendiğinde beden eğitimi

öğretmen adaylarının teknolojiyi kullanmak istemelerine rağmen kendilerini hazırlıksız hissettikleri ve teknoloji kullanımında kavramsal engellerin olduğunu düşünmektedirler (Daum ve Ervin-Kassab, 2023). Teknolojinin dersten bağımsız öğretilmesi, özellikle belirli pedagojik derslerle bağlantılarının olmaması ve bu çerçevede uygun uygulamanın yapılmaması, geleceğin öğretmenlerinin teorikle uygulamayı bütünleştirilmesi konusunda yetersiz kalmalarına yol açtığı tespit edilmiştir (Emre vd., 2020).

Türkiye’de beden eğitimi alanında WEB 2.0 araçlarıyla ilgili yapılan çalışmalarda öğretmen adaylarının mesleki yeterlik düzeyleriyle WEB 2.0 yeterliği arasında anlamlı bir ilişki bulunurken (Uğraş ve Aslan, 2022), öğretmen adaylarının WEB 2.0 araçları kullanım yetkinliği orta düzeyde bulunmuştur (Can ve Kerkez, 2022a). Bu nedenle de WEB 2.0 araçları ve dijital teknolojilerle ilgili uygulamalı eğitimlerinin hem öğretmenlere hem de öğretmen adaylarına verilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur (Can ve Kerkez, 2022a; Can ve Kerkez, 2022b; Yılmaz, 2022).

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının WEB 2.0 araçları eğitimi sayesinde öğretmen olduklarında ders içeriklerini etkili şekilde yapılandırma ve çağın gerektirdiği öğretmen yeterliliklerine sahip olma noktasında gelişim sağladıklarını düşündükleri görülmektedir. Yani WEB 2.0 araçları eğitimi sayesinde öğretmen adayları gelecekte meslek hayatına başladıklarında bu araçları etkili şekilde uygulayabileceklerini bu bağlamda da WEB 2.0 araçları eğitiminin mesleki gelişimleri açısından olumlu etkileri olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde literatürdeki çalışmalar da öğretmen adaylarının TPAB seviyelerini geliştirmeye yönelik WEB 2.0 araçlarının dahil edildiği deneysel çalışmalar yürütülerek (Emre vd., 2020), öğretmen yeterliklerinin geliştirilebileceğini söylemektedir (Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
[ÖYEGM], 2006; TED, 2009).

Kişisel deneyim olarak; öğretmen adaylarının WEB 2.0 araçlarıyla ilgili farkındalık kazandıkları, WEB 2.0 araçlarını günlük yaşamlarında kullanıp aynı zamanda çevrelerindeki kişileri de bununla ilgili bilgilendirdikleri: mesleki deneyim olarak; öğretmen adaylarının WEB 2.0 araçları eğitimi beden eğitimi ders ortamında etkili içerikler hazırlamak ve çağın gerektirdiği öğretmen yeterliklerine sahip olmak için gerekli görülmüştür.

Sonuç olarak, beden eğitimi öğretmen adaylarına verilen 8 haftalık WEB 2.0 araçları eğitimi sayesinde hem mesleki olarak hem de kişisel olarak kendilerini geliştirerek bu eğitimlerin hem mesleki gelişimleri hem de kişisel gelişimleri için gerekli olduğunu belirmelerinin yanında başkalarına da bu bilgileri aktarmışlardır. Bu nedenle eğitimi öğretmen adaylarının günümüz öğretmen yeterliklerine ve dijital becerilerine sahip olabilmesi için WEB 2.0 araçları eğitimlerinin yapılması hatta öğretim programlarının içerisinde yer alması önerilmektedir.

Kaynaklar

Braun, V., ve Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research In Psychology*, 3(2), 77-101.

Can, S., & Kerkez, F. İ. (2022). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin acil uzaktan öğretim sürecinde WEB 2.0 araçlarını kullanma düzeyleri. *SPORMETRE: The Journal of Physical Education & Sport Sciences/Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(2).

Can, S., & Kerkez, F. İ. (2022a). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Çoklu Ortam Materyali Hazırlamaya Yönelik WEB 2.0 Araçları Kullanım Yetkinliğinin İncelenmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Çalışmaları*, 4(2), 82-91.

Canbazoğlu Bilici, S. (2012). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi ve öz yeterlikleri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Canbazoğlu Bilici, S., Yamak, H. ve Kavak, N. (2012). Fen bilgisi öğretmen adaylarını teknolojik pedagojik alan bilgisine sahip öğretmenler olarak nasıl yetiştirebiliriz? IHES2012 Uluslararası Yükseköğretim Sempozyumu, 17- 19 Ekim, Aksaray.

Çelik, T. (2021). WEB 2.0 araçları kullanımı yetkinliği ölçeği geliştirme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-30.

Daum, D. N. ve Ervin-Kassab, L. (2023). Only when it is raining: technology in physical education. *Physical Educator*, 80(1), 108-128.

Deans, P. C. (Ed.). (2008). Social software and WEB 2.0 technology trends. IGI Global.

Devi, K., Gouthami, E., ve Lakshmi, V. (2019). Role of social media in teaching – learning process. *Journal of Emerging Technologies and Innovative Research*, 6(1), 93–103.

Emre, İ., Kaya Atıcı, E., ve Ayaz, E. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının yaşam alanlarına yönelik kazanımlar bağlamında teknolojik pedagojik alan bilgisi seviyelerinin belirlenmesi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 3(2), 15-26.

Engin, M. (2011). Research diary: A tool for scaffolding. *International journal of Qualitative Methods*, 10(3), 296-306.

Fontana, A., ve Frey, J. H. (2005). *The Interview*. The Sage handbook of qualitative research, 3(1), 695-727.

Görmüş, C., ve Semiz, K. (2023). Yeni atanmış beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 34(3), 135-150.

Hew, K. F., ve Cheung, W. S. (2013). Use of WEB 2.0 technologies in K-12 and higher education: The search for evidence-based practice. *Educational Research Review*, 9, 47-64. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2012.08.001>

Karataş, F. İ., ve Tutak, F. A. (2017). Lise matematik öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgileri ve teknolojiyi bütünleştirme öz-yeterlilikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37).

Lin, H. (2022). Application of WEB 2.0 technology to cooperative learning environment system design of football teaching. *Wireless Communications and Mobile Computing*, 1-9.

Mishra, P. ve Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054.

O'reilly, T. (2007). What is WEB 2.0: Design patterns and business models for the next generation of software. *Communications & Strategies*, 1, 17.

Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (ÖYEGM). (2006). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, Ankara.

Phelps, A., Colburn, J., Hodges, M., Knipe, R., Doherty, B. ve Keating, X. D. (2021). A qualitative exploration of technology use among preservice physical education teachers in a secondary methods course. *Teaching and Teacher Education*, 105(3), 103400.

Qassrawi, R. M., ve Al Karasneh, S. M. (2023). Benefits of Facebook Usage (as a WEB 2.0 Application) in Foreign Language Instruction in Higher Education: A Meta-Analysis Study. *Cogent Arts & Humanities*, 10(1), 2185447. <https://doi.org/10.1080/23311983.2023.2185447>

Sever, R., Bayar, B., ve Toker, O. (2023). Öğretmenlerin WEB 2.0 Araçlarına Yönelik Görüşleri:

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Teachers' Views on WEB 2.0 Tools. *Turkish Studies-
Educational Sciences*, 18(1), 1-13.
<https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.62451>

Shen, C., ve Ho, J. (2020). Technology-enhanced learning in higher education: A bibliometric analysis with latent semantic approach. *Computers in Human Behavior*, 104, 106177.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.106177>

Symonenko, V., Zaitseval, N., Vynogradoval, M., Osadchyi, V., ve Sushchenko, A. (2020). Application of ICT tools in teaching American English for computer science students in the context of global challenges. *Journal of Physics. Conference Series*, 1840(2021).

Tatlı, Z., İpek-Akbulut, H. ve Altınışik, D. (2016). Öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi özgüvenlerine WEB 2.0 araçlarının etkisi. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 7(3), 659-678.

Tepe, T., ve Çelik, T. (2021). Farklı WEB 2.0 Araçları Kullanımının Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık ve Bit Kullanım Yeterlilikleri Üzerine Etkisi.

Türk Eğitim Derneği (TED) (2009). Öğretmen yeterlilikleri. Ankara: Adım Okan Matbaacılık Basım.
http://portal.ted.org.tr/genel/yayinlar/Ogretmen_Yeterlik_Kitap.pdf.

Uğraş, S., & Aslan, M. (2022). Beden eğitimi öğretmenlerinin WEB 2.0 içerik geliştirme yeterlilikleri ile uzaktan eğitim yeterlilikleri arasındaki ilişkide mesleki inancın aracı ve düzenleyici rolü. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 5(2), 52-66.

Uzunçayır, D., Orhan, B. E., Yardımcı, Y., & İlhan, L. (2022). Online egzersiz eğitimine katılan kadınların WEB 2.0 araçlarını kullanım deneyimleri: covid-19 pandemi dönemi yapılan nitel bir araştırma. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-20.
<https://doi.org/10.52272/srad.1100888>

Van Manen, M. (2014). *Phenomenology of Practice: Meaning-Giving Methods in Phenomenological Research and Writing* (1st ed.). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315422657>

Woll, H. (2013). Process diary as methodological approach in longitudinal phenomenological research.

Indo-Pacific Journal of Phenomenology, 13(2), 1-11

Yılmaz, E. B. (2022). *Spor Eğitiminde Çevrimiçi Öğrenme*. İçinde Ç.Ö. Editör (Eds.), Spor Bilimlerine Disiplinlerarası Yaklaşımlar (1. bs, ss. 1-28). Akademisyen Yayınevi.

Yılmaz, E. B., Akşit, S., ve Dalkıran, O. (2022). Beden eğitimi derslerinde teknoloji kullanımı ile ilgili yapılmış çalışmaların sistematik derlemesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 1153-1170.

Sorumlu Yazar Bilgileri

Yazar Adı Soyadı: Gözde BEDİR

Kurumu: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Adres: Burdur-Antalya Karayolu 10. km İstiklal Yerleşkesi, Stadyum, Burdur

Orcid Numarası: 0009-0002-9685-9022

Bu makale Creative Commons Attribution 4.0 Uluslararası lisansı ile lisanslanmıştır.

An Analysis of Employment Issues for Sports Science Graduates

Gökhan ACAR¹, A-B-C-D-E

¹Usak University, Faculty of Sports Sciences

Yazar Katkı Oranı:

- A) Çalışmanın Tasarımı
- B) Veri Toplama
- C) Verilerin Analizi
- D) Makale Yazımı
- E) Eleştirel Okuma

ABSTRACT

This study aims to examine the employment policies of the Ministry of Youth and Sports with a focus on the priority given to graduates of Sports Sciences, within the framework of the personnel recruitment announcement issued in 2023 and the dimensions of the Decree-Law No. 638 on the Organization of the Ministry of Youth and Sports and the National Youth and Sports Policy Document. This study was conducted using a qualitative research model and document analysis design. The research involved a thematic analysis of data obtained from academic journals, official reports, policy documents, and news sources, and a document analysis of the Ministry's announcement was performed and compared with the existing literature. According to the findings, the announcement for 1071 positions by the Ministry of Youth and Sports includes quotas for various fields ranging from technology and informatics to arts and communication, from theology to social sciences. This diversity indicates that the Ministry adopts a comprehensive approach to various youth-related fields. The number of quotas allocated for Sports Sciences graduates (208) indicates a significant employment opportunity in this field. However, compared to other fields, this quota is not very high, suggesting that the Ministry places greater emphasis on employment in other areas. According to the Ministry's personnel recruitment announcement, 208 out of a total of 1071 positions (approximately 19.4%) are allocated to Sports Sciences graduates. However, it is debatable to what extent this ratio aligns with the general duties and areas of activity of the Ministry.

Keywords: Sports Sciences Graduates, Access to Government Careers, Ministry of Youth and Sports, Employment Policies.

Spor Bilimleri Mezunlarının İstihdam Problemi Üzerine Bir Analiz

ÖZET

Bu çalışma, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın istihdam politikalarını 2023 yılında ilan ettiği personel alım ilanı çerçevesi ve Bakanlığın, "638 sayılı Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilatı Kanun Hükmünde Kararnamenin ve "Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi" boyutlarını ele alarak, Spor Bilimleri mezunlarının önceliği odağında incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma, nitel araştırma modeli ve doküman analizi deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında akademik dergiler, resmi raporlar, politika belgeleri ve haber kaynaklarından elde edilen veriler tematik bir yaklaşımla analiz edilerek Gençlik ve Spor Bakanlığının ilanı doküman analizi yapılarak mevcut literatürle karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Gençlik ve Spor Bakanlığının 1071 kişi için açtığı ilan, teknoloji ve bilişimden sanat ve iletişime, ilahiyattan, sosyal bilimlere kadar geniş bir yelpazede farklı uzmanlık alanlarına yönelik kontenjanlar içermektedir. Bu çeşitlilik, Bakanlığın gençlikle ilgili çeşitli alanlarda kapsamlı bir yaklaşım benimsediğini göstermektedir. Spor Bilimleri mezunları için ayrılan kontenjan sayısı (208), bu alanda ciddi bir istihdam fırsatı sunduğunu işaret ediyor. Ancak, bu kontenjan diğer alanlarla kıyaslandığında yüksek olmamakla birlikte, Bakanlığın diğer alanlardaki istihdama daha fazla önem verdiğini göstermektedir. Bakanlığın personel alım ilanına göre, toplam 1071 kişilik kontenjandan 208'i (yaklaşık %19,4) Spor Bilimleri mezunlarına ayrıldığı görülmektedir. Ancak, bu oranın Bakanlığın genel görev ve faaliyet alanlarına ne derece uygun olduğu tartışılabilir.

Anahtar Kelimeler: Spor Bilimleri Mezunları, Devlet Kariyerine Erişim, Gençlik ve Spor Bakanlığı, İstihdam Politikaları.

ISSN: 3023-5359

Doi Number:

10.5281/zenodo.11520805

Introduction

Employment is a critical issue that lies at the core of both economic and social policies, involving numerous disciplines. This field encompasses the total of individuals actively working or seeking employment in the labor market, serving as a fundamental parameter indicating the health and productivity of an economy. The multifaceted nature of employment has been explored in-depth through studies in various fields, such as economics, sociology, business, and law. These studies reveal that employment is not merely an economic term but an integral part of societal and individual life. This research aims to comprehensively examine the employment policies of the Ministry of Youth and Sports, considering all these dimensions. The Ministry's policies will be analyzed in the light of the aforementioned diverse disciplines. In this way, the study aims to understand the employment policies not only from an economic perspective but also from social and cultural dimensions.

Employment

Employment is a central issue in economic and social policies, engaging multiple disciplines. It refers to the field where individuals work in exchange for wages or salaries (Fougere et al., 2000). As an economic term, it denotes the total number of individuals in the labor market (Malcomson, 1999). Employment is a significant indicator of the health and efficiency of an economy. Studies in fields such as economics, sociology, business, and law have highlighted the complex structure of employment (Rhodes, 2015).

Employment from an Economic Perspective

In economic literature, employment refers to the condition of individuals working in exchange for wages (Hoffman, 1979). Keynesian economic theories argue that macroeconomic policies can regulate unemployment and employment, while neoclassical approaches suggest that market mechanisms and individual choices will regulate the labor market. Employment

policies are directly related to economic growth, unemployment rates, inflation, and wages (Crompton, 2010).

Employment from a Sociological and Demographic Perspective

Sociological studies examine the social structure and demographic impacts of employment. Variables such as gender, age, ethnic origin, and educational level and their effects on employment are frequently discussed in this field (Pagano & Pica, 2012). For example, the participation rates of women in the workforce, the role of the elderly in employment, and youth unemployment are central topics in sociological research (Godard, 2014).

Employment from a Business and Management Perspective

In business literature, human resource management, the implementation of employment policies, and workforce productivity are important topics (Domar, 1947). Employer branding, employee satisfaction, and organizational commitment play critical roles in gaining competitive advantages for businesses. Furthermore, topics such as employee training and development, workforce planning, and performance management are frequently discussed in this field (Hipple, 2010).

Employment in a Legal Framework

Employment law includes legal rules and standards that regulate labor relations. Issues such as employment contracts, working hours, wages, occupational health and safety, union rights, and dismissal are fundamental components of employment law (Hoffman, 2010). These legal frameworks, which vary at national and international levels, play an important role in protecting employee rights and defining employer obligations (Ford, 2014).

The Impacts of Globalization and Technological Advancements on Employment

Globalization and technological advancements are factors that deeply affect employment markets (Cirillo, 2017). Phenomena such as global competition,

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

workforce mobility, and remote working have changed the structure of employment markets and labor demand. Technological advancements, including automation and artificial intelligence, have led to the disappearance of some professions and the creation of new job areas (Aghion et al., 2019).

Types of Employment

- *Full-Time Employment:* Employment where individuals work on specific days of the week, usually covering standard daily working hours.
- *Part-Time Employment:* Employment where individuals work fewer hours per week and generally have flexible working hours.
- *Temporary Employment:* Employment that is valid for a specific period or project and usually has a specific end date.
- *Freelance Employment:* Employment where individuals work independently, often making short-term or project-based agreements with multiple employers.
- *Remote (Home-Based) Work:* Work performed outside of the workplace, usually from home, with the aid of technology (Sema, 2012; Özen, 2015; Pissarides, 2001).

Employment Policies

Employment policies include strategies and methods developed by governments to regulate the labor market and protect workers' rights (Fougere et al., 2000). These policies aim to reduce unemployment rates, enhance job security, and increase the efficiency of the job market (Selamoğlu, 2002). Additionally, these policies are shaped in accordance with economic theories, social needs, and political goals. Employment policies are addressed differently by Keynesian and neoclassical economic theories. The Keynesian approach emphasizes government intervention and public spending to reduce unemployment and increase employment (Avendano & Berkman, 2014). In contrast, the neoclassical approach

gives more weight to market mechanisms and individual choices. These two theories represent different economic understandings at the foundation of employment policies (Calmfors & Nymoan, 1990).

Employment policies are often divided into "active" and "passive" categories. Active employment policies include direct interventions such as improving the efficiency of the labor market, placing unemployed individuals into work, and providing vocational training. Passive employment policies encompass support mechanisms designed to cope with unemployment, such as unemployment insurance and social benefits (Han et al., 2009).

Globalization and technological developments have led to the reshaping of employment policies (Sonnet et al., 2014). In particular, digitalization and automation have changed the structure of the job market, necessitating new policy approaches. In this context, the development of digital skills, adaptation to innovative business models, and flexible working arrangements have become important (Ağpak & Özçiçek, 2018).

Employment policies are also examined from perspectives of social justice and equality. Factors such as gender, age, ethnicity, and disability are critical in ensuring equal opportunities in the job market. In this regard, special employment programs for disadvantaged groups and anti-discrimination laws have been developed (Sonnet et al., 2014).

Employment policies are an evolving field within the context of economic theories, global trends, and social needs. Employment is a dynamic and multidimensional issue that needs to be addressed from economic, sociological, business, legal, and technological perspectives (Jochem, 2011). This diversity presents different challenges and opportunities for policymakers, employers, and workers. Effective design and implementation of employment policies are key to sustainable economic growth and social welfare. The development of effective employment policies is crucial not only for

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

economic growth and stability but also for social justice and equality (Storey, 1995).

Employment Policies of the Ministry of Youth and Sports

In 2023, the Ministry of Youth and Sports announced vacancies in the 'Information and Technology Sector (Group 1): Required Education: Information Systems and Technologies, Computer Sciences, Computer Engineering, etc., with a quota of 171 positions. Art and Communication Sector (Group 2): Required Education: Fields related to art, such as Painting, Music, Photography, and areas like Communication Sciences, New Media and Communication, with a quota of 199 positions. Sports Sciences Sector (Group 3): Required Education: Coaching Education, Sports Management, Recreation, Exercise and Sports Sciences, etc., with a quota of 208 positions. Social Sciences Sector (Group 4): Required Education: Sociology, Psychology, Social Work, Theology, etc., with a quota of 205 positions. General Group (Group 5): Required Education: Any undergraduate program, with a quota of 248 positions. Youth Leadership (Group 6): Required Education: Completion of the Youth Leadership Training provided by the Ministry of Youth and Sports, regardless of degree field, with a quota of 40 positions" (Ministry of Youth and Sports, 2023).

The 'National Youth and Sports Policy Document' (Official Gazette, 2013), under the heading 'Legal Basis,' states: 'The National Youth and Sports Policy Document is prepared by the Ministry and submitted for approval to the Council of Ministers to ensure coordination and cooperation among public institutions and organizations that directly or indirectly influence youth and sports policies, and it is revised and updated at least every four years. In updating the National Youth and Sports Policy Document, suggestions from relevant public institutions and organizations, sports federations, and NGOs are considered' (Ministry of Youth and Sports, 2013).

In conclusion, while forming its personnel employment policies, the Ministry prioritizes

sports as well as values related to youth. Consequently, it is evident that the personnel recruitment policies are developed based on youth activities. This explains why the employment rates in the 2023 personnel announcement for graduates from Sports Sciences are approximately 19.4%.

Looking at advanced countries in sports, for example, the employment policy of the Ministry of Sports in the United Kingdom has developed a strategy titled "Get Active: a strategy for the future of sport and physical activity" (GOV.UK., 2023). This strategy focuses on increasing sports participation and physical activity levels in the UK. Main goals include physical and mental health, individual development, social and community development, and economic growth. Additionally, making sports and physical activities more inclusive and accessible to everyone, and making the sector more sustainable and financially resilient, are among the fundamental components of this strategy. In the UK, employment in the field of Youth and Sports is implemented in a more open and sustainable manner (UK Sport, 2024). Ultimately, employment conducted via public internet access demonstrates transparency and sustainability, and focuses on sports sciences.

When comparing the approaches to personnel employment in the field of Youth and Sports between the two countries;

Turkey: Specifies quotas for various disciplines targeting specific expertise areas, attempting to meet the diverse needs in the field of Youth and Sports. This is evident in the ministry's announcement, which prioritizes the need for personnel to support various youth-related activities outside of sports activities, as seen in the "Social Sciences Sector (Group 4): Required Education: Sociology, Psychology, Social Work, Theology, etc., with a quota of 205 positions" (Ministry of Youth and Sports, 2023).

United Kingdom: Aims within a general strategy framework to make sports and physical activity accessible and sustainable

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

for all sections of society. This approach is built on increasing sports participation and expanding the positive effects of sports on society, prioritizing transparency and public access to current personnel employment resources, and facilitating accessibility through "<https://www.ukssport.gov.uk/jobs>" (GOV.UK, 2023).

In conclusion, the Ministries of Youth and Sports in Turkey and the United Kingdom adopt different employment policies in line with their own needs and goals. Turkey's approach specifies quotas for various disciplines targeting specific expertise areas to meet the diverse needs in the field of Youth and Sports, while the UK focuses on general sports participation and spreading physical activity across the general population. This clearly demonstrates the different emphases and approaches in the sports and youth policies of both countries, highlighting the significance of these differences in terms of demonstrating the distinct emphases and approaches in the sports and youth policies of both nations.

Methods

The primary aim of this research is to compile existing literature on employment and to evaluate the policies of the Ministry of Youth and Sports within this context. The literature review section of the article includes a comprehensive survey of sources analyzing employment from economic, sociological, business, legal, and technological perspectives. Academic journals, official reports, policy documents, and current news sources have been utilized for this purpose. Furthermore, the official websites of the Ministry of Youth and Sports and the UK's Ministry of Sport, along with their published announcements and policy documents, have been thoroughly examined.

Data Analysis

The announcement of the Ministry of Youth and Sports was analyzed through document analysis and compared with the existing literature. The collected literature was examined using a thematic approach.

Thematic analysis is the process of identifying, analyzing, and reporting patterns (themes) within data. This method allows for a rich and detailed understanding of the data while addressing research questions. Thematic analysis enables the grouping of data into meaningful categories and the examination of the relationships between these categories. This method helps researchers gain a deep understanding of the data and provide comprehensive explanations about specific phenomena (Braun & Clarke, 2006). The connections between the theoretical foundations, policies, and practices of employment in different disciplines were analyzed. The employment policies of the Ministry of Youth and Sports were evaluated comparatively with the existing literature.

Methodological Approach

This study adopts a qualitative research approach. It aims to provide a new understanding and perspective by compiling and analyzing existing information. The existing data and information in the literature have been used to answer research questions and to facilitate a broader understanding of employment policies.

Ethical Evaluation

All data and sources used in the study have been cited in accordance with academic ethical standards. During the research process, copyright and intellectual property rights have been respected, ensuring the correct and fair use of sources.

Conclusion

The Ministry of Youth and Sports' 2023 announcement for 1,071 positions spans a wide range of expertise areas from technology and informatics to art and communication, from theology to social sciences. This diversity demonstrates the Ministry's comprehensive approach to youth-related fields. The quota set aside for graduates in Sports Sciences has been determined to be 208, providing significant employment opportunities in the Sports Sciences area. However, this quota is relatively low compared to other areas, indicating that the Ministry places greater importance on other fields of employment.

According to the Ministry's 2023 personnel recruitment announcement, 208 out of the total quota of 1,071 positions (approximately 19.4%) are allocated to graduates in Sports Sciences. Although this is considered a significant quota for the 'Sports Sciences' group within the Ministry, the appropriateness of this rate in relation to the Ministry's overall mission and activities may be debated.

Among the Ministry's core tasks are promoting youth and sports activities, developing sports science and education, managing sports facilities, and protecting athletes' health. In this context, while the representation of 'Sports Sciences' graduates within the Ministry should be a priority, prioritizing other groups in the announcement provides insight into the Ministry's employment policy priorities.

Furthermore, the quotas allocated in other groups (such as informatics, art and communication, social sciences, and theology) demonstrate the Ministry's priority to serve other youth-related activity areas. This diversity shows the Ministry's comprehensive approach in various youth-related fields. The development and support of artistic, cultural, educational, and technological programs targeted at youth are also important. Therefore, when evaluating whether the quota allocated to Sports Sciences graduates is fair, the comprehensive nature of

the Ministry's overall goals and activities must also be considered.

In conclusion, while the quota of 208 positions allocated for Sports Sciences graduates offers significant employment opportunities in this field, it constitutes a relatively low rate compared to other areas. The quota rate allocated to Sports Sciences graduates serves the Ministry's needs in the sports field, but it may be balanced according to the Ministry's other activity areas and objectives. In addition to the Ministry's overall missions and objectives, the challenges and needs encountered in the field of youth and sports may also have influenced the distribution of quotas.

Conflict of Interest Declaration

There are no potential conflicts of interest related to the research, authorship, and publication of this article.

Support/Funding Information

The author has not received any financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Ethics Committee Decision

There is no need for an ethics committee to make decisions for this research.

References

- Aghion, P., Antonin, C., & Bunel, S. (2019). Artificial intelligence, growth and employment: The role of policy. *Economie et Statistique/Economics and Statistics*, (510-511-512), 150-164.
- Ağpak, F., & Özçiçek, Ö. (2018). Bir istihdam politikası aracı olarak yenilenebilir enerji. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(2), 112-128.
- Avendano, M., & Berkman, L. F. (2014). Labor markets, employment policies, and health. *Social Epidemiology*, 182-233.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. doi:10.1191/1478088706qp063oa.
- Calmfors, L., & Nymoen, R. (1990). Real wage adjustment and employment policies in the Nordic countries. *Economic Policy*, 5(11), 397-448.
- Cirillo, V. (2017). Technology, employment and skills. *Economics of Innovation and New Technology*, 26(8), 734-754.
- Crompton, R. (2010). Class and employment. *Work, Employment and Society*, 24(1), 9-26.
- Domar, E. D. (1947). Expansion and employment. *The American Economic Review*, 37(1), 34-55.
- Ford, R. T. (2014). Bias in the air: Rethinking employment discrimination law. *Stanford Law Review*, 1381-1421.
- Fougere, D., Kramarz, F., & Magnac, T. (2000). Youth employment policies in France. *European Economic Review*, 44(4-6), 928-942.
- Godard, J. (2014). The psychologisation of employment relations?. *Human Resource Management Journal*, 24(1), 1-18.
- GOV. UK. (2023). *Get Active: a strategy for the future of sport and physical activity*. Retrieved from https://assets.publishing.service.gov.uk/media/64ef008f13ae15000d6e302c/11187-DCMS-Sports_Strategy_Report_CM_ACCESSIBLE-02.pdf
- Han, W. J., Ruhm, C., & Waldfogel, J. (2009). Parental leave policies and parents' employment and leave-taking. *Journal of Policy Analysis and Management: The Journal of the Association for Public Policy Analysis and Management*, 28(1), 29-54.
- Hipple, S. F. (2010). Self-employment in the United States. *Monthly Lab. Rev.*, 133, 17.
- Hoffman, L. W. (1979). Maternal employment: 1979. *American Psychologist*, 34(10), 859.
- Hoffman, S. (2010). The importance of immutability in employment discrimination law. *Wm. & Mary L. Rev.*, 52, 1483.
- Jochem, S. (2011). Nordic employment policies—change and continuity before and during the financial crisis. *Social Policy & Administration*, 45(2), 131-145.
- Malcomson, J.M. (1999). Individual employment contracts. *Handbook of Labor Economics*, 3, 2291-2372.
- Ministry of Youth and Sports. (2013). *National Youth and Sports Policy*. Retrieved from https://gsb.gov.tr/dosyalar/mevzuatlar/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf
- Ministry of Youth and Sports. (2023). *2023 Youth Employee Recruitment Announcement*. Retrieved from <https://pgm.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/PGM/012014/DUYURU%2028.12.2023/2023%20Y%C4%B1%20Gen%C3%A7lik%20C3%87a%20C4%B1%20C5%9Fan%C4%B1%20Al%C4%B1m%C4%B1%20Duyurusu.pdf>
- Official Gazette. (2013). *National Youth and Sports Policy Document*. Retrieved from <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130127-8-1.pdf>
- Özen, Ş. O. (2015). Türkiye'nin İstihdam Politikaları ve Avrupa İstihdam Stratejisi'ne Uyumunu. *Çalışma Dünyası Dergisi*, 3(1), 78-105.
- Pagano, M., & Pica, G. (2012). Finance and employment. *Economic Policy*, 27(69), 5-55.
- Pissarides, C. A. (2001). Employment protection. *Labour Economics*, 8(2), 131-159.
- Rhodes, M. (2015). Employment policy. *Policy-making in the European Union*, 293-318.
- Selamoğlu, A. (2002). Gelişmiş ülkelerde istihdam politikaları, esneklik arayışı ve etkileri. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (4), 33-63.
- Sema, A. Y. (2012). Türkiye'de işsizliğin nedenleri: istihdam politikaları üzerine bir değerlendirme. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 19(2), 321-341.
- Sonnet, A., Olsen, H., & Manfredi, T. (2014). Towards more inclusive ageing and employment policies: the lessons from France, the Netherlands,

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Norway and Switzerland. *De Economist*, 162(4),
315-339.

Storey, J. (1995). Employment Policies and
Practices In Uk Clearing Banks: an
Overview. *Human Resource Management
Journal*, 5(4), 24-43.

UK Sport. (2024). *Jobs*. Retrieved from
<https://www.uk sport.gov.uk/jobs>.

Corresponding Author Information

Author Name Surname: Gökhan Acar

Institution: Uşak University, Faculty of Sport Sciences

Address: Uşak University, Faculty of Sport Sciences Centre/Uşak

Orcid Number: 0000-0002-3617-1958

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International licence.

Olimpiyatlarda Yer Alan Mücadele Sporları ile İlgili Türkiye’de Yapılmış Bilimsel Çalışmaların Analizi: Bir Sistematik Derleme

Ali Ulaş YÜKSEL¹ B-C-D , Yeter Aytül DAĞLI EKMEKÇİ² A-E

¹Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

²Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Yazar Katkı Oranı:

- A) Çalışmanın Tasarımı
- B) Veri Toplama
- C) Verilerin Analizi
- D) Makale Yazımı
- E) Eleştirel Okuma

ÖZET

Olimpiyat Oyunları, sporda rekabetin en yüksek seviyede yaşandığı uluslararası bir platformdur. Türkiye'nin de bu etkinliklerde temsil edildiği düşünüldüğünde, olimpiyatlarda yer alan mücadele sporlarına yönelik yapılan bilimsel çalışmaların önemi ortaya çıkmaktadır. Bu makalede, Türkiye’de olimpiyatlarda yer alan mücadele sporlarına dair yapılan bilimsel çalışmaların incelenmesi konu alınmıştır. Çalışmada, Türkiye’de yayınlanmış makaleler için Dergi park veri tabanı ve uluslararası dergiler için Web of Science (WoS) veri tabanındaki makaleler taranarak olimpiyatlarda yer alan mücadele sporlarına odaklanan çalışmalar belirlenmiştir. Bu çalışmaların yıllara göre dağılımı, hangi spor dallarına odaklandığı, spor bilimlerinin hangi alt alanlarında olduğu gibi hususlar sistematik derleme yoluyla incelenmiştir. Elde edilen bulgular, Türkiye’de olimpiyat mücadele sporları üzerine yapılan bilimsel çalışmaların genellikle antrenman yöntemleri, performans analizi, yaralanma önleme ve psikososyal konulara odaklandığını göstermiştir. Sonuç olarak, Türkiye’de olimpiyat mücadele sporları üzerine yapılan bilimsel çalışmaların belli bir potansiyele sahip olduğu ve bu alandaki araştırmaların artırılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mücadele sporları, Olimpiyatlar, Sistematik derleme

Analysing the Scientific Studies on Combat Sports in the Olympics in Turkey: A Systematic Review

ABSTRACT

Olympic Games is an international platform where competition in sports is experienced at the highest level. Considering that Turkey is also represented in these events, the importance of scientific studies on the combat sports in the Olympics emerges. This article analyses the scientific studies on combat sports in the Olympics in Turkey. In the study, studies focusing on combat sports in the Olympics were identified by searching the Dergi park database for articles published in Turkey and Web of Science (WoS) database for international journals. Issues such as the distribution of these studies by years, which sports they focus on, and which sub-fields of sports sciences they are in were analysed through systematic review. The findings showed that scientific studies on Olympic combat sports in Turkey generally focus on training methods, performance analysis, injury prevention and psychosocial issues. As a result, it is emphasised that scientific studies on Olympic combat sports in Turkey have a certain potential and research in this field should be increased.

Key Words: Combat sports, Olympics, Systematic review

E-ISSN: 3023-5359

Doi Number:

10.5281/zenodo.11520831

Giriş

Olimpiyat Oyunları veya kısaca Olimpiyatlar, Yaz ve Kış Olimpiyat Oyunları olmak üzere iki ayrı kategoride, dört yılda bir düzenlenen uluslararası çok sporlu etkinliktir. 200'ün üzerinde ülkeyi temsil eden sporcuların katıldığı etkinliklere ev sahipliği yapan olimpiyatlar, dünyanın en kapsamlı spor etkinliği olarak bilinmektedir (IOC, 2018).

Olimpiyat Oyunları, dünya genelinde sporcuların becerilerini ve dayanıklılıklarını sergileyebilecekleri en prestijli spor etkinliklerinden biridir. Bu etkinlikler, çeşitli spor disiplinlerini içermekte olup, dövüş sanatları ya da bir diğer tanımıyla mücadele sporları bu disiplinlerden birini oluşturur (Smith, 2019).

Dövüş sanatları, yüzyıllardır insanlar arasındaki mücadeleyi ve rekabeti ifade etmektedir. (Brown, 2020). Farklı dövüş sanatları, özgün teknikleri, stratejileri ve kurallarıyla farklı kültürlerden gelir ve sporcuların fiziksel ve zihinsel yeteneklerini test etmek amacıyla kullanılırlar. Olimpiyat Oyunları'ndaki dövüş sanatları disiplinleri arasında judo, karate, boks, güreş ve tekvando branşları bulunmaktadır (Kim ve Garcia, 2018).

Dövüş sanatları, Olimpiyat Oyunları'nda hem sporcular hem de izleyiciler için büyük bir ilgi odağıdır. Bu sporların tarih boyunca Olimpiyatlardaki varlığı, geleneksel dövüş sanatlarının modern spor dünyasına entegre edilmesini yansıtmaktadır (Wang ve Chen, 2017).

Dövüş sanatları, fiziksel yeteneklerin yanı sıra karakter gelişimi, ahlaki değerler ve disiplin gibi önemli değerleri teşvik eder. Bu nedenle, Olimpiyat Oyunları'ndaki dövüş sanatları hem sporun kendisi hem de sporcuların kişisel gelişimleri için önemli bir rol oynamaktadır (Johnson, 2019). Bu değerlerin yanı sıra olimpiyatlardaki temsil ve mümkün olan başarılar bir ülkenin spor alanındaki kalkınmasını ve spora verdiği değeri göstermektedir. Bu başarının sağlanmasında dövüş sanatları da rol almaktadır.

Franchini ve ark. (2018) Olimpiyat Oyunlarının dünyanın en önemli spor müsabakası olduğunu ve Spor Bilimlerinin Olimpiyatlarda spor başarısı için önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Boks, eskrim, judo, tekvando ve güreş dövüş sporlarının, bu yarışmadaki tüm madalyaların %20-25'ini temsil ettiğini vurgulamıştır. Olimpiyatlarda başarı, ülkelerin Olimpiyatlara katılması ve başarılı performans sergilemesi açısından önemli görülmektedir (Rhomey Jr, & Early, 2013; Forrest et al., 2010).

De Bosscher ve ark. (2009) spor organizasyonları diğer sektörlerden farklı olarak çok daha geniş bir kitle tarafından yakından takip edildiğinden başarı veya başarısızlığın insanlar ve kurumlar üzerinde etkisinin diğer sektörlerle göre daha derinden olacağını vurgulamıştır. Bu nedenle ülkeler hem daha fazla madalya kazanmak hem de ülkelere arasında madalya sıralamasında üst sıralara çıkmak için Olimpiyatlarda iyi performans göstermek istemektedirler (Bernard ve Busse, 2004).

Gelişmiş bir ülke olabilmek için her alanda başarıya ulaşmak hedefiyle spor alanı için sorunları ve kaynaklarını iyi analiz etmek, fırsatları tespit ederek yakalayabilecek spor politikaları geliştirmek gerektiğini bilen yöneticiler, spor bağlamında daha başarılı olmak için uygun hamleler yapmak zorundadır. Geliştirilmesi gereken politikaların başarısının anahtarı mevcut durumun doğru analiz edilmesidir (Aydın, 2023).

Bu bağlamda olimpiyatlar ve önemi göz önünde bulundurulduğunda Olimpiyatlarda ülkemizin başarılarının artması için yapılabilecekler düşünüldüğünde mevcut durumun analizinde en başarılı olduğumuz branşların dövüş sanatları ağırlıklı olduğu ortaya çıkmıştır.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Tablo 1. Türkiye'nin 1936 – 2020 yılları arasında düzenlenen olimpiyatlarda kazandığı madalyaların istatistiği

Branş	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam	Yüzde
Boks	1	3	3	7	6,73
Güreş	29	18	19	66	63,46
Judo	1	0	1	2	1,92
Tekvando	1	3	5	9	8,65
Karate	0	1	3	4	3,85
Okçuluk	1	0	0	1	0,96
Halter	8	1	2	11	10,58
Atletizm	0	1	2	3	2,88
Art. Jimnastik	0	0	1	1	0,96
Genel Toplam	41	27	36	104	100

Kaynak: (TMOK, 2023)

İstatistiklere bakıldığında olimpiyatlarda yer alan dövüş sanatlarının madalyaların %84,61'ini oluşturduğu gözlemlenmektedir. Bu başarı yüzdesinin ülkemiz için olimpiyatlarda önemli bir yer tuttuğu tespit edilmiştir.

Bu bilgilerin ışığında olimpiyatlardaki başarının; bir ülkenin spor bilimleri alanında yaptığı çalışmalarla da ilişkili olduğunun düşünülmesinin yanı sıra dövüş sanatlarının olimpiyat düzeyinde önemli bir yer tutmasından ötürü bu çalışmada olimpiyat düzeyinde yer alan dövüş sanatlarının (Judo, Tekvando, boks, güreş, eskrim) ülkemizin spor bilimleri alanında ne düzeyde araştırma konusu olduğu bu araştırmanın temel sorusunu oluşturmuştur.

Bu soruya yanıt aranırken yıllara göre değişim, branşlara göre dağılım, spor bilimlerinin alt çalışma alanlarına göre dağılım ve anahtar kelimelerin yığılımı dikkate alınmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Yöntemsel Modeli

Bu çalışmada sistematik derleme yöntemi kullanılmıştır. Sistematik derleme, belli bir araştırma sorusuna yanıt aramak üzere o alanda yapılan çalışmaların çeşitli dahil etme ve dışlama kriterleri kullanılarak kapsamlı bir şekilde taranması ve raporlanmasıdır (Karaçam, 2013). Bu yöntemin seçilmesinin nedenleri daha az yanlılık ve hata içermesi, literatür taramasının belirli bir yöntemle yapılması, çalışmalar seçilirken kullanılan kriterlerin açıkça belirtilmesidir. Ayrıca bu çalışma özelinde; belirli bir süre sonra yapılacak sistematik derleme çalışmaları ile olimpiyat mücadele sporlarında spor bilimleri alanında yapılan çalışmaların yıllar içinde gösterdiği değişim yeniden izlenerek karşılaştırma yapılabilecektir.

Sistematik derlemenin geleneksel derlemeden ayrılan şu yönleri bu çalışmada ön plana çıkmaktadır. Araştırmanın temel olarak tek bir sorusu bulunmakta, tüm adımlar ve tarama stratejileri araştırmanın başında yazarlar tarafından belirlenmiştir, sağlam ve yüksek kaliteli kanıtlara dayalı çalışmalara ulaşılabilmesi için arama motorları sınırlandırılmıştır, yazarların spor bilimleri alanında bilgi ve deneyim birikimi mevcuttur ve tekrarlanabilirlik özelliği korunacak şekilde tüm süreç tanımlanmıştır (Yılmaz, 2021). Ayrıca verilerin görsel olarak algılanmasıyla çalışmayı destekleyeceği düşünülerek kelime bulutları oluşturulmuştur.

Sistematik derleme çalışmasının oluşturulmasında ise PRISMA metodu takip edilmiştir. PRISMA metodu, meta-analiz ve sistematik derleme araştırmalarının sunumunu geliştirmede yazılı bir rehber ortaya koymayı amaçlayan bir metod türüdür (Karaçam, 2013).

Araştırmada örneklemin belirlenmesinde ise ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örneklem, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Ölçüt araştırmacı tarafından oluşturulur ya da daha önceden hazırlanmış ölçütler listesi kullanılabilir (Marshall ve Rossman, 2014). Bu çalışmada ölçütler; eserlerin Türkiye evreninde dövüş sanatları üzerine yapılan, 2000 yılından 2024 yılına kadar yayınlanmış ve Dergi park ve Web of Science veri tabanlarından erişilebilen makaleler olması şeklinde belirlenmiştir.

Veri Toplama Süreci

Verilerin toplanmasında ilk olarak günümüzde Scopus ile birlikte dünya çapında en alakalı iki multidisipliner bilimsel veri tabanından biri (Gorraiz, Gumpenberger et al. 2016) olarak kabul edilen Web of Science taranmıştır. Daha sonra ise Türkiye literatüründeki yayınları en kapsamlı şekilde sunan ve TÜBİTAK ULAKBİM çatısı altında bulunan Dergi park veri tabanı kullanılmıştır. Veriler toplanırken 2000 yılı ve sonrası makaleler araştırmaya dahil edilmiştir.

Verilerin toplanmasında Web of Science veri tabanında arama için anahtar kelime olarak "boxing", "boxer", "fencing", "fencer", "judo", "judoka", "judoka", "tekvando", "taek", "wrestling", "wrestler", "wrestlers", "martial arts", "combat sports" terimleri kullanılmıştır. Filtreleme olarak sadece "sports science" alanında yapılan çalışmalar ve ülke/bölge olarak "Türkiye" incelenmiştir.

Dergipark veri tabanında ise "güreş", "güreşçi", "judo", "judocu", "eskrim", "eskrimci", "boks", "boksör", "tekvando", "tekvando", "tekvandocu", "dövüş sanatları" terimleri kullanılmıştır. Tekrar eden makaleler için kontrol yapılmıştır ve her biri bir kere analize dahil edilecek şekilde kayıt altına alınmıştır.

Web of Science veri tabanında toplamda 190 makaleye ulaşılmış ve yapılan incelemeler sonucunda anahtar kelimeler ile uyumlu olan 109 makale, Dergi park veri tabanında bulunan 519 makaleden anahtar kelimeler ile uyumlu 310 makale taranarak çalışmaya dahil edilmiştir. Veriler ilgili veri tabanlarından "01.11.2023 – 19.11.2023" tarihleri arasında toplanmıştır.

Toplanan veriler Alemdağ (2018)'in çalışmasında spor bilimlerinde en çok çalışılan konular kategorisinde belirtilen "sporda psiko-sosyal alanlar, spor eğitimi alanı, hareket ve antrenman bilimleri alanı, yönetim ve organizasyon ve sağlık" alanlarına göre kategorize edilerek kodlanmıştır.

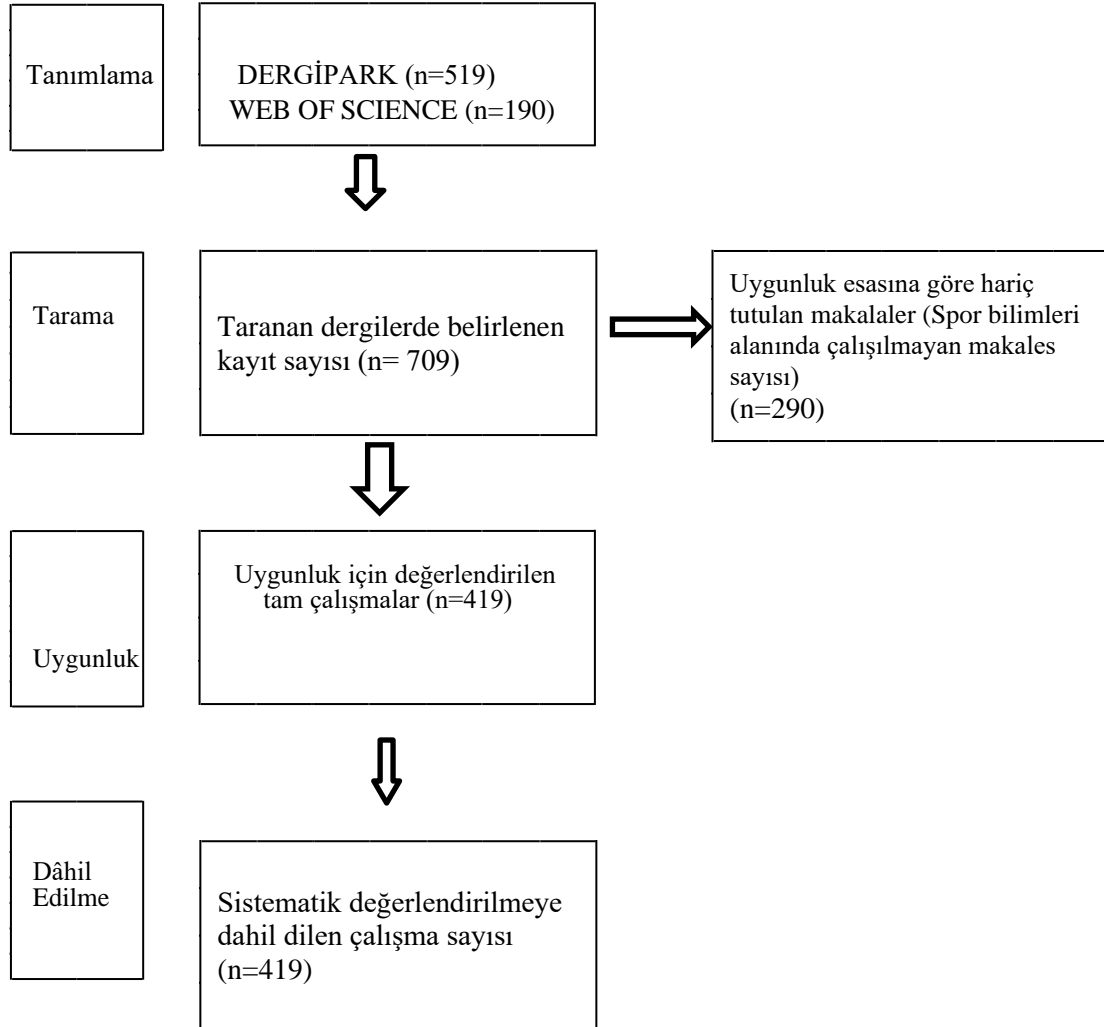
Verilerin Analizi

Verilerin kodlanması ve filtrelerin yapılması daha sonrasında ise analiz edilebilir hale getirilmesi için ilk olarak Microsoft Excel programı kullanılmıştır. Analize hazırlanan veriler IBM SPSS 20 programı ile analiz edilmiş olup bu verilerin yıllara göre dağılımı, elde edilen verilerin spor bilimlerinin hangi alt alanında çalışıldığı ve hangi branşların çalışıldığı analiz edilerek verilerin frekans değerlerine ve çapraz tablolarına bakılmıştır.

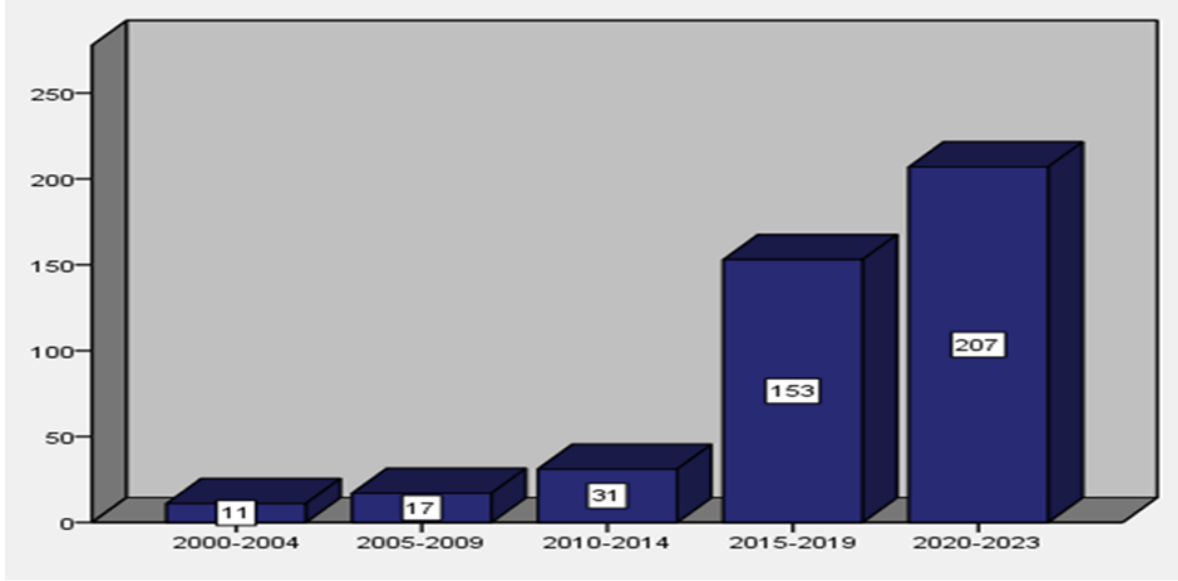
Bulgular

Yapılan alan yazın incelemesinin ardından olimpiyatlarda yer alan mücadele sporları ile ilgili Web Of Science ve Dergi park veri tabanında bulunan son 23 yıl içerisinde yer alan toplamda 419 makaleye ulaşılmış ve bu makaleler PRISMA yöntemine göre şema halinde gösterilmiş olup bu tarama işleminin tanımlama, tarama, uygunluk ve dahil etme aşamaları Şekil 1’de gösterilmiştir. Belirlenen kriterlere göre toplamda 699 makaleye ulaşılmış olup taramada çalışmaların özet kısımları ve anahtar kelimeleri incelendikten sonra, 280 araştırma belirlenen kriterleri sağlamadığı için değerlendirilmeye alınmamıştır. Kriterleri sağlayan 419 makale araştırma kapsamına alınarak; yıllara göre, spor bilimleri alt alanlarına göre dağılımı, çalışılan branşların dağılımı ve çalışılan branşların kendi içerisindeki çalışma alanı dağılımı analiz edilerek tablo ve grafik halinde aşağıda sunulmuştur. Bulgular sonuç kısmında tartışılarak değerlendirilmiştir.

Şekil 1. PRISMA yöntemine göre araştırmanın akışı (Liberati, 2009)

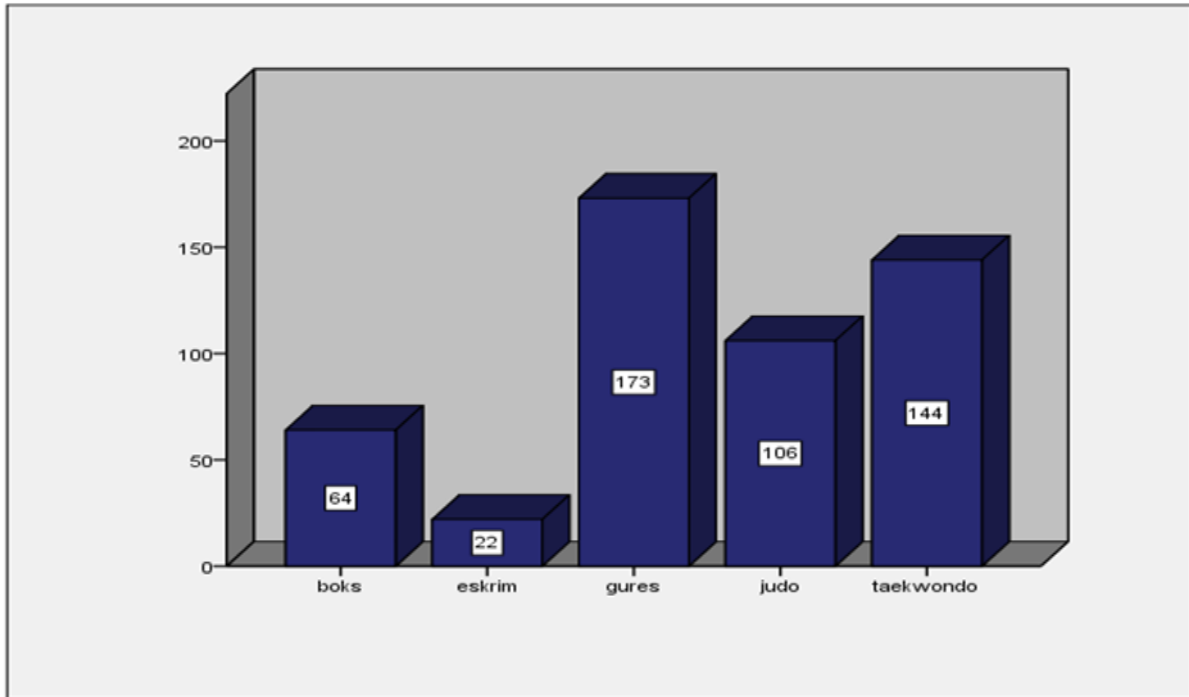

Grafik 1. Araştırmada Yer Alan Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

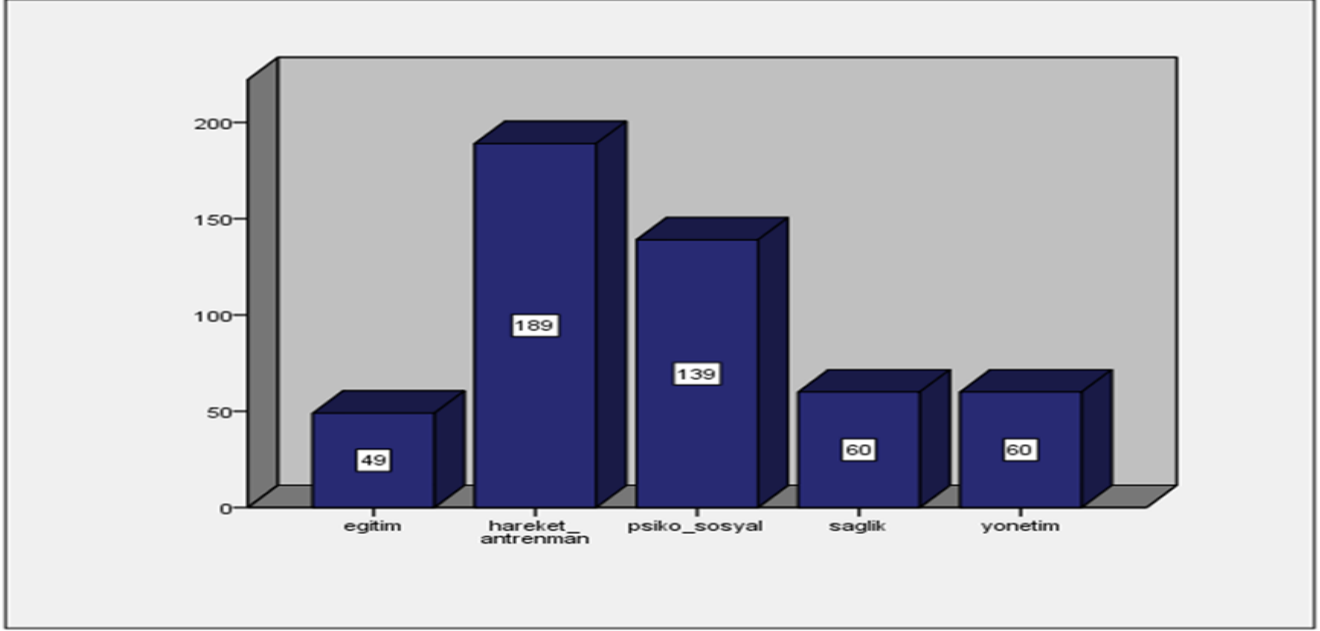
Grafikte olimpiyatlarda yer alan mücadele sporları ile ilgili çalışmaların yıllar içinde artış düzeyi görülmektedir.

Grafik 2. Araştırmada Yer Alan Makalelerin Branş Dağılımı

Yukarıdaki grafik incelendiğinde literatürümüzde yer alan çalışmalarda güreş ve tekvando alanında daha çok çalışmaya yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Yukarıda belirtilen değerlerin incelenen toplam makale sayısından fazla oluşu bazı çalışmalarda birden fazla branşın aynı anda yer almasından kaynaklanmaktadır.

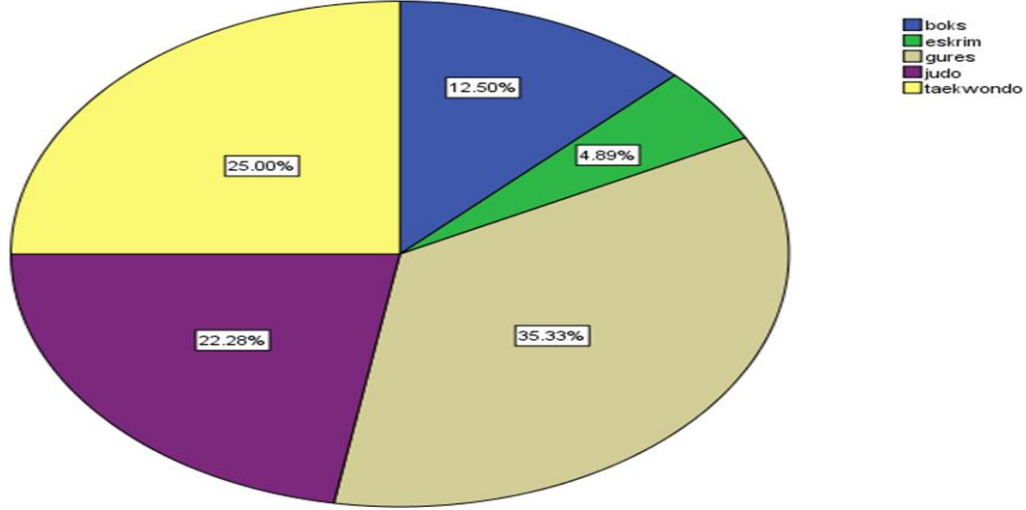
Grafik 3. Araştırmada Yer Alan Makalelerin Spor Bilimleri Alt Çalışma Alanlarına Göre Dağılımı

Yukarıdaki grafik incelendiğinde ise olimpiyatlarda yer alan mücadele sporları ile ilgili yapılmış çalışmaların çalışma alanı olarak daha çok hareket-antrenman ve psikososyal alanlara yönelik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yukarıdaki değerlerin araştırma kapsamında çalışılan toplam makale sayısından fazla olması bazı makalelerde spor bilimlerindeki alt alanlardan birkaçının aynı anda yer almasından kaynaklanmaktadır.

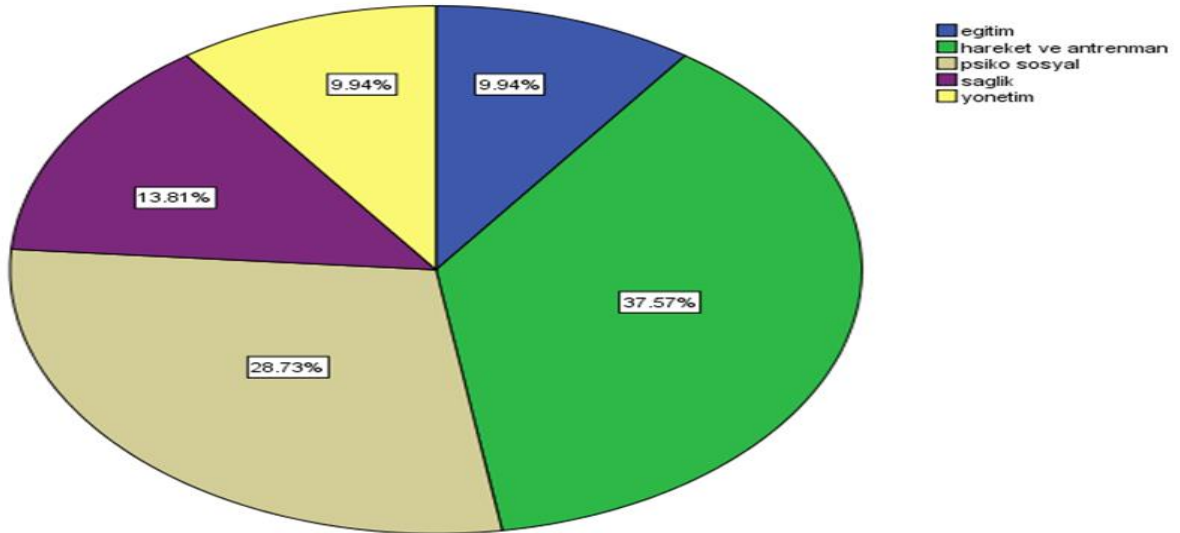
Mücadele sporları alanında yapılan çalışmaların 2000 yılından günümüze kadar olan dağılımı incelendiğinde özellikle 2014-2019 (153 çalışma) yılları ve 2020-2023 (207 çalışma) yılları arasında çalışmaların sayısının önceki yıllara göre farklı biçimde arttığı görülmüştür. Bu nedenle bu artışı oluşturan çalışmalardaki branş ve alt alan dağılımı Grafik 4-5-6-7’de daha detaylı olarak incelenmiştir.

Grafik 4. 2014-2019 Yılları Arası Çalışılan Makalelerin Branşlara Göre Dağılımı (%)

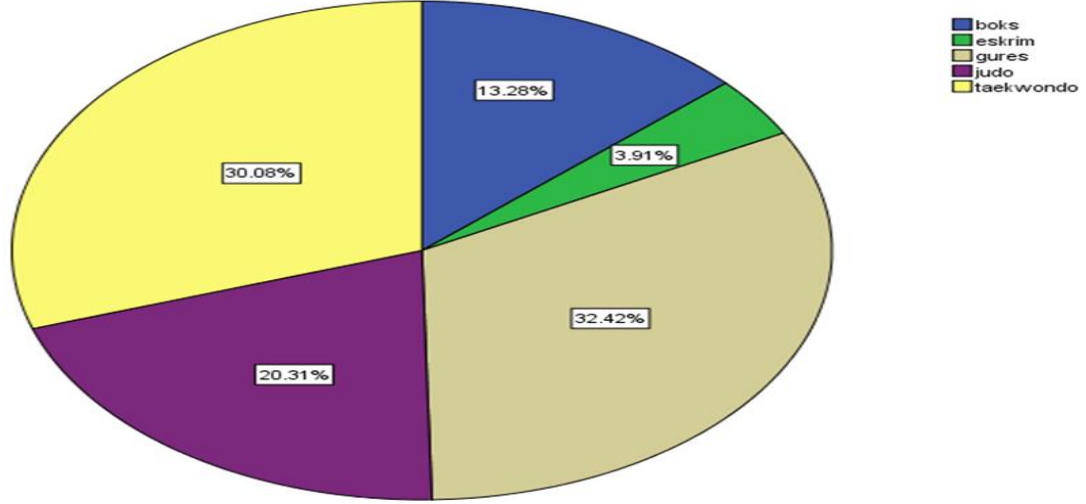
Yukarıdaki grafik incelendiğinde 2015-2019 yılları arasında yapılmış akademik çalışmalarda ağırlıklı olarak güreş, tekvando ve judo branşlarının çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik 5. 2014-2019 Yılları Arası Çalışılan Makalelerin Alt Alanlara Göre Dağılımı (%)

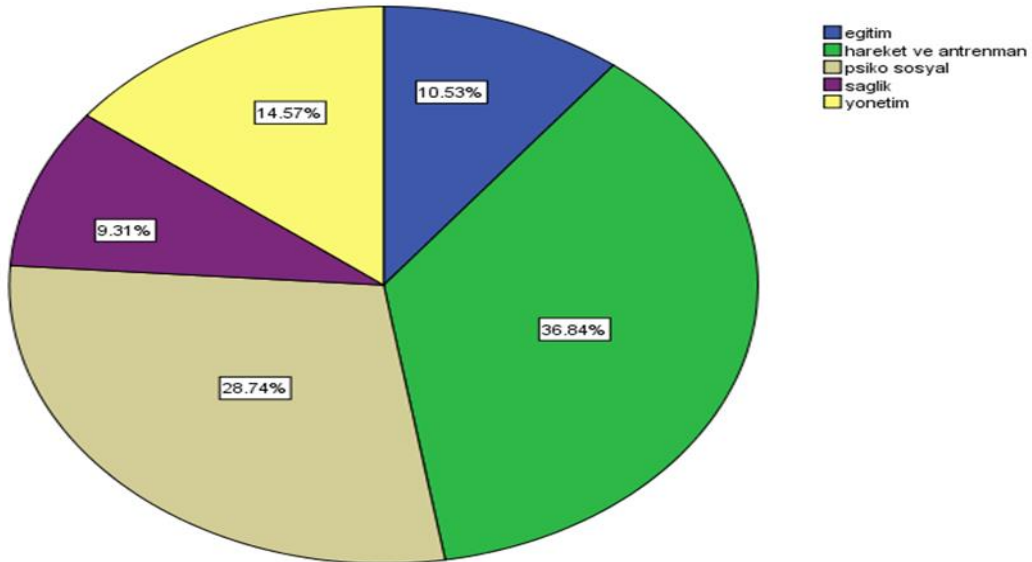
Yukarıdaki grafik incelendiğinde 2015-2019 yılları arasında yapılmış akademik çalışmalarda spor bilimlerinin hareket ve antrenman ve psikososyal çalışma alanlarının daha yoğun çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik 6. 2020-2023 Yılları Arası Çalışılan Makalelerin Branşlara Göre Dağılımı (%)

Yukarıdaki grafik incelendiğinde 2020 – 2023 yılları arasında yapılmış akademik çalışmalarda ağırlıklı olarak 2015-2019 yıllarındaki çalışmalara paralel bir şekilde güreş, tekvando ve judo branşlarının çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik 7. 2020-2023 Yılları Arası Çalışılan Makalelerin Alt Alanlara Göre Dağılımı (%)

Yukarıdaki grafik incelendiğinde 2020-2023 yılları arasında yapılmış akademik çalışmalarda spor bilimlerinin hareket-antrenman ve psikososyal çalışma alanlarının daha yoğun çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Elde edilen bulguların ışığında olimpiyatlarda Pinto ve ark. (2020) Türkiye'de yaz ikliminde antrenman yapmanın kondisyon seviyesini daha yüksek bir düzeye çıkarmaya elverişli olmasının Türkiye'nin olimpiyatlarda mücadele sporları branşındaki başarısına etki sağlamış olabileceği vurgulanmıştır.

Chatziyianni (2018) ise Türkiye'nin karatede kazandığı madalya sayısının çokluğuna değinmiş ve bu başarının altında ülkemizin coğrafi konumun da önemli olduğunu vurgulamıştır.

Dashper ve ark. (2014) Türkiye'nin mücadele sporları bakımından olimpiyatlardaki başarısını ülkenin anayasasında her yaşta vatandaşın fiziksel ve zihinsel sağlığını geliştirmek, herkes için sporu teşvik etmek ve seçkin sporculara ulusal bir değer olarak muamele etmek için devlet düzeyinde önemli faaliyetlerle teşvik edilen spora adanmış maddelerin olmasına bağlamıştır. Buna ek olarak Türkiye'de sporun devlet tarafından güçlü bir şekilde desteklenmekte olduğunu vurgulamıştır.

Ayrıca Türkiye'nin Olimpiyat Oyunlarında karate dalında kazandığı madalya sayısının, müsabakalarının ağırlık kategorilerine bölünmesiyle ilişkili olabileceği ve bunun da Türk karatecilerin bedensel yapısına tam olarak uyduğu tespit edilmiştir (Podrigalo et al., 2017).

Uluslararası alan yazında yapılmış bu yorumlara karşılık ülkemizin olimpiyatlardaki durumu için bazı eleştiriler de mümkündür.

İmamoğlu (2015) Türkiye'de sporun politik boyutu ile ilgili kaygılarından bahsetmiş, sporcuların gerekli şekilde desteklenmediğini öne sürmüş, Türkiye'de Federasyonların ivedi şekilde 2016-2020 ve 2023 için hem yüksek

performans hem de sporun tabana yayılması ile ilgili uygulanabilir ve sürdürülebilir stratejik planlarını, performans program ve bütçe projeksiyonlarını tamamlamaları ve var olanları da günün koşullarına uygun hale getirmek için gözden geçirmeleri gerektiğini belirtmiştir.

Ziyagil (2021) yapmış olduğu çalışmada Türkiye'nin olimpiyatlardaki başarısının geçmiş yıllara göre bir düşüşte olduğunu bunu da Ülkemizin spor ile ilgili yönetsel olarak birtakım eksikliklerinden dolayı olduğunu ifade etmiştir.

Bu araştırmanın bulguları incelendiğinde olimpiyatlarda yer alan mücadele sporlarına yönelik çalışmaların zaman içinde arttığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda bilimsel alanda bu branşlara yönelik çalışmaların artmasının mücadele sporlarının başarısına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada branşlarla ilgili çalışmaların toplam sayısı ele alındığında eskrim ve boks alanında çalışmaların diğer branşlara göre daha az olduğu görülmüştür (eskrim 22, boks 64). Spor bilimleri alt alanlarına bakıldığında en çok hareket - antrenman ve psikososyal alanlarda çalışıldığı saptanmıştır (hareket ve antrenman 189, psikososyal 139).

Yönetim, sağlık ve eğitim alanlarında ise daha az çalışmaya rastlanmıştır (yönetim 60, sağlık 60, eğitim 40). Araştırmada elde edilen kelime bulutu sonuçlarına göre araştırma konularının sıklıkla hareket ve egzersiz olarak seçildiği yorumunda bulunulabilir.

Yapılan çalışma sonucunda aşağıdaki sonuçlara ve önerilere ulaşılmıştır.

- Olimpiyatlardaki madalyalarımızın büyük çoğunluğunu savunma sporları alanındaki madalyalar oluştururken literatürümüzdeki çalışma sayısının artırılmasının bu branşlardaki başarıya doğrudan katkı

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
sağlayabileceği düşünülmektedir.

- Olimpiyatlarda yer alan mücadele sporlarında kazanılan madalyalar karşılaştırıldığında eskrim ve boks branşlarındaki başarı yüzdesi diğer mücadele spordaki başarının çok gerisinde kalmaktadır. Aynı şekilde çalışılan makale sayısı da bununla paralellik göstermektedir. Eskrim ve boks alanındaki çalışmaların desteklenmesinin ve sayılarının artırılmasının olimpiyatlarda ülkemiz adına başarının artmasına katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

- Spor bilimleri birden fazla çalışma alanını içinde barındıran ve bu alanların birbirleriyle yakından ilişkili olduğu hibrit bir bilim alanıdır. Aynı zamanda bu çalışma alanları birbirini desteklemekle beraber bir bütün olarak ele alınmadığı takdirde spordaki gelişimi kısıtlanabilecek bir durum oluşturabilmektedir. Bu bağlamda ele alındığında çalışmanın verilerinin gösterdiği üzere genellikle spor bilimlerinin egzersiz bilimleri alanına ağırlık verilmiş olması nedeniyle bütünsel olarak başarıyı sağlayacak tüm unsurları bir arada dikkate almayı zorlaştıracak şekilde bilimsel araştırma birikiminin oluştuğunu göstermektedir.

Bu kaynak kısıtının giderilmesinin yani bu branşlar ile ilgili yapılacak çalışmalarda spor bilimlerinin tüm alanlarına ağırlık verilmesinin (yönetim, organizasyon, pazarlama, ekonomi, zihinsel performans, altyapı gelişimi gibi) hem ülkemizde mücadele sporları dallarının gelişimi açısından hem de olimpiyatlardaki başarıımıza katkı sağlaması açısından anlamlı derecede katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Alan yazın incelendiğinde mücadele sporlarının olimpiyatlarda ülkemiz için büyük önemi olmasına rağmen bu konuyu ele alan çalışmaya rastlanmamıştır. Aynı şekilde uluslararası yayınlarda da mücadele sporları

ve olimpiyatlardaki yeri ile ilgili kısıtlı çalışmaya rastlanmıştır.

(www.olimpiyatkomitesi.org.tr, 2024)

Bu bağlamda bu çalışmanın ileride yapılacak çalışmalar için bir kılavuz niteliği taşıması düşünülürken bu alanda yapılacak çalışmaların da hem ülkemizde hem de uluslararası alan yazında spor bilimleri alanına katkı sağlayacağı çıkarımında bulunulmuştur.

Kaynaklar

Alemdağ, S. (2018). Spor Bilimleri Alanıyla İlgili Bilimsel Dergilerde Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(3), 24-31.

Aydın, G. (2023). Modern Yaz Olimpiyat Oyunlarında Türkiye: Sidney'den Tokyo'ya. *Journal of Athletic Performance Researches*, 1(1), 37-47.

Bernard, A. B. & Busse, M. R. (2004). Who wins the Olympic Games: Economic resources and medal totals. *Review of economics and statistics*, 86(1), 413-417.

Brown, A. M. (2020). The Impact of Martial Arts on the Olympic Movement. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 15(3), 327-341.

Chatziagianni, E. (2018). Global Sport Governance: Globalizing the Globalized. *Sport in Society*, 21(9), 1454-1482.

Dasher, K., Fletcher, T., & McCullough, N. (Eds.). (2014). *Sports events, society and culture*. Routledge.

De Bosscher, V., De Knop, P., Van Bottenburg, M., Shibli, S. & Bingham, J. (2009). Explaining international sporting success: An international comparison of elite sport systems and policies in six countries. *Sport management review*, 12(3), 113-136.

Gorraiz, J., Gumpenberger, C. & Glade, T. (2016). On the bibliometric coordinates of four different research fields in Geography. *Scientometrics*, 107, 873-897.

Franchini, E., Gutierrez-Garcia, C. & Izquierdo, E. (2018). Olympic Combat Sports Research Output in the Web of Science: A sport science centered analysis. Ido Movement for Culture. *Journal of Martial Arts Anthropology*, 18(3), 21-27.

<https://olympics.com/ioc/celebrate-olympic-games>

Erişim tarihi: Nisan 2024

<https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Olimpiyat-Madalyalarimiz> Erişim tarihi: Nisan 2024

İmamoğlu, O. (2015). *Türkiye'deki Bağımsız Spor*

Federasyonlarının İdari, Mali, Sportif ve Sosyal Hedefler Yönünden İncelenmesi, Multidisciplinary 1 st. ICHES International Congress on Sports Education and Health Sciences, Sakarya, Türkiye.

Johnson, R. W. (2019). *The Evolution of Boxing in the Olympic Games*. *Journal of Martial Arts History*, 12-24.

Karaçam, Z. (2013). Sistematiik Derleme Metodolojisi: Sistematiik Derleme Hazırlamak İçin Bir Rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(1), 26-33.

Kim, S. H. & Garcia, P. (2018). An Analysis of the Representation and Success of Martial Arts in the Olympics. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 18(4), 322-335.

Liberati, A., Altman, G.D., Tetzlaff, J., Mulrow, C., Gotzsche, P.C. & Loanidis, J. (2009). The prisma statement for reporting systematic reviews and meta analyses of studies that evaluate healthcare interventions: explanation and elaboration. *Ann Intern Med*, 15(4),5-94.

Marshall, C. & Rossman, G. B. (2014). *Designing Qualitative Research*. New York: Sage.

Pinto, F. C. L., Neiva, H., Nunes, C., Branquinho, L. & Ferraz, R. (2020). Ultimate Full Contact offensive efficiency analyzed through styles and combat distances: A confluence of cognitive and ecological approaches. *Archives of Budo Science of Martial Arts Extreme Sport*, 16, 17-27.

Podrigalo, L. V., Yermakov, S. S. & Jagiello, W. (2017). Special Indices of Body Composition as a Criterion of Somatic Development of Martial Arts Practitioners. *Archives of Budo Science of Martial Arts Extreme Sport*, 13, 5-12.

Rhamey Jr, J. P. & Early, B. R. (2013). Going for the gold: Status-seeking behavior and Olympic performance. *International Area Studies Review*, 16(3), 244-261.

Smith, J. (2019). The Role of Martial Arts in the Olympics: A Historical Perspective. *Journal of Olympic Studies*, 4(2), 45-59.

Wang, L. & Chen, X. (2017). A Comparative Study of Martial Arts in the Olympics: Judo and

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Tekvando. *International Journal of Physical Education, Sports, and Health*, 4(2), 78-86.

Yılmaz, K. (2021). Sosyal Bilimlerde ve Eğitim Bilimlerinde Sistemik Derleme, Meta Değerlendirme ve Bibliyometrik Analizler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 1457-1490.

Ziyagil, M. (2021). Geçmişten Günümüze; Türkiye Cumhuriyeti'nin Yaz Olimpiyat Oyunlarındaki Başarısı. *Spor Eğitim Dergisi*, 5(3), 36-52.

Sorumlu Yazar Bilgileri

Yazar Adı Soyadı: Ali Ulaş Yüksel

Kurumu: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Adres: Kınıklı Yerleşkesi, Üniversite Cd. No:11, 20160 Pamukkale / Denizli

Orcid Numarası: 0000-0001-6238-7894

Bu makale Creative Commons Attribution 4.0 Uluslararası lisansı ile lisanslanmıştır.

İlköğretim Öğrencilerinin Akademik Başarıları ve Yüzme Branşına Yönelik Performansı Etkileyen Faktörlerin Önceliklendirilerek İncelenmesi

Feyza GÜRBÜZ^{1A-E} , Mehmet Ayberk HİNCAL^{2 A,B,E}

¹Erciyes Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Endüstri Müh. Bölümü, ²Kayseri Gençlik ve Spor Müdürlüğü

Yazar Katkı Oranı:

- Çalışmanın Tasarımı
- Veri Toplama
- Verilerin Analizi
- Makale Yazımı
- Eleştirel Okuma

ÖZET

Bireylerin sağlıklı yaşamı sürdürebilmesi için kişisel ve çevre temizliğine, spor yapmaya, düzenli uyku ve beslenme ile stresle baş etmeye dikkat etmesi gerekmektedir. Spor alışkanlığı küçük yaşlarda kazanılmaz ise devamlılığı sağlanamayabilir. Bu sebeple özellikle ilköğretim öğrencilerinin akademik çalışmalarıyla beraber spor yapma kabiliyetlerinin ve isteklerinin geliştirilmesi sağlıklı nesiller için gereklidir. Bu çalışmada yüzme sporu yapan ilköğretim öğrencilerinin hem spor performansını hem de akademik performansını etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve önceliklendirilmeleri yapılmıştır. Literatür incelemesi ve uzman görüşleri ile faktörler belirlenmiş Analitik Hiyerarşi Proses (AHP) yöntemi ile karşılaştırmaları yapılarak önceliklendirilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre hem yüzme sporu hem de akademik başarı için en etkili faktör psikolojik faktörlerdir.

Anahtar Kelimeler: Yüzme performansı, sağlıklı yaşam, akademik performans, grup karar verme, Analitik Hiyerarşi Proses (AHP).

Prioritizing and Examining the Factors Affecting Primary School Students' Academic Achievement and Performance in Swimming

ABSTRACT

For a healthy life, individuals must pay attention to personal and environmental hygiene, exercise, regular sleep and nutrition, and coping with stress. If sports habits are not acquired at a young age, their continuity may not be achieved. For this reason, it is necessary for healthy generations to develop the abilities and desires of primary school students to do sports along with their academic studies. In this study, the factors affecting both sports performance and academic performance of primary school students participating in swimming were determined and prioritized. Factors were determined through literature review and expert opinions and were prioritized by comparison with the Analytical Hierarchy Process (AHP) method. According to the results, psychological factors were determined to be the most effective factors for both swimming and academic success.

Key Words: Swimming performance, healthy living, academic performance, group decision making, Analytic Hierarchy Process (AHP).

ISSN: 3023-5359

Doi Number:
10.5281/zenodo.12528054

Giriş

Bireylerin sağlıklı yaşamı sürdürebilmesi için kişisel ve çevre temizliğine, spor yapmaya, düzenli uyku ve beslenme ile stresle baş etmeye dikkat etmesi gerekmektedir. Fiziksel ve ruhsal olarak hastalanmamak için gereklerden birisi olan spor alışkanlığı küçük yaşlarda kazanılmaz ise devamlılığı sağlanmayabilir. Bu sebeple özellikle ilköğretim öğrencilerinin akademik çalışmalarıyla beraber spor yapma kabiliyetlerinin ve isteklerinin de geliştirilmesi sağlıklı nesiller için gereklidir [Bozkuş vd., 2013].

Bu çalışmada akademik ve yüzme performansını etkileyen faktörlerin önemli bir sınıflandırması sunulmaktadır.

Çalışmanın gerçekleştirilmesi için öncelikle karşılaştırılması yapılacak faktör ve alt faktörlerin belirlenmesi gerekmektedir. Bunun için aşağıda özetleri verilen daha önce yapılmış çalışmalar incelenerek akademik performans ve yüzme performansına etkisi olan ve Tablo 1'de verilen faktörler çıkarılmıştır. Daha sonra Tablo 2'de verilen ilgili paydaşlarla görüşülerek ilave edilecek faktörler Tablo 3'de verilen faktörler belirlenmiştir. Belirlenen bu faktörler yine ilgili paydaşlar ile birlikte Tablo 5 ve Tablo 6'da gösterildiği gibi karşılaştırmalarda kullanılmak üzere iki farklı şekilde sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmalara göre Tablo 7'de verilen önem dereceleri dikkate alınarak eklerde verilen ikili karşılaştırmalar uzmanlar tarafından yapılmıştır. Yapılan karşılaştırmalar kullanılarak AHP tekniği ile faktör ve alt faktörlerin önem dereceleri hesaplanmıştır. Son olarak bulgular özetlenerek sonuçlar yorumlanmıştır. Şirin vd. (2008), spor ile uğraşan öğrencilerin motivasyonlarını belirlemek üzere uğraştıkları spor branşları ve spora başlama

Gürbüz ve Hincal, 2024

zamanlarına göre cinsiyet ve yaş durumlarına göre spora katılım motivasyonlarının değişip değişmediğini incelemişlerdir. Spora katılım motivasyonlarının dışsal faktörlerden çok takım üyeliği/ruhu, beceri gelişimi ve aktif olma şeklinde tespit etmişlerdir.

Bayraktar ve Kurtoğlu (2009) çalışmalarında yaşın, genetiğin, cinsiyetin, kinantropometrik özelliklerin, iklim ve çevre şartlarının, otonom sinir sisteminin, antrenman koşulları ve kişilik özellikleri vb. birçok faktörün spor performansını etkilediğini belirtmişlerdir.

Eroğlu ve Zileli (2015), çalışmalarında sportif performansı etkileyen en önemli faktörün genetik olduğunu vurgulamıştır.

Erdoğan vd. (2014), antrenmanın yeri, metodu ve ekipmanlarının; antrenör, hakem, rakip, seyirci, aile ve arkadaş gibi insan faktörünün, eğitim durumu ile sosyo-ekonomik durumun, beden dili, uyarılmışlık düzeyi, konsantrasyon, kişilik, iletişim, motivasyon, mola, psikolojik antrenmanlar gibi psikolojik faktörlerin sporcuların performansını etkileyen faktörler olarak belirlemişlerdir.

Aras vd. (2019), bilişsel yorgunluğu hem spor hem de egzersizde performansa etki eden faktörlerden biri olarak değerlendirmişlerdir.

Kahya (2023), gen ile sporda esneklik arasındaki ilişkiyi inceleyerek esnekliğin bir çok faktörden etkilendiğini ve genetik varyantların kolajen doku formasyonunda oluşturduğu farklılaşmadan önemli ölçüde etkilenebildiğini vurgulamıştır.

Açıkkar (2007) çalışmasında destek vektörleri yöntemini kullanarak sporcu performansını etkileyen faktörleri tahmin etmiştir.

Baxevani vd. (2001) çalışmalarında şampiyon Yunan yüzücülerin performanslarını artıran temel dış faktörler olarak: Devlet ve kulüp yönetimi, okul, antrenör, aile, karşı cins,

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

tarafından, basın, fiziksel kondisyon, mizaç, kaygı ve beslenme olduğundan bahsetmişlerdir.

Alp (2022) yaptıkları çalışmada, 10-12 yaş yüzücülerinin kol ve bacak hacmi ile sprint yüzme performansları arasındaki ilişkiyi inceleyerek toplam kol hacmi ve yüzme performansları arasındaki ilişkinin kelebek stilinde anlamsız olduğunu; diğer stillerde pozitif yönde anlamlı olduğunu vurgulamıştır.

Tiryaki ve Katipoğlu (1991), çalışmalarında genç yüzücülerin spora katılımlarındaki belirli güdülerin neler olduğunu araştırmışlar ve yeni arkadaşlıklar edinmek ve takımdaki arkadaşlığı korumak için spor yapmayı sürdürmenin sporcu ile veli için önemli olduğunu ortaya koymuşlardır.

Varol (2018), çalışmasında yüzücülerde performansa etki eden parametrelerin olası genetik faktörler ile ilişkilendirilmesini değerlendirerek, sporcuların motivasyon ve özgüvenleriyle de ilişkilendirmiştir. Çalışma sonucunda Türkiye’de lisanslı yüzücülerin ACTN3 ve ACE genleri bakımından R/X+I/I genotip yaygınlığı olabileceği sonucuna ulaşmıştır.

Hınçal (2017) yaptığı çalışmada yüzücü performansını etkileyen faktörlerden biyolojik saati ve beslenmeyi; ayrıca yaş, cinsiyet ve yüzücülerin vücut yapısı gibi faktörleri inceleyerek, cinsiyet ve yaş grupları arası antropometrik ve somatotipik farklılıklar olduğunu, bununla beraber antrenman zamanı-nabız ve beslenme faktörlerinin sıvı tüketimi, antrenman süresi, yaş, cinsiyet gibi diğer değişkenlerle birlikte performanslarına etki ettiğini belirtmiştir.

Özeker (2018) yaptığı tez çalışması sonucunda 10-12 yaş yüzücülerinin kara antrenmanlarının fonksiyonel kuvvetini ve yüzme performansını olumlu etkilediği sonucuna varmıştır.

Balcı (2023), yüzme antrenörlerinin iletişim becerilerinin yüzme sporu ile uğraşan bireylerin, performansları üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Özkadı (2019) çalışmasında antropometrik ve motorik becerilerin yüzme performansı üzerinde baskın bir şekilde etkisi olduğunu belirlemiştir.

Şentürk (2018), 11-12 yaş yüzücülerde kulaç uzunluğu ile yaş, vücut yüzey alanı, yüzme hızı, kulaç indeksi ve kulaç hızı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir.

Kızılın vd. (2021) yaptıkları literatür incelemesinde yüzme sporunda performansı olumlu etkileyen çalışmaların daha çok antrenman ve egzersiz türleri olduğunu ayrıca antropometrik, motorik ve fizyolojik özelliklerin gelişimi ile solunum ile kuvvet performansları üzerinde olumlu olduğu sonucuna varmışlardır.

Akçaova (2022), sporcuların, kalitesinin ve kişisel verimliliklerinin yükselmesi, motivasyon ve performanslarının artırılması ve mekân aidiyetlerinin oluşması ve sağlanması için soyunma odalarında renk ve ışık düzenlemelerinin nasıl olması gerektiği ile cinsiyet, eğitim ve meslek gibi değişkenlerle ilişkilerini araştırmıştır. Soğuk duvar rengi olan soyunma odalarının sıcak ve nötr renklere oranla denekler tarafından daha pozitif değerlendirildiğini belirtmiştir.

Zacca vd. (2019), yaş grubu yüzücülerde antrenmandan vazgeçmenin etkilerini performans, enerji ve kinematik açılarından değerlendirerek, antrenmanların sezon sonunda durdurulmasının, performansa bağlı enerjik ve kinematik faktörlerinde orta derecede bozulmalara neden olduğunu, ancak spesifik olmayan fiziksel faktörler ve aktivitelerin kondisyon kayıplarını en aza indirebileceğini belirtmiştir.

Meggs and Chen (2019), çalışmasında

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

psikolojik beceri eğitiminin, kendi kendine konuşma ve hedef belirlemenin genç yüzücülerde yüzme performansı üzerinde etkili olabileceğini vurgulamışlardır.

Espada vd. (2023), antrenman kontrolünü ve performansı arttırmayı amaçlayan kuvvet ve aerobik değerlendirme yönteminin yüzmede etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Oliveira vd. (2021), genç yüzücülerde biyolojik olgunlaşma, vücut büyüklüğü ve kompozisyonu ile kolun itici gücü arasında pozitif ilişki olduğunu belirtmişlerdir.

Sammoud vd. (2023), yetenek tespiti ve gelişimi için genç ön yüzücülerde antropometrik özelliklerin değerlendirilmesinin önemini vurgulamışlardır.

Buraya kadar verilen literatür yüzme performansı ile ilgili olan çalışmaların bir kısmıdır. Aşağıdaki bölümde ise akademik performans ile ilgili yapılan çalışmaların bazıları verilmiştir.

Yavuz (2020) yaptığı çalışmada 8. Sınıfa devam eden öğrencilerin ilköğretime geçiş sınavında başarılarını etkileyen faktörler ve bunların farklı değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmıştır.

Tatlılıoğlu (2013), okul başarısını etkileyen birçok faktör olduğunu ve okul başarısızlığının, öğrenciden kaynaklanabileceği gibi, ailesi, okulu ve diğer çevresel faktörlerden de kaynaklanabildiğini vurgulamıştır.

Tural (2002), öğrenci başarısına etki etme olasılığı olan faktörlerin ulusal, bölgesel ya da yerel olabileceği gibi, okul ölçeğinde de olabileceğini vurgulamıştır.

Yenice vd. (2012), ilköğretim öğrencilerinin çeşitli değişkenlere göre fen öğrenmeye yönelik motivasyon düzeylerini incelemişlerdir.

Altun ve Çakan (2008), akademik başarıda okulların uygun fiziki altyapıya sahip olması, Milli Eğitim müdürlüklerinin okul ve dershanelerle işbirliği içinde olması, velilerin, dershanelerin ve özel sektörün eğitime destek sağlaması, öğretmen ve yöneticilerin yeterlilikleri saptaması ve geliştirilmesi, il düzeyinde ve okullarda deneme sınavlarının yapılması ve okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması ile başarının olumlu olarak etkileneceğini saptamıştır.

Bakioğlu ve Sanduz (2014), öğretmenlerin öğrencilerin akademik başarı ve başarısızlıklarına ile ilgili olarak kim/kimlerin hesap vermesi gerektiğine dair düşüncelerini kapsayan bir çalışma yapmıştır.

Memiş (2007) beşinci sınıf öğrencilerinin çalışma alışkanlıklarını etki eden demografik faktörleri incelemiştir.

Aslanargun vd. (2016) öğrencilerin akademik başarılarına etki eden cinsiyet, anne/baba eğitimi ve mesleği, ekonomik durumu ile kardeş sayısının öğrenci başarısı üzerindeki ilişkisi üzerine çalışmışlardır.

Keçeli-Kaysılı (2008) çalışmasında aile katılımının öğrencilerin akademik becerilerini arttırdığını belirtmiştir.

Metin (2013), ilköğretim öğrencilerinin seviye belirleme sınavındaki başarısına etki eden faktörleri belirlemek üzere çalışma yapmıştır.

Uyulgan ve Akkuzu (2017), kişisel faktörlerden akademik içsel motivasyon ve genel özyeterlik faktörlerinin ilköğretim öğrencilerinin akademik başarısına etkisi üzerine çalışmışlardır.

Kumandaş ve Kutlu (2010), 5. Sınıfta okuyan öğrencilerin, performansa bağlı olarak durumlarının belirlenmesinde kullanılan performans görevlerine ilişkin tutumlarının ne olduğunu ve bu tutumları etkileyen

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

özelliklerinin neler olduğu üzerine çalışmışlardır.

Bu çalışmanın amacı yüzme sporu yapan ilköğretim öğrencilerinin hem spor performansını hem de akademik performansını etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve ayrı ayrı önceliklendirilmelerinin yapılarak başarıdaki en etkin faktör/faktörlerin belirlenmesi olarak tanımlanabilir. Yukarıda verilen literatüre göre daha önce yapılan çalışmalar genel olarak ilgili faktörlerin performans üzerinde etkili olup olmadığına yöneliktir. Bu projede ise faktörlerin önceliklendirilmesi yapılarak akademik ve yüzme performansına etkisi yüksek olan faktörler ve öneriler verilmektedir. Yapılan çalışma daha büyük çaplı projeler için bir örnek olacaktır.

Yöntem

Çalışmada kullanılan veriler hem akademik hem de yüzme performansına etki eden faktörlerdir. Tablo 1’de verilen bu faktörler öncelikle yerli ve yabancı kaynaklardan yapılan literatür taraması ile belirlenen çalışmaların incelenerek özetlenmesi ile belirlenmiştir. Belirlenen bu faktörlere ilave olabilecek faktörler Tablo 2’de verilen ilgili paydaşlar ile yapılan ikili görüşmelerle açık uçlu sorular sorularak tespit edilmiştir. İlave edilen faktörler Tablo 3’de verilmiştir. Belirlenen bütün faktörlerin nasıl sınıflandırılacağı Tablo 4’de verilen uzman görüşleri alınarak yapılmıştır. İlgili paydaşlar ve uzman grupları belirlenen sınıflandırmaya göre AHP yöntemi ile analiz edilmek üzere faktörler ve alt faktörler olarak ayrılmıştır. Faktörler ve alt faktörlerin ikili karşılaştırmaları AHP yöntemi kapsamında oluşturulan uzman grupları ile yapılmıştır. Analiz sonucunda faktör ve alt faktörlere ait ağırlıklar tespit edilerek önceliklendirilmesi yapılmıştır. Yapılan önceliklendirmelere göre

yüzme sporu ile uğraşan ilköğretim öğrencilerinin akademik ve yüzme performanslarını arttırabilmeleri için öneriler sunulmuştur. AHP yöntemi için “<https://bpmmsg.com/ahp/>” web adresinde yer alan program kullanılmıştır. Web sitesine yapılan ücretsiz üyelik ile ilgili program kullanıma açılmaktadır (Goepel, 2018).

AHP Yöntemi

Çok kriterli karar verme (ÇKKV), karar biliminde farklı yaklaşımlar ve somut/soyut değişkenleri kapsayan, işleyişinde farklı matematiksel algoritmaların yer aldığı yöntemler bütünüdür. Bu yöntemlere, Analitik Hiyerarşi Proses (AHP), Analitik Ağ Proses (ANP), Electre, Promethee, Topsis vb. yöntemler örnek verilebilir. Bu yöntemlerdeki ortak özellikler, karar verme esnasında birçok kişinin sürece dahil edilmesi, ölçülebilen veya ölçülemeyen faktörleri aynı anda değerlendirme imkânının olması ve problemi analitik olarak ele almalarıdır. Yöntemlerin genel amaçları ise, karmaşık ve algılanması zor konuları analiz etmek, karar vermeyi sistematik bir şekilde gerçekleştirmek, şeffaf ve hesap verebilir model oluşturmak, birden çok karar vericinin bulunduğu ortamlarda ortak bir platform oluşturmak, iletişimi kolaylaştırmak, alternatifler ve kriterleri değerlendirirken uzman görüşleri ile karar vericilerin öznel düşüncelerini birleştirmek sayılabilir (Coşkun, 2015; Yorulmaz ve Aksu, 2021)

Bu çalışmada, ÇKKV yöntemlerinden AHP yöntemi kullanılarak ilköğretim öğrencilerinin akademik ve yüzme performansına etki eden faktör ağırlıkları hesaplanarak önceliklendirilmiştir.

AHP yöntemi, 1970’lerde çok kriterli karar verme sürecini gerçekleştirmek üzere Thomas L. Saaty tarafından geliştirilmiştir (Saaty 1999). Problemleri hiyerarşik bir şekilde ele alan, ikili karşılaştırmalar ile birçok faktörün ve alt faktörlerinin birbirleri ile karşılaştırılmasını mümkün kılan bu yöntem, karar vericilerin en uygun kararı vermesine destek olmaktadır. Bu yöntemde kriterlerin derecelendirilmesi Tablo 7’de verilen 1-9 ölçeği kullanılarak uzman

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ görüşleri ile yapılmaktadır. Bu karar vericiler, değerlendirilmesi gereken kriterleri birbirleri ile karşılaştırırlar ve sonuç olarak karar alternatiflerinin öncelikleri listelenir (Saaty, 1999).

AHP yönteminde temel olarak 4 adım uygulanmaktadır (Özispa ve Arabelen, 2021):

- 1- Probleme ait hiyerarşik yapının oluşturulması,
- 2- İkili karşılaştırmaların yapılarak ve üstünlüklerin belirlenmesi
- 3- Tutarlılık oranının hesaplanması
- 4- Seçeneklere ait öncelik değerlerinin belirlenmesi

Bu çalışmada amacımız faktör önceliklerinin belirlenmesi olduğundan (seçeneklerimiz yoktur) son adım kullanılmamıştır.

Aynı karar problemi çözümünde, karar faktörlerinin önem düzeyi ve karar alternatiflerinin değerlendirilmesi kişiden kişiye farklılık gösterebilmektedir. Bu tarz karar verme problemlerini çözmede AHP yöntemi karmaşık kararlar ile başa çıkabilmek için oluşturulmuş bir yöntem olduğundan etkin bir karar verme imkânı sunmaktadır. AHP, seçim yapacak kişinin yapacağı seçime destek veren optimum teknik ve kişinin seçimlerinin organize olarak gerçekleştirdiği bir süreçtir (Coşkun, 2015; Yorulmaz ve Aksu, 2021).

AHP yöntemde sürecinde ikili karşılaştırma matrisleri oluşturulduktan sonra karşılaştırılan her faktör/alt faktörün öncelik değeri hesaplanmaktadır. Öncelik hesaplamada en sade ve basit yöntem, matrisin her sütununun elemanlarının o sütunun toplamına bölünüp, elde edilen değerlerin satır toplamının alınarak bu toplam değerın satırdaki eleman sayısına bölünmesidir (Taşkın ve Eren, 2016; Sipahi ve Donuk, 2010).

AHP yönteminde verilecek son kararın güvenilirliği karar vericinin ikili karşılaştırmalar sırasında tutarlı olmasıdır. Bundan dolayı, AHP yönteminde karar vericinin karşılaştırma sonuçlarına göre bir

“tutarlılık derecesi belirleme” yöntemi geliştirilmiştir. AHP yönteminde, ikili karşılaştırma matrisleri için “tutarlılık indeksi” hesaplanır. 0,1 ve altında olan tutarlılık indeksi, problemin çözümüne devam etmek için kabul edilebilir düzeydedir. AHP tekniğinde yargılarına başvurulacak kişi veya kişiler mutlaka ilgili konunun uzmanı olmalıdır (Taşkın ve Eren, 2016; Sipahi ve Donuk, 2010).

Yapılan çalışmada bahsi geçen çevrimiçi program tutarlılık indekslerini de hesaplayarak vermektedir. Uzman görüşlerine göre yapılan karşılaştırmalar sonrasında ilgili tutarlılık indekslerinin kabul edilebilir aralıklarda olduğu görülmüştür.

Tablo 1. Literatür taraması sonucu belirlenen akademik başarı ve yüzme performansına etki eden faktörler

Akademik Performans	Yüzme Performansı
-Karakter ve kişisel özellikler	-Fizyolojik ve Antropometrik Özellikler (Cinsiyet, Yaş, Boy, Kilo, Esneklik, Dayanıklılık, Hareket Genişliği, Biyolojik saat)
-Aile (Anne, baba eğitim durumu, kardeş sayısı, aile katılımı, geliri)	-Uyku -Beslenme - Isınma -Genetik
-Okul -Arkadaşlar - Zamanı etkin kullanma	-Antrenman (yeri, metodu, kara antrenmanı, psikolojik antrenman)
-Psikolojik Özellikler -Öğretmen	-Erken branş seçimi ve spora başlama
-Beslenme - Sosyo-Ekonomik durum	-Karakter ve kişisel özellikler -Ailenin gelir seviyesi
-Öğrenme yöntemi (stili) ve ortamı	-Motivasyon (Hedef koyma, Ödül, Güven)
- Ders çalışma yöntemi ve ortamı	-Konsantrasyon - Stres düzeyi -Takıntılar
-Yaşadığı yer -GANO	-Psikolojik antrenma, antrenman yeri ve metotları
	-Uyarılmışlık düzeyi - İletişim - Aile -İklim
	-Takım arkadaşları - Antrenör - Rakip
	-Zihinsel dayanıklılık -Bilişsel yorgunluk
	-Ülkenin Ekonomik Durumu

Tablo 2. Bilgisine danışılan ilgili paydaşlar

Akademik Performans	Yüzme Performansı
Eğitim Fakültesi	Yüzücüler
Öğretim Üyeleri	Fizyoterapistler
Etüt merkezleri	Antrenörler
Özel okul ve devlet okul öğretmenleri	Psikolog
Özel okul ve devlet okul velileri	Spor hekimliği
Özel okul ve devlet okulu öğrencileri	Diyetisyen
Özel okul ve devlet okul idarecileri	Besyo Öğretim Üyeleri
	Yüzücü aileleri

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Tablo 3. Paydaşların önerdiği faktörler

Akademik Performans	Yüzme Performansı
Okul öncesi eğitim	Teknik ve ekonomik destekler
Not alma alışkanlığı	Ekipman alım düzeyi
Ödev	Gençlik Spor ve Milli Eğitim ilişkisi
Genel yetenek	Yaşanılan şehrin şehirleşme ve sanayileşme düzeyi
Konu tekrarı	Okul ve okul arkadaşları
Okul kültürü	Yerel Yönetim
Okulda destek mekanizmaları	Afet durumları
Okul olanakları	Hayırseverler ve sponsorlar
Afet durumları	Sivil toplum kuruluşları
Hayırseverler ve sponsorlar	Sosyal çevre
Sivil toplum kuruluşları	Sanal çevre
Sosyal çevre	Sevgi evleri ve kaynaştırma
Sanal çevre	

Tablo 4. İkili karşılaştırmaları gerçekleştiren uzman grupları

Spor Performansı	7 antrenör, 3 yüzücü velisi, 2 öğretim üyesi, 1 diyetisyen, 1 spor hekimi
Akademik Performans	5 öğretmen, 2 idareci, 2 veli, 3 öğretim üyesi

Uzman grupları ile yapılan görüşmeler sonucunda hem akademik hem de spor performansı açısından Tablo 5 ve Tablo 6'da görüldüğü üzere iki farklı sınıflandırma yapılmasına karar verilmiştir. İlk sınıflandırmada içsel ve dışsal faktörler olarak ayrılarak bunlar kendi içinde fiziksel, psikolojik, Ekonomik ve çevresel olarak sınıflandırılmıştır. Daha sonra literatür ve görüşmeler sonucu elde edilen bütün faktörler uzman görüşleri ile ayrılan sınıflara dağıtılmıştır.

Tablo 5. Çalışmada dikkate alınan akademik performansı etkileyen faktörler ve alt faktörleri

Sınıflandırma 1	Sınıflandırma 2
<u>Fiziksel Faktörler</u>	<u>Öğrenci</u>
-Beslenme	-İçsel motivasyon - Kaygı -Zeka -Sağlık
-Demografik Özellikler	-Beslenme -Genel yetenek durumu
-Genetik	-Öğrenme Stili -Konu tekrarı (Sanal portallar)
-Fiziksel Özellikler	-Not alma alışkanlığı (akıllı tahtalar ve defterler kullanıldığı için analizlere dahil edilmemiştir.)
	-Okul öncesi eğitim (günümüzde zorunlu olduğu için analizlere dahil edilmemiştir.)

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

<u>Psikolojik Faktörler</u> -Motivasyon -Zeka -Uyku -Öğrenme stili -Konu tekrarı -İlgi -Kaygı -Genel yetenek -Çalışma yöntemi	<u>Öğretmen</u> -Öğretim yöntemi (Açılacak, Senkron, Asenkron) -Dışsal motivasyon -Materyal (3 boyutlu açılacak) -İletişim
<u>Ekonomik Faktörler</u> -Okul olanakları -Ülkenin ekonomik durumu -Ailenin ekonomik durumu -Teknik ve ekonomik destek	<u>Aile</u> -Anne eğitimi - Kardeş sayısı -Baba eğitimi - Anne/Baba ilgisi -Sosyo-ekonomik durum -Anne-baba birlikte mi?
<u>Çevresel Faktörler</u> -Öğretmen - Akran grubu -Materyal - Sosyal çevre -Aile - Yaşadığı yer -İklim - Sanal Çevre -Okul yönetimi/tutumu/kültürü -Gsb/Meb ilişkisi/işbirliği	<u>Okul</u> -Okul kültürü -Okulda destek mekanizmaları -Okul olanakları -Okul idaresi -Not ortalaması -Ödev
	<u>Çevre</u> -Afet durumları -Hayırseverler ve sponsorlar - İklim -Sivil toplum kuruluşları -Sosyal çevre -Sevgi evleri ve kaynaştırma - Akran grubu - Sanal çevre -Yaşadığı yer -GSB VE MEB ilişkisi/işbirliği (Beslenme, ulaşım, ders saatleri, motivasyon) (sürdürülebilirliği ve burslar)
	<u>Ders</u> -Dersin türü - İlgi -Çalışma yöntemi -Zamanı etkili kullanma durumu

Tablo 6. Çalışmada dikkate alınan spor performansına etki eden faktörler ve alt faktörleri

Sınıflandırma 1	Sınıflandırma 2
<u>Fiziksel Faktörler</u> -Fizyolojik ve Antropometrik Özellikler (Cinsiyet, Yaş, Boy, Kilo, Esneklik, Dayanıklılık, Hareket Genişliği, Biyolojik saat) -Uyku - Beslenme -Isınma - Genetik -Antrenman (yeri, metodu, kara antrenmanı, psikolojik antrenman) -Erken branş seçimi ve spora başlama	<u>Sporcu</u> -Fizyolojik ve Antropometrik Faktörler -Psikolojik Faktörler -Konsantrasyon -Sakatlık kaygısı -Performans kaygısı -Demografik özellikleri -Takıntılar -Beslenme -Spora başlama yaşı -Uyku
<u>Psikolojik Faktörler</u> -Karakter ve kişisel özellikler -Motivasyon (Hedef koyma, Ödül, Güven..) -Konsantrasyon -Stres düzeyi -Takıntılar -Psikolojik antrenman -Uyarılmışlık düzeyi - İletişim -Zihinsel dayanıklılık -Bilişsel yorgunluk -Disiplin -Antrenman yeri ve metotları	<u>Antrenör</u> -Psikolojik baskı -İletişim -Program planlama -Eğitimi -Tecrübe -Erken branş seçimi
<u>Ekonomik Faktörler</u> -Ülkenin Ekonomik Durumu -Ailenin gelir seviyesi -Yaşanılan şehrin şehirleşme ve sanayileşme düzeyi -Teknik ve ekonomik destekler -Ekipman alım düzeyi	<u>Aile</u> -Baskı -Sosyo-Ekonomik durum -Kardeş sayısı -Anne eğitimi -Baba eğitimi -Ekipman alım düzeyi -Aile katılımı/destek
<u>Çevresel Faktörler</u> -Aile -Antrenör -İklim -Takım arkadaşları -Gençlik Spor ve Milli Eğitim İlişkisi	<u>Çevre</u> -Takım Arkadaşları -İklim -Rakip -Akran grubu -Hakem -GSB-MEB İlişkisi -Okul/Okul arkadaşları -Ulaşım -Yerel yönetimler -Havuz

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

-Hayırseverler ve sponsorlar	-Sanal çevre	-Afet durumları
-Sivil toplum kuruluşları	-GSB/TYF desteği	-Sivil toplum kuruluşları
-Afet durumları	-Hayırseverler ve sponsorlar	
-Rakip	-Konaklama kalitesi (yatılı olanlar için)	
-Okul ve okul arkadaşları	-Yaşanılan şehir ve gelişmişlik düzeyi	
	<u>Antrenman</u>	
	-Antrenman yeri/Havuz	-Antrenman metodu
	-Bireysel Antrenman	-Psikolojik Antrenman
	-Isınma/Toparlanma/Soğuma	

Tablo 7. İkili karşılaştırmalarda kullanılan önem derecelendirmeleri

Önem Derecesi	Tanım	Açıklama
1	Eşit derecede önemli	İki faaliyet amaca eşit düzeyde katkıda bulunur
3	Orta derecede önemli	Tecrübe ve yargı bir faaliyeti diğerine göre çok az tercih ettirir
5	Kuvvetli derecede önemli	Tecrübe ve yargı bir faaliyeti diğerine göre çok kuvvetli bir derecede tercih ettirir
7	Çok kuvvetli derecede Önemli	Bir faaliyet güçlü bir şekilde tercih edilir ve baskınlığı uygulamada rahatlıkla görülür
9	Kesin önemli	Bir faaliyetin diğerine tercih edilmesine ilişkin kanıtlar çok büyük güvenilirliğe sahiptir
2-4-6-8	Orta değerler	Uzlaşma gerektiğinde kullanmak üzere yukarıda listelenen yargılar arasına düşen değerler

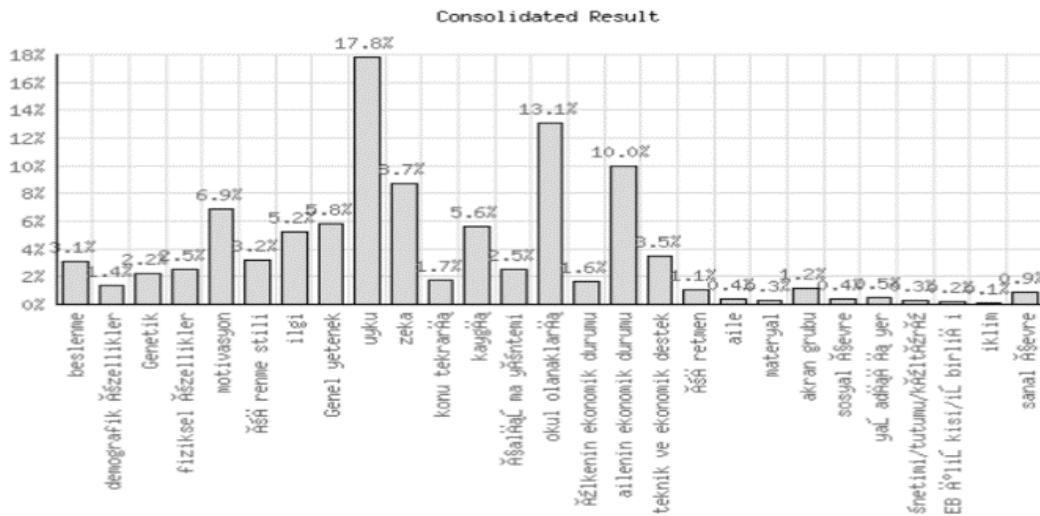
Bulgular

AHP ile yapılan ikili karşılaştırmalar ve analiz sonucunda hem akademik performansa hem de yüzme performansına etki eden faktörler ve alt faktörleri önceliklendirilmiştir. Akademik performansa etki eden faktörlerin birinci sınıflandırmasına göre Şekil 1’de görüldüğü üzere, psikolojik faktörler %57,4 oranıyla birinci sırada, ekonomik faktörler %28,2 oranıyla ikinci, fiziksel faktörler %9,2 oranıyla üçüncü sırada yer almaktadır. Çevresel faktörün etkisinin ise %5,2 oranıyla en az olduğu görülmüştür.

Cat	Priority	Rank
1	fiziksel	9.2%
2	psikolojik	57.4%
3	ekonomik	28.2%
4	çevresel	5.2%

Şekil 1. Sınıflandırma 1’e göre akademik performansa etki eden ana faktörlerin sıralaması

Sınıflandırma 1’e göre belirlenen alt faktörlerin Ek1’de verilen ikili karşılaştırma sonuçlarına dikkate alındığında, psikolojik faktörler arasında yer alan uyku faktörünün %31 oranıyla ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Ardından %15,1 oranı ile zeka ikinci sırada, %12,1 oranı ile motivasyon üçüncü sırada yer almaktadır. Ekonomik faktörler arasında yer alan okul olanakları faktörü %46,4 oranıyla ilk sırada yer alırken, ikinci sırayı %35,6 ailenin ekonomik durumu, üçüncü sırayı ise %12,4 oranı ile teknik ve ekonomik destek almaktadır. Fiziksel faktörler arasında yer alan beslenme faktörü %33,8 oranıyla ilk sırada yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla %27 oranı fiziksel özellikler, %23,7 genetik yer almaktadır. Çevresel faktörler arasında yer alan akran grubu faktörü %23,1 oranıyla ilk sırada yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla %20,9 oranı ile öğretmen, %16,3 oranı sanal çevre yer almaktadır.

Şekil 2. Sınıflandırma 1’e göre akademik performansa etki eden faktörlerin tamamına ait ağırlıklar

Sonuç ve Tartışma

Yapmış olduğumuz bu çalışma ve literatür araştırması göstermektedir ki, ilköğretim öğrencilerinin hem akademik hem de yüzme performanslarına birçok faktör etkili olmaktadır. Ayrıca yapılan çalışmalar genel olarak ilgili faktörlerin performans üzerinde etkili olup olmadığına yöneliktir. Bu projede ise faktörlerin önceliklendirilmesi yapılarak akademik ve yüzme performansına etkisi yüksek olan faktörler ve öneriler verilmektedir. Yapılan çalışma daha büyük çaplı projeler için bir örnek olacaktır.

Elde edilen bulgular, akademik ve yüzme performansını etkileyen faktörlerin önemli bir sınıflandırmasını sunmaktadır. İlk olarak, akademik performansa yönelik sınıflandırmada, psikolojik faktörlerin belirleyici olduğu görülmektedir. Uyku, zeka, ve motivasyon gibi psikolojik faktörler, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu durum, öğrencilerin duygusal ve zihinsel sağlıklarının, öğrenme süreçlerini etkilediğini göstermektedir.

Ekonomik faktörler akademik performansa ikinci en büyük etkiyi yapmaktadır. Okul olanakları, ailenin ekonomik durumu ve teknik destek gibi faktörler, öğrencilerin eğitim seviyelerini belirlemede etkili rol oynamaktadır. Bu durum, eğitim sistemlerinin ekonomik eşitsizlikleri azaltmaya odaklanması gerekliliğini vurgular.

Fiziksel faktörler arasında yer alan beslenme, akademik performansın üçüncü en büyük belirleyicisi olarak ortaya çıkmıştır. Sağlıklı beslenmenin, öğrencilerin konsantrasyonu, enerji seviyeleri ve genel sağlıkları üzerinde olumlu bir etkisi olduğu düşünülmektedir.

Çevresel faktörlerin akademik performans üzerindeki etkisinin daha düşük olduğu

bulunmuştur. Akran grupları ve öğretmen etkisi gibi çevresel faktörler, diğer faktörlere kıyasla daha az belirleyici olabilir. Ancak, bu faktörlerin öğrencilerin sosyal gelişimine ve motivasyonlarına katkıda bulunduğu unutulmamalıdır.

Spor performansına yönelik sınıflandırmada ise psikolojik faktörler yine belirleyici olarak öne çıkmaktadır. Disiplin, karakter ve kişilik özellikleri ile zihinsel dayanıklılık gibi psikolojik faktörler, sporcuların başarılarını etkilemede kritik bir rol oynamaktadır.

Fiziksel faktörler arasında, antrenman, uyku ve beslenme faktörleri spor performansının belirleyicileri olarak görülmektedir. Bu, sporcuların fiziksel hazırlıklarının, performanslarını doğrudan etkileyebileceğini göstermektedir.

Ekonomik faktörlerin yüzme performansına olan etkisi daha düşüktür, ancak ailenin ekonomik durumu hala önemli bir faktördür. Spor eğitimi ve spor faaliyetleri için maddi kaynakların sağlanması, sporcuların başarılarına katkıda bulunabilir.

Çevresel faktörler arasında antrenör etkisi belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır. Sporcuların gelişimine rehberlik eden antrenörlerin, sporcuların başarıları üzerinde önemli bir etkisi olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, akademik ve spor performansını etkileyen faktörler karmaşık ve birbiriyle etkileşimli bir yapıya sahiptir. Bu faktörlerin anlaşılması, eğitim ve spor yönetimi alanlarında stratejik planlamalar yaparken dikkate alınmalıdır. Akademik ve spor başarısını desteklemek için bireyin psikolojik, ekonomik, fiziksel ve çevresel ihtiyaçlarının karşılanması önemlidir.

Elde edilen sonuçlara göre genel bir değerlendirme yapılırsa yüzme performansı için psikolojik faktörlerin yanı sıra,

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

antrenman, antrenör, disiplin, otorite ve ailenin ekonomik durumu faktörlerinin etkisinin büyük olmasına bağlı olarak, sporcunun disiplinli ve düzenli antrenman yapması gerekmektedir. Bu durum antrenörü ile ilişkisini de etkilemektedir. Bunun için sporcuların antrenman saatlerinin okul giriş ve çıkış saatlerine uygun bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Böylece öğrenci/sporcu antrenmana psikolojik olarak daha rahat katılabilecektir. Özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığı/Sporcu Eğitim Merkezleri tarafından sağlanan ulaşım imkânlarını da kullanabilmeleri için okul giriş ve çıkış saatlerinin Millî Eğitim Bakanlığı ile birlikte hareket ederek ortak saatlerde olması da sağlanabilir. Toplu taşıma kullanan ekonomik durumu iyi olmayan sporculara Yerel Yönetimler/Hayırseverler/Sivil toplum kuruluşları destekleri ile ücretsiz ulaşım sağlanabilir.

Hem akademik hem de yüzme başarısında beslenme ve fiziksel özelliklerin de önemli olduğu sonucundan hareketle yine ekonomik durumu iyi olmayan sporculara/öğrencilere yiyecek/iaşe yardımları yapılabilir. Beslenmenin hem zeka gelişimi hem de fiziksel gelişimine katkısı hiçbir zaman göz ardı edilemeyecek bir faktördür. Ayrıca uyku ve dinlenmesi için yeterli zaman ayırabilmesi sağlanmalıdır.

Bunların yanı sıra antrenmanda kullanılan ekipmanlar için de destekler sağlanmalıdır. Antrenman metodu, program planlama gibi faktörler de antrenörün eğitim ve yetkinliklerinden etkilenen faktörlerdir. Antrenörün teknik ve eğitim destekleri ile kişisel gelişimini gerçekleştirmesi için ekonomik yeterliliği sağlanmalıdır. Bunun için üniversitelerin BESYO bölümlerinde branşlaşmaya yönelik uygulamalı eğitimler çoğaltılmalıdır.

Antrenörün motivasyonu ve ilgisi de sporcu başarısında etkin bir faktördür. Bundan dolayı başarılı sporcular için ekonomik kaygısı olmayan yeterli gelir ve imkanlara sahip antrenörler de gereklidir. Antrenörlerin maaş ve ödül sistemlerinin Gençlik ve Spor Bakanlığı yetkililerince sportif başarıya bağlı düzenlenip maaş ve ödül sistemini pozitif yönde iyileştirmesi, antrenörlerin spor branşına daha çok değer vermesini, daha fazla sporcuyla ilgilenme motivasyonunu arttırması ve bundan kaynaklı olarak başarılı sporcu havuzu oluşturulması gerçekleşecektir. Bu durumda ulusal ve uluslararası sportif başarı şansı otomatik olarak artacaktır.

Hem sanal çevre hem de sosyal çevre öğrenci/sporcunun başarısında etkin faktörler arasındadır. Özellikle sanal çevre ile olan iletişim azaltılarak öğrenci/sporcunun akademi ve yüzme ile ilgili etkinlik sayılarının artırılması gerekmektedir. Sanal/sosyal çevre içerisinde ise daha çok yüzme ve akademik başarı motivasyonunu artırıcı program, etkinlik ya da kişilerle ilgilenmeleri için yönlendirilebilirler.

Özellikle spor başarısında ailenin baskısı/spor kültürü/desteği de önemli faktörlerdendir. Ailelerin çocuklarını spora yönlendirebilmeleri için maddi destekler verilmeli ve akademik olarak sporcu/öğrencilerin gelecek kaygılarının azaltılabilmesi adına eğitim bursları artırılmalıdır.

Bu bağlamda okul idaresi/desteği ve spora bakış açısının da önemi ve katkısı göz ardı edilmemelidir. Okulların sporcu/öğrencilere özellikle katılmadıkları derslerin telafisinin organizasyonu açısından destek vermesi, ödül ve takdir mekanizmaları ile motivasyonlarını artırması, eğitim saatleri içerisinde yemekhanesi olan okullar için beslenme destekleri vermesi sağlanabilir. Gençlik ve

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Spor Bakanlığı/ Sporcu Eğitim Merkezleri /Millî Eğitim Bakanlığı iş birlikleri ile ilgili öğrencilere merkezi sınavlarda puan desteği sağlanabilir.

İleriki çalışmalar için ilgili proje kapsamı genişletilerek Türkiye genelini içerecek şekilde hem yüzme branşı hem de farklı branşlar için yapılabilir. Çalışma sonuçlarına göre ilgili paydaşlara gerekli öneriler sunulabilir.

Ayrıca Sporcu Eğitim Merkezleri ve Millî Eğitim Bakanlığı iş birlikleri yapılarak ilköğretim öğrencilerinin akademik başarısını ve çalışmasını olumsuz etkileyen faktörler düzeltilerek daha fazla öğrencinin spor yapması sağlanabilir.

E-devlet ile devletlerin de yönetim bilişim sistemlerini kullandığı bilişim çağında E-nabız ve Spor Bilgi Sistemlerinin entegre edilerek sporcunun sağlık durumu, kilo takibi vb. işlemlerin takibi kolaylaştırılabilir. Örneğin, SEM/TOHM sporcularının sistemde yer alan kişiye atanan diyetisyen, spor hekimi ve antrenörlerin yetkileri dahilinde sağlık bilgilerine kolay ulaşımı bu sistem ile sağlanabilir. Spor hekiminin düzenli aralıklarla talep ettiği kan tahlilini, ilave bir sevk olmadan sporcunun istediği bir sağlık kuruluşunda yaptırması ve sonuçların sistem üzerinden ilgili spor hekimi tarafından takibi gerçekleştirilebilir.

Gerçekleştirilecek olan iyileştirme çalışmaları sayesinde Türkiye’de sporun tabana yayılması sağlanarak ve daha çok ilköğretim öğrencisinin spora yönlendirerek daha sağlıklı bireyler olarak yetişmesi mümkün olabilir. Bu sayede ülkemizin sporda kazandığı başarılar da artacaktır.

Sonuç olarak söylenebilir ki, şu ana kadar incelenen çalışmaların performanslara etkili olup olmadığı konusuna odaklanılmıştır. Bu çalışma ile daha ayrıntılı analizler yapılarak

etki düzeylerine ve önceliklerine odaklanılmasının performansı artırmak adına yapılacak çalışmalara daha fazla katkı sağlayacağı vurgulanmıştır.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Kaynaklar

Açıkkar, M. (2007). *Destek Vektörleri Yöntemi Kullanılarak Sporcu Performansını Etkileyen Faktörlerin Tahmin Edilmesi*. Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Akçaova, A. (2022). *Stadyum Soyunma Odası Tasarımında Kullanılan Çevresel Faktörlerin Sporcu Motivasyonu ve Performansına Etkisinin İncelenmesi*. Konya Büyükşehir Belediyesi Stadyumu, KTO Karatay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Mimarlık Programı, Doktora Programı.

Alp, M. (2022). Kol ve Bacak Hacminin 10-12 Yaş Yüzücülerde Sprint Yüzme Performansları ile İlişkinin İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 977-983.

Altun, S. ve Çakan, M. (2008). Factors Affecting Student Success on Exams: The case of Successful cities on LGS/ÖSS Exams. *İlköğretim Online* 7(1) 157-173.

Aras, D., Yiğit, S., Kayam, S., Arslan, E., vd. (2020). Bilişsel Yorgunluğun Egzersiz ve Spor Performansına Etkileri. *Spor metre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 1-32.

Aslanargun, E., Bozkurt, S., & Sarioglu, S. (2016). The impacts of socioeconomic variables on the academic success of the students. *Usak University Journal of Social Sciences*, 9(3), 214-234.

Bakioğlu, A. ve Salduz, E. (2015). Öğretmenlerin Hesap Verebilirliklerini Öğrencilerin Akademik Başarısı Açısından Değerlendirmeleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 40(40), 13-29.

Balcı, E. M. (2023). *Yüzme Antrenörlerinin Sporcularla İletişiminin Yüzücülerin Performansına Etkisi*. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi.

Baxevani M., Grigoropoulo P. S. ve Giatsis, S. (2001). Factors That Influence The Perfection of High Level Swimmers, The Case of Greek Champions, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (GaziBESBD)*, VI, 3:27- 36.

Gürbüz ve Hincal, 2024

Bayraktar, B., & Kurtoglu, M. (2009). Sporda performans, etkili faktörler, değerlendirilmesi ve artırılması. *Klinik Gelişim Dergisi*, 22(1), 16-24.

Bozkuş, T., Türkmen, M., Kul, M., Özkan, A., vd. (2013). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Öğrenim Gören Öğrencilerin Fiziksel Aktivite Düzeyleri ile Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Belirlenmesi ve İlişkilendirilmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 1(3), 49-65.

Coşkun, S. S. (2015). *Eğitim Kurumlarının Kurumsal Performanslarının Ölçüm Modellemesi: Çok Kriterli Yöntem Uygulanması*, Gebze Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Dam, H. (2008). Öğrencinin Okul Başarısında Aile Faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7/14 75-99. (a11) Demiroğlu M. A. (2007). Öğrencilerin Çalışma Oryantasyonlarını Etkileyen Demografik Faktörler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 291-322.

Erdoğan, N., Zekioglu, A. ve Dorak, F. (2016). Hentbol Antrenörlerine Göre, Sporcuların Performansını Psikolojik Yönden Etkileyen Faktörler Nelerdir? Nitel Çalışma. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2 (Special Issue 1), 194-207.

Eroğlu, O. ve Zileli, R. (2016). Genetik faktörlerin sportif performansa etkisi. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences - IJSETS*, 1(1), 63-76.

Espada, M.C., Ferreira, C.C., Gamonales, J.M., Hernández-Beltrán, V., Massini, D.A., Macedo, A.G., Almeida, T.A.F., Castro, E.A. ve Pessôa Filho, D.M. (2023). Body Composition Relationship to Performance, *Cardiorespiratory Profile, and Tether Force in Youth Trained Swimmers*. *Life*, 13, 1806.

Goepel, K.D. (2018). Implementation of an Online Software Tool for the Analytic Hierarchy Process (AHP-OS). *International Journal of the Analytic Hierarchy Process*, 10 (3)469-487.

Hıncal, S.H. (2017). 9-19 Yaş Arasındaki Elit Yüzücülerde *Biyolojik Saat ve Beslenme*

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Faktörlerinin Bazı Değişkenlerle Performans Üzerine Etkisi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji (Fizik Antropoloji), Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Kahya, S. (2023). Sporda Esneklik ve Gen İlişkisinin İncelenmesi. *Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 55-65.

Keçeli-Kaysılı, B. (2008). Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9(1), 69-83.

Kizilin, M., Diler, K. ve Özal, M. (2021). 63 Yüzme Branşında Fizyolojik Talepler Masal. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, (3), 63-78.

Meggs J. ve Chen, Mark A. (2019). Competitive Performance Effects of Psychological Skill Training for Youth Swimmers. *Perceptual and Motor Skills*, 126(5) 886-903.

Metin, M. (2013). Öğrencilerin Seviye Belirleme Sınavındaki Başarısına Etki Eden Unsurların Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 67-83.

Nebati, E., Sağanda, G. N., Erol, H., Subaşı, S. R., vd. (2021). Analitik hiyerarşi prosesi (AHP) yöntemi ile çalışan performansının değerlendirilmesi. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 10(2), 582-590.

Oliveira, M., Henrique, R. S., Queiroz, D. R., Salvina, M., Melo W. V. ve André Moura dos Santos, M. (2021). Anthropometric variables, propulsive force and biological maturation: A mediation analysis in young swimmers, *European Journal of Sport Science*, 21:4, 507-514.

Özeker, K.Y. (2018). 10-12 Yaş Yüzücülerde Kara Antrenmanlarının Fonksiyonel Kuvvet ve Yüzme Performansına Etkisi. *Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.*

Özispä, N. ve Arabelen, G. (2021). Limanların Sürdürülebilirlik Stratejilerinin AHP Yaklaşımı ile Önceliklendirilmesi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*,

16(63), 1430-1453.

Özkadı, T. (2019). *Antropometrik ve Motorik Becerilerin Yüzme Performansı Üzerine Etkisinin İncelenmesi.* Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Saaty Thomas. 1999. Basic theory of the analytic hierarchy process: how to make a decision. *Revista de la Real Academia de Ciencias Exactas Fisicas y Naturales*, 93(4), 395-423.

Sammoud,S., Negra, Y., Chaabene, H., Bouguezzi, R., Attia, A., Granacher, U., Younes, H. & Nevill, A. M. (2023). Key Anthropometric Variables Associated With Front-Crawl Swimming Performance in Youth Swimmers: An Allometric Approach, *Journal of Strength and Conditioning Research*, 37(6)/1259-1263.

Sipahi, S., ve Donuk, B. (2010). Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) Tekniği ile Futbol Antrenörlerinin Sahip Olması Gereken Özelliklerinin Analizi. *MSGSÜ Sosyal Bilimler(1)*, 132-142.

Şentürk A. (2018). *Yaş Grubu Yüzücülerinde Yüzme Ekonomisine Etki Eden Fiziksel ve Fizyolojik Etkenlerin İncelenmesi.* Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Egzersiz Fizyolojisi, Yüksek Lisans Tezi.

Şirin, E. F., Çağlayan, H. S., Çetin, M. Ç. ve İnce, A. (2008). Spor Yapan Lise Öğrencilerinin Spora Katılım Motivasyonlarına Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 98-110.

Taşkın, A. ve Eren, T. (2016). UEFA Şampiyonlar Ligi'nde Forvet Oyuncularının Performanslarının Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemleri İle Değerlendirilmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1).

Tatlılıoğlu, K. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Başarılarını Olumsuz Etkileyen Nedenlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma (Bingöl Örneği). *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (39), 1-21.

Tiryaki, Ş. ve Katipoğlu, M. (1991). Genç yüzücülerin spora katılımlarındaki bazı güdüler ve

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
performanslarını etkileyen psiko-sosyal faktörler.
Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi, 2(6),
27-29.

Tural N, K. (2002). Öğrenci Başarısında Etkili Okul
Değişkenleri ve Eğitimde Verimlilik. *Ankara
University Journal of Faculty of Educational
Sciences (JFES)*, 35(1), 39-54.

Uyulgan M. ve Akkuzu G. N. (2017). İlköğretim
Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Yordayan
Kişisel Faktörler Üzerine Bir Araştırma. *Bartın
Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(3), 1211 -
1226.

Varol, H. (2018). *Yüzücülerde Kendi Performans
Algısı Üzerine Etkili Unsurlara İlişkin Bir
Araştırma*. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü Spor Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi.

Yavuz, A. (2020). *İlköğretime Geçiş Sınavında
Öğrenci Başarısını Etkileyen Etmenler*. Pamukkale
Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim
Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi,
Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Tezsiz Yüksek
Lisans Projesi.

Yenice, N., Saydam, G. ve Telli, S. (2012).
İlköğretim Öğrencilerinin Fen Öğrenmeye Yönelik
Motivasyonlarını Etkileyen Faktörlerin
Belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir
Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 231-247.

Yenilmez, K., ve Duman, Ö. A. (2008).
İlköğretimde Matematik Başarısını Etkileyen
Faktörlere İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Manas
Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(19), 251-
268.

Yorulmaz, M. ve Aksu, A. (2021). Liman
İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulama
Performans Boyutlarının AHP ile
Değerlendirilmesi: *Kocaeli Liman Bölgesi. İşletme
Bilimi Dergisi*, 9(1), 1-24.

Yurdakul, S. (2015). *Veri Madenciliği ile Lise
Öğrenci Performanslarının Değerlendirilmesi*.
Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek
Lisans Tezi.

Zacca, R., Toubekis, A., Freitas, L. Silva, A. F.,
Azevedo, R., Vilas-Boas, J. P., Pyne, D. B., De S.
Castro, F. A. ve Fernandes, R. J. (2019). Effects of
detraining in age-group swimmers performance,
energetics and kinematics, *Journal of Sports
Sciences*, 37:13, 1490-1498.

Ekler

EK 1: Akademik Performans Sınıflandırma 1
Karşılaştırma Sonuçları

EK 2: Akademik Performans Sınıflandırma 2
Karşılaştırma Sonuçları

EK 3: Spor Performansı Sınıflandırma 1
Karşılaştırma Sonuçları

EK 4: Spor Performansı Sınıflandırma 2
Karşılaştırma Sonuçları

Sorumlu Yazar Bilgileri

Yazar Adı Soyadı: Feyza GÜRBÜZ

Kurumu: Erciyes Üniversitesi

Adres: Erciyes Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, 38039, KAYSERİ

Orcid Numarası: 0000-0002-6327-8232

Bu makale Creative Commons Attribution 4.0 Uluslararası lisansı ile lisanslanmıştır.

Voleybol Yaralanmaları ve Önleyici Yaklaşımlar: Bir Derleme Makalesi

Raziye ERKAN ÖZALP^{1 A-E}

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

ÖZET

Voleybol, dünyadaki en popüler sporlardan biridir ve aerobik ve anaerobik yüklenmelerin ardışık kullanımı, sıçrama, yere düşme, blok ve smaç gibi hızlı ve zorlayıcı hareketler nedeniyle kas-iskelet sistemi yaralanmalarına neden olabilir. Bu derleme, voleybolcular arasında yaygın olan kas-iskelet sistemi yaralanmalarını ve bu yaralanmaların önlenmesine yönelik stratejileri ele almayı amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında PubMed ve Google Scholar veri tabanları taranmış, voleybolda en sık karşılaşılan yaralanmalar olarak ayak bileği, diz, omuz ve bel yaralanmaları belirlenmiştir. Bu yaralanmaların risk faktörleri ve önleyici yaklaşımlarına ait araştırmalar incelenmiştir. Bulgular, ayak bileği yaralanmalarının temas, diz yaralanmalarının yüklenme ve esneklik sorunları, omuz yaralanmalarının kas dengesizlikleri, bel yaralanmalarının ise antrenman yoğunluğu ve asimetrik hareketlerle ilişkili olduğunu göstermektedir. Literatürdeki çalışmalar incelenmiş ve sonuçlar, yaralanmaları önlemek için kural değişiklikleri, teknik eğitimler, destekleyici ekipmanlar, rehabilitasyon programları, nöromüsküler eğitim, bireyselleştirilmiş izleme programları, stabilizasyon ve mobilite egzersizleri gibi çeşitli stratejilerin etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu derleme, voleybolcularda yaralanma riskini azaltmak ve performans kayıplarını minimize etmek için mevcut önleme stratejilerini değerlendirmekte ve daha etkili müdahaleler geliştirilmesi için gelecekte yapılacak araştırmalara ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır. Antrenörler ve sağlık profesyonelleri, mevcut bilgileri kullanarak voleybolcuların yaralanma riskini en aza indirmek için önleyici stratejileri uygulaması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Voleybol, yaralanma, risk faktörü, koruma.

Volleyball Injuries and Prevention Strategies: A Review Article

ABSTRACT

Volleyball is one of the most popular sports worldwide, characterized by the sequential use of aerobic and anaerobic exertions, and rapid, strenuous movements such as jumping, diving, blocking, and spiking, which can lead to musculoskeletal injuries. This review aims to examine the musculoskeletal injuries commonly found among volleyball players and the strategies to prevent these injuries. The study systematically searched the PubMed and Google Scholar databases, identifying ankle, knee, shoulder, and lower back injuries as the most frequent in volleyball. The risk factors and preventive approaches for these injuries were analyzed. The findings indicate that ankle injuries are related to contact, knee injuries to overloading and flexibility issues, shoulder injuries to muscle imbalances, and lower back injuries to training intensity and asymmetric movements. The reviewed literature suggests that various strategies effectively prevent injuries, including rule changes, technical training, supportive equipment, rehabilitation programs, neuromuscular training, individualized monitoring programs, stabilization, and mobility exercises. This review evaluates existing preventive strategies to reduce injury risk and minimize performance loss among volleyball players, emphasizing the need for future research to develop more effective interventions. Coaches and health professionals are advised to implement these preventive strategies based on current knowledge to minimize injury risk among volleyball players.

Key Words: Volleyball, injury, risk factor, prevention.

Yazar Katkı Oranı:

- Çalışmanın Tasarımı
- Veri Toplama
- Verilerin Analizi
- Makale Yazımı
- Eleştirel Okuma

ISSN: 3023-5359

Doi Number:
10.5281/zenodo.12528152

Giriş

Voleybol, geniş yaş gruplarına hitap eden, minimum ekipman gereksinimiyle hem iç hem de dış mekânda oynanabilen ve dünya genelinde yüksek katılım oranlarına sahip popüler bir spor dalıdır (Verhagen vd., 2004). Voleybolda aerobik ve anaerobik yüklenmelerin ardışık kullanımı, voleybola özgü sıçrama, yere düşme, blok ve smaç gibi hızlı ve zorlayıcı hareketler, vücudun çeşitli bölgelerindeki kas gruplarına büyük yükler bindirir ve kas-iskelet sistemini ciddi şekilde zorlar (Busko vd., 2013; Bere vd., 2015). Bu hareketlerin, voleybolun doğası gereği kısa dinlenme süreleriyle sık sık tekrarlanması, oyuncuları sürekli olarak yüksek fiziksel çaba gerektiren durumlarla karşı karşıya bırakır. Ayrıca, ani güç gerektiren hareketler ve maçların uzun süresi, oyuncuların kas-iskelet sistemini zorlar ve yaralanma riskini artırır (Eerkes, 2012).

Voleybol, genellikle güvenli bir spor olarak kabul edilse de, kas-iskelet sistemi yaralanmalarına maruz kalma olasılığı yüksektir (Verhagen vd., 2004). Voleybolcularda en sık görülen yaralanma türleri incelendiğinde, alt ekstremitelerin %58,3'ünde, üst ekstremitelerin %19,4'ünde, gövdenin %9,9'unda ve başın %2,8'inde yaralanmalar kaydedilmiştir. Bu yaralanmalarda en sık etkilenen bölgeler arasında ayak bileği (%28,9) ve diz (%14,5) ön plandadır. Kalça ve kasık (%2,9), uyluk (%1,9), alt bacak ve aşil tendonu (%4,5) ile ayak ve parmaklar (%2,0) gibi daha az yaygın bölgelerde de yaralanmalar görülmektedir. Üst ekstremitelerde omuzlar (%10,0) ve el ile parmaklar (%7,0) en sık etkilenen bölgelerdir. Üst kol (%1,0), dirsek (%0,5), ön kol (%0,2) ve bilek (%1,0) gibi daha az yaygın üst ekstremitte yaralanmaları da kaydedilmiştir.

Gövde yaralanmalarının çoğunlukla omurga ile ilişkili olduğu (%8,4) ve genellikle bel ağrısı şeklinde kendini gösterdiği belirtilmiştir. Bazı durumlarda karın travmalarının da (%2,8) rapor edildiği gözlemlenmiştir. Daha az sıklıkta görülen yaralanmalar arasında ise baş (%2,8), yüz (%1,4) ve boyun ile servikal omurga (%1,3) yer almaktadır (Migliorini vd., 2019)

Bu durum, fiziksel ve fonksiyonel kayıplara, performans azalmasına, sağlık maliyetlerinin artmasına ve antrenman süresi kayıplarına yol açmaktadır (Verhagen vd., 2004). Spor yaralanmalarının tedavisinde en doğru yaklaşımın yaralanmaların önlenmesi olduğu kabul edilmektedir (Reeser vd., 2006; Augustsson vd., 2006; Kilding vd., 2008). Yaralanmaları önlemek, voleybolcularda hem performans kayıplarını minimize etmek hem de sağlık maliyetlerini azaltmak için kritik bir öneme sahiptir. Bu doğrultuda, voleybol yaralanmalarını önlemek için çeşitli stratejiler geliştirilmiştir. Albaladejo-Saura vd, 2021; Emamvirdi vd., 2019; Mizoguchi, vd., 2022). Ancak, literatürde voleybolcuların yaralanma risklerini belirlemeye odaklanmış kapsamlı bir yaralanma riski yönetim planı konusunda net bir fikir birliği bulunmamaktadır.

Bu makalenin amacı, mevcut literatürü analiz ederek, voleybolcular arasındaki majör yaralanmalar için değiştirilebilir ve değiştirilemez risk faktörlerini göz önünde bulundurarak yaralanmaları önleme konusunda antrenörlere ve sağlık profesyonellerine yardımcı olmaktır. Bu derlemede, voleybolla ilgili en yaygın yaralanmalar, bu yaralanmaların risk faktörleri ve yaralanmaların önlenmesine yönelik stratejiler ele alınacaktır.

Yöntem

Araştırmanın Yöntemsel Modeli

Bu çalışma, voleybol yaralanmalarının risk faktörleri ve önleme stratejilerini belirlemek amacıyla yürütülen bir geleneksel derleme çalışmasıdır. Çalışma kapsamında ilgili literatür taranmış ve analiz edilmiştir.

Çalışma Grubu-Evren Örneklem

Çalışmanın evreni, voleybol yaralanmaları ile ilgili literatürde yer alan ulusal ve uluslararası makalelerden oluşmaktadır. Örneklem grubunu ise 2004-2024 yılları arasında yayınlanan ve tam metin olarak ulaşılabilen ilgili çalışmalar oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

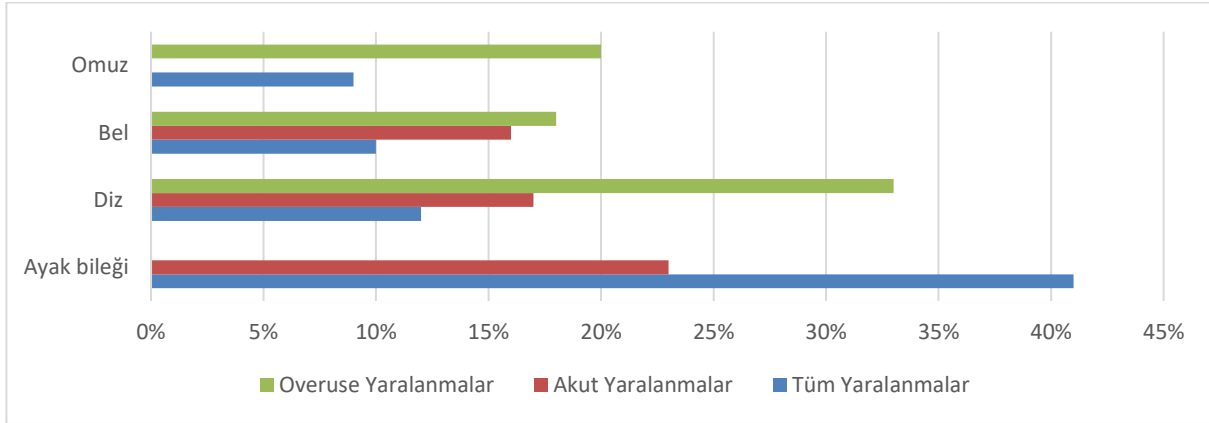
Araştırma kapsamında, PubMed ve Google Scholar veri tabanlarında "Voleybol yaralanmaları", "risk faktörleri" ve "önleme stratejileri" anahtar sözcükleri kullanılarak Türkçe ve İngilizce literatür taraması yapılmıştır. Bu veri tabanlarının seçilme nedeni, konuya ilişkin geniş bir çalışma yelpazesine sahip olmalarıdır. Dahil edilme kriterleri, belirlenen anahtar kelimeleri içermesi ve yalnızca voleybolcular üzerinde yapılmış çalışmalar şeklinde belirlenmiştir. Karma sporcular üzerinde yapılan çalışmalar ve tam metnine ulaşılamayan çalışmalar derleme kapsamına alınmamıştır. Elde edilen çalışmalar, bu kriterlere göre değerlendirilmiş ve uygun bulunanlar derleme kapsamına dahil edilmiştir.

İstatistiksel Analiz

Bu derleme çalışması, literatürdeki mevcut bilgileri değerlendirmiştir. Elde edilen bulgular, yaralanma türleri, yaralanma bölgeleri, risk faktörleri ve önleme stratejileri başlıkları altında sınıflandırılarak incelenmiş, sonuçlar yorumlanmıştır.

Bulgular

Voleybol, çoğunlukla akut meydana gelen yaralanmalarla birlikte aşırı kullanım kaynaklı yaralanmaların da sıkça görüldüğü bir spor dalıdır. Yapılan araştırmalar, tüm yaralanmaların çoğunlukla ayak bileği (%41), diz (%12), bel (%10), omuz (%9), diğer alt ekstremit eklemleri (%21) ve diğer üst ekstremit eklemleri (%7) bölgelerinde meydana geldiğini ortaya koymuştur (Verhagen vd., 2004). Akut yaralanmaların sırasıyla ayak (%23), diz (%17) ve sırt/bel (%16) bölgelerinde yoğunlaştığı belirlenmiştir (Augustsson vd., 2006). Voleybolda akut yaralanmalardan sonra en sık karşılaşılan yaralanma türü aşırı kullanım (overuse) yaralanmalarıdır, çoğunlukla diz (%33), omuz (%20) ve sırt/bel (%18) bölgelerinde görülmektedir (Maas vd., 2017). Yaralanmaların %54'ü blok sırasında, %30'u ise smaç sırasında meydana gelmektedir (Augustsson vd., 2006). (Şekil 1). Önceki çalışmalar genellikle yaralanma oranının kadınlarda erkeklere göre daha yüksek olduğunu öne sürmüştür (Verhagen vd., 2004; Baugh vd., 2018); ancak son kohort çalışması, cinsiyete göre yaralanma oranlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını bildirmiştir (Vaandering vd., 2022).

Şekil 1. Voleybol oyuncularında tespit edilen akut (Augustsson, vd., 2006), overuse (Maas, vd., 2017) ve tüm yaralanmaların (Verhagen, vd., 2004) bölgelere göre dağılımı.

Bu çalışmanın bu bölümünde, literatür taraması sonucunda belirlenen en yaygın voleybol yaralanmaları alt başlıklar halinde değinilmektedir. Elde edilen bulgular tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Voleybol Yaralanma Risk Faktörlerinin ve Önleyici Yaklaşımlarının Yaralanma Bölgesine Göre Dağılımı

Yaralanma Bölgesi	Risk Faktörleri	Önleyici Yaklaşımlar
Ayak bileği Yaralanmaları	Temas yaralanmaları (Bere vd., 2015) Blok sonrası yere inme (Erkes 2012). Orta blok oyuncusu-hücum oyuncusu olma (Verhagen vd., 2004). Ayak bileği instabilitesi (Akoğlu vd., 2017)	Kural değişiklikleri (Agel vd., 2007) Smaç, sıçrama eğitimi içeren teknik eğitim programları (Stasinopoulos vd., 2004) Ortez destekleri (Agel vd., 2007). Nöromusküler eğitim ve denge egzersizleri (Verhagen vd., 2004).
Diz Yaralanmaları	Kötü zemin ve yoğun sıçrama antrenmanları (Reeser vd., 2006) Diz eksenrik yüklenme (de Vries vd., 2015) Azalmış ayak bileği dorsifleksiyon esnekliği (Malliaras vd. 2006) Boy, kilo ve Antrenman yoğunluğu (de Vries vd., 2015) (McLean vd., 2007) Sıçrama mekaniği (Agel vd., 2007) Aşırı valgus, internal/external rotasyon ve yetersiz diz fleksiyonu (Quatman vd., 2009) Kadın sporcu olma (Zahradnik vd., 2015)	Voleybolda özel sıçrama ve iniş teknikleri içeren eğitim (Ketunen vd., 2002) Zemin ve antrenman düzenlemesi (de Vries vd., 2015) Valgus kontrol eğitim programları (Emamvirdi vd., 2019) Core eğitim programı (Tsai vd., 2020). Alt ekstremitte kuvvet ve plyometrik antrenmanı (Albaladejo-Saura vd, 2021) Nöromusküler kontrol programları (Griffin vd., 2005)
Omuz Yaralanmaları	Glenohumeral internal rotasyon eksikliği, skapular diskinezi ve topa vurma hareketi biyomekaniği (Stickley vd., 2008) Kas kuvvet asimetrisi ve skapula asimetrisi (Thomas vd., 2009) İnternal-eksternal rotasyon eklem hareket yetersizliği (Shih vd., 2019) Proprioseptif duyu sorunları (Stamm vd., 2005). Tekrarlı fırlatma aktiviteleri (Nocera vd., 2006) (Reeser vd., 2010) Omuz stabilizasyon zayıflığı (Dupuis vd. 2003) Önceki yaralanma (Reeser vd., 2006)	Omuz rotatör manşet kaslarının fonksiyon, kuvvet ve dayanıklılık programları (Tooth vd., 2020) Dinamometre tabanlı kuvvet antrenmanı (Niederbracht vd., 2008) Omuz kapsül gerilme, rotator manşetin güçlendirilme ve skapular kasların esneklik eğitimi (Cools vd., 2015). Omuz germe, eklem mobilizasyonları, core güçlendirme ve spike teknikleri içeren eğitim (Challoumas vd., 2017) FİFA11+Omuz önleme programı (Zarei vd., 2021)
Bel Yaralanmaları	Spinal rotasyon, lateral fleksiyon ve asimetric hareketler (Baugh vd., 2018) Kadın sporcu olma (Richman vd., 2021). Lumber spondylolysis (O'Leary vd., 2013). Smaçör ve orta blok oyuncusu olma (Richman vd., 2021)	Antrenman yoğunluğunun tekniğin düzenlenmesi (McGuine vd., 2020) Kuvvet antrenmanları (Laskowski vd., 2018) Günlük izleme ve yeterli dinlenme (De Leeuw vd., 2021). Sıçrama ve iniş teknikleri programlar (Kerr vd., 2018) Dinamik gövde stabilizasyon eğitimi (Smith vd., 2008) Yarı özelleştirilmiş yaralanma önleme programı (Mizoguchi vd., 2022)

Tabloda, voleybol yaralanmalarının risk faktörleri ve önleyici yaklaşımlarının yaralanma bölgelerine göre dağılımı görülmektedir.

Ayak bileği yaralanmaları, risk faktörleri ve önleme stratejileri

Voleyboldaki tüm yaralanmaların %41'ini oluşturan ayak bileği burkulmaları, ilk burkulmadan sonraki altı ay içinde tekrarlanma riski %42 olarak bildirilmiştir. Ayak bileği yaralanmalarının %59'u temas sonucu meydana gelirken, temas olmayan travma da önemli bir etkidir (Bere vd., 2015). Temas yaralanmaları sıklıkla filenin altında bir oyuncunun rakip oyuncunun ayağına teması ile oluşur (Bahr vd., 2003), ya da blok sonrası yere iniş sırasında yanlış basma ve düşme ile meydana gelir (Eerkes, 2012). Ayak bileği burkulması, voleybol antrenmanları veya müsabakalarında yaklaşık 4,5 hafta süreyle performans kaybına neden olabilir. Özellikle orta blok ve hücum oyuncuları, ayak bileği burkulması açısından en yüksek risk altındaki gruplardır (Verhagen vd., 2004). Ayrıca ayak bileği instabilitesi voleybolcularda ayak bileği yaralanmalarında risk faktörü olarak bildirilmektedir (Akoğlu vd., 2017). Ayak bileği burkulmalarını önlemek için çeşitli stratejiler önerilmektedir. Bunlar arasında kural değişiklikleri, teknik eğitimler, rehabilitasyon programları ve ayak bileği destekleri yer almaktadır. Kural değişiklikleri, orta çizginin geçilmesini kısıtlamak ve teması hata kabul etmek suretiyle ayak bileği burkulma riskini azaltmayı hedeflemektedir (Agel vd., 2007). Teknik eğitimler ise, smaç yaklaşımı ve sıçrama-iniş tekniği gibi unsurları içeren antrenman programları aracılığıyla oyuncuların denge becerilerini geliştirmeyi amaçlar ve böylece ayak bileği burkulma vakalarını azaltmada etkili olabilir (Stasinopoulos vd., 2004). Benzer şekilde nöromüsküler eğitim ve denge tahtası egzersizleri gibi yöntemleri de ayak bileği yaralanmalarını azalttığı bildirilmektedir (Verhagen vd., 2004).

Diz yaralanmaları, risk faktörleri ve önleme stratejileri

Diz bölgesi, voleybolda aşırı kullanım yaralanmalarının en sık görüldüğü ve genel sıralamada ikinci sırada yer alan bölgedir. Bu bölgede en yaygın karşılaşılan yaralanma patellar tendon yaralanmalarıdır (Jumper's Knee - JK). Elit voleybol sporcularında JK prevalansı %40 ile %50 arasında değişmektedir (Lian vd., 2005; Bere vd., 2015). JK'ye bağlı morbidite oldukça yüksektir; sporcuların yaklaşık %33'ü, 6 aydan uzun süre spor yapamamaktadır. Ayrıca, JK'li sporcuların yaklaşık %50'sinin diz sakatlıkları nedeniyle sporu erken bırakabileceği öne sürülmektedir (Ketunen vd., 2002). Patellar tendon yaralanmaları, genellikle kötü zemin üzerinde yapılan yoğun sıçrama antrenmanları (Reeser vd., 2006), sıçrama sonrası artan diz fleksiyonu ile yere iniş ve smaç öncesi sıçrama sırasında eksenrik yüklenme ile ilişkilidir (de Vries vd., 2015). Azalmış ayak bileği dorsifleksiyon esnekliğinin patellar tendon yaralanmalarıyla ilişkili olduğu bulunmuştur. Ayak bileği dorsifleksiyonu ile gastrocnemius kasının eksenrik kasılması arasındaki ilişki, sıçramadan iniş sırasında alt ekstremite kuvvetinin emilmesinde önemli olduğundan, azalan ayak bileği dorsifleksiyon esnekliği patellar tendinopati riskini artırabilir (Malliaras vd. 2006). De Vries ve arkadaşları, yetişkin voleybolcularda patellar tendinopati için boy, kilo ve sıçrama gibi faktörlerin önemli risk faktörleri olduğunu göstermiştir. Adolesan voleybolcularda ise antrenman yoğunluğu, şiddeti ve set sayısı gibi değişkenler patellar tendinopati riskini artıran faktörler arasındadır (de Vries vd., 2015). Diz bölgesinde daha az yaygın olmakla birlikte, voleybolcularda ön çapraz bağ (ÖÇB) yaralanmaları da önemlidir. Bu yaralanmalar, oyuna dönüş süresinin uzun olması ve kalıcı sakatlığa yol açma potansiyeli nedeniyle kritik olarak değerlendirilir (Griffin vd., 2005). Voleybol sporcuları arasında ÖÇB yaralanmalarının başlıca nedeni, smaç veya bloğun iniş aşaması gibi temassız sıçrama hareketleridir (Agel vd., 2007). Dizde aşırı valgus, aşırı internal/external rotasyon ve yetersiz diz

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

fleksiyonu ÖÇB yaralanmalarında rol oynamaktadır (Quatman vd., 2009). Ayrıca, quadriseps zayıflığı, hamstringlerin anterior tibial shear potansiyelini artırabilmektedir (DeMorat vd., 2004). Yorgunluk da bu yaralanmaların riskini artırabilmektedir (McLean vd., 2007). Kadın oyuncularında ÖÇB yaralanma görülme sıklığının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Çoğunlukla iniş sırasında ya da hem eksternal rotasyonu hem de valgusu artıran ani geri adım hareketi sırasında meydana geldiği belirtilmiştir (Zahradnik vd., 2015).

Voleybolda özel sıçrama ve iniş tekniklerinin patellar tendona yükü azaltabileceği, ancak etkinliğinin kesin olarak kanıtlanmadığı belirtilmektedir (Ketunen vd., 2002). Sert zeminde yapılan sıçramaların uygun zeminde yapılması ve antrenman yoğunluğunun azaltılması ile patellar tendon yaralanmalarını önleyebileceği vurgulanmaktadır (De Vries vd., 2015). Ayrıca, kontrollü ve optimal diz valgus açısının yaralanma önleme stratejileri için önemli olduğu vurgulanmıştır. Patellofemoral ağrı sendromu olan voleybolcularda alt ekstremite yaralanmalarını önlemek ve tedavi etmek için valgus kontrol eğitim programının önerildiği belirtilmektedir (Emamvirdi vd., 2019). Core eğitim programlarının diz yaralanmalarını önlemede potansiyel fayda sağlayabileceği öngörülmektedir. Ancak, core eğitiminin diz yaralanmaları üzerindeki uzun vadeli etkileri henüz bilinmemektedir (Tsai vd., 2020). Alt ekstremite kuvveti ve plyometrik antrenmanı içeren 8 haftalık bir önleme programının genç voleybolcularda alt ekstremite stabilitesinde iyileşme sağladığı rapor edilmiştir (Albaladejo-Saura vd., 2021). Voleybolcularda ÖÇB yaralanma riskini en aza indirmek için, nöromusküler kontrol programları önerilmektedir (Griffin vd., 2005).

Omuz yaralanmaları, risk faktörleri ve önleme stratejileri

Omuz yaralanmaları, voleybolcularda meydana gelen tüm yaralanmaların %8 ila 20'sini temsil eden, voleybolda üçüncü en sık görülen kas-iskelet sistemi problemi (Migliorini vd., 2019). Ayrıca kohort çalışmalarında tüm oyuncuların %15-23'ünün bir sezon boyunca omuz yaralanması veya omuz şikâyeti gösterdiği rapor edilmiştir (Cuñado-González vd., 2019, Clarsen, vd., 2015). Araştırmalar, omuz yaralanmalarının genellikle ortalama 6,5 haftalık antrenman veya müsabaka süresi kaybına yol açtığını ortaya koymaktadır (Vergehan vd., 2004). Voleybolda omuz yaralanmalarına neden olan üç ana faktör belirlenmiştir: glenohumeral internal rotasyon eksikliği, skapular diskinezi ve topa vurma hareketinin değişen biyomekaniği (Stickley, vd., 2008). Araştırmacılar, omuz disfonksiyonu olan ve olmayan voleybolcularda eklem açısı, kas kuvvet oranları ve skapula pozisyonlarında farklılıklar tespit etmişlerdir. (Thomas vd., 2009) Ancak, voleybol kinematiklerini inceleyen çalışmalar sınırlıdır (Shih, vd., 2019). Voleybolcularda omuz yaralanmalarının, rotator kasların kuvvet dengesizliği ve eksantrik kuvvet eksikliği nedeniyle meydana geldiği bildirilmiştir (Stickley vd., 2008; Hadzic vd., 2022). Çalışmalar düşük internal rotasyon kuvveti ve dayanıklılığının omuz yaralanması ile ilişkili olduğuna dair güçlü kanıtlar sunmaktadır. Baş üstü aktiviteler içeren voleybolda, omuz yaralanmalarıyla ilişkili risk faktörlerinden biri internal eksternal rotasyon eklem hareket açıklığıdır (Shih vd., 2019). Ayrıca, proprioseptif duyudaki eksiklikler hem eklem yaralanmalarına hem de sportif performansın azalmasına yol açmaktadır (Stamm vd., 2005). Tekrarlı fırlatma aktiviteleri, kısa süreli olarak omuz kas kuvveti ve proprioseptif fonksiyonların zayıflamasına neden olur ve bu durum omuz kompleksinde yaralanma riskini artırır (Nocera vd., 2006). Voleybolda baş üstü vuruş ve servis stratejileri, glenohumeral eklem korumak için çok iyi dinamik stabilizasyon gerektirir (Seminati vd., 2013). Omuz stabilizasyonu zayıfladığında, omuz kompleksinin bütünlüğü korunamaz; bu da yaralanmaların sayısı ve ciddiyetinde artışa yol açar

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

(Dupuis vd., 2003). Voleybolcularda sık tekrarlanan smaç vuruşları ve servisler, omuz kuşağını önemli ölçüde zorlayabilir. (Reeser vd., 2010). Daha önce geçirilmiş bir omuz yaralanması ve antrenman yükündeki bir artış da risk faktörleri olarak kabul edilmektedir (Reeser vd., 2006).

Omuz yaralanmalarını önleme stratejilerinde, omuz rotatör manşet kaslarının fonksiyonu, kuvveti ve dayanıklılığını artırmaya yönelik programların önemi vurgulanmaktadır (Tooth vd., 2020). Niederbracht ve diğerleri, izokinetik olmayan dinamometre tabanlı kuvvet antrenmanı çalışmalarının, omuz rotator kas dengesizliklerini ve omuz yaralanma riskini azaltabilecek potansiyel taşıdığını belirtmektedir (Niederbracht vd., 2008). Araştırmacılar, glenohumeral internal rotasyon eksikliği, rotator manşet kuvveti ve skapular performans gibi risk faktörlerinin değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Yetersizlik tespit edilirse, önleyici programların omuz kapsülünün gerilmesi, rotator manşetin güçlendirilmesi ve skapular kasların esnekliğinin ve dengesinin yeniden sağlanmasına odaklanılması gerektiğini belirtmektedirler (Cools vd., 2015). Aynı zamanda risk altındaki sporcularda core geliştirmeye yönelik antrenmanlar da dikkate alınmalıdır. Yeterli core kuvveti, proksimalden distale doğru kinetik zincir boyunca kuvvetlerin etkili bir şekilde toplanmasını sağlar ve böylece omuzun kuvvet üretmek yerine kuvveti iletmede daha büyük bir rol oynamasına olanak tanır. Bu nedenle core egzersizleri önleyici yaklaşımlar arasında önerilmektedir (Kibler vd., 2006). Ayrıca, elit voleybolcuların yaralanma yönetimi ve önleme programlarının bir parçası olarak omuz germe, eklem mobilizasyonları, core güçlendirme ve spike tekniğinin optimizasyonu gibi önlemleri de içermesi gerektiği ifade edilmektedir (Challoumas vd., 2017). FİFA11+Omuz izokinetik kuvvetlendirme yaralanma önleme programının voleybolcuların omuzlarının dinamik stabilitesini artırabileceğini göstermektedir (Zarei vd., 2021).

Bel yaralanmaları, risk faktörleri ve önleme stratejileri

Çalışmalar voleybolcular arasında bel yaralanmalarının yaygın olduğunu, kadın voleybol sporcularının erkek voleybolcularla karşılaştırıldığında bel ağrısı yaşama olasılığının daha yüksek olduğunu göstermiştir (Kerry vd., 2018). Voleybolcular özellikle spinal rotasyon, lateral fleksiyon, hiperekstansiyon ve asimetric hareketlerle ilişkili bel yaralanmalarına sıklıkla maruz kalmaktadır (Schmidt vd., 2015; Baugh vd., 2018). Kadın daüzerinde yapılan bir çalışma, beş yıllık bir dönemde yaklaşık 3384 bel yaralanması vakası tespit edilmiştir. Bu vakaların çoğu antrenman sırasında (%85) meydana gelmiş olup, genellikle temas (%50,4) veya aşırı kullanım (%45,5) nedeniyle gerçekleşmiştir (Richman vd., 2021). Bir çalışmada, bel ağrısı olan ergen atletlere yapılan tanısal görüntüleme, örneklemin %50'sinde lomber spondilozis belirtileri bulunduğunu göstermiştir (Sundell vd., 2013). Ayrıca, sistematik bir incelemede bel ağrısı ile ayak bileği instabilitesi arasında bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır (O'Leary vd., 2013). Voleybolcularda bel omurgasının yaralanmasına bağlı olarak sporda kaybedilen zamanın erkeklerde %12,9 ve kadınlarda %8,5 olduğu rapor edilmiştir (Baugh vd., 2018). Sıklıkla etkilenen pozisyonlar smaçör ve orta blok oyuncusu olduğu ve yaralanan oyuncuların genellikle birkaç gün içinde oyuna geri döndüğü belirtilmiştir (Richman vd., 2021).

Voleybolcularda antrenman sırasındaki bel yaralanmalarının daha sık olduğu ve bu yaralanmaların önlenmesi için antrenman yoğunluğunun ve bele aşırı yüklenmeye yol açacak ya da zorlayıcı rotasyonel hareketlerin düzenlenmesi gerektiği belirtilmektedir (McGuine vd., 2020). Özellikle kadın sporcular arasında, kuvvet antrenmanlarının yaralanma oranlarını azaltmada kritik bir rol oynayabileceği vurgulanmaktadır (Laskowski vd., 2018). Bel yaralanmalarını önlemek için voleybolcularda yeterli dinlenme ve ön koşullandırmanın önemi büyüktür. Günlük bireyselleştirilmiş izleme, sporcuların aşırı

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

kullanım şikayetlerini azaltabilir, güç ve zayıflık profillerini belirleyerek gelecekteki yaralanmaları önlemeye yardımcı olabilir (de Leeuw vd., 2021). Özellikle ön hat oyuncularının sıçrama ve iniş teknikleri içeren programlara dahil edilmesi, omurga üzerindeki stresi azaltarak yaralanma riskini azaltabilir (Kerr vd., 2018). Ayrıca motor kontrol, kinestetik farkındalık, koordinasyon, güç ve voleybola özgü beceri simülasyonlarını nötr omurgayı koruyarak uygulanan dinamik gövde stabilizasyon eğitimi içeren önleyici programların önemini vurgulanmıştır (Smith vd., 2008). Dinamik torasik mobilite, gövde stabilizasyon egzersizleri ve statik esneklik egzersizlerinden oluşan yarı özelleştirilmiş yaralanma önleme programının voleybolcularda bel ağrısı sıklığını azalttı ve fiziksel fonksiyon parametrelerini arttırdığı bildirilmiştir (Mizoguchi vd., 2022).

Sonuç ve Öneriler

Bu derlemede, voleybolda sık görülen ayak bileği, diz, omuz ve bel yaralanmalarının risk faktörleri ve önleme stratejileri ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bulgular, voleybolcularda bu yaralanmaların yaygın olduğunu, performans ve spor zamanı kaybına neden olabileceğini göstermektedir. Bu nedenle, yaralanmaların önlenmesi ve yönetimi, oyuncuların sağlığını ve performansını korumak için kritik öneme sahiptir.

Ayak bileği yaralanmaları, voleybolda en sık görülen yaralanma türlerindedir. Çoğunlukla temas sonucu meydana gelen bu yaralanmalar, kural değişiklikleri ve teknik eğitimlerin önemini vurgulamaktadır. Ayak bileği instabilitesi, burkulma riskini artıran önemli bir faktördür. Nöromüsküler eğitim ve denge tahtası egzersizleri yaralanma riskini azaltabilir. Bu tür programların, özellikle yüksek risk altındaki orta blok ve hücum oyuncuları için uygulanması önerilir.

Diz yaralanmaları, özellikle patellar tendon yaralanmaları, voleybolcularda önemli bir sağlık sorunu teşkil eder. Azalan ayak bileği dorsifleksiyon esnekliği ve eksantrik yüklenme, bu yaralanmaların başlıca nedenleridir. Antrenman yoğunluğunun azaltılması, uygun zemin seçimi ve nöromüsküler kontrol programları diz yaralanmalarını önlemede etkili olabilir. Ayrıca, core eğitim programlarının faydalı olabileceği belirtilmektedir.

Omuz yaralanmaları, voleybolcularda sık karşılaşılan diğer bir yaralanma türüdür. Rotator manşet kaslarının kuvvet ve dayanıklılığının artırılması önemlidir. Omuz yaralanmalarında glenohumeral internal rotasyon eksikliği, skapular diskinezi ve topa vurma hareketinin değişen biyomekaniği gibi faktörler öne çıkar. Rotator kasların kuvvet dengesizlikleri ve eksantrik kuvvet eksikliklerinin giderilmesi, yaralanma riskini azaltmada önemlidir.

Bel yaralanmaları, voleybolcular arasında

yaygın olup, kadın sporcuların erkek sporculardan daha fazla risk altında olduğu görülmektedir. Antrenman yoğunluğunun düzenlenmesi ve zorlayıcı hareketlerin minimize edilmesi gerekmektedir. Özellikle ön hat oyuncuları için sıçrama ve iniş tekniklerinin geliştirilmesi, omurga üzerindeki stresi azaltabilir. Dinamik gövde stabilizasyonu ve motor kontrol eğitim programları bel yaralanmalarının önlenmesinde etkilidir.

Sonuç olarak, bu derlemenin bulguları, voleybolcularda yaralanmaların önlenmesi ve yönetimi için multifaktöriyel stratejilerin önemini vurgulamaktadır. Kural değişiklikleri, teknik eğitimler, nöromüsküler kontrol programları ve uygun antrenman planlamaları yaralanma riskini azaltmada etkili olabilir. Bireyselleştirilmiş antrenman ve rehabilitasyon programları, sporcuların zayıflık ve risk profillerine uygun olarak tasarlanmalıdır. Voleybolcular arasında yaygın olarak görülen akut ve aşırı kullanım kaynaklı kas-iskelet sistemi yaralanmaları, sporun doğası gereği sık tekrarlanan yüksek fiziksel aktivite ve zorlayıcı hareketlerden kaynaklanmaktadır.

Yaralanmaların önlenmesi için risk faktörlerinin belirlenmesi ve özellikle değiştirilebilir risk faktörlerine odaklanılması önemlidir. Uygun tekniklerin kullanılması, kuvvet, denge ve stabilizasyon egzersizlerini içeren antrenman programlarının uygulanması ve dinlenme sürelerine dikkat edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, sporcuların bireysel ihtiyaçlarına göre izleme ve özel teknik programların uygulanması da yaralanma riskini azaltabilir.

Bu önlemler, voleybolcuların daha sağlıklı ve aktif bir şekilde performans sergilemelerini sağlayabilir. Voleybol yaralanmalarını önlemeye yönelik mevcut literatür henüz yeterince kapsamlı değildir. Bu nedenle, spora özgü risk faktörlerini daha iyi anlamak ve etkili müdahaleleri belirlemek için daha fazla

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
araştırmaya ihtiyaç vardır. Gelecekte yapılacak çalışmalar, voleybolcuların sağlık ve performanslarını artırmak için daha etkili önleme programlarının oluşturulmasına yardımcı olabilir. Bununla birlikte, mevcut bilgiler ışığında, antrenörler ve sağlık profesyonellerinin voleybolcuların yaralanma riskini azaltmak için mevcut önleme stratejilerini uygulamaya devam etmeleri önerilir

Kaynaklar

Agel, J., Palmieri-Smith, R. M., Dick, R., Wojtys, E. M., & Marshall, S. W. (2007). Descriptive epidemiology of collegiate women's volleyball injuries: National Collegiate Athletic Association Injury Surveillance System, 1988-1989 through 2003-2004. *Journal of Athletic Training*, 42(2), 295-302.

Akoğlu, A. S., Erden, Z., Seyrek, O., & Çalik, M. (2017). Adolesan voleybol oyuncularında ayak bileği instabilitesi dengeyi ve yaralanma riskini etkiler mi? *Journal of Exercise Therapy & Rehabilitation*, 4.

Albaladejo-Saura, M., Vaquero-Cristóbal, R., Marcos-Pardo, P. J., & Esparza-Ros, F. (2021). Effect of an injury prevention program on the lower limb stability in young volleyball players. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 61(7), 943-952. doi:10.23736/S0022-4707.20.11477-4

Augustsson, S. R., Augustsson, J., Thomeé, R., & Svantesson, U. (2006). Injuries and preventive actions in elite Swedish volleyball. *Journal of Medical Science in Sports*, 16(6), 433-440. doi:10.1111/j.1600-0838.2005.00517.x

Baugh, C. M., Weintraub, G. S., Gregory, A. J., Djoko, A., Dompier, T. P., & Kerr, Z. Y. (2018). Descriptive epidemiology of injuries sustained in National Collegiate Athletic Association men's and women's volleyball, 2013-2014 to 2014-2015. *Sports Health*, 10(1), 60-69. doi:10.1177/1941738117733685

Bere, T., Kruczynski, J., Veintimilla, N., Hamu, Y., & Bahr, R. (2015). Injury risk is low among world-class volleyball players: 4-year data from the FIVB Injury Surveillance System. *British Journal of Sports Medicine*, 49(17), 1132-1137. doi:10.1136/bjsports-2015-094959

Busko, K., Lewandowska, J., Lipińska, M., Michalski, R., & Pastuszek, A. (2013). Somatotype variables related to muscle torque and power output in female volleyball players. *Acta Bioeng Biomech*, 15(2), 119-126.

Challoumas, D., Stavrou, A., & Dimitrakakis, G.

(2017). The volleyball athlete's shoulder: biomechanical adaptations and injury associations. *Sports Biomech*, 16(2), 220-237.

Clarsen, B., Bahr, R., Heymans, M. W., Engedahl, M., Midtsundstad, G., Rosenlund, L., ... & Myklebust, G. (2015). The prevalence and impact of overuse injuries in five Norwegian sports: Application of a new surveillance method. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 25(3), 323-330.

Cools, A. M., Johansson, F. R., Borms, D., & Maenhout, A. (2015). Prevention of shoulder injuries in overhead athletes: a science-based approach. *Brazilian Journal of Physical Therapy*, 19(5), 331-339. doi:10.1590/bjpt-rbf.2014.0109

Cuñado-González, Á., Martín-Pintado-Zugasti, A., & Rodríguez-Fernández, Á. L. (2019). Prevalence and factors associated with injuries in elite Spanish volleyball. *Journal of sport rehabilitation*, 28(8), 796-802.

de Vries, A. J., van der Worp, H., Diercks, R. L., van den Akker-Scheek, I., & Zwerver, J. (2015). Risk factors for patellar tendinopathy in volleyball and basketball players: A survey-based prospective cohort study. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 25(5), 678-684. doi:10.1111/sms.12294

DeMorat, G., Weinhold, P., Blackburn, T., Chudik, S., & Garrett, W. (2004). Aggressive quadriceps loading can induce noncontact anterior cruciate ligament injury. *American Journal of Sports Medicine*, 32(2), 477-483.

de Leeuw, A. W., van der Zwaard, S., van Baar, R., & Knobbe, A. (2022). Personalized machine learning approach to injury monitoring in elite volleyball players. *European journal of sport science*, 22(4), 511-520.

Dupuis, C., & Tourny-Chollet, C. (2003). Increasing Explosive Power of the Shoulder in Volleyball Players. *Strength and Conditioning Journal*, 25(6), 7-11.

Eerkes K. (2012). Volleyball injuries. *Current sports medicine reports*, 11(5), 251-256. <https://doi.org/10.1249/JSR.0b013e3182699037>

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Emamvirdi, M., Letafatkar, A., & Khaleghi Tazji, M. (2019). The Effect of Valgus Control Instruction Exercises on Pain, Strength, and Functionality in Active Females With Patellofemoral Pain Syndrome. *Sports Health, 11*(3), 223-237. doi:10.1177/1941738119837622

Hadžić, V., Dervišević, E., Pori, P., Hadžić, A., & Sattler, T. (2022). Preseason shoulder rotational isokinetic strength and shoulder injuries in volleyball players. *Isokinetics and Exercise Science, 30*(3), 273-278.

Griffin, L. Y., Albohm, M. J., Arendt, E. A., et al. (2006). Understanding and preventing noncontact anterior cruciate ligament injuries: A review of the Hunt Valley II meeting, January 2005. *American Journal of Sports Medicine, 34*(9), 1512-1532. doi:10.1177/0363546506286866

Kettunen, J. A., Kvist, M., Alanen, E., et al. (2001). Long-term prognosis for jumper's knee in male athletes: A prospective follow-up study. *American Journal of Sports Medicine, 30*, 689-692.

Kerr, Z. Y., Gregory, A. J., Wosmek, J., Pierpoint, L. A., Currie, D. W., Knowles, S. B., ... & Marshall, S. W. (2018). The first decade of web-based sports injury surveillance: descriptive epidemiology of injuries in US high school girls' volleyball (2005–2006 through 2013–2014) and National Collegiate Athletic Association women's volleyball (2004–2005 through 2013–2014). *Journal of athletic training, 53*(10), 926-937.

Kibler, W. B., Press, J., & Sciascia, A. (2006). The role of core stability in athletic function. *Sports Medicine, 36*(3), 189-198. doi:10.2165/00007256-200636030-00001

Kilding, A. E., Tunstall, H., & Kuzmic, D. (2008). Suitability of FIFA's "The 11" Training Programme for Young Football Players - Impact on Physical Performance. *Journal of Sports Science and Medicine, 7*(3), 320-326.

Laskowski, K. D., & Ebben, W. P. (2016). Profile of women collegiate strength and conditioning coaches. *Journal of Strength and Conditioning Research, 30*(12), 3481–3493.

Lian, O. B., Engebretsen, L., & Bahr, R. (2005). Prevalence of jumper's knee among elite athletes

from different sports: A cross-sectional study. *American Journal of Sports Medicine, 33*, 561-567.

Maas, M., Verhagen, E., Zwerver, J., & Gouttebauge, V. (2017). Incidence, aetiology and prevention of musculoskeletal injuries in volleyball: A systematic review of the literature. *European Journal of Sport Science, 17*(6), 765-793. doi:10.1080/17461391.2017.1306114

Malliaras, P., Cook, J. L., & Kent, P. (2006). Reduced ankle dorsiflexion range may increase the risk of patellar tendon injury among volleyball players. *Journal of Science and Medicine in Sport, 9*(4), 304-309.

McLean, S. G., Fellin, R. E., Suedekum, N., Calabrese, G., Passerallo, A., & Joy, S. (2007). Impact of fatigue on gender-based high-risk landing strategies. *Medicine & Science in Sports & Exercise, 39*(3), 502-514.

McGuine, T. A., Post, E., Biese, K., et al. (2020). The incidence and risk factors for injuries in girls volleyball: A prospective study of 2072 players. *Journal of Athletic Training*. doi:10.4085/182-20

Migliorini, F., Rath, B., Tingart, M., Niewiera, M., Colarossi, G., Baroncini, A., & Eschweiler, J. (2019). Injuries among volleyball players: a comprehensive survey of the literature. *Sport Sciences for Health, 15*, 281-293.

Mizoguchi, Y., Akasaka, K., Otsudo, T., Shimada, N., & Naka, H. (2022). Efficacy of semi-customized exercises in preventing low back pain in high school volleyball players: A randomized controlled trial. *Medicine, 101*(36), e30358.

Niederbracht, Y., Shim, A. L., Sloniger, M. A., Paternostro-Bayles, M., & Short, T. H. (2008). Effects of a shoulder injury prevention strength training program on eccentric external rotator muscle strength and glenohumeral joint imbalance in female overhead activity athletes. *Journal of Strength and Conditioning Research, 22*(1), 140-145. doi:10.1519/JSC.0b013e31815f5634

Nocera, J., Rubley, M., Holcomb, W., & Guadagnoli, M. (2006). The Effects of Repetitive Throwing on Shoulder Proprioception and Internal and External Rotation Strength. *Journal of Sport Rehabilitation, 15*(4), 351-362.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

O’Leary, C. B., Cahill, C. R., Robinson, A. W., et al. (2013). A systematic review: The effects of podiatric deviations on nonspecific chronic low back pain. *Journal of Back and Musculoskeletal Rehabilitation*, 26, 117–123.

Quatman, C. E., & Hewett, T. E. (2009). The anterior cruciate ligament injury controversy: Is "valgus collapse" a sex-specific mechanism? *British Journal of Sports Medicine*, 43(5), 328-335. doi:10.1136/bjism.2009.059139

Reeser, J. C., Fleisig, G. S., Bolt, B., & Ruan, M. (2010). Upper limb biomechanics during the volleyball serve and spike. *Sports Health*, 2(5), 368-374. doi:10.1177/1941738110374624

Reeser, J. C., Verhagen, E., Briner, W. W., Askeland, T. I., & Bahr, R. (2006). Strategies for the prevention of volleyball related injuries. *British Journal of Sports Medicine*, 40(7), 594-600. doi:10.1136/bjism.2005.018234

Richman, E. H., Qureshi, M. B., Brinkman, J. C., et al. (2021). Lower Back Injuries in NCAA Female Volleyball Athletes: A 5-Year Epidemiologic Characterization. *Orthopaedic Journal of Sports Medicine*, 9(11), 23259671211050893.

Schmidt CP, Zwingerberger S, Walther A, Reuter U, Kasten P, Seifert J, Gunther KP, Stiehler M (2014) Prevalence of low back pain in adolescent athletes—an epidemiological investigation. *Int J Sports Med* 35(8):684–689.

Seminati, E., & Minetti, A. E. (2013). Overuse in volleyball training/practice: A review on shoulder and spine-related injuries. *European Journal of Sport Science*, 13(6), 732-743. doi:10.1080/17461391.2013.773090

Shih, Y. F., & Wang, Y. C. (2019). Spiking Kinematics in Volleyball Players With Shoulder Pain. *Journal of Athletic Training*, 54(1), 90-98. doi:10.4085/1062-6050-216-17

Smith, C. E., Nyland, J., Caudill, P., Brosky, J., & Caborn, D. N. (2008). Dynamic trunk stabilization: a conceptual back injury prevention program for volleyball athletes. *Journal of orthopaedic & sports physical therapy*, 38(11), 703-720.

Stickley, C. D., Hetzler, R. K., Freemyer, B. G., & Kimura, I. F. (2008). Isokinetic peak torque ratios

and shoulder injury history in adolescent female volleyball athletes. *Journal of Athletic Training*, 43(6), 571-577. doi:10.4085/1062-6050-43.6.571

Stamm, R., Stamm, M., & Thomson, K. (2005). Role of adolescent female volleyball players' psychophysiological properties and body build in performance of different elements of the game. *Perceptual and Motor Skills*, 101(1), 108-120. doi:10.2466/pms.101.1.108-120

Stasinopoulos, D. (2004). Comparison of three preventive methods in order to reduce the incidence of ankle inversion sprains among female volleyball players. *British Journal of Sports Medicine*, 38(2), 182-185. doi:10.1136/bjism.2002.003947

Sundell, C. G., Jonsson, H., Ådin, L., et al. (2013). Clinical examination, spondylolysis and adolescent athletes. *International Journal of Sports Medicine*, 34, 263–267.

Thomas, S. J., Swanik, K. A., Swanik, C., & Huxel, K. C. (2009). Glenohumeral rotation and scapular position adaptations after a single high school female sports season. *Journal of Athletic Training*, 44(3), 230-237. doi:10.4085/1062-6050-44.3.230

Tooth, C., Gofflot, A., Schwartz, C., et al. (2020). Risk Factors of Overuse Shoulder Injuries in Overhead Athletes: A Systematic Review. *Sports Health*, 12(5), 478-487.

Tsai, Y. J., Chia, C. C., Lee, P. Y., Lin, L. C., & Kuo, Y. L. (2020). Landing Kinematics, Sports Performance, and Isokinetic Strength in Adolescent Male Volleyball Athletes: Influence of Core Training. *Journal of Sport Rehabilitation*, 29(1), 65-72. doi:10.1123/jsr.2018-0015

Vaandering, K., Meeuwisse, D., MacDonald, K., et al. (2022). Injuries in Youth Volleyball Players at a National Championship: Incidence, Risk Factors, and Mechanisms of Injury. *Clinical Journal of Sport Medicine*. doi:10.1097/JSM.0000000000001098

Verhagen, E. A., Van der Beek, A. J., Bouter, L. M., Bahr, R. M., & Van Mechelen, W. (2004). A one season prospective cohort study of volleyball injuries. *British Journal of Sports Medicine*, 38(4), 477-481. doi:10.1136/bjism.2003.005785

Wang, H. K., & Cochrane, T. (2001). A descriptive epidemiological study of shoulder injury in top level

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
English male volleyball players. *International Journal of Sports Medicine*, 22(2), 159-163.
doi:10.1055/s-2001-11346

Zahradnik D, Jandacka D, Uchytıl J, Farana R, Hamill J (2015) Lower extremity mechanics during landing after a volleyball block as a risk factor for anterior cruciate ligament injury. *Phys Ther Sport* 16(1):53–58

Zarei, M., Eshghi, S., & Hosseinzadeh, M. (2021). The effect of a shoulder injury prevention programme on proprioception and dynamic stability of young volleyball players; a randomized controlled trial. *BMC sports science, medicine and rehabilitation*, 13(1), 71

Sorumlu Yazar Bilgileri

Yazar Adı Soyadı:Raziye ERKAN ÖZALP

Kurumu:Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Adres: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

Orcid Numarası: 0000-0001-7403-3962

Bu makale Creative Commons Attribution 4.0 Uluslararası lisansı ile lisanslanmıştır.

12-14 Yaş Basketbolcularda Sportif Zihinsel Dayanıklılık Düzeyi ile Basketbol Teknik Becerisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Mehmet TOKGÖZ¹ A-E

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Antrenörlük Eğitimi Bölümü

ÖZET

Bu araştırma, 12-14 yaş aralığındaki basketbolcularda sportif zihinsel dayanıklılık düzeyi ile basketbol teknik becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma evrenini Antalya bölge U-14 Anadolu ligine katılan takımlardaki basketbolcular oluşturmaktadır. Örneklem grubu ise anadolu ligine katılan 2 farklı takımdan toplam 45 erkek basketbolcu oluşturmaktadır. Araştırma grubunu 2022 - 2023 sezonu Antalya bölge U-14 Anadolu ligi müsabakalarına hazırlanan basketbolcular oluşturmaktadır ve araştırma grubundaki basketbolcuların belirlenmesinde tesadüfî örneklem seçim yönteminden yararlanılmıştır. Basketbolcuların zihinsel dayanıklılık seviyelerinin belirlenmesinde Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri kullanılmıştır. Genç basketbolcuların teknik kapasiteleri (Çembere havadan atış, dripling, Duvara hızlı pas) tespit etmek için ise Basketbol Yetenek Test Bataryası kullanılmıştır. Araştırma kapsamında toplanan verilerin analizinde SPSS 25.0 programı kullanılmıştır. Verilerin normallik testi Kolmogorov Smirnov ile yapılmıştır. Zihinsel dayanıklılık envanterine ilişkin Cronbach's Alpha değerleri ,65 ile ,77 arasında bulunmuştur. Zihinsel dayanıklılık ile beceri ölçümleri arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Zihinsel dayanıklılığın beceri ölçümleri üzerindeki etkisinin incelenmesinde ise Çoklu Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; zihinsel dayanıklılığın dripling üzerindeki etkisi ise %15,8'dir ve bu etki istatistiksel olarak anlamlıdır ($r^2=,158$; $p<0,05$). Sonuç olarak; basketbol teknik beceri antrenman programlarında sportif mental dayanıklılığın da geliştirilmesinin, basketbol teknik beceri gelişiminin desteklenmesinde yardımcı bir strateji olabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Basketbol, Beceri Gelişimi, Zihinsel Dayanıklılık.

Examining the Relationship between Sportive Mental Endurance Level and Basketball Technical Skills in 12–14-Year-Old Basketball Players

ABSTRACT

This study aimed to examine the relationship between the level of sportive mental endurance and basketball technical skills in basketball players aged 12-14 years. The population of the study consisted of basketball players from the teams participating in the Antalya regional U-14 Anatolian league. The sample group consists of a total of 45 male basketball players from 2 different teams participating in the Anatolian league. The research group consists of basketball players who are preparing for the Antalya regional U-14 Anatolian league competitions in the 2022 - 2023 season and the random sample selection method was used to determine the basketball players in the research group. Mental Endurance Inventory in Sports was used to determine the mental endurance levels of basketball players. Basketball Ability Test Battery was used to determine the technical capacities of young basketball players (aerial shot to the hoop, dribbling, quick pass to the wall). SPSS 25.0 program was used to analyze the data collected within the scope of the research. The normality test of the data was performed with Kolmogorov Smirnov. Cronbach's Alpha values for the mental toughness inventory were found between ,65 and ,77. Pearson Correlation analysis was used to examine the relationship between mental resilience and skill measurements. Multiple Linear Regression analysis was used to examine the effect of mental resilience on skill measurements. According to the findings, the effect of mental endurance on dribbling is 15.8% and this effect is statistically significant ($r^2=,158$; $p<0.05$). As a result, it can be said that the development of sportive mental endurance in basketball technical skill training programs can be a helpful strategy in supporting basketball technical skill development.

Key Words: Basketball, Mental Toughness, Skill Development.

Yazar Katkı Oranı:

- A) Çalışmanın Tasarımı
- B) Veri Toplama
- C) Verilerin Analizi
- D) Makale Yazımı
- E) Eleştirel Okuma

ISSN: 3023-5359

Doi Number:
10.5281/zenodo.12528249

Giriş

İnsanoğu somatik, fiziksel ve fizyolojik özellikleriyle birlikte soyut düşünme süreçlerine dayalı psikolojik ve sosyal nitelikleri de içeren varlıklardır. (Elçi, Ağbuğa, Işık ve Öztop, 2013). Sporcu bireyler de spor ortamları yapısı gereği bu niteliklerle daha çok etkileşim göstermektedirler. Bu açıdan ele alındığında, sporcuların performanslarını arttırmak için sadece fiziksel ve motor becerilerini geliştirmekle kalmayıp aynı zamanda psikolojik açıdan da gelişim göstermeleri gerekmektedir (Crust, 2007). Literatür incelendiğinde, egzersiz alanında performansın elde edilmesi, sürdürülmesi ve sportif becerilerin öğrenilmesi gibi konuların, psikolojik faktörlerle sıkı bir ilişki içinde ifade edilebilir. (Loucbaum ve Gottardy, 2015), egzersiz psikolojisini spor ve egzersiz bilimlerinin önde gelen bir alanı olarak tanımlamaktadır. Rapor, edilen bulgular doğrultusunda, performansın artırılması ve beceri öğrenilmesinde psikolojik faktörlerin kritik bir rol oynadığı söylenebilir. Bu bağlamda, son yıllarda spor psikolojisi alanında giderek daha fazla ilgi gören zihinsel dayanıklılık kavramı da önemli bir psikolojik parametre olarak öne çıkmaktadır.

Zihinsel dayanıklılık, bireylerin zorluklarla başa çıkma, stresle mücadele etme ve performanslarını sürdürme gibi çok yönlü psikolojik yeteneklerini destekleyen bir faktör olarak tanımlanmakla beraber Goldberg (1998) tarafından özellikle elit sporcuların sahip olması gereken psikolojik yetilerden biri olarak ifade edilmiştir. Luthans'a (2002) göre ise, yüksek bir zihinsel dayanıklılık seviyesi, bireylerin hayatlarını etkili bir şekilde kontrol edebilme yeteneği ve beklenmedik durumlarla başa çıkma yeteneği konusunda belirgin bir avantaj sunar. Spor alanında, sporcuların zihinsel performanslarını olumsuz etkileyebilen zorlu antrenmanlar, beklenmedik sakatlanmalar, rakip baskısı, çevresel faktörler, yoğun rekabet dönemleri, antrenörlerin talepleri ve kişisel hedefler gibi pek çok etkenle karşılaşmak mümkündür. Rapor edilen bulgular doğrultusunda performans olumsuz etkileyen etkenlere karşı direnç göstermek ve yüksek performansı devam ettirebilmek açısından zihinsel dayanıklılığın kritik bir öneme sahip olduğunu ifade edebiliriz. Bu nedenle antrenörler spor psikologları ile birlikte çalışarak sporcuların zihinsel dayanıklılıklarını

Tokgöz, 2024

geliştirmelerine yardımcı olmaları zirve performansa ulaşabilmek için önemli bir etkiye sahip olduğu düşünülebilir. Sportif performansı elde edebilmek ve beceriyi öğrenebilmek yönüyle, sporcu için fiziksel ve kondisyonel parametrelerin yanı sıra zihinsel dayanıklılığın da önemli bir rol oynadığı rapor edilmiştir (Jacelon, 1997).

Ramirez, (2007) tarafından yapılan çalışmaya göre ise, zihinsel dayanıklılık kavramı, bir bireyin olumsuz duygu durumu içeren olayların etkilerinden korunma yeteneği, negatif durumların hızla normale dönüşebilme kabiliyeti, beceri performansını sürdürme yetisi ve her türlü olumsuzluk sonrasında eski mental durumuna sorunsuzca geri dönebilme esnekliği olarak açıklanmaktadır. Yukarıda verilen bu tanım ve kavramlara dayalı olarak, bireylerin beceri gelişimlerinin zihinsel süreçlerle yakından ilişkili olduğunu belirtmek mümkündür. Bu raporlama doğrultusunda, spor alanında yüksek performans elde etme ve beceri gelişimini tamamlayarak devam ettirme açısından zihinsel dayanıklılık kavramının vazgeçilmez bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Clark, (2007) tarafından yürütülen bir çalışmada vurgulanmıştır ki, bireylerin beceri gelişimlerini etkileyen bir dizi kişisel ve çevresel faktör mevcuttur ve zihinsel faktörler, beceri gelişiminin temel bir çerçevesini oluşturmaktadır. Spor ortamında performansa ulaşabilmek açısından beceri öğrenimi, gelişimi ve sürekliliği gibi temel adımlardan birini oluştururken, bu beceri gelişim sürecini etkileyen zihinsel faktörlerin etkileri, sportif başarıyı elde etmek açısından da büyük bir önem taşımaktadır.

Beceri, uygun bir düzen ve zaman içinde hareket veya hareketlerin gerçekleştirilmesi yeteneği olarak tanımlanabilir. Bu yetenek, kas gruplarının gerekli kontraksiyonu yeterince ve verimli bir şekilde uygulayabilme yeteneği içerir (Çimen, 2022). Beceri öğrenme yani uygulayabilmek ise, sosyal, psikolojik, fiziksel ve çevresel gibi birçok parametreden etkilenen ve aynı zamanda bu parametreleri etkileyen karmaşık bir zihinsel süreçtir (Yılmaz, 2009). Beceri uygulaması ve gelişimi, yalnızca fiziksel yetenekle sınırlı değildir; aynı zamanda bir kişinin düşünme yeteneği, durumun gerekliliğini kavrayabilme ve hareketi doğru ve uygun bir şekilde zihninde işleyebilme yeteneği ile de

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

ilişkilidir (Ölçücü, Canikli, Ağaoğlu ve Erzurumluoğlu, 2011). İnsanlar, öğrencilerden veya çevresel uyarıcılardan gelen bilgileri etkili bir şekilde çözümler ve bu bilgileri yeni biçimlere dönüştürme kabiliyetine sahiptirler (Yılmaz, 2009). Davranış psikologları, öğrenmeyi insan zihninde kalıcı ve birbiriyle ilişkili tepkilerin edinimine yol açan bir süreç olarak tanımlamışlardır. Büchel ve Probst (2008) ise öğrenme kavramını psikolojik kökenli olarak kabul eder ve bu bağlamda bireysel düzeydeki öğrenmeye odaklanır.

Teknik beceri ve geliştirilmesi ile ilgili tanım ve kavramlarla bakıldığında sporda beceri gelişiminin sadece fiziksel parametrelerden ibaret olmadığını aynı zamanda zihinsel bir süreç olduğunu söyleyebiliriz. Slimani, Miarka, Briki ve Cheour, (2016) tarafından yürütülen bir çalışmada sporcuların zihinsel dayanıklılık düzeyleri ile müsabaka sonuçları ve bazı atletik performansları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirtilirken yine zihinsel bir olgu olan dikkat kavramının sporcuların performans düzeyleri ile ilişkisi incelenen bir çalışmada ise anlamlı pozitif yönde ilişki bulunmuştur (Tekin, 2018). Becerinin performansın araştırıldığı bir başka çalışmada ise beceri öğrenimi ve gelişimi sportif performans unsuru olan zihnimizde çözümlenen motivasyona etkenine bağlıdır şeklinde ifade edilmiştir (Günar, 2022). Basketbol branşı şut, dripling ve pas atışı teknikleri olarak ele alındığında Literatürde rapor edilen bulgular doğrultusunda teknik beceri yeteneğinin sergilenmesinde zihinsel süreçlerin yeri ve önemi yadsınamaz bir gerçek olmakla beraber zihinsel bir süreç olan beceri performansını zirveye çıkarabilmek ve koruyabilmek açısından zihinsel dayanıklılık kavramının beceri performansına olumlu yönde etkilerinin olduğu düşünülebilir.

Basketbol gibi dinamik bir spor dalında, pas atma, şut atma ve dripling gibi temel becerilerin geliştirilmesi sırasında zihinsel parametreler hayati öneme sahiptir. Bu becerilerin gelişimi, sadece fiziksel koordinasyon ve kondisyonu değil, aynı zamanda hızlı karar verme, stratejik düşünme ve oyun içi durumların analizini de içerir. Örneğin, bir oyuncunun pas atarken, takım arkadaşlarının konumunu, rakip oyuncuların hareketlerini ve potansiyel pas yollarını hızlıca değerlendirmesi gerekmektedir. Şut atma becerisi,

Tokgöz, 2024

mekansal farkındalık ve anlık hesaplamaları; mesafe, açı ve kuvveti içerirken, dripling sırasında ise sürekli değişen oyun alanı dinamiklerine uyum sağlama yeteneği ön plana çıkar. Bu zihinsel süreçler, oyunun akışını ve sonucunu doğrudan etkileyebilir ve bu nedenle teknik becerilerle birlikte zihinsel hazırlığın da yoğun bir şekilde çalışılması gerekmektedir. Bu, oyuncuların hem bireysel hem de takım olarak performanslarını maksimize etmelerine olanak tanır ve zihinsel dayanıklılık, konsantrasyon ve oyun içi zeka gibi unsurların sürekli geliştirilmesini gerektirir

Yürütülen bu çalışma genç basketbolcuların sportif zihinsel dayanıklılık düzeylerinin basketbol teknik becerisi ile ilişkisini incelenmesi ve zihinsel performansın teknik parametreler üzerine etkilerinin tespit edilebilmesi amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Yapılan bu çalışmada “İlişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. Bu çalışma modeline göre yürütülen araştırmalarda iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesi, değişkenler arasında anlamlı ilişki bulunuyorsa değişimin derecesinin belirlenmesi amaçlanmaktadır (Karasar, 2013). Bu kapsamda yapılan bu çalışmada da genç basketbolcularda zihinsel dayanıklılık düzeyi ile basketbol teknik performans parametreleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ve zihinsel dayanıklılık ve parametrelerinin basketbol teknik becerisi üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Evren Örneklem - Çalışma Grubu

Yapılan bu araştırmanın çalışma grubunu 12-14 yaş aralığında 45 genç basketbolcu oluşturmaktadır. Araştırma grubunu oluşturan basketbolcular 2022-2023 sezonu U-14 Anadolu ligi müsabakalarına hazırlanan basketbolculardan oluşmaktadır. Araştırma grubunu oluşturan basketbolcuların belirlenmesinde tesadüfî örneklem seçim yönteminden yararlanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan basketbolcuların zihinsel dayanıklılık düzeylerinin belirlenmesinde Sheard, Golby ve Van Wersch (2009) tarafından geliştirilen,

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Altıntaş ve Koruç (2016) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan "Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri" kullanılmıştır. Ölçek 3 alt boyut ve 14 maddeden meydana gelmektedir. Ölçek alt boyutları güven, devamlılık ve kontrol şeklinde sıralanmaktadır. Ölçekten elde edilen toplam puan ise sporcunun genel zihinsel dayanıklılık düzeyini göstermektedir. Yapılan bu çalışmada sadece sporcuların genel zihinsel dayanıklılık düzeyleri incelenmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında alt boyutlara ilişkin iç tutarlık katsayısının devamlılık alt boyutunda 0.51, güven alt boyutunda 0.84 ve kontrol alt boyutunda 0.79 olduğu rapor edilmiştir (Altıntaş ve Koruç, 2016). Genç basketbolcuların sportif teknik beceri seviyelerini tespit edilebilmesi için (Mülazımoğlu, Ayan ve Mülazımoğlu 2009) tarafından geliştirilen Basketbol yetenek test bataryası kullanılmıştır.

Basketbol Yetenek Test Bataryası

Çembere Havadan Atış Testi:

Uygulama: Her iki el de kullanılacak şekilde, üç defa çembere havadan şut atışı gerçekleştirilir. Atışlar uygulanırken, atışın vücut merkezinin önünde ve baş hizasından veya göğüs hizasından yapılması istenir.

Puanlama: Bu test bölümünde toplam puan, çift el ve baskın el kullanılarak yapılan üçer atışın (toplam 6 atış) toplamıdır.

Top Sürme Testi:

Uygulama: Sporcu top elinde atış noktasında bekler. "Hazır" komutu ve sonrasında düdük sesi ile her iki elini kullanarak veya sadece sağ ve sol elini kullanarak slalom çubukları arasında "S" çizgisi oluşturacak şekilde top sürer. Slalom çubukları bitiminde dönerek tekrar slalom yaparak başlangıç çizgisine geri gelir. Bu uygulamada zamana karşı performans gösterildiği için hız önemlidir. Hatalı yürüme (topu iki eliyle turarak adımlama) yapılmasına izin verilmez. Dripling uygulaması slalom çubukları atlanmayacak şekilde uygulama yapılır. Sporcunun topun kontrolünü kaybetmesi halinde kaybedildiği noktadan tekrar top sürmeye devam edilir. Sporcuların teknik test öncesi alıştırma çalışmaları yapmalarına izin verilir. Testler arası yeterli dinlenme sağlanır.

Puanlama: Belirtilen çıkış noktasından hareketle süre başlar ve tekrar aynı noktaya gelince süre durdurulur. Yapılan derece saniyenin 1/10'u hesaplanılarak kaydedilir. Yapılan iki denemeden en iyi derece top sürme toplam test puanı olarak kaydedilir.

Duvar Hızlı Pas Testi:

Uygulama:

Öğrenci, basketbol topuyla atış noktasında beklerken, "Hazır" ve "Başla" komutlarıyla birlikte hızlı bir şekilde atışlar gerçekleştirmeye odaklanır. 30 saniye içinde mümkün olan en yüksek pas sayısını elde etmeye çalışır. Atışlar, çift el kullanılarak göğüs veya baş hizasında yapılır. Test, topun duvara atılması, duvara çarpıp yere düşmeden önce tekrar tutulması prensibine dayanır. Kontrol kaybı durumunda, yedek toplar kullanılabilir. Puanlama, topun kontrolünün kaybedilmemesi, duvara çarpmadan düşmemesi ve belirlenen atış çizgisinin ihlal edilmemesi durumlarına bağlıdır. Test, 30 saniye içinde tamamlanır. İki uygulama arasında yeterli dinlenme süresi sağlanır ve her bir uygulama aynı dikkat ve çaba ile gerçekleştirilir.

Puanlama: Duvara hızlı pas olarak yapılan atışlar, 2 metre uzunluğundaki atış çizgisi gerisindeki alanda, 2 metre uzaklıktan duvara doğru atış yaparak gerçekleştirilir. Topun duvara atılmasıyla başlayan pas atışı, topun duvara çarpıp tekrar tutulması bir tam turu oluşturur ve her tam tur için 1 puan verilir. Topun kontrolü kaçırılan turlara puan verilmez. 30 saniye boyunca, nizami gerçekleştirilen tam döngülerin toplamı, toplam pas atış puanı olarak kayıt altına alınır. Her bir öğrenci için iki uygulama yapılır, ve en başarılı uygulama, test sonuç puanı olarak belirlenir (Mülazımoğlu, vd; 2009).

Verilerin Analizi

Basketbol yetenek test bataryası ve sporda zihinsel dayanıklılık envanteri ile elde edilen veriler, istatistik paket programında (IBM SPSS. 22) çözümlenip raporlar değerlendirilmiştir. Kolmogorov Smirnov ile verilerin normallik testi yapılmıştır. Elde edilen verilerin aralarındaki ilişkiye Pearson korelasyon analizi ile bakılmıştır. Toplanan verilerde bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerine etkileri ise çoklu doğrusal regresyon analizi ile çözümlenmiştir.

Araştırma doğrultusunda elde edilen verilerin analizinde SPSS 25.0 program kullanılmıştır. Zihinsel dayanıklılık envanterine ilişkin Cronbach's Alpha değerleri ,65 ile ,77 arasında bulunmuştur. Zihinsel dayanıklılık ile beceri ölçümleri arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Zihinsel dayanıklılığın beceri ölçümleri üzerindeki etkisinin incelenmesinde ise Çoklu Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Tabla 1. Araştırmaya Katılan Basketbol Oyuncularının Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri Puanları ve Teknik Beceri Ölçümlerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Ölçek / Ölçüm	N	X	SS	
Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri	Güven	45	3,37	,471
	Kontrol	45	2,43	,802
	Devamlılık	45	3,37	,558
	Toplam zihinsel dayanıklılık	45	3,10	,460
Teknik Beceri Ölçümleri	Çembere havadan atış	45	9,44	1,726
	Dripling	45	16,46	1,264
	Duvara hızlı pas	45	20,71	3,894

Tablo 1 e göre, araştırmaya katılan basketbol oyuncularının güven ($X=3,37$), devamlılık ($X=3,37$) ve toplam zihinsel dayanıklılık ($X=3,10$) düzeylerinin yüksek olduğu, kontrol ($X=2,43$) zihinsel dayanıklılık düzeylerinin ise orta seviyede olduğu görülmektedir. Teknik beceri ölçümlerine ilişkin çembere havadan atış ($X=9,44$), dripling (16,46) ve duvara hızlı pas ($X=20,71$) olduğu bulunmuştur.

Tablo 2. Tablo X. Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri Puanları ile Teknik Beceri Ölçümleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Pearson Korelasyon Analizi

	1	2	3	4	5	6	7
1. Güven	r 1						
2. Kontrol	r ,332*	1					
3. Devamlılık	r ,575**	,349*	1				
4. Toplam zihinsel dayanıklılık	r ,803**	,764**	,772**	1			
5. Çembere havadan atış	r -,135	,055	,066	-,009	1		
6. Dripling	r -,338*	-,368*	-,374*	-,461**	-,492**	1	
7. Duvara hızlı pas	r -,034	,039	,226	,083	,567**	-,329*	1

** $p<0,01$; * $p<0,05$

Tablo incelendiğinde, güven, kontrol, devamlılık ve toplam zihinsel dayanıklılık ile çembere havadan atış ve duvara

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

hızlı pas arasında anlamlı düzeyde ilişki olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Ancak güven, kontrol, devamlılık ve toplam zihinsel dayanıklılık ile dripling arasında orta seviye altında ve negatif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 3. Tablo X. Sporda Zihinsel Dayanıklılık Düzeyinin Teknik Beceri Üzerine Etkisinin İncelenmesine Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Bağımlı değişkenler	Bağımsız değişkenler	B	Standart Hata	β	t	p	r	r^2
Çembere havadan atış	Sabit	10,368	1,992		5,206	,000	,233	,054
	Güven	-1,004	,691	-,274	-1,454	,154		
	Kontrol	,166	,354	,077	,468	,642		
	Dayanıklılık	,609	,587	,197	1,038	,305		
	$F_{(3, 41)}=,784; p=,510$							
Dripling	Sabit	20,233	1,328		15,237	,000	,464	,158
	Güven	-,361	,461	-,135	-,784	,438		
	Kontrol	-,394	,236	-,250	-1,669	,103		
	Dayanıklılık	-,474	,391	-,209	-1,213	,232		
	$F_{(3, 41)}=3,759; p=,018$							
Duvara hızlı pas	Sabit	18,906	4,405		4,292	,000	,302	,025
	Güven	-2,009	1,528	-,243	-1,315	,196		
	Kontrol	-,042	,783	-,009	-,054	,957		
	Dayanıklılık	2,572	1,297	,369	1,982	,054		
	$F_{(3, 41)}=1,370; p=,265$							

Tablo 3 incelendiğinde, zihinsel dayanıklılığın çembere havadan atış ve duvara hızlı pas üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Zihinsel dayanıklılığın dripling üzerindeki etkisi ise %15,8'dir ve bu etki istatistiksel olarak anlamlıdır ($r^2=,158; p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın sonuçları, basketbolculardaki sportif zihinsel dayanıklılık düzeyinin bazı basketbol teknik becerileri üzerine istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Benzer yaş gruplarında araştırma paralelinde çalışmalara bakıldığında; Hannibalsson (2018), genç basketbolcularda oyun istatistik programı ile tespit edilen teknik performansın sportif zihinsel dayanıklılık ile ilişkisinin incelendiği bir çalışmada zihinsel parametrelerin sportif performansa destekleyici etkilerini rapor edilmiştir. Aralarında basketbol branşında olduğu temaslı ve temassız spor yapan sporcularda zihinsel dayanıklılık ile spor performansı arasındaki ilişkinin incelendiği başka benzer başka bir çalışmada ise; zihinsel dayanıklılığın, müsabakalarda mükemmel performans elde etmek için antrenmanlara dahil edilmesi gereken psikolojik becerilerin önemli bir bileşeni olduğunu ifade etmiştir (Mazaulan ve Abdul Rahim, 2014).

Yürütülen bu araştırma bulgularında tablo 3 incelendiğinde, zihinsel dayanıklılığın dripling performansı üzerine etkisi %15,8'dir ve bu etki istatistiksel olarak anlamlıdır ($r^2=,158$; $p<0,05$). Çalışmanın bulguları ile paralellik gösteren başka bir çalışmada ise Türk (2019, s.5) tenisçilerde zihinsel dayanıklılık düzeyi arttıkça tenise özgü teknik performans parametrelerinde de artış gözlemlendiği rapor etmiştir. Fletcher ve Sarkar (2012), olimpiyat şampiyonlarının zihinsel dayanıklılığını inceleyerek, yüksek performansa ulaşmak için karşılaştıkları zorlukları nasıl aştıklarını analiz etmiş ve zihinsel dayanıklılığın fiziksel ve teknik performansa ulaşabilme açısından önemli bir parametre olduğunu rapor etmiştir.

Zihinsel dayanıklılığın performans üzerindeki etkisinin temel nedenleri üzerine odaklanan başka bir çalışma, zihinsel dayanıklılığın stresli, baskı altındaki koşullarda performans

sergileyebilme yeteneğini artırarak veya problemlili durumlarla etkili bir şekilde başa çıkma becerisini geliştirmesiyle ilişkilendirilmektedir. (Nichols, Jones, Dinsdale, Till 2021). Yürütülen bu çalışmada da güven, kontrol, devamlılık ve toplam zihinsel dayanıklılık ile çembere havadan atış ve duvara hızlı pas arasında anlamlı düzeyde ilişki olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Ancak güven, kontrol, devamlılık ve toplam zihinsel dayanıklılık ile dripling arasında negatif ve orta düzeyin altında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($p<0,05$). 2000 ve 2020 yılları arasında bilimsel dergilerde yayımlanan çalışmaların sonuçlarına dayanarak zihinsel dayanıklılık ile sportif performans arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmada Guszowska ve Wojcik (2021), zihinsel dayanıklılık ile spor performans sonuçları veya farklı sporlardaki performans düzeyleri arasındaki pozitif ilişkiyi doğrulamaktadır. Yürütülen bu çalışma ve benzer literatür bulgularına bakıldığında sporcuların zihinsel dayanıklılık seviyelerinin, basketbol oyunundaki teknik performanslarını etkilemede önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Bu bağlamda, antrenman programlarında sportif mental dayanıklılığın geliştirilmesinin, basketbolculardaki teknik becerilerin artırılmasında etkili bir strateji olabileceği düşünülmektedir. Bu bulgular, antrenörlerin ve spor eğitimcilerinin genç sporcuların sportif zihinsel dayanıklılıklarını geliştirmeye yönelik stratejiler geliştirmeleri gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, bu araştırma, genç sporcuların sadece teknik becerilerini değil, aynı zamanda sportif zihinsel dayanıklılık düzeylerini de geliştirmelerinin, başarılarına olumlu bir katkı sağlayabileceği konusunda bilgilendirici bir perspektif sunmaktadır. Sonuçlar, genç basketbolcuların bireysel ve takım başarıları için hem teknik becerilerini hem de sportif zihinsel dayanıklılıklarını dengelemelerinin önemini vurgulamaktadır. Bu sonuçlar, spor psikolojisi

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
alanında çalışan uzmanlara ve antrenörlere,
oyuncuların hem fiziksel hem de zihinsel
yeteneklerini optimize etmeye yönelik
bireyselleştirilmiş yaklaşımlar geliştirme
konusunda yol gösterici olabilir.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Kaynaklar

Altıntaş, A. ve Koruç, P. B. (2016). Sporda zihinsel dayanıklılık envanteri'nin psikometrik özelliklerinin incelenmesi (SZDE). *Spor Bilimleri Dergisi*, 27(4), 163-171.

Büchel, B. ve Probst, G. (2008). From organizational learning to knowledge management, <
http://hec.info.unige.ch/recherches_publications/cahiers/2000/2000.11.pdf> (2008, Aralık 10).

Clark, J. E. (2007). On the problem of motor skill development. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 78(5), 39-44.

Crust, L. (2007). Mental toughness in sport: A review. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 5(3), 270-290.

Çimen, E. (2022). Sporda beceri öğrenimi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*. İstanbul: Efe Akademi Yayınları.

Earvolino-Ramirez, M. (2007). Resilience: A concept analysis. in *Nursing forum* (Vol. 42, No. 2, pp. 73-82). Malden, USA: Blackwell Publishing Inc.

Elçi, G., Ağbuğa, B., Işık, U., ve Öztop, E. (2013). İmgeleme çalışmasının 9-13 yaş yüzme sporcularında beceri gelişimine etkisinin incelenmesi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(3).

Fletcher, D. ve Sarkar, M. (2012). Olimpiyat şampiyonlarında temellendirilmiş bir psikolojik dayanıklılık teorisi. *Spor ve egzersiz psikolojisi*, 13 (5), 669-678.

Goldberg, A. S. (1998). Sports slump busting: 10 steps to mental toughness and their development in Olympic champions. *Journal of Applied Sports Psychology*, 14(3), 172-204.

Guszkowska, M. ve Wojcik, K. (2021). Effect of mental toughness on sporting performance: Review of studies. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*, 13(7), 1.

Güner, B. B. (2022). Sporda beceri öğrenimi. *Sporda Güncel Yaklaşımlar*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Hannibalsson, K. Á. (2018). *Psychological skills, mental toughness, anxiety and performance in young basketball players* (Doctoral dissertation) 21.

Jacelon, C. S. (1997). The trait and process of resilience. *Journal of Advanced Nursing*, 25, 123-129.

Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Konter, E. (2006). *Spor psikolojisi el kitabı*. 1. Baskı, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık.

Lochbaum, M. ve Gottardy, J. (2015). A meta-analytic review of the approach-avoidance achievement goals and performance relationships in the sport psychology. *Journal of Sport and Health Science*, 4, 164-173.

Luthans, F. (2002). Positive organizational behavior: Developing and managing psychological strengths. *Academy of Management Executive*. 16(1), 57-72.

Mazaulan, M. ve Abdul Rahim, M. R. (2014). Relationship between mental toughness and sport performance among contact and non-contact sport athletes. In *Proceedings of the International Colloquium on Sports Science, Exercise, Engineering and Technology*, 411-419. Springer Singapore.

Mülazımoğlu, O., Ayan, V. ve Mülazımoğlu, E. D. (2009). Basketbol yetenek test bataryası geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-12.

Nicholson, B., Dinsdale, A., Jones, B. ve Till, K. (2021). The training of short distance sprint performance in football code athletes: a systematic review and meta-analysis. *Sports Medicine*, 51(6), 1179-1207.

Ölçücü, B., Canikli, A., Ağaoğlu, Y. S., & Erzurumluoğlu, A. (2011). 10-14 yaş çocuklarda tenis becerisinin gelişimine etki eden faktörlerin değerlendirilmesi/Evaluation of factors affected on improvements of the tennis skills in children 10-14 years old. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2).

Sheard, M., Golby, J. ve Van Wersch, A. (2009).

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Sporda Zihinsel Dayanıklılık Anketinin (SMTQ) yapısal olarak doğrulanmasına yönelik ilerleme. *Avrupa Psikolojik Değerlendirme Dergisi* , 25 (3), 186-193.

Slimani M., Miarka, B., Briki, W. ve Cheour, F. (2016). Comparison of mental toughness and power test performance in high-level kickboxers by competitive success. *Asian Journal of Sports Medicine*. 7, 1-5.

Tekin, M. (2018). *Okçuların imgeleme becerileri ile dikkat ve performans düzeyleri arasındaki ilişkinin*

incelenmesi (Master's thesis). Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.

Yılmaz, M. (2009). Öğrenme ve bilgi ilişkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 173-190.

Sorumlu Yazar Bilgileri

Yazar Adı Soyadı: Mehmet TOKGÖZ

Kurumu: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Adres: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İstiklal Yerleşkesi Spor Bilimleri Fakültesi

Orcid: 0000-0002-0676-631X

Bedens Eğitimi Dersi Alan Öğrencilerin Duygusal Okuryazarlık ve Duygusal Zekâ Düzeylerinin İncelenmesi

Aynur YILMAZ^{1 A-C-E} Ertuğrul CİNEMRE^{2 B-D} Hasan YILMAZ^{2 B-D}

Zeynep UZUN^{2 B-D}

¹Trabzon Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

²Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Yazar Katkı Oranı:

- A) Çalışmanın Tasarımı
- B) Veri Toplama
- C) Verilerin Analizi
- D) Makale Yazımı
- E) Eleştirel Okuma

ÖZET

Bu araştırmada öğrencilerin duygusal okuryazarlık ve duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılında Trabzon'daki ortaokul ve liselerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler "Kişisel Bilgi Formu", Alemdar ve Anılan (2020) tarafından gerçeklik ve güvenilirlik çalışması yapılan "Duygusal okuryazarlık ölçeği" ve Denizer, Özer ve Işık (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan "Duygusal zeka ölçeği-Kısa formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analizler, bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi ve Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Güvenirlik bağlamında Croanbach Alpha İç Tutarlık Katsayısı hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin duygusal okuryazarlık becerileri ile duygusal zekâ düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Empati kurma becerisi açısından kız öğrenciler erkeklerle göre daha yüksek puana sahipken, erkeklerin duygusal farkındalıklarının kızlara nispeten daha yüksek olduğu saptanmıştır. Duygusal zekanın alt boyutu olan iyi oluşta erkeklerin kızlara göre daha yüksek puan elde etmiştir. Eğitim kademesine göre duygusal okuryazarlık ve duygusal zekâ puanlarının farklılaştığı tespit edilmiştir. Akademik not ortalamasına göre duygusal zeka ve duygusal okuryazarlık becerisi olumlu yönde ilişkiye sahiptir. Lisanslı spor yapan öğrencilerin duygusal okuryazarlıklarının yapmayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Duygusal zeka duygusal okuryazarlık becerisini %83 oranında yordadığı görülmüştür. Sonuç olarak öğrencilerin duygusal becerilerini geliştirmek için sportif faaliyetlere yönlendirilmesinin önemli olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal okuryazarlık, duygusal zekâ, beden eğitimi dersi.

Examination of Emotional Literacy and Emotional Intelligence Levels of Students Attending Physical Education Lessons

ABSTRACT

The aim of the research was to determine the relationship between students' emotional literacy and emotional intelligence levels. The research was conducted on students studying in secondary and high schools in Trabzon in the 2023-2024 academic year. The data were used: "Personal Information Form", "Emotional literacy scale", whose reality and reliability study was conducted by Alemdar and Anılır (2020), and "Emotional intelligence Scale-Short form", adapted to Turkish by Denizer, Özer and Işık (2013). Descriptive analyses, independent groups t-test, one-way analysis of variance and Pearson correlation analysis were used to analyze the data. In terms of reliability, Croanbach Alpha Internal Consistency Coefficient was calculated. As a result of the research, it was determined that the emotional literacy skill levels and emotional intelligence levels of the students were above the medium level. While female students had high scores in empathy, it was found that males had higher emotional awareness. It was observed that boys achieved higher scores than girls in well-being, which is the sub-dimension of emotional intelligence. It has been determined that emotional literacy and emotional intelligence differ according to education level. Academic GPA is positively related to emotional intelligence and emotional literacy skills. It was also determined that the emotional literacy of those who do sports is higher than those who do not. Emotional intelligence explains 83% of emotional literacy skills. As a result, it can be said that it is important to direct students to sports activities to improve their emotional skills.

Key Words: Emotional literacy, emotional intelligent, physical education.

ISSN: 3023-5359

Doi Number:
10.5281/zenodo.12536012

Giriş

Bireyin kendi yaşantısı yoluyla istendik davranış değişikliği meydana getirme süreci olarak tanımlanan eğitim, bireylerin toplumsal yaşama sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamasına yardımcı olmaktadır (Ertürk, 1994). Birey yaşantısını sürdürmek için gerekli olan bütün davranışları doğuştan ya da çevreden edindiği deneyimler aracılığıyla öğrenmektedir (Fidan ve Erden, 1992). Öğrenme “bireyin olgunlaşma düzeyine göre yaşantıları aracılığıyla ya da çevresiyle etkileşimi sonucunda yeni davranışlar kazanması ya da eski davranışlarını değiştirmesi süreci” olarak tanımlanmaktadır (Binbaşıoğlu, 1982). Eğitimin amacı sağlıklı bir toplum inşa etme sürecinde bireyin toplum standartlarını, inançlarını ve yaşam yollarını kazanmasında etkili olan ve öğrenmeyi içeren bütüncül süreçleri tanımlamaktadır (Demirel, 2011).

Öğrenmeye yönelik kazanımlar bilişsel, duyuşsal ve devinimsel (psikomotor) olarak üç aşamada sınıflandırılmaktadır. Bilişsel öğrenme alanı zihinsel etkinlikler aracılığıyla sahip olunan ve edindiğimiz öğrenmeleri (Çöllü ve Öztürk, 2006) kapsarken, devinimsel öğrenme alanı ise bireyin herhangi bir şeye yönelik davranışlarından oluşmaktadır (Atkinson, Atkinson ve Hilgard, 1992). Devinimsel alan, doğal ve otonomik reflekslerin yönettiği fiziksel kodlamalar sonucu bilginin aktivitelerle ifade edildiği alandır. Bu alan, bir becerinin kazanılması ve kazanılan becerinin farklı alanlara transfer edilmesi sonucu yeni bir becerinin oluşturulması ile ilgilidir (Reeves, 2006). Duyuşsal öğrenme alanındaki öğrenmeler his, ilgi, kaygı, heyecan, tutum, korku ve sevgi gibi duyguları (Baki, 2008) içermektedir. Duyuşsal alan öğrencinin değer, tutum, inançların davranışların üzerinde etkisi olduğu ve ölçülmesi en zor alandır (Hogue,

Yılmaz, Cinemre, Yılmaz ve Uzun, 2024

2016).

Bireyin şekillenmesinde farklı disiplinlerin rolü bulunmaktadır. Bu disiplinlerin kazanımlarına ilişkin katkıları farklılık göstermektedir. Devinimsel alanda beden eğitimi önemli bir yere sahiptir. Beden eğitimi bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara ve katılımcıların özelliklerine hizmet etmektedir (Aracı, 2001). Bloom taksonomisi sınıflandırmasında genel olarak farklı alanlarda bilişsel (Çelik, Kocabıyık ve Sönmezer, 2020; Karatürk, Filiz ve Üstün, 2022; Koca, 2022; Maden ve Arıcı, 2022; Uğraş ve Aral, 2018) ve duyuşsal alan (Otluoğlu, 2002; Sönmez, 2020) ile ilgili kazanımlara ilişkin çalışmalar ortaya konulmuşken, duyuşsal alanla ilgili kazanımların ölçülmesine ilişkin sınırlılık bulunmaktadır.

Duyuşsal alan bireyin değerlerinin, inançlarının, duygularının, tutumlarının ve davranışlarının birbiriyle olan ilişkilerini içermektedir (Shephard, 2008). Ayrıca duygularda meydana gelen büyüme (McKenzie ve ark., 2017); ilgi, takdir, inanç, tutum, önyargı ve duygusal durumlara yönelik kişilik özelliklerini de kapsamaktadır (Birnie, 1978). Bu özelliklerin bireylere kazandırılmasında okulların aracılık rolü bulunmaktadır. Okullar öğrencilere bilişsel gelişimi destekleme yanı sıra saygılı olma, hoşgörü gösterme ve yardımsever olma vb. değerleri, bazı kurallara uyma gibi toplumsal kuralları, ders ya da öğretmenlere karşı olumlu tutum geliştirmeyi öğretir (Akbaş 2004). Özellikle duyguların ortaya çıkması, ifade edilmesi, öğrenilmesi, bilinçli ya da bilinçsiz olarak yaşanması, davranışı etkilemesi ve davranıştan etkilenmesi gibi

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

durumlar duyuşsal alanın çalışma konuları arasında yer almaktadır (Price, 1998; Akt. Gömleksiz ve Kan, 2012). Disiplin eksikliği başta olmak üzere okullarda çocukların duyuşsal olarak sömürülmesi, akran zorbalığı, madde bağımlığı, kişilerarası iletişim bozukluğu ve okulu bırakma gibi sosyal problem temelli sorunsalların giderilmesinde resmi ya da örtük programlarda duyuşsal eğitimin ya da duyuşsal okuryazarlık eğitiminin gerekliliği önem arz etmektedir (Martin ve Reigeluth, 1999; akt. Akbaş, 2004).

Bireyin duyuşsal olarak kendini ve çevresini ifade etmede duyuşsal bağlamda okuryazar olmasının sağlanması duyuşsal anlama ve ifade etmede önemli olduğu görülmüştür. Bu kazanım dil öğrenme veya bisiklete binme gibi öğrenilebilen ve öğretilebilen bir kavramdır (Turp ve Gençdoğan, 2022). Kişinin kendisinin ve etrafındaki bireylerin yaşam kalitesini geliştirmek amacıyla duyuşsal anlama ve ifade edebilmesi duyuşsal okuryazar bir kimlik oluşturmaktadır (Steiner, 2014). Wear (2004), bu kimliğin oluşturulmasında kişinin öncelikle kendisini anlamasını, duyuşsal anlama ve ifade etmesini ve duyuşsal anlama yeteneğinin önemine dikkat çekmiştir. Ayrıca sosyal duyuşsal anlamlı hale gelmesinde sağlıklı ilişkilerin kurulmasında duyuşsal okuryazarlık kimliğinin bireydeki yeterliliğinin önemini vurgulamıştır. Birey kendi duyuşsal anlama yeteneğini, empati becerisi sağlamakta, sahip olduğu duyuşsal anlama yeteneğini etkili bir Şekilde yönetmekte, oluşan duyuşsal hasarların giderilmesini sağlayarak duyuşsal okuryazarlığını kullanabilmektedir (Steiner, 2014). Bu kazanım okullarda öğrencilerin ruh hallerinin iyileştirilmesi ve akranlarıyla ilişkilerinin niteliğinin belirlenmesinde önemli olduğu ileri sürülmüştür. Ayrıca duyuşsal okuryazarlığa sahip olan

Öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade ettikleri, akademik başarılarının iyi olduğu ve akranlarıyla olumlu ilişki kurma olasılığının yüksek olduğu ortaya konulmuştur (Suhaily ve Riah, 2004). Bu bağlamda okullarda duyuşsal farkındalığını arttırma ve sahip olunun duyuşsal hakkında konuşabilme becerisi geliştirebilecek kazanımlara yer verilmesi duyuşsal okuryazarlığı oluşturabilmektedir.

Literatürde duyuşsal okuryazarlık ve duyuşsal zekâ kavramları yakından ilişkili görülmektedir (Pearson ve Wilson, 2008). Bazen birbiri yerine kullanılmaktadır (Park, 1999). Bocchno (1999) bu iki kavram arasındaki ayrımı ortaya koyarken duyuşsal zeknin karakteristik olduğunu, kişilik dinamiği ve potansiyelinin kişinin içerisinde beslenip geliştirildiğini ileri sürerken; duyuşsal okuryazarlığı ise kişinin bebeklikten hayatının sonuna kadar besleyip oluşturabileceği algı, beceri ve stratejiler bütünü olarak ifade etmiştir. Başka bir ifadeyle okullarda ve diğer kurumlardaki sosyal çevreyi kontrol etmenin uygulaması olarak duyuşsal okuryazarlık, duyuşsal tecrübe ve beceriler doğrultusunda her öğrencinin farkındalığı ve kavrayışını zenginleştirme süreci duyuşsal zekâ olarak ifade edilmektedir (Park, 2010). Buradan hareketle kişinin duyuşsal dünyası ile ilgili yetenekleri ve becerileri duyuşsal olarak okuryazar olmayı, bireyin geliştirdiği algı, yetenek ve stratejiler duyuşsal zekyı oluşturmaktadır (Kandemir ve Dündar, 2013).

Eğitim içerisinde bilişsel sağlık kadar duyuşsal sağlığın da önemli olduğunu vurgulayan duyuşsal okuryazarlık becerisi öğrencilerin kendileri ve başkalarının duyuşsal anlama ve ifade edebilme yetisi kazanmalarını sağlamaktadır. Okul iklimi içerisinde iletişim kanalları aracılığıyla uygulamaya konulabilen bu beceri duyuşsal ve sosyal becerileri geliştirmeyi

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

sağlamaktadır (Killick, 2006). Bu kazanımları eğitim programları içerisinde sağlayan dersler bulunmaktadır. Beden eğitimi dersleri sosyalleşme, kendini ifade etme, iletişimde bulunma gibi duygusal gelişimi destekleyen kazanımlar sağlamaktadır. Çocuk beden hareketleriyle kendini tanımasına ve grup çalışmalarıyla iş birliğinin gelişmesine fayda sağlar (Weare, 2005). Böylece bilişsel ve psikomotor gelişim yanı sıra beden eğitimi dersindeki yapılan etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin duygusal gelişim düzeylerinin geliştirilmesi kişilik gelişimine olumlu yansiyabilmektedir. Duygusal gelişim bağlamında öğrencilerin duygusal okuryazarlık ve duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi öğrencilerin duygusal gelişimi açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı beden eğitimi dersi alan öğrencilerin bedensel okuryazarlık ve duygusal zekâları arasındaki ilişkiyi belirlemek için aşağıdaki sorular incelenmiştir.

- 1.Öğrencilerin duygusal okuryazarlık ile duygusal zekâ ölçeklerinden elde ettikleri puan ortalamaları hangi düzeydedir?
- 2.Cinsiyet değişkenine göre duygusal okuryazarlık ve duygusal zekâ puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 3.Eğitim kademesine göre duygusal okuryazarlık ve duygusal zekâ puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 4.Akademik not ortalamasına göre duygusal okuryazarlık ve duygusal zekâ puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- 5.Duygusal okuryazarlık ile duygusal zekâ ölçeklerinden elde ettikleri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

6.Öğrencilerin duygusal okuryazarlık puan ortalaması duygusal zekânın anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Yöntemsel Modeli

Araştırmada nicel araştırma yaklaşımlarından biri olan ilişkisel tarama deseni kullanılacaktır. İlişkisel tarama modeli, iki farklı nicel değişken arasındaki ilişkinin veya etkinin bir korelasyon katsayısı aracılığıyla ortaya çıkarılmasıdır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012).

Çalışma Grubu-Evren Örneklem

Araştırmanın evrenini Trabzon Ortahisar İlçesindeki ortaokul ve liselerde öğrenim görev ve beden eğitimi dersine katılım sağlayan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden biri olan uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem araştırma problemine çözüm ortaya koyabilmek amacıyla ihtiyaç duyulan büyüklükteki gruba ulaşana kadar en ulaşılabilir olandan başlamak üzere oluşturulan örneklemedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma problemine çözüm ortaya koyabilmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”, Alemdar ve Anılan (2020) tarafından gerçeklik ve güvenilirlik çalışması yapılan “Duygusal okuryazarlık ölçeği” ve Denizler, Özer ve Işık (2013) tarafından Türkçe’ye uyarlaması yapılan “Duygusal zeka ölçeği-Kısa formu” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olup, katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik maddeleri içermektedir. Cinsiyet, yaş, eğitim

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

durumu, akademik not ortalaması, okuduğu sınıf seviyesi, haftada kaç saat beden eğitimi dersi aldığı, beden eğitimi dersi sevme durumu vb. değişkenlere bilgi formunda yer verilecektir.

Duygusal Okuryazarlık Becerisi Ölçeği: Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Alemdar ve Anılan (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek motivasyon, empati, öz değerlendirme, duygusal farkındalık ve sosyal beceriler olmak üzere beş boyuttan ve 31 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte sekiz madde olumsuz geri kalan maddeler olumludur. Ölçek 5'li Likerttir. Ölçekteki maddelere verilecek cevaplar "Bana uygun değil", "Nadiren bana uygun", "Bazen bana uygun", "Çoğu zaman bana uygun" ve "Daima bana uygun" olarak derecelendirilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik değerleri incelendiğinde "Motivasyon" boyunda 0.70, "Empati" boyutunda 0.60, "Öz değerlendirme" boyutunda 0.70, "Duygusal farkındalık" boyutunda 0.71 ve "Sosyal beceriler" boyutunda 0.77 ve ölçeğin genelinde 0.85'tir. Mevcut çalışmada bu değerler sırasıyla 0.79, 0.82, 0.85, 0.75, 0.87 ve ölçeğin genelinde bu değer 0.93'tür.

Duygusal Zeka Ölçeği- Kısa Formu: Petrides ve Furnham (2000a, 2001) tarafından geliştirilen Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu'nun (DZÖÖ-KF) Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirliği Deniz, Özer ve Işık (2013) tarafından yapılmıştır. Ölçek iyi oluş, öz kontrol, duygusallık ve sosyallik alt boyutlarını içermektedir. Ölçekte toplam 20 madde bulunmaktadır. Bu maddelerin 10'u olumsuz 10'u olumludur. Ölçek 7'li Likert türündedir. Derecelemesi "Kesinlikle katılmıyorum" ile "Kesinlikle katılıyorum" arasında değişmektedir. Ölçeğin güvenilirlik değerleri sırasıyla 0.72, 0.70, 0.66 ve 0.70'tir. Ölçeğin genelinde bu değer 0.81'dir. Mevcut çalışmada 0.77, 0.79, 0.75,

0.81 ve geneli için 0.86'dır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 21 istatistik paket programı kullanılmıştır. İlk olarak veri setinin dağılımı kontrol edilmiştir. Bu bağlamda çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Elde edilen değerlerin -1 ile +1 arasında yer aldığı saptanmıştır. Bu bağlamda parametrik testler kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Duygusal okuryazarlık ölçeği ve duygusal zekâ ölçeği puan dağılımları

Özellik	Madde	N	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Mak.
Motivasyon	7	262	3,59	0,72	0,01	-0,75	1,86	5,00
Empati	4	262	3,66	0,80	-0,06	-0,70	1,75	5,00
Öz düzenleme	6	262	3,49	0,84	-0,11	-0,63	1,67	5,00
Duygusal farkındalık	6	262	3,13	0,90	0,06	-0,39	1,00	5,00
Sosyal beceriler	8	262	3,76	0,72	-0,24	-0,73	1,63	5,00
Duygusal Okuryazarlık	31	262	3,52	0,57	0,25	-0,31	2,13	5,00
İyi oluş	4	262	4,83	1,40	-0,29	-0,59	1,00	7,00
Öz kontrol	4	262	4,55	1,24	-0,13	-0,18	1,00	7,00
Duygusalılık	4	262	4,91	1,07	-0,20	-0,19	2,00	7,00
Sosyallik	4	262	5,00	1,19	-0,32	-0,04	1,00	7,00
Duygusal Zekâ	20	262	4,18	0,71	0,16	-0,22	2,28	6,00

Tablo 1 incelendiğinde, farklı eğitim kademesindeki öğrencilerin duygusal okuryazarlık ölçeği geneli ve alt boyutlarından elde edilen puan ortalamalarının 3,13 ile 3,56 arasında değerler aldığı görülmektedir. Ölçekten elde edilecek puan ortalaması 1 ile 5 arasında değerler olduğu dikkate alındığında ölçek geneli ve alt boyutlarından elde edilen puan ortalamalarının ortalama üzerinde olduğu söylenebilir. Ölçeğin geneli ve alt boyutlarındaki çarpıklık değerleri -0,24 ile 0,25 arasındayken, basıklık değerleri -0,75 ile -0,31 arasındadır. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 arasında değerler almasının dağılımın normalliğine kanıt olarak gösterilebilir (Büyüköztürk, 2008). Duygusal Zekâ ölçeği geneli ve alt boyutlarındaki dağılıma ilişkin verilen çarpıklık değerleri -0,32 ile 0,16 arasındayken, basıklık değerleri -0,59 ile -0,04 arasındadır. Bu değerler dağılımın normal olduğunu ve analizlerde parametrik testlerin kullanılacağını göstermektedir.

Tablo 2. Cinsiyete göre duygusal okuryazarlık ve duygusal zekâ ölçekleri ve alt boyut puanlarına ilişkin T-Testi analizi sonuçları

Cinsiyet	Kadın (n=163)		Erkek (n=99)		t	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Motivasyon	3,65	0,74	3,48	0,68	1,77	0,76
Empati	3,74	0,78	3,53	0,81	2,06	0,04
Öz düzenleme	3,44	0,83	3,56	0,84	-1,15	0,25
Duygusal farkındalık	3,00	0,91	3,34	0,84	-2,92	0,00
Sosyal beceriler	3,75	0,75	3,79	0,66	-0,47	0,63
Duygusal Okuryazarlık	3,51	0,57	3,54	0,58	-0,34	0,73
İyi oluş	4,59	1,42	5,21	1,29	-3,55	0,00
Özkontrol	4,49	1,27	4,65	1,18	-1,00	0,31
Duygusalılık	4,88	1,10	4,97	1,02	-0,67	0,49
Sosyallik	4,99	1,23	5,02	1,12	-0,24	0,80
Duygusal Zekâ	4,13	0,72	4,25	0,69	-1,35	0,17

$P < .05$

Tablo 2'ye göre; öğrencilerin duygusal okuryazarlık ölçeğinin "Duygusal farkındalık" boyutundan aldıkları puan ortalaması anlamlı olarak farklılık göstermektedir ($p < .05$). Bu farklılık erkeklerin lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle erkek öğrencilerin duygusal farkındalıkları kız öğrencilerden daha yüksektir.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Duygusal okuryazarlık becerisi ölçeği alt boyutu olan “Empati” de ise kız öğrencilerin lehine anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p<.05$). Öğrencilerin duygusal zekâ ölçeği “İyi oluş” boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılık kız öğrencilerin lehine olduğu saptanmıştır. Başka bir ifadeyle kız öğrenciler iyi oluş hali olarak erkeklerden daha iyi olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Eğitim kademesine göre duygusal okuryazarlık ve duygusal zekâ ölçekleri ve alt boyut puanlarına ilişkin T-Testi analizi sonuçları

Eğitim Kademesi	Ortaokul (n=188)		Lise (n=74)		t	P
	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Motivasyon	3,56	0,69	3,64	0,80	-0,72	0,43
Empati	3,66	0,78	3,65	0,85	0,14	0,88
Öz düzenleme	3,48	0,83	3,50	0,85	-0,11	0,50
Duygusal farkındalık	3,26	0,87	3,79	0,88	-2,92	0,00
Sosyal beceriler	3,87	0,69	3,49	0,72	-0,47	0,00
Duygusal Okuryazarlık	3,57	0,55	3,41	0,61	-0,34	0,52
İyi oluş	4,98	1,39	4,45	1,36	2,77	0,00
Özkontrol	4,53	1,24	4,59	1,24	-0,34	0,73
Duygusallık	5,03	0,99	4,60	1,20	2,96	0,00
Sosyallık	5,06	1,21	4,85	1,11	1,28	0,20
Duygusal Zekâ	4,23	0,67	4,04	0,80	1,93	0,05

$P<.01$

Öğrencilerin eğitim gördükleri kademeye göre duygusal okuryazarlık ölçeğinin “Duygusal farkındalık” ve “Sosyal beceriler” boyutlarında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Bu farklılık “Duygusal farkındalık” boyutunda lisede öğrenim gören öğrenciler lehinedir. Başka bir ifadeyle lise öğrencilerinin duygusal farkındalıkları ortaokul öğrencilerine göre daha yüksektir. Sosyal beceriler boyutunda ise ortaokul öğrencilerinin lehine bir farkındalık tespit edilmiştir ($p<.01$). Duygusal zekâ ölçeğinin “iyi oluş” boyutunda ortaokul öğrencilerinin puan ortalaması daha yüksektir. Duygusallık boyutunda da ortaokul öğrencileri lehine farklılık tespit edilmiştir ($p<.01$).

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Tablo 4. Duygusal okuryazarlık becerisi ile akademik not ortalaması arasındaki ilişki

Boyutlar	Akademik Not Ortalaması		
	N	R	p
Motivasyon	262	0,136	0,02
Empati	262	0,182	0,00
Öz düzenleme	262	0,084	0,17
Duygusal Farkındalık	262	0,244	0,00
Sosyal Beceriler	262	0,271	0,00
Duygusal okuryazarlık	262	0,255	0,00

 $p < .01$

Tablo 4’deki bulgular dikkate alındığında öğrencilerin akademik not ortalamaları ile duygusal okuryazarlık becerileri arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ($p < .01$). Ölçeğin sadece “öz düzenleme” boyutu ile akademik not ortalaması arasında ilişki bulunmamıştır. Buradan hareketle akademik not ortalaması arttıkça öğrencilerin duygusal okuryazarlığında da artış olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Duygusal zekâ ile akademik not ortalaması arasındaki ilişki

Boyutlar	Akademik Not Ortalaması		
	N	R	p
İyi oluş	262	0,215	0,00
Öz kontrol	262	0,096	0,12
Duygusalılık	262	0,187	0,00
Sosyallik	262	0,318	0,00
Duygusal zekâ	262	0,310	0,00

 $p < .01$

Akademik not ortalaması ile duygusal zekâ ölçeği geneli ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi tespit etmek için yapılan analiz sonucunda “öz kontrol” boyutu hariç ölçeğin geneli ve alt boyutlarında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Bu durum akademik başarı ile duygusal zekâ arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Tablo 6. Lisanslı sporcu olma durumuna göre duygusal okuryazarlık ve duygusal zekâ ölçekleri ve alt boyut puanlarına ilişkin T-Testi analizi sonuçları

Spor Yapma Durumu	Evet (n=90)		Hayır (n=172)		t	P
	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Motivasyon	3,78	0,72	3,48	0,70	3,22	0,00
Empati	3,73	0,85	3,62	0,77	1,06	0,28
Öz düzenleme	3,70	0,75	3,37	0,86	3,01	0,00
Duygusal farkındalık	3,10	0,90	3,15	0,90	-0,39	0,69
Sosyal beceriler	3,65	0,73	3,82	0,71	-1,85	0,06
Duygusal Okuryazarlık	3,59	0,59	3,49	0,55	1,38	0,16
İyi oluş	4,88	1,35	4,80	1,43	0,40	0,68
Öz kontrol	4,75	1,25	4,44	1,23	1,94	0,05
Duygusalılık	4,94	1,22	4,90	0,98	0,29	0,76
Sosyallik	5,01	1,26	4,99	1,15	0,11	0,90
Duygusal Zekâ	4,25	0,76	4,14	0,68	1,13	0,25

P<.01

Spor yapma durumuna göre, öğrencilerin duygusal okuryazarlık ölçeği alt boyutlarından motivasyon ve öz düzenleme boyutlarında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (p< 0.01). Bu farklılık spor yapanların lehinedir. Başka bir ifadeyle spor yapan öğrencilerin duygusal okuryazarlık düzeyleri yapmayanlara nispeten daha yüksektir. Duygusal zekâ ölçeğinden elde edilen puan ortalamaları spor yapma durumuna göre farklılık göstermemektedir (p>.05).

Tablo 7. Duygusal okuryazarlık ile duygusal zekâ arasındaki ilişkiye yönelik pearson korelasyon analizi sonucu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Motivasyon	1										
Empati	0,45	1									
Öz düzenleme	0,55	0,62	1								
Duygusal Farkındalık	0,34	0,09	0,29	1							
Sosyal beceriler	0,37	0,27	0,37	0,56	1						
Duygusal Okuryazarlık	0,74	0,67	0,79	0,66	0,71	1					
İyi oluş	0,37	0,20	0,34	0,53	0,46	0,53	1				
Öz kontrol	0,39	0,20	0,40	0,40	0,25	0,46	0,41	1			
Duygusalılık	0,23	0,16	0,23	0,38	0,36	0,38	0,35	0,24	1		
Sosyallik	0,22	0,36	0,24	0,33	0,41	0,44	0,49	0,18	0,37	1	
Duygusal Zekâ	0,60	0,52	0,63	0,63	0,58	0,83	0,74	0,61	0,55	0,61	1

p<.001** 1:Motivasyon, 2:Empati, 3: Öz düzenleme, 4: Duygusal farkındalık, 5: Sosyal beceriler, 6: Duygusal okuryazarlık, 7: İyi oluş, 8: Öz kontrol, 9: Duygusalılık, 10: Sosyallik, 11: Duygusal Zeka

Tablo 7’de duygusal okuryazarlık ile duygusal zeka ölçekleri geneli ve alt boyutları arasındaki ilişki gösterilmiştir. Duygusal okuryazarlık ölçeği ile duygusal zeka ölçeği geneli arasındaki ilişki 0,83’tür. Bu değer iki özellik arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğunu göstermektedir. Duygusal okuryazarlık ölçeğinin duygusal zeka ölçeği geneli ve alt boyutları ile orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Başka bir ifadeyle duygusal okuryazarlık becerisi arttıkça öğrencilerin duygusal zekâ düzeyleri de buna paralel olarak artmaktadır şeklinde bu durum ifade edilebilir.

Tablo 8. Öğrencilerin sahip oldukları duygusal zekâ duygusal okuryazarlığı yordamasına yönelik bulgular

Değişken	B	Standart hata	B	T	P	R ²	F
Sabit	.737	.117	.737	6.319	.000	.694	14.166
Duygusal Zeka	.668	.028	.833	24.274	.000		

R=.833, R²=.069, F(1, 260)= 589,246 p<.01

Tablo 8 incelendiğinde regresyon analizi sonuçlarına göre bağımlı değişkenin açıklanma düzeyi istatistiksel olarak anlamlıdır [R=.833, R²=.069, F(1, 260)= 589,246 p<.01]. Duygusal okuryazarlık değişkenine ilişkin toplam varyansın % 69'unu duygusal zekâ bağımsız değişkeni ile açıklanmıştır. Ortaya çıkan F(1,260)= 589,246 değeri, öğrencilerin duygusal okuryazarlık becerisi duygusal zekâ özelliklerinin bütün olarak duygusal okuryazarlık durumlarını anlamlı düzeyde açıkladığını göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Farklı kademelerde öğrenim gören ve beden eğitimi dersine katılım sağlayan öğrencilerin sahip oldukları duygusal okuryazarlık becerileri ile duygusal zeka düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada; cinsiyet, eğitim kademesi, akademik not ortalaması, spor yapma durumu gibi bağımsız değişkenler açısından da analizler yapılmıştır. Öğrencilerin duygusal okuryazarlık becerisi yüksek olduğu saptanmıştır. Duygusal okuryazarlık kavramının alt boyutları olan motivasyon ve empatide bu değerlerin yüksek çıktığı belirlenmiştir. Duygusal zekâ düzeyleri incelendiğinde ise ölçeğin genelinden elde edilen puan ortalamasının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Alt boyutları dikkate alındığında ise orta düzeyin üzerinde bu değerlerin olduğu saptanmıştır. Bu iki değişken için öğrencilerin ortalama üzerinde olduğu söylenebilir.

Cinsiyetin öğrencilerin duygusal okuryazarlık ile ilişkisi olup olmadığına ilişkin elde edilen bulguya göre “Duygusal farkındalık” boyutu hariç diğer boyutlarda ve ölçeğin genelinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre duygusal farkındalıklarının daha yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir. Literatür incelendiğinde farklı sonuçların elde edildiği görülmektedir. Genel olarak kız öğrencilerin duygusal okuryazarlık düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumu da Tarhan (2020), erkeklerin beyinlerinin sol yarım küresini baskın olarak kullanmaları, bu durumda erkek çocuklarını süreçten ziyade sonuç odaklı olmaya yönelttiğini ve duygularını ifade etme açısından ise Çelik (2016), toplumsal cinsiyet rollerinin etkisine vurgu yapmıştır. Bu durumu halk arasında yaygın kanı olarak görülen “Erkekler ağlamaz” ibaresinin erkeklerin duygu durumlarını gizlemelerine ve

Yılmaz, Cinemre, Yılmaz ve Uzun, 2024

duygularını ifade etmelerinden mahrum bırakılmalarıyla açıklamıştır.

Morris (2002) kadınların erkeklere göre, pozitif duygularını göstererek, negatif duygularını bastırma eğiliminin de olduklarını belirtmiştir, erkekler öfke durumunda, çevresinde bulunan bir şeyi veya kişiyi öfkelerinin kaynağı olarak gösterme eğilimindedir, genelde öfkelerini dışa, başka kişilere ve içinde buldukları ortama yöneltilmektedirler. Kadınlar ise sorunun kaynağını kendilerinde görme yönünde olurken öfkelerini içe atarak kendilerine yönelirler. Toplumsal cinsiyete özgü bu davranışlar ışığında, kadınlar erkeklere göre daha çok depresyona girme eğilimi taşımakta, erkekler ise yaşamdaki bunalım dönemlerinde, kadınlara göre şiddet gösterme eğilimi taşıyarak daha saldırgan olduklarını belirtilmektedir. Ciarrochi, Scott, Deane, Heaven (2003)’de yaptıkları çalışmada, duygusal farkındalığı düşük olan bir bireyin yüksek olana göre daha çok duygu pozisyonu uyumlu davranışta buldukları görülmüştür.

İlk ve ortaokul öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada kız öğrencilerin duygusal okuryazarlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur (Balta Özkan, 2019). Özden, Kana ve Uzan (2018) araştırmalarında duygusal farkındalık boyutunda mevcut araştırmanın aksine kız öğrencilerin lehine anlamlı farklılık elde etmiştir. Araştırmayı öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirdikleri dikkate alındığında, yaş ile birlikte duygu durumunun farkındalığında cinsiyet değişkeninin etkisi olduğu söylenebilir. Ölçeğin “Empati” boyutunda ise kız öğrencilerin lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Empati becerisinin incelendiği bir araştırmada da kız öğrencilerinin erkeklerden daha fazla empati becerisine sahip oldukları bulgusuna erişilmiştir (Alver, 2005). Lise öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

kız öğrencilerin empati kurma becerilerini erkeklerden daha iyi olmasını, kız öğrencilerin kıldığı herhangi birinden özür dileme oranının erkeklerden nispeten yüksek olması ile açıklamıştır (Şenol, Akça ve Çümen, 2012). Cinsiyet değişkeni duygusal okuryazarlık ölçeğinin alt parametresi olan iyi oluş boyutu için erkeklerin lehine anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri eğitim kademesi duygusal okuryazarlığın alt boyutları olan duygusal farkındalık ve sosyal beceriler boyutunda anlamlı farklılık göstermektedir. Duygusal farkındalık düzeyi lise öğrencilerinin lehine olduğu belirlenmiştir. Kişinin kendisinin ve başkalarının duygusunu tanımasını ifade eden bu boyutun deneyim ve yaşa bağlı olarak lise öğrencilerinde daha yüksek çıktığı söylenebilir. Süreç içerisinde birey kendi kişiliğini fark edip, algılamayı, baskın ya da çekinik yönlerini bilmeyi ve düşünce ve fikirlerini ortaya açıkça koymayı (Alemdar, 2014) öğrenmiş olabileceğinden lise öğrencilerinin ortaokul öğrencilerine göre daha yüksek duygusal farkındalık sahibi oldukları düşünülmektedir. Sosyal beceriler boyutunda ise anlamlı farklılık ortaokul öğrencileri lehine olduğu saptanmıştır. Bu boyutta ortaokul öğrencilerinin kendisi ve diğer kişilerin duygu ve düşüncelerini anlama ve uygun davranışlar gösterme (Çubukçu ve Gültekin, 2006) eğiliminin lise öğrencilerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri eğitim kademesi ile duygusal zeka arasında ortaokul öğrencileri lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca iyi oluş ve duygusallık boyutlarında da ortaokul öğrencileri lehine farkındalık saptanmıştır. Bu durum yaş ilerledikçe öğrencilerin duygusallıklarının yerini daha gerçekçi kararlar alması ile ilişkilendirilebilir.

Mayer ve Salovey (1990), duygu ile akıl arasındaki ilişkiyi ortaya koyan ilk araştırmacılarıdır. Onlara göre duygusal zekâ, sosyal zekâ doğrultusunda bireyin kendini tanıyarak, kendisinin ve başkasının duygularını fark edip duygularını yönetebilmesidir.

Literatürde duygusal okuryazarlık ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalar bulunmaktadır. Mevcut çalışmada duygusal okuryazarlık ölçeğinin öz düzenleme boyutu hariç diğer boyutları ve genelinde düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu durum öğrencilerin not ortalaması arttıkça motivasyon, empati, duygusal farkındalık ve bunların birleşimi olan duygusal okuryazarlık becerisinin arttığı şeklinde ifade edilebilir. Ortaöğretim öğrencilerinin duygusal okuryazarlıklarını ele alan bir çalışmada, ölçeğin geneli ve alt boyutlarında yüksek not ortalaması alan öğrencilerin lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (Alemdar, 2014). Bu durumun duygusal okuryazarlık becerisinin motivasyon, empati, duygusal farkındalık ve sosyal beceriler boyutunu desteklemektedir. Duygusal farkındalık sahibi olan, empati kurabilen ve motivasyona sahip olan kişilerin bu durumları akademik hayatına da yansıtılabileceği düşünülmektedir. Bir başka araştırmada ergen öğrencilerin akademik güdülenmeleri ile duygu düzenlemeleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Demireğen, 2019).

Harrod ve Scheer tarafından (2005), yapılan bir araştırmada bireylerin duygusal zekâları ile demografik özellikleri arasındaki bağlantıyı araştırmıştır. Katılımcıların duygusal zekâ skorları ile demografik özellikleri karşılaştırıldığında, kadınların duygusal zekâları, aile geliri ve eğitim kademesi pozitif yönde ilişki bulunurken, kadınların erkeklerden daha yüksek duygusal

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

zekâyâya sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer bir sonuçta ise, ailenin eğitim durumu ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki anlamlı fark bulunurken; eğitim seviyesi arttıkça duygusal zekâ seviyeleri de arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Düzenli spor yapma değişkenine göre öğrencilerin duygusal okuryazarlık ölçeğinin alt boyutları olan motivasyon ve öz düzenleme boyutlarında spor yapanlar lehine farklılık olduğu saptanmıştır. Sporun kuralları olan bir uğraş olması, kişilerde öz disiplin gelişimini desteklemesi, planlı ve programlı olmayı öğretmesi bu bulguyu açıklayabilmektedir. Aktif olarak sportif faaliyetlerini sürdüren öğrencilerin nispeten süreklilik gösteren ve özeliği olarak ortaya konulan spora özgü başarı motivasyonunun güç gösterme güdüsü, başarıyı yakalamayı olumlu etkilediği ileri sürülmüştür (Aktop ve Erman, 2002). Öz düzenleme boyutunda meydana gelen farklılığın aktif spor yapanların lehine olmasında sporun onlara sağladığı duygu ve düşünceleri kontrol altına alabilme, hareket ve davranışları üzerinde denetim becerisinin gelişmesi, olaylar karşısında kişinin alternatif planlamalar geliştirmesi ve kendi davranışlarını yönetebilme (Tezel Şahin, 2015) becerisine sahip olmaları ile açıklanabilir.

Duygusal zekâ yaşamın tüm alanlarında olduğu gibi birçok bireyin yaşamının bir parçası olan spor alanında da sportif performans üzerinde önemli rolü bulunmaktadır. Spor; eğlence ve haz alma aracı olarak görülmesine rağmen, sporcular için yüksek seviye performans söz konusu olduğunda, stres ve kaygı gibi bazı psikolojik durumların ortaya çıktığı görülmektedir (Mellalieu vd., 2009). Buna ek olarak üst düzey hedeflere ulaşmak için bireylerin spor ortamında yaşadığı baskı, stres ve duygu yoğunluğu günlük yaşamımızda olduğundan

Yılmaz, Cinemre, Yılmaz ve Uzun, 2024

çok daha fazla olabilmektedir (Lazarus, 2000).

Duygusal okuryazarlık ve duygusal zeka arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. İyi oluş, duygusallık ve sosyallik boyutlarında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. Bu durum öğrencilerin not ortalamaları arttıkça duygusal okuryazarlık düzeylerinde de artış meydana geldiği şeklinde yorumlanabilir. Duygusal zeka ile akademik başarı durumunu inceleyen araştırmada duyguları anlama ve yönetme boyutlarından elde edilen puanların başarı durumuyla pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir (Erdoğan ve Kenarlı, 2008). Bu bağlamda öğrencilerin duygusal okuryazarlığını geliştirmenin akademik başarı üzerine olumlu yansımaları olacağı düşünülmektedir. Ayrıca duygusal zekanın da akademik başarıyı olumlu etkileyebileceği bulgusuna ulaşılmıştır. Duygusal okuryazarlığın bağımlı değişken duygusal zekanın bağımsız değişken olduğu araştırmada duygusal zekanın duygusal okuryazarlığı %83 oranında açıkladığı, başka bir ifadeyle duygusal zeka duygusal okuryazarlığı açıklamaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin duygusal okuryazarlık becerilerini geliştirebilmede duygusal zekalarının gelişimine önem verilmelidir.

Öğrencilerin duygusal okuryazarlık becerisi ve duygusal zeka düzeylerinin ortalama üzerinde olduğu saptanmıştır. Cinsiyet faktörünün duygusal okuryazarlık ve duygusal zeka üzerinde etkisi olduğu görülmüştür. Bu durum ölçeklerin alt boyutlarında farklı cinsiyetlerin lehine olduğu belirlenmiştir. Lise öğrencilerinin duygusal farkındalık durumları ortaokul öğrencilerine göre yüksekken, sosyal becerilerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin iyi oluş ve duygusallıklarının

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

lise öğrencilerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Duygusal okuryazarlık ile duygusal zeka düzeylerinin akademik not ortalaması ile pozitif yönde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Spor yapan öğrencilerin motivasyon ve öz düzenleme becerilerinin spor yapmayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Son olarak duygusal zeka ve duygusal okuryazarlık kavramlarının yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkiye sahip oldukları, duygusal zekanın duygusal okuryazarlığı yüksek oranda açıkladığı belirlenmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin duygusal özelliklerini geliştirilmesinin onların duygularını ifade etmede önemli olduğu söylenebilir. Araştırmaya beden eğitimi dersine aktif katılım sağlayan öğrenciler dahil edilmiştir. İlerleyen araştırmalarda öğrencilerin derse yönelik tutumları ile bu iki değişken arasındaki ilişkisi incelenebileceği bir araştırma tasarlanabilir.

Kaynaklar

Akbaş, O. (2004). *Türk Milli Eğitim Sisteminin duyuşsal amaçlarının İlköğretim II. kademedeki gerçekteşme derecesinin değerdendirilmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Aktop, A. ve Erman, K. A., (2002). *Takım ve Bireysel Sporcuların Başarı Motivasyonu, Benlik Saygısı ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması*. 7.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi (pp.153). Antalya, Turkey

Alemdar, M. ve Anılan, H. (2020). The Development and Validation of the Emotional Literacy Skills Scale. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 7(2), 258-270.

Alemdar, M. (2014). *Ortaöğretim Öğrencilerinin duygusal okuryazarlık beceri düzeylerinin belirlenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Alver, B. (2005). Psikolojik danışma ve rehberlik eğitimi alan öğrencilerin empatik beceri ve karar verme stratejilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 19-34.

Atkinson, R, Atkinson, R. C. ve Hilgard, E. R. (1992). *Psikolojiye giriş II*. (Çev. Kemal Atakay vd.) İstanbul: Sosyal Yayınları.

Baki, A. (2008). *Kuramdan uygulamaya matematik eğitimi*. Ankara: Harf yayınları

Balta Özkan, A. (2019). *İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Duygusal Okuryazarlık ve Akademik Stres Düzeyleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.

Binbaşıoğlu, C. (1982). *Genel öğretim bilgisi*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.

Birnie, H. H. (1978). Identifying affective goals in science education. *The Science Teacher*, 45(9), 29-33.

Bocchino, R. (1999). *Emotional literacy: To be a*

different kind of smart. Corwin Press.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara

Çelik, H., Kocabıyık, E. ve Sönmezer, Ü. (2020). Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ölçme ve Değerlendirme Merkezi tarafından hazırlanan 6. ve 7. Sınıf matematik dersi ortak yazılı sınav sorularının madde türlerine ve yenilenmiş Bloom taksonomisine göre değerlendirilmesi. *Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 28-53.

Çelik, G. (2016). Erkekler De Ağlar! Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında erkeklik inşası ve şiddet döngüsü. *Fe Dergi*, 8(2), 1-12.

Çubukçu, Z. ve Gültekin, M. (2006). İlköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal beceriler. *Bilig*, (37), 155-174.

Çöllü, E. F. ve Öztürk, Y. E. (2006). Örgütlerde inançlar-tutumlar tutumların ölçüm yöntemleri ve uygulama örnekleri bu yöntemlerin değerlendirilmesi. *Journal of Selçuk University Social Sciences Vocational School*, 9(1-2), 373-404.

Demirel, Ö. (2011). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.

Deniz, M. E., Özer, E. ve Işık, E. (2013). Duygusal zekâ özelliği ölçeği-kısa formu: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38(169).

Erdoğdu, M. Y. ve Kenarlı, Ö. (2008). Duygusal zekâ ile akademik başarı arasındaki ilişki. *Milli Eğitim*, 37(178), 297-310.

Ertürk, S. (1994). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.

Fidan, N.ve Erden, M. (1992). *Eğitime giriş*. Ankara: Feryal Yayıncılık.

Fraenkel, J., Wallen, N. ve Hyun, H. (1993). *How to Design and Evaluate Research in Education* 10th ed. McGraw-Hill Education.

Kandemir, M. ve Dünder, H. (2013). Duygusal Okuryazarlık ve Duygusal Okuryazar Öğrenme Ortamları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(16), 83-90.

Karakütük, O., Filiz, V. ve Üstün, M. (2022).

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Öğrencilerin Hazırbulunmuşlukları Bağlamında 4. Sınıf Beden Eğitimi ve Oyun Dersi İle 5. Sınıf Beden Eğitimi Ve Spor Dersi Bilişsel Kazanımlarının Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi. *Uluslararası Beden Eğitimi Spor ve Teknolojileri Dergisi*, 3(1), 24-37.

Killick, S. (2006). *Emotional literacy: at the heart of the school ethos*. London: Paul Chapman.

Koca, H. K. (2022). Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda Bulunan Bilişsel Kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 22(1), 293-313.

Maden, S. ve Arıca, Ş. (2022). Bloom Taksonomisinin Öğretim Sürecinde Kullanılmasıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri: Bir İçerik Analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 413-426.

McKenzie, E., Symonds, M. L., Fink, K. ve Tapps, T. (2017). Challenge activities for the physical education classroom: *Affective learning outcomes. Strategies*, 30(6), 39-44.

Otluoğlu, R. (2002). İlköğretim okulu izlencesinde (programında) duyuşsal alan ve duyuğu eğitimi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(15), 163-172.

Özden, M., Kana, F. ve Uzan, M. F. (2016). Öğretmen adaylarının duyuşsal okuryazarlık beceri düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 6(1): 236-249.

Park, J. (1999). Emotional literacy: Education for meaning. *International Journal of Children's Spirituality*, 4:1, 19-28. doi: 10.1080/1364436990040103

Pearson, M. R. ve Wilson, H. (2008). Using expressive counselling tools to enhance emotional literacy, emotional wellbeing and resilience: Improving therapeutic outcomes with Expressive Therapies. *Counselling, Psychotherapy, and Health*, 4(1), 1-19.

Shephard, K. (2008). Higher education for sustainability: Seeking affective learning outcomes. *International Journal of Sustainability in Higher*

Education, 9(1), 87-98.

Sönmez, H. (2020). 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Duyuşsal Alana Uygun Kazanım Hazırlama. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(1), 216-236.

Suhaily, H.S.H. ve Riah, H. (2004). Emotional literacy among lower secondary students <http://202.160.7.82/cgi-bin/gw/chameleon?sessionid.html>.

Şenol, V., Pekşen Akça, R. ve Çümen, H. (2012). Lise öğrencilerinin duyuşsallık (empati) kurma düzeylerinin belirlenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 31,1-11.

Tarhan, N. (2020). *Duyuların Psikolojisi ve Duyuşsal Zeka*, (26. Baskı). İstanbul: Timaş Yayın Grubu.

Şahin, F. T. (2015). Beden eğitimi ve spor yüksek okulunda öğrenim gören öğrencilerin öz düzenleme yeterliliklerinin incelenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 3(Special Issue 4), 425-438.

Turp, H. H. ve Gençdoğan, B. (2022). İlkokulda Duyuşsal Okuryazarlık Ölçeği İçin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 11(4), 1807-1820.

Uğraş, S. ve Aral, H. (2018). Ortaokul Beden Eğitimi Ders Programındaki Kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. *Journal of Global Sport and Education Research*, 1(1), 33-46.

Weare, K. (2004). *Developing the emotionally literate school*. London: Paul Chapman.

Sorumlu Yazar Bilgileri

Yazar Adı Soyadı: Aynur YILMAZ

Kurumu: Trabzon Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Adres: Trabzon Üniversitesi

Orcid Numarası: 0000-0001-7562-9469

Bu makale Creative Commons Attribution 4.0 Uluslararası lisansı ile lisanslanmıştır.